

DİJİTAL SİKİYÖNETİM

Kamu Düzeni Gerekçesiyle Kamunun Susturulması

EngelliWeb 2025

Yaman Akdeniz - Ozan Güven

DİJİTAL SİYİYÖNETİM

Kamu Düzeni Gerekçesiyle Kamunun Susturulması

ENGELLİWEB 2025

**DİJİTAL SIKIYÖNETİM:
KAMU DÜZENİ GEREKÇESİYLE KAMUNUN SUSTURULMASI**

Yazarlar: YAMAN AKDENİZ · OZAN GÜVEN

ENGELLİWEB 14

ISBN 978-625-90146-1-6

Temmuz 2026

© İfade Özgürlüğü Derneği

Hasırcıbaşı Caddesi, No: 24/4, Kadıköy İstanbul
Sertifika No: 44361

Kapak Tasarımı Ozan Güven - Yaman Akdeniz

Kitap Tasarımı Kadir Abbas

EngelliWeb 2025

DİJİTAL SİKİYÖNETİM

Kamu Düzeni Gerekçesiyle Kamunun Susturulması

YAMAN AKDENİZ-OZAN GÜVEN

• ARAŞTIRMA •

İfade Özgürlüğü Derneği ve 2025 EngelliWeb Raporu Hakkında

Merkezi İstanbul’da bulunan İfade Özgürlüğü Derneği (“İFÖD”) Ağustos 2017’de kurulmuştur. Dernek, dil, din, ırk, cinsiyet, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, yaş, engellilik, politik görüş farklılığı ve diğer nedenlere dayalı hiçbir ayırım gözetmeksizin ifade özgürlüğü hakkına yönelik ihlallerin önlenmesi ve sona erdirilmesine odaklanmıştır. Bu doğrultuda, ifade özgürlüğü hakkı ihlal edilen veya bu hakkı tehlike altında olan kişilere hukuki yardım sağlamak, araştırma, eğitim, ulusal ve uluslararası işbirliği yapmak ve dayanışmayı güçlendirmek amacıyla çalışmalar yürütmektedir. İFÖD, Temmuz 2023’te Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey (“ECOSOC”) nezdinde akredite olmuş ve özel danışmanlık statüsü kazanmıştır.

EngelliWeb 2008 yılında bir sivil toplum girişimi olarak çalışmalarına başlamış ve 2017’ye kadar Türkiye’den erişime engellenen web siteleri, mahkeme kararları ve idari kararlarla ilgili bilgi ve istatistikleri kamuoyuyla paylaşmıştır. Alanında somut verilere dayanan temel bir kaynak olarak, yerli ve yabancı medya kuruluşları tarafından sıkça atıf yapılan EngelliWeb, akademik makalelerde ve TBMM soru önergelerinde yer almış, ABD Dışişleri Bakanlığı’nın yıllık “İnsan Hakları Raporu”nun **Türkiye bölümünde** istatistiklerine düzenli olarak yer verilmiştir. EngelliWeb, 2015’te Türkiye Yayıncılar Birliğinin Düşünce ve İfade Özgürlüğü Özel Ödülünü ve 2016’da Deutsche Welle’nin Bobs Kullanıcı Ödülü Türkçe kategorisinde ödül kazanmıştır.

İfade Özgürlüğü Derneğinin kurulması ile EngelliWeb, Dernek bünyesinde çalışmalarına devam etmiş ve Türkiye’de İnternet sansürüyle ilgili yıllık raporlar yayımlamıştır: 2018 EngelliWeb Raporu Haziran 2019’da,ⁱ 2019 EngelliWeb raporu Temmuz 2020’de,ⁱⁱ 2020 EngelliWeb raporu Ağustos 2021’de,ⁱⁱⁱ 2021 EngelliWeb raporu Ekim 2022’de,^{iv} 2022 raporu Temmuz 2023’te^v ve son olarak 2023 raporu Eylül 2024’te

-
- i Bkz. İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2018; Türkiye’den Erişime Engellenen Web Siteleri, Haber ve Sosyal Medya İçeriklerinin Analiz Raporu, Haziran 2019: https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2018.pdf
- ii İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2019: Buz Dağının Görünmeyen Yüzü, Temmuz 2020, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2019.pdf
- iii İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2020: Fahrenheit 5651: Sansürün Yakıcı Etkisi, Ağustos 2020, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2020.pdf
- iv İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2021: Üst Düzey Kamu Şahsiyetlerinin İncinen İtibar, Onur ve Haysiyet Yılı, Ekim 2022, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2021.pdf
- v İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2022: Sulh Ceza Hakimliklerinin Gölgesinde Karanlığa Gömülen Anayasa Mahkemesi, Temmuz 2023, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2022.pdf

yayınlanmış ve kamuoyuyla paylaşılmıştır.^{vi} 2024 içinde ayrıca, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi'ne Uluslararası Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi ("ICCPR") kapsamında Türkiye değerlendirmesi için bir rapor^{vii} ve Evrensel Periyodik İnceleme ("EPİM") kapsamında bir rapor sunulmuştur.^{viii} *Dijital Kafeste Kafkaesk Sansür* başlıklı 2024 EngelliWeb raporu Eylül 2025 içinde^{ix} ve son olarak *Dijital İtaat Rejimi: Türkiye'de Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve Şeffaflık Yanılsaması* başlıklı raporumuz Ocak 2026 içinde yayınlanmıştır.^x İFÖD'ün raporları, ulusal ve uluslararası medyada geniş yankı bulmakta, 5651 sayılı Kanun değişikliklerinin tartışıldığı TBMM oturumlarında sıkça referans gösterilmekte^{xi} ve milletvekilleri tarafından sunulan yazılı soru önergelerinde de İFÖD'ün EngelliWeb çalışmalarına atıf yapılmaktadır.^{xii}

Daha önceki raporlarımızda da tekrar tekrar dile getirdiğimiz üzere, İnternetin özgürleştirici potansiyelinin yerini giderek daha kapalı, denetlenen ve cezalandırıcı bir dijital rejim almaktadır. Türkiye'de bu dönüşümün en görünür tezahürü ise 5651 sayılı Kanun'un erişim engelleme ve içerik çıkarma hükümleri aracılığıyla gerçekleşmektedir. *Dijital Sıkıyönetim: Kamu Düzeni Gerekçesiyle Kamunun Susturulması* başlıklı 2025 yılı raporumuz, 2018-2024 yılları arasında yayımlanan EngelliWeb raporlarının devamı niteliğinde olup, yargı eliyle uygulanan keyfi ve denetimsiz müdahalelerin ifade ve basın özgürlüğü üzerindeki sistematik baskısını belgelemektedir. Özellikle sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen kararlar, kamu yararına hizmet eden haberlerin ve bilgilerin hem dolaşımdan kaldırılmasına hem de dijital hafızadan silinmesine yol açmaktadır. 2025 yılı da "gerçeğin haberleştirilmesinin" suç sayıldığı bir yıl olarak kayıtlara geçmiş; EngelliWeb 2025 raporumuz, işte tam da bu ortamda, sansürlenen içerikleri ifşa etmek, kamusal hafızayı korumak ve susturulmak isteneni görünür kılmak amacıyla hazırlanmıştır.

Hatırlanacağı üzere, 2024 yılı, Türkiye'de dijital sansürün yalnızca derinleştiği değil, aynı zamanda Kafkaesk bir boyut kazandığı yıl olmuştur. Instagram'a yönelik kısa süreli erişim engellemesinden Wattpad, Roblox ve Discord gibi küresel platformların süresiz engellenmesine kadar uzanan uygulamalar, sansürün absürt, öngörülemez ve bireyleri çaresiz bırakan doğasını gözler önüne sermişti. 2025 yılı ise bu Kafkaesk tabloyu, "kamu düzeni" ve "milli güvenlik" gerekçesiyle toplumun tüm kesimlerini hedef alan bir **dijital sıkıyönetim**e dönüştürmüştür. 19 Mart 2025 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınması ve

vi İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb 2023: Türkiye'de Adaletsizliğin Sembolü: Sulh Ceza Hakimlikleri ve İnternet Sansürleri, Eylül 2024, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2023.pdf

vii İfade Özgürlüğü Derneği, Submission to the 142nd Session of the UN Human Rights Committee for Consideration of the State Report of Türkiye, https://ifade.org.tr/reports/IFOD_CCPR_Submission_2024.pdf.

viii İfade Özgürlüğü Derneği, Submission to the 4th Cycle of the UN Human Rights Council for Consideration of the State Report of Türkiye During the 49th Session (Apr – May 2025), <https://uprdoc.ohchr.org/uprweb/downloadfile.aspx?filename=13943&file=EnglishTranslation>

ix Akdeniz, Y., & Güven, O., EngelliWeb 2024: Dijital Kafeste Kafkaesk Sansür: Yargı Eliyle Gerçeğin Susturulması, Eylül 2025, İfade Özgürlüğü Derneği Yayınları, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2024.pdf

x Akdeniz, Y., & Güven, O., Dijital İtaat Rejimi: Türkiye'de Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve Şeffaflık Yanılsaması, Ocak 2026, İfade Özgürlüğü Derneği Yayınları, <https://ifade.org.tr/reports/SosyalMedyaRaporu.pdf>

xi Bkz. 23.07.2020 TBMM Adalet Komisyonu Tutanakları; 28.07.2020 TBMM Tutanakları; 11.02.2021 TBMM Tutanakları; 06.04.2021 TBMM Tutanakları; 13.10.2021 TBMM Tutanakları; 10.12.2021 TBMM Tutanakları; 24.03.2022 TBMM Tutanakları; 23.03.2023 TBMM Tutanakları; 06.04.2023 TBMM Tutanakları; 11.12.2024 TBMM Tutanakları.

xii Örneğin bkz. Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından sunulan 12.08.2024 tarih ve 6867 sayılı yazılı soru önergesi; Meral Danış Beştaş tarafından sunulan 26.09.2023 tarih ve 2172 sayılı yazılı soru önergesi.

ardından tutuklanmasıyla başlayan süreçte, yaklaşık 42 saat boyunca X, YouTube, Instagram, WhatsApp ve diğer platformlara bant daraltma uygulanmış; protestoların ardından 25,8 milyon takipçiye hitap eden 995 X hesabı 8/A maddesi kapsamında erişime engellenmiştir. Susturulan hesaplar arasında yalnızca muhalif siyasetçiler değil, öğrenci inisiyatifleri, kadın örgütleri, bağımsız gazeteciler, hak savunucuları ve sanatçılar da yer almıştır. Eylül 2025'te CHP İstanbul İl Başkanlığı'nın polis ablukasına alınmasının ardından ise yaklaşık 21 saat süren ikinci bir bant daraltma uygulanmış, önceki yıllarda uygulanan bant daraltmalardan farklı olarak Signal gibi şifreli haberleşme uygulamaları da hedef alınarak sansürün menzili genişletilmiştir. Temmuz 2025'teki orman yangınları sırasında ise eleştirel sosyal medya paylaşımları "manipülatif" olarak nitelendirilerek soruşturma konusu yapılmıştır. Böylece 2025 yılı, erişim engelleme ve bant daraltmanın artık yalnızca "olağanüstü durumlara" özgü istisnai tedbirler olmadığını, aksine her toplumsal gerilim anında otomatik olarak devreye sokulan **rutin bir baskı aracına** dönüştüğünü açıkça göstermiştir.

Bu dijital sıkıyönetim pratiğinin hukuki omurgasını oluşturan 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi, 2025 yılında emsalsiz boyutlara ulaşmıştır. Önceki yıllarda ağırlıklı olarak Kürt ve sol görüşlü haber siteleri ile muhalif gazetecileri hedef alan bu madde, 2025'te kapsamını radikal biçimde genişletmiştir. 78 farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilen 179 kararla 6.300'ü aşkın adrese yaptırım uygulanmış; X hesaplarına yönelik bir önceki yıl 20 olan toplu engelleme kararları 995'e, tekil haber engellemeleri ise 127'den 2.118'e fırlamıştır. 145 haber sitesi ve alan adı, 1.592 tweet, 379 Instagram adresi ve 706 YouTube videosu erişime engellenmiştir.

Bu patlamanın iki temel açıklayıcısı bulunmaktadır. Birincisi, Anayasa Mahkemesi'nin 9. maddeyi iptal etmesiyle oluşan hukuki boşluktur: siyasetçiler, üst düzey bürokratlar ve iktidara yakın sermaye grupları, haklarındaki yolsuzluk, rüşvet ve adam kayırma iddialarını içeren haberleri artık "milli güvenlik ve kamu düzeni" kılıfıyla 8/A maddesi üzerinden sansürlmeye başlamıştır. İkincisi ise 19 Mart 2025 sürecidir: toplumsal muhalefetin bastırılması amacıyla 8/A maddesi sistematik biçimde araçsallaştırılmıştır. Anayasa Mahkemesi, *Artı Media GmbH* başvurusunda 8/A maddesinde ciddi "yapısal sorunlar" tespit etmiş ve maddenin yeniden düzenlenmesi gerektiğini açıkça vurgulamış olmasına rağmen, 2025 boyunca 5651 sayılı Kanun'la ilgili herhangi bir bireysel başvuruyu karara bağlamamıştır. Wattpad, Roblox ve Discord platformlarına yönelik 2024 içinde Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurular da hâlâ derdest bulunmaktadır.

8/A maddesinin denetim dışı bir sansür aracına dönüşmesi, yalnızca erişim engelleme boyutuyla sınırlı kalmamıştır. 2025 yılında bu madde kapsamında verilen kararların büyük çoğunluğu gerekçesiz ve şablon ifadelerle verilmiş; yaptırım bildirimleri BTK üzerinden haber sitelerine iletilirken gönderim eklerinde ilgili sulh ceza hakimliği kararları yer almamış; kararlar ilgililere gecikmeli olarak tebliğ edilmiş veya adil yargılanma ilkesi ihlal edilerek hiç gönderilmemiştir. X platformu ise BTK'dan gelen 8/A kararlarına süratle uyarak kullanıcı hesaplarını Türkiye'den görünmez kılmış, ancak sansürün dayanağı olan kararları kullanıcılara iletmekten imtina etmiştir. Bu şeffaflık yokluğu, İfade Özgürlüğü Derneği'nin Ocak 2026'da yayımladığı *Dijital İtaat Rejimi: Türkiye'de Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve Şeffaflık Yanılsaması* raporunda kapsamlı biçimde belgelenmiştir.

Önceki yıllardan farklı olarak, 2025 yılı aynı zamanda sansür pratiklerinin çeşitlendiği ve yeni kanallar üzerinden yayıldığı bir yıl olmuştur. RTÜK, İnternet yayıncılığı alanına müdahalesini belirginleştirmiş; Cumhuriyet gazetesinin YouTube kanalı “Cumhuriyet TV”ye yayın lisansı zorunluluğu getirilerek bağımsız İnternet yayıncılığını RTÜK denetimi altına sokma girişiminde bulunulmuştur. Hukuk mahkemeleri ise 9. maddenin iptalinden sonra ortaya çıkan boşluğu doldurmak amacıyla 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 389. ve devamı maddeleri uyarınca ihtiyati tedbir yoluyla erişim engelleme ve içerik kaldırma kararları vermeye başlamıştır. Cumhuriyet Başsavcılıklarının sosyal medya paylaşımlarına yönelik re’sen soruşturma başlatma pratikleri 2025’te belirgin biçimde yoğunlaşmış; özellikle Türk Ceza Kanunu’nun 217/A maddesi kapsamındaki “Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma” suçu, özellikle gazetecilere karşı giderek artan bir sıklıkla uygulanmıştır. Tüm bu gelişmeler, sansürün artık tek bir yasa maddesi veya tek bir kurumla sınırlı olmadığını; erişim engelleme, bant daraltma, içerik çıkarma, VPN engellemeleri, RTÜK müdahaleleri, ihtiyati tedbir kararları ve cezai soruşturmalardan oluşan çok katmanlı bir dijital denetim rejiminin inşa edildiğini göstermektedir.

9. maddenin iptal edilmiş olmasına rağmen, bu hükme dayanılarak verilmiş kararların etkisi 2025’te de sürmüştür. 2024-2025 yılı içinde bazı sulh ceza hakimlikleri, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararlarına uyararak yeniden yargılama yapmış ve erişim engelleme ya da içeriğin yayından çıkarılması yönündeki yaptırımları kaldırmıştır. Ancak çok sayıda sulh ceza hakimliği bu anayasal yükümlülüğe uymamış, ihlal kararlarına rağmen yeniden yargılama yapmamış ve hak ihlallerini sürdürmüştür. *Abdullah Kaya ve Diğerleri* kararında verilen 503 ihlal kararının yaklaşık %57’sinde sulh ceza hakimlikleri tarafından yeniden yargılama yapılmamıştır. Böylece, ifade ve basın özgürlüğüne yönelik ihlaller yalnızca devam etmekle kalmamış, aynı zamanda anayasa yargısı kararlarının sistematik biçimde uygulanmaması nedeniyle daha derin ve yapısal bir krize dönüşmüştür. 2023 raporumuzda da vurguladığımız üzere, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmaması pratiği, “dağ fare doğurdu” yorumunu haklı çıkaracak şekilde etkisizleşmiştir. Özellikle üst düzey siyasi şahsiyetlerin talepleri doğrultusunda verilen erişim engelleme ve/veya içeriğin çıkarılması kararlarının kaldırılmaması, yargının bağımsızlığı ve tarafsızlığı açısından ciddi soru işaretleri yaratmaya devam etmektedir.

Tüm bu değerlendirmeler ışığında, EngelliWeb raporlama çalışması kapsamında sayısal olarak tespit edilen erişimi Türkiye’den engellenen web siteleri, alan adları ile erişimi engellenen ve/veya içeriğin çıkarılmasına karar verilen haber içerikleri, sosyal medya hesapları ve paylaşımlarındaki ciddi artış eğilimi 2025 yılı boyunca da devam etmiştir. Bu kapsamda, 2025 yılı sonu itibarıyla Türkiye’den erişimi engellenen web sitesi ve alan adı sayısı toplamda **1.505.484**’e ulaşmıştır. Söz konusu erişim engellemeleri, **875** farklı kurumun başvurusu üzerine verilen **1.284.464** farklı karar doğrultusunda uygulanmıştır.

Bu çalışmanın metodolojisi yaklaşık **290 milyon** alan adının ve **180** farklı haber sitesini içeren **46 milyon** haberin her gün taranmasını, Wikipedia, Youtube, X, Facebook ve Türkiye’deki haber sitelerinin bir kısmını içeren **180 farklı alan adının** erişime engellenip engellenmediğinin gerçek zamanlı izlenmesini, Lumen veri tabanının Uygulama Programlama Arayüzü ve araştırmacılar için geliştirdikleri araçlar

kullanılarak veri tabanında yer alan erişim engelleme kararlarının tespiti ve analizi, bazı haber sitelerinden gönderilen erişimin engellenmesi kararlarının analizini ve bant genişliği daraltmasını tespit etmek için belirli platformlara erişim sürelerinin düzenli olarak ölçülmesini kapsamaktadır.

2025 EngelliWeb Raporu, önceki yıllarda olduğu gibi, Prof. Dr. **Yaman Akdeniz** (İstanbul Bilgi Üniversitesi Hukuk Fakültesi) ve Uzman Araştırmacı **Ozan Güven** tarafından hazırlanmıştır. Rapora dolaylı ancak önemli katkılar sağlayan **Lumen** veri tabanına teşekkür ederiz.^{xiii} Son olarak, bu çalışmanın son sürümünü baştan sona titizlikle okuyarak ve proje süresince değerli görüşleriyle katkı sunan Doç. Dr. **Can Cemgil**'e içtenlikle teşekkür ederiz.

xiii <https://www.lumendatabase.org/>

İçindekiler

İfade Özgürlüğü Derneği ve 2025 EngelliWeb Raporu Hakkında	iv
GİRİŞ	1
2025 Sonu İtibarıyla Türkiye'den 1.505.484 Web Sitesi Erişime Engellenmiştir	2
TÜRKİYE'DE ERİŞİM ENGELLEME YETKİSİ	4
2025 İÇİNDE ERİŞİME ENGELLENEN ALAN ADLARI,, URL, HABER VE İÇERİKLER	12
Alan Adları Engelleme Uygulamaları Genel Değerlendirme	12
5651 Sayılı Kanun'un 8. Maddesi Kapsamında Erişime Engellenen Alan Adları	16
5651 Sayılı Kanun'un 8. Maddesi Kapsamında Karar Verme Yöntemleri ve Uygulama Biçimi	17
Anayasa Mahkemesinin BTK Başkanı'nın Re'sen Yetkisini İptal Kararı	17
BTK Başkanının Re'sen Yetkisine İlişkin AYM Kararının Uygulama Süreci ve Sonraki Gelişmeler	18
Anayasa Mahkemesinin 5651 Sayılı Kanun'un 8. Maddesine Dair 2023 Kararı	20
2025 Yılında BTK ve Diğer Kurumlar Tarafından Dikkat Çeken Erişim Engelleme Uygulamaları	21
eSIM Sağlayıcılarına Yönelik Erişim Engelleme Kararları ve Hukuki Dayanak Sorunu	28
5651 SAYILI KANUN'UN 9. MADDESİ: TARİHÇE, İPTAL VE MİRAS	29
Yasal Çerçeve ve Tarihsel Gelişim	29
İstatistiksel Görünüm: On Yılın Bilançosu	30
Anayasa Mahkemesinin Yapısal Sorun Tespiti ve İptal Kararı	31
Abdullah Kaya ve Diğerleri: Pilot Kararın Sınırlı Uygulaması	32
Genel Çerçeve ve Veri Seti	32
Başvuru Yılları ve Başvurucular	32
Talep Edenler: Siyasi İktidarın Sansür Haritası	34
Yeniden Yargılama: Genel Tablo	34
Coğrafi Dağılım: İstanbul'un "Tam Direniş" Tablosu	36
Erdoğan Ailesi Talepleri ve Yeniden Yargılama: Mutlak Dokunulmazlık	38
Yeniden Yargılama Yapılmayan Kararların Talep Eden Profili	39
Başvurucular Bakımından Yeniden Yargılama Durumu	41
Mali Boyut	42
Yapısal Değerlendirme	42

İptal Kararının Pratik Etkisi ve Ortaya Çıkan Hukuki Boşluk.....	43
9. Maddenin Mirası: Sansür Yer Değiştiriyor	43
5651 SAYILI KANUN'UN 8/A MADDESİ KAPSAMINDAKİ YAPTIRIMLAR	44
8/A Kararlarının Sulh Ceza Hakimlikleri Bazında Değerlendirilmesi.....	46
2020-2024 Dönemi 8/A Kararlarında Jandarmanın Rolü ve Hukuki Çelişkiler	50
8/A Kararlarının İçerik Analizi: 2015-2025	51
2025 Yılı 8/A Kararlarının İçerik Analizi	54
8/A Uygulamalarındaki Artışın Siyasi ve Hukuki Arka Planı.....	56
Bağımsız Medya ve Gazeteciliğin "Milli Güvenlik" Kısıcına Alınması	57
İBB Operasyonları, Toplumsal Tepkiler ve Siyasi İletişimin Engellenmesi.....	59
Bürokratların, İktidar Mensuplarının ve Sermayenin "8/A" Zırhı ile Korunması	61
Sivil Toplum, Ticari Platformlar ve Yeni Teknolojilere Yönelik Yaptırımlar	68
8/A Maddesinin Yapısal Anatomisi: Ardışık Engelleme, Sınır Aşan Sansür ve Ticari Platformların Toptan Kapatılması	73
2025 Yılı Değerlendirmesi: Niteliksel Kırılma.....	77
Anayasa Mahkemesi ve AİHM İçtihadı: 2025 Yılında Değişmeyen Yapısal Tablo.....	80
5651 SAYILI KANUN'UN 9/A MADDESİ KAPSAMINDA ERİŞİME ENGELLENEN URL, HABER VE İÇERİKLER.....	81
9/A Maddesinin Hukuki Yapısı ve Anayasal Sorunlar	82
5651 Sayılı Kanun'un 9/A Maddesi Kapsamında Erişime Engellenen URL, Haber ve İçerikler: 2025 Yılı Değerlendirmesi.....	84
Genel Değerlendirme.....	90
5651 SAYILI KANUN'UN 9. MADDESİNİN İPTALİNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN ALTERNATİF SANSÜR YOLU: HUKUK MAHKEMELERİ VE İHTİYATİ TEDBİR KARARLARI.....	91
Hukuki Dayanak ve Uygulamadaki Dönüşüm	92
Usul Hukuku ve Temel Haklar Bakımından Sorunlar	93
Savunma Hakkının İhlali ve Tek Taraflı Yargılama	93
İhtiyati Tedbirin Sınırlarının Aşılması	93
İspat Kriterlerinin Gevşetilmesi ve Harç Usulü	94
Anayasa Mahkemesi İçtihadının Bertaraf Edilmesi ve İfade Özgürlüğüne Etkisi.....	94
Uygulamanın AİHM İçtihadı Işığında Değerlendirilmesi	95
2025 Yılı Kararlarının Analizi	96
Manavgat 4. Asliye Hukuk Mahkemesi 2025/14 D. İş Kararı.....	96
İstanbul 48. Asliye Hukuk Mahkemesi 2025/38 D. İş Kararı	97

Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi Kararları.....	98
Kayseri 12. Asliye Hukuk Mahkemesi 2025/34 D. İş Kararı.....	100
Van 8. Asliye Hukuk Mahkemesinin 2025/33 D. İş Kararı.....	100
Değerlendirme ve Sonuç.....	102
RTÜK VE ERİŞİM ENGELLEMESİ UYGULAMALARI.....	103
RTÜK Lisanslama, Denetim ve Sansür Mekanizmalarının Genişlemesi	103
Bürokratik Bariyer ve Yaptırım Mekanizması Olarak Lisans Süreci.....	104
RTÜK'ün Ekonomik Sansür Mekanizması: Lisans Ücretleri ve 2025 Tarifesi	105
RTÜK Erişim Engelleme Uygulamaları: Yıllık Pratik.....	108
Cumhuriyet TV YouTube Kanalı: Emsal Niteliğinde Bir Karar ve İç Muhalefet.....	112
RTÜK'ün Dijital Platformlara Yönelik İçerik Yaptırımları:	
Genel Değerlendirme ve 2025 Yılı Analizi.....	115
Genel Değerlendirme: İçerik Denetiminin Sistematik Yapısı (2020–2025)	115
Platformlara Göre Yaptırım Dağılımı.....	116
Yaptırım Gerekçelerinin Tematik Analizi	117
2025 Yılı Detaylı Analizi: Yaptırımların Yoğunlaşması ve Sistematiğe Geçmesi	118
Hukuki Değerlendirme: İçerik Yaptırımlarının İfade Özgürlüğü Boyutu	119
TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU VE ERİŞİM ENGELLENMESİ UYGULAMALARI	120
TFF'ye Tanınan Yetkinin Anayasal Denetimi: CHP İtirazı.....	121
Anayasa Mahkemesinin 2025/134 Sayılı İptal Kararı	122
Sulh Ceza Hâkimliklerinin Yapısal İşlevsizliğinin Bir Kez Daha Teyidi.....	123
Karşı Oylar ve Değerlendirmesi.....	123
İptal Kararının Yürürlüğe Giriş Tarihi ve Anayasaya Aykırı Engelleme Pratiğinin Sürmesi	124
VPN ENGELLEMELERİ.....	125
BTK'nın VPN Servislerine Yönelik İdari İşlemi.....	126
Yasal Dayanak Sorunu: 5651 Sayılı Kanun'un 6/1(ç) Bendi.....	128
Derin Paket Analizi (DPI) ve Gözetim Endişeleri.....	130
İFÖD'ün VPN Kullanımı Hakkında Hukuki Mücadelesi	132
Dava Süreci ve İlk Derece Mahkemesi Kararı.....	132
İstinaf Kararı: Görev Yönünden Bozma ve Danıştay'a Gönderme.....	133
VPN Engellemelerinin Uluslararası İnsan Hakları Hukuku Boyutu	133
VPN Engellemelerinin Keyfi Niteliği.....	135
Yasama Gündemindeki VPN Düzenlemesi.....	135
Değerlendirme.....	136

BANT DARALTIMA UYGULAMALARI	137
5809 Sayılı Kanun'un 60. Maddesinin 10. Fıkrası Kapsamında Bant Daraltma Yaptırım ve Uygulamaları.....	137
Bant Daraltma Uygulamalarının Kronolojisi.....	138
2022-2024 Yılları Arasındaki Uygulamalar.....	139
13 Kasım 2022: İstiklal Caddesi Saldırısı.....	139
8 Şubat 2023: 6 Şubat Depremleri.....	140
23 Ekim 2024: Tusaş Saldırısı.....	141
2025 Yılı Bant Daraltma Uygulamaları.....	141
19 Mart 2025: Ekrem İmamoğlu'nun Gözaltına Alınması.....	141
7 Eylül 2025: CHP İstanbul İl Başkanlığı Polis Ablukası.....	143
5651 Sayılı Kanun Kapsamında Bant Daraltma Yaptırımları.....	144
Temsilci Belirleme Yükümlülüğünün İhlali (Ek Madde 4(2)).....	144
Faillere İlişkin Bilgi Paylaşımının Reddi (Ek Madde 4(5)).....	144
İdari Kararların İcrası ve İçerik Çıkarma Yükümlülüğünün İhlali (Ek Madde 4(10)).....	144
Şebekeler Üstü Hizmetler (OTT) ve 5809 Sayılı Kanun'daki Bant Daraltma Yaptırımları.....	145
Değerlendirme.....	145
HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI	146
2018 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	146
2019 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	146
2020 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	147
2021 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	147
2022 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	148
2023 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	148
2024 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	149
2025 Yılında Hakkında Yasal İşlem Yapılan Sosyal Medya Hesapları.....	149
Cumhuriyet Başsavcılıklarının Sosyal Medya Paylaşımlarına Yönelik Re'sen Soruşturmaları.....	151
SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME	154
9. Maddenin İptalinden Sonra Ortaya Çıkan Üç Kollu Sansür Pratiği.....	157
19 Mart 2025: Dijital Sansürün Yeni Boyutu.....	158
VPN Engellemeleri 2025 Yılında da Devam etmiştir.....	159
Anayasa Mahkemesi ve AİHM: Yapısal Etkisizliğin Devamı.....	159
Dijital İtaat Rejiminden Dijital Panoptikon'a: Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve 5651 Sayılı Kanun'un Yeni Evresi.....	161
Sonuç.....	162

Tablo, Ekran Görüntüsü ve Şekil Listesi

Tablo 1:	RTÜK'ün Yayın Lisansı Uyarıları ile Alan Adı, Uygulama ve YouTube Kanalı Engellemeleri (2020–2025).....	114
Tablo 2:	RTÜK Dijital Platform Yaptırımlarının Yıllara Göre Dağılımı.....	116
Tablo 3:	RTÜK'ün Dijital Platformlara Yönelik İçerik Yaptırımlarının Platform Bazında Dağılımı.....	116
Tablo 4:	2025 Yılında RTÜK Tarafından Dijital Platformlara Uygulanan Yaptırımlar.....	118
Tablo 5:	EngelliWeb projesi kapsamında erişime engelli olduğu tespit edilen VPN servisleri.....	130
Tablo 6:	Türkiye'de Bant Daraltma Uygulamalarının Kronolojisi ve Hukuki Dayanak Durumu.....	139

Ekran Görüntüsü 1:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	21
Ekran Görüntüsü 2:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	22
Ekran Görüntüsü 3:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	22
Ekran Görüntüsü 4:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	23
Ekran Görüntüsü 5:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	23
Ekran Görüntüsü 6:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	24
Ekran Görüntüsü 7:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	24
Ekran Görüntüsü 8:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	25
Ekran Görüntüsü 9:	BTK tarafından erişime engellenen platform.....	25
Ekran Görüntüsü 10:	Milli Piyango İdaresi tarafından erişime engellenen platform.....	26
Ekran Görüntüsü 11:	Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından erişime engellenen platform.....	27
Ekran Görüntüsü 12:	Sermaye Piyasası Kurulu tarafından erişime engellenen platform.....	27
Ekran Görüntüsü 13:	BTK tarafından erişime engellenen eSIM Sağlayıcıları.....	28
Ekran Görüntüsü 14:	Çeşitli Hakimlikler tarafından erişime engellenen haber siteleri.....	58
Ekran Görüntüsü 15:	İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen hesap.....	61
Ekran Görüntüsü 16:	İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	62
Ekran Görüntüsü 17:	İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	62

Ekran Görüntüsü 18:	İzmir 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	63
Ekran Görüntüsü 19:	İstanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	63
Ekran Görüntüsü 20:	Edirne 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	64
Ekran Görüntüsü 21:	Sulh ceza hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	65
Ekran Görüntüsü 22:	İstanbul 7. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	66
Ekran Görüntüsü 23:	İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler.....	66
Ekran Görüntüsü 24:	İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler.....	67
Ekran Görüntüsü 25:	İstanbul 7. Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler.....	67
Ekran Görüntüsü 26:	Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliği ve Mersin 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen hesaplar.....	68
Ekran Görüntüsü 27:	İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen hesaplar.....	69
Ekran Görüntüsü 28:	Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen video ve hesap.....	70
Ekran Görüntüsü 29:	Sulh ceza hakimliği tarafından erişime engellenen şarkı.....	70
Ekran Görüntüsü 30:	Sulh ceza hakimliği tarafından erişime engellenen Instagram hesabı ve haberler.....	71
Ekran Görüntüsü 31:	Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen paylaşımlar.....	72
Ekran Görüntüsü 32:	Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliği ve Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen uygulamalar.....	73
Ekran Görüntüsü 33:	İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği ve İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen platformlar.....	76
Ekran Görüntüsü 34:	Nevşehir Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	78
Ekran Görüntüsü 35:	İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen uygulamalar.....	78
Ekran Görüntüsü 36:	Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	84
Ekran Görüntüsü 37:	Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	85
Ekran Görüntüsü 38:	İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	86
Ekran Görüntüsü 39:	Hınıs Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	86
Ekran Görüntüsü 40:	İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	87

Ekran Görüntüsü 41:	Gebze 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	88
Ekran Görüntüsü 42:	Hinis Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler.....	89
Ekran Görüntüsü 43:	Kilis 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler.....	89
Ekran Görüntüsü 44:	Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler.....	90
Ekran Görüntüsü 45:	Manavgat 4. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler.....	96
Ekran Görüntüsü 46:	İstanbul 48. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler.....	97
Ekran Görüntüsü 47:	Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler.....	98
Ekran Görüntüsü 48:	Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından yaptırım uygulanan haberler.....	99
Ekran Görüntüsü 49:	Kayseri 12. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler.....	100
Ekran Görüntüsü 50:	Van 8. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen paylaşımlar.....	101
Ekran Görüntüsü 51:	Amerika'nın Sesi ve DW erişime engellendi.....	110
Ekran Görüntüsü 52:	RTÜK tarafından uyarı kapsamına alınan YouTube kanalları.....	111
Ekran Görüntüsü 53:	RTÜK tarafından uyarı kapsamına alınan platformlar.....	114
Ekran Görüntüsü 54:	RTÜK tarafından yaptırım uygulanan içerikler.....	119
Ekran Görüntüsü 55:	TFF tarafından erişime engellenen alan adı.....	124
Ekran Görüntüsü 56:	TFF tarafından erişime engellenen alan adı.....	125
Ekran Görüntüsü 57:	Yaptırım Uygulanan VPN Adresleri.....	126
Ekran Görüntüsü 58:	BTK VPN Adresleri Üst Yazı.....	127

Şekil 1:	2006-2025: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları.....	3
Şekil 2:	Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2025).....	12
Şekil 3:	Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2006-2025).....	13
Şekil 4:	Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (Toplam).....	14
Şekil 5:	2017-2022: BTK v. Yargı 8. Madde Erişim Engelleme Kararları Karşılaştırması.....	19
Şekil 6:	Yıllık Bazda 9. Madde Kapsamında Yaptırım Uygulanan Toplam Haber Adresleri (URL).....	30
Şekil 7:	AYM Abdullah Kaya ve Diğerleri Kararı: Başvuru Yılları İstatistikleri.....	33
Şekil 8:	Anayasa Mahkemesine En Çok Başvuru Yapanlar.....	33
Şekil 9:	AYM Başvurularına Konu Tekil Karar Bazında Yeniden Yargılama Durumu.....	35

Şekil 10:	Başvuru Yılları Dağılımı: Yeniden Yargılama Durumu.....	35
Şekil 11:	AYM Abdullah Kaya ve Diğerleri Kararı: Bölge Bazında Yeniden Yargılama Oranları.....	36
Şekil 12:	İstanbul Adliyeleri Karşılaştırması.....	37
Şekil 13:	Erdoğan Ailesi Talep Bazında Yeniden Yargılama Durumu.....	39
Şekil 14:	En Çok Bireysel Başvuruya Konu Olan Talep Edenler: Yeniden Yargılama Durumu.....	40
Şekil 15:	AYM: Başvurucular Bakımından Yeniden Yargılama Durumu.....	41
Şekil 16:	Yıllara göre 5651 Sayılı Kanun Kapsamında Alınan 8/A Karar Sayıları.....	45
Şekil 17:	2015-2025: İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı.....	46
Şekil 18:	2025 Yılı İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı.....	47
Şekil 19:	5651 Sayılı Kanun'un 8/A Maddesi Kapsamında Karar Veren Sulh Ceza Hakimlikleri: 2015-2025.....	48
Şekil 20:	8/A Maddesi Kapsamında Alan Adı Bazında Erişim Engelleri: İllere Göre Dağılım (2015-2025).....	49
Şekil 21:	5651 8/A maddesi kapsamında erişime engellenen içeriklerin yaklaşık toplamı & dağılımı: 2015-2025.....	52
Şekil 22:	8/A maddesi kapsamında 2024-2025 yılı karşılaştırması.....	55
Şekil 23:	8/A maddesi kapsamında 2025 yılında erişime engellenen içeriklerin dağılımı.....	56
Şekil 24:	8/A maddesi kapsamında 2015-2025 döneminde erişime engellenen alan adları.....	73
Şekil 25:	Sendika.Org'un Ardışık Alan Adı Engellemeleri (2015-2020).....	74
Şekil 26:	Mezopotamya Ajansı'nın Ardışık Alan Adı Engellemelerinin Coğrafi Yayılımı.....	75
Şekil 27:	Erişime Engellenen VPN Servislerine İlişkin Adresler (2023).....	128
Şekil 28:	Sosyal medya, mesajlaşma ve video platformlarında gecikme artışı.....	142
Şekil 29:	İçişleri Bakanlığı Sosyal Medya İnceleme Verileri (2018-2025).....	153
Şekil 30:	2006-2025: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları.....	155
Şekil 31:	Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2014-2025).....	156

GİRİŞ

Ifade Özgürlüğü Derneğinin EngelliWeb raporu yaklaşık 20 sene önce yürürlüğe giren 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun ve sonrasında ortaya çıkan bazı düzenlemelerle birlikte Türkiye’de gitgide artan İnternet sansürleri ve erişim engelleme uygulamaları hakkında 2025 yılı sonu itibarıyla değerlendirmeleri içermektedir.

Bilindiği üzere, kapanana kadar Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı ve sonrasında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Türkiye’den erişime engellenen web siteleri ile ilgili istatistiki veriler ve benzer şekilde Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından da erişime engellenen web siteleri, haberler (URL adresleri) ve sosyal medya içerikleriyle ilgili istatistiki bilgiler **hiçbir zaman resmi olarak açıklanmamıştır**. Dolayısıyla, EngelliWeb raporları bu alandaki yegâne istatistiki verileri içermektedir ve bu alanda referans noktası konumuna gelmiştir.

Erişim engellemelerle ilgili resmi istatistiki verilerin kamuoyu ile paylaşılması da hükümet politikasına dönüşmüş olmakla birlikte istatistiki verilerle ilgili önceki yıllarda TBMM soru önergelerine olumsuz cevap verilmiştir.¹ Önceki senelerde Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından verilen cevaplarda erişime engellenen site sayısı ve istatistiksel değerlerin **açıklanmamasının gerekçesi** olarak **“suçun önlenmesi ve suçla mücadelede sıkıntılara sebep olabileceğini**, özellikle çocuk pornosuna ilişkin içeriklerin deşifre olmasına neden olabileceğini **ayrıca bu tür rakamlar diğer**

¹ Bkz. CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay’a 7/8292 esas numaralı ve 04.02.2019 tarihli yazılı soru <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-8292s.pdf>, ve soruya 22.04.2019 tarihinde verilen yazılı cevap, <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-8292sgc.pdf>.

ülkelerce resmi olarak toplu şekilde açıklanmadığından, uluslararası düzeyde bu rakamlardan hareketle ülkemiz aleyhine haksız algı meydana getirildiği, bilgi kirliliği oluşturulduğu”² gösterilmiştir. 2024 yılında da Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı toplam rakamları açıklamamakla birlikte, yazılı soru önergelerine verilen çeşitli cevaplarda sadece 5651 sayılı Kanun’un 8. maddesi kapsamındaki erişim engelleme kararlarının oransal dağılımına işaret etmiştir.³ Bu özensiz cevap şekli uzun yıllardır devam etmekle birlikte, 5651 sayılı Yasa kapsamındaki erişim engelleme ve içerik çıkarma yaptırımları sadece Yasanın 8. maddesiyle de sınırlı değildir. Dolayısıyla, milletvekilleri tarafından dönemsel olarak sorulan soruların odağı da sadece 8. madde değildir. Bu raporda da detaylı bir şekilde ele alındığı üzere, 5651 sayılı Yasanın 8, 8/A, 9/A ve iptal edilene kadar 9. maddeleri kapsamında web siteleri ve içeriklere yaptırımlar uygulanmaktadır. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından verilen cevaplar ise her defasında, genel geçer ifadelerle 8. madde kapsamındaki katalog suçlarla ilgili BTK Başkanı tarafından engellenen web sitelerinin oransal dağılımına işaret etmektedir.

Bu oransal dağılım konusu Anayasa Mahkemesi nezdinde de eleştiri konusu olmuştur. Anayasa Mahkemesi, **Şubat 2023** içinde Genel Kurul nezdinde oybirliğiyle karara bağladığı ve içtihat niteliğindeki **Yaman Akdeniz (2)** kararında⁴ başvurusunun İnternet sitelerine erişimin engellenmesi kararlarına ilişkin istatistiklerle ilgili bilgi edinme talebinin reddedilmesi nedeniyle bilgi edinme hakkıyla ilintili olarak ifade özgürlüğünün ihlal edildiğine karar vermiştir. Bu raporda detaylandırılacağı üzere, Anayasa Mahkemesi kararına rağmen BTK, mevcut EngelliWeb raporlarımıza da konu erişim engelleme istatistiklerini başvuruca vermemiştir.

İfade Özgürlüğü Derneği bünyesinde hazırlanan **2025** EngelliWeb raporunda Türkiye’den erişime engellen web siteleri ve alan adları, erişimi engellenen ve/veya içeriğin çıkarılmasına karar verilen haberler (URL adresleri) ve sosyal medya hesap ve içerikleriyle ilgili istatistiki bilgiler gerek **2025** yılı için gerekse genel toplamda **2025** yılı sonu itibarıyla detaylı şekilde kamuoyu ile paylaşılmak üzere hazırlanmıştır. Bundan sonraki süreçte de her sene benzer raporlar İfade Özgürlüğü Derneği tarafından kamuoyu ile paylaşılmaya devam edilecektir.

2025 SONU İTİBARIYLA TÜRKİYE’DEN 1.505.484 WEB SİTESİ ERİŞİME ENGELLENMİŞTİR

İfade Özgürlüğü Derneğinin önceki yıllarda yayınlanan EngelliWeb raporlarında **2018 yılı sonu itibarıyla Türkiye’den toplam 347.445 alan adının** erişime engellendiği; bu sayının **2019** sonu itibarıyla **408.494’e**, **2020** sonu itibarıyla **467.011’e**, **2021** sonu itibarıyla **574.798’e**, **2022** sonu itibarıyla **712.558’e**, **2023** sonu itibarıyla **953.415’e** ve **2024** sonu itibarıyla **1.264.506’ya** ulaştığının tespit edildiği belirtilmiştir. Aşağıda detaylandırılacağı üzere **2025** yılı içinde EngelliWeb çalışması kapsamında tespit edilebildiği kadarıyla Türkiye’den **toplam 232.441** alan adı daha erişime engellenmiştir. **2024** içinde erişime engellenen **232.441** alan adı daha erişime engellenmiştir. **2025**

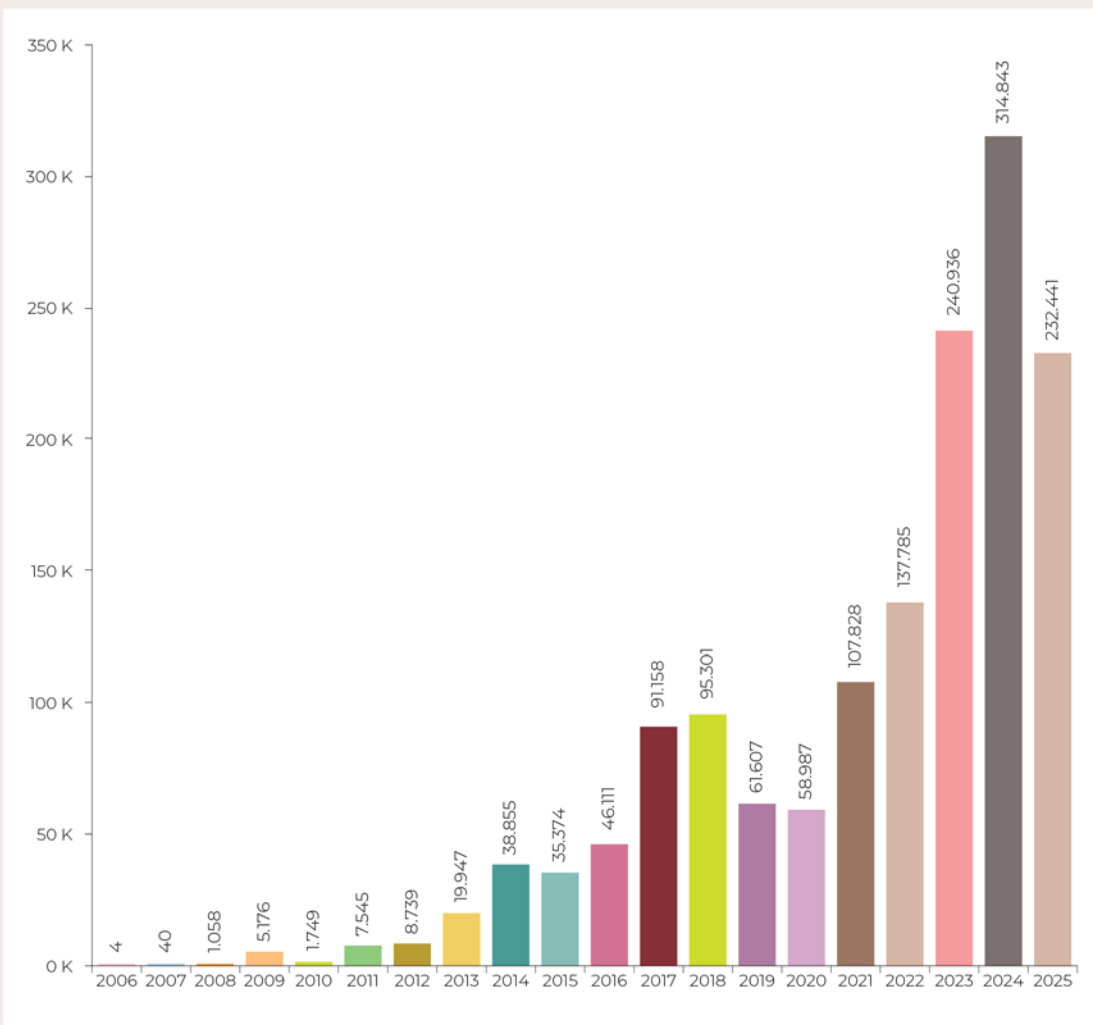
² Bkz. <https://www2.tbmm.gov.tr/d27/7/7-8454c.pdf>

³ Bkz. <https://www.guvenliweb.org.tr/dosya/brEi5.pdf>.

⁴ Yaman Akdeniz (2) Başvurusu, B. No: 2016/6815, 15.02.2023.

içinde erişime engellenen **232.441 alan adı ve web sitesi** ile birlikte 2025 sonu itibarı ile Türkiye'den toplam **1.505.484** web sitesi ve alan adına, **875** farklı kurum ve hakimlikler tarafından verilen toplam **1.284.464** farklı kararla bu raporda detaylandırılacak hüküm ve yetkilere istinaden erişim engellenmiştir.

Şekil 1: 2006-2025: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları

Yıllık bazda bir değerlendirme yapıldığında ve **Şekil 1**'de görüleceği üzere **2025** yılı içinde erişimi engellenen web sitesi sayısı (**232.441**), bir önceki yılın rekor düzeyinin (**2024: 314.843**) gerisinde kalmıştır. Ancak bu görünürdeki düşüşün, erişim engelleme pratiğinde yapısal bir gevsemeye ya da uygulamanın kapsamının daraltılmasına işaret ettiği şeklinde yorumlanması mümkün değildir. Düşüşün birincil açıklaması, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından engellenen alan adı sayısının 2024'te 50.120'den 2025'te 16.821'e gerilemesi ve BTK'nın kumar ve bahis kategorisindeki

mutlak engelleme hacminin yaklaşık 221.000'den 122.856'ya inmesidir. Bu iki kalemdeki daralma, yıllık toplamda gözlemlenen farkın aritmetik olarak belirleyici unsurudur. Buna karşılık, erişim engelleme pratiğinin gerçek ağırlık merkezini oluşturan BTK Başkanı'nın toplam engelleme içindeki oransal payı aynı dönemde %82'den %84,6'ya yükselmiş; bir başka deyişle, mutlak rakamlar gerilerken merkezileşme dinamiği güç kazanmaya devam etmiştir. Öte yandan Milli Piyango İdaresi'nin engelleme hacminin 2.875'ten 15.669'a fırlaması, engelleme yükünün BTK'dan sektörel düzenleyici kurumlara kısmen kaydığına ve Kasım 2025'te yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile ilan edilen "Sanal Ortamda Yasa Dışı Bahis, Şans Oyunları ve Kumarla Mücadele Eylem Planı (2025-2026)"nın bu kurumsal mobilizasyonun koordineli arka planını oluşturduğuna işaret etmektedir. Dolayısıyla 2025 rakamları, mutlak değerler üzerinden yapılan bir okumada yanıltıcı bir rahatlama izlenimi verse de oransal ve yapısal bir çözümlemeye tabi tutulduğunda, idari sansürün yoğunlaşma eğiliminin sürdüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Nitekim 232.441 sayısı, önceki yıllarla (2023: **240.936**, 2022: **137.785**, 2021: **107.828**, 2020: **58.987**, 2019: **61.607**, 2018: **95.301**) karşılaştırıldığında hâlâ tarihsel olarak en yüksek üçüncü değeri temsil etmektedir. 5651 sayılı Kanun ve erişimin engellenmesi uygulamalarının başlamasından sonraki yaklaşık 20 yıllık sürecin (**2007-2025**) ortalamasının (**yıllık 79.236 web sitesi**) yaklaşık üç katına tekabül eden bu sayı, alan adı bazında erişimin engellenmesi uygulamalarına **2025** içinde de son sürat devam edildiğini göstermektedir.

TÜRKİYE'DE ERİŞİM ENGELLEME YETKİSİ

EngelliWeb 2018-2024 raporlarında daha önceden detaylandırıldığı üzere Türkiye'de erişim engelleme kararı alması yetkisi veya talep etmesi çeşitli kanun, yönetmelik ve düzenlemelerle **yargı organları** (mahkemeler, sulh ceza hakimlikleri ve savcılıklar) ile birlikte **çok sayıda idari kuruma** da verilmiştir. Ağırlıklı olarak erişim engelleme kararları 5651 sayılı Kanun'un **8, 8/A, 9⁵ ve 9/A maddeleri** kapsamında sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmekle birlikte, 8. madde kapsamında soruşturma evresinde savcılıklar da erişimin engellenmesine karar verebilir. Ayrıca, **Cumhuriyet savcılarında** 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'nun ek madde 4(3) fıkrası kapsamında **telif hakları** ihlallerini gidermek için de erişimin engellenmesi yetkisi verilmiştir.

Türkiye'de dijital sansür mekanizmalarının idari kurumlar eliyle genişletilmesi stratejisi, 2025 yılı itibarıyla turizm sektörünü de kapsayacak biçimde derinleştirilmiştir. 20 Kasım 2025 tarihli ve 7565 sayılı Kanun'un 7. maddesiyle 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'nun 33. maddesine eklenen fıkra, Kültür ve Turizm Bakanlığına İnternet ortamındaki içeriklere yönelik doğrudan erişim engelleme yetkisi tanımıştır. Bu düzenleme, daha önce 7464 sayılı Kanun'un 4(1)(e) maddesiyle yalnızca konut kiralamalarıyla sınırlı tutulan idari denetim mekanizmasının tüm konaklama ve turizm tesislerini kapsayacak biçimde sektörel bir yetkiye evrilmesidir. Söz konusu yetki, yargı kararı aranmaksızın idari tedbir olarak doğrudan Erişim Sağlayıcıları Birliğine

⁵ Anayasa Mahkemesi tarafından, 5651 sayılı Yasanın 9. maddesi iptal edilmiş ve iptal kararı **10.10.2024** tarihinde yürürlüğe girmiştir. AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425.

iletilmekte; sulh ceza hâkiminin onayı ise kararın alınmasından sonra ve yalnızca kırk sekiz saatlik bir süre içinde aranmaktadır. Bu yapı, erişim engellenmenin önce uygulandığı, yargısal denetimin ise sonradan ve sınırlı biçimde devreye girdiği bir modeli yansıtmakta; etkin itiraz imkânını yapısal olarak daraltmaktadır.

Türkiye Futbol Federasyonu'na korsan futbol yayınları ile mücadele edilmesi bağlamında verilen erişimin engellenmesi yetkisi ise, Haziran 2025 içinde alınan bir karar ile Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir.⁶

2025 yılında yapılan bu yasal değişikliklerle,

- **Cumhurbaşkanlığı ve ilgili bakanlıklar**⁷
- Kapatılana⁸ kadar **Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı** ("TİB")⁹
- TİB kapatıldıktan sonra **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanı**¹⁰
- **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu**^{11,12}
- **Erişim Sağlayıcıları Birliği** ("ESB")¹³
- Sağlık Bakanlığı, **Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu** ("TİTCK")¹⁴

6 Anayasa Mahkemesinin 17.06.2025 tarihli ve E: 2024/75, K: 2025/134 sayılı Kararı ile **bu madde iptal edilmiştir**. Kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (14.07.2026) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

7 5651 sayılı Kanun'un "Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi" başlıklı 8/A(1) maddesi kapsamında, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde, **Cumhurbaşkanlığı** veya millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması ile **ilgili bakanlıkların** talebi üzerine BTK Başkanı tarafından internet ortamında yer alan yayınlara ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Karar, Başkan tarafından derhâl erişim sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. İçerik çıkartılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhâl ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren dört saat içinde yerine getirilir. 8/A(2) maddesi kapsamında Cumhurbaşkanlığı veya ilgili Bakanlıkların talebi üzerine Başkan tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı, Başkan tarafından, yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırk sekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde, karar kendiliğinden kalkar.

8 TİB 671 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Kurum ve Kuruluşlara İlişkin Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Ağustos 2016 içinde kapatılmıştır.

9 5651 sayılı Kanun'un 8, 8/A ve 9/A maddelerine istinaden erişimin engellenmesi konusunda yetkilendirilmiş, 8/A ve 9/A maddeleri kapsamındaki idari tedbir kararlarına hâkim onayı şartı getirilmiştir.

10 Age.

11 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 60. maddesinin 17. fıkrasına eklenen (Ek:13/10/2022-7418/38 md.) 17. yetki ile Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, bu Yasanın 9. maddesinin 14. fıkrasında yer alan yükümlülüklerini yerine getirmeyen ve Kurum tarafından 60. maddenin 16. fıkrasına istinaden uygulanan idari para cezasını süresinde ödemeyen ve Kurumca yapılacak bildirimden itibaren altı ay içerisinde Kurum düzenlemelerinde öngörülen yükümlülükleri yerine getirmeyen veya yetkilendirilmeksizin hizmet sunan **şebekeler üstü hizmet sağlayıcısının** internet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan beşine kadar daraltılmasına veya ilgili uygulama veya internet sitesine **erişimin engellenmesine** Kurum tarafından karar verilebilir. Erişim Sağlayıcıları Birliğine uygulanmak üzere gönderilen kararın gereği, erişim sağlayıcılar tarafından yerine getirilir.

12 **Telsiz Ekipmanlarının Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmeliğin** (Resmî Gazete: 27.03.2024, 32502) 19. maddesi kapsamında, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna, piyasaya arz edilen veya piyasada bulunan ve uygunsuz olan bir cihazın internet üzerinden tanıtımı ve satışının yapılması halinde, aracı hizmet sağlayıcıya içeriğin çıkarılması yönünde bildirim yapılması, 24 saat içinde bildirimde uyulmadığı takdirde de içeriğe erişimin engellenmesine karar verilmesi yetkisi verilmiştir.

13 5651 Sayılı Kanun'un 9/9 maddesi gereği bu Kanun'un kişilik haklarının ihlali ile ilgili 9. maddesi kapsamında sulh ceza hakimliklerinin verdiği erişimin engellenmesi kararına konu kişilik hakkının ihlaline ilişkin yayınların ayınlarnın başka internet adreslerinde de yayınlanması durumunda ilgili kişi tarafından Erişim Sağlayıcıları Birliğine müracaat edilmesi halinde mevcut sulh ceza hakimliği kararlarını bu adresler için de uygulamaya yetkilendirilmiştir. Bu yetki Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiş ve iptal kararı 10.10.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

14 Sağlık Bakanlığı 1262 sayılı **İspençiyari ve Tıbbi Müstahzarlar Kanunu**'nun 18. maddesi gereği ruhsatsız ilaç veya sahte ilaç veya benzeri tıbbi müstahzarların tanıtım veya satışlarının internet üzerinden yapılması ha-

- **Sermaye Piyasası Kurulu¹⁵**
- **Tarım ve Orman Bakanlığı¹⁶**
- Tarım ve Orman Bakanlığı, **Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı¹⁷**
- **Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü**, Talih Oyunları Daire Başkanlığı¹⁸
- **Türkiye Jokey Kulübü¹⁹**

linde, derhal erişimin engellenmesine karar vermeye yetkilidir. Bu yetki Sağlık Bakanlığı bünyesinde yer alan **Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu** tarafından kullanılmakta ve Kurum tarafından alınan kararlar 1262 sayılı Kanun gereği uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir.

- Sermaye Piyasası Kurulu**, 6362 sayılı **Sermaye Piyasası Kanunu**'nun "izinsiz sermaye piyasası faaliyetinde uygulanacak tedbirler" başlıklı 99. maddesi kapsamında erişimin engellenmesini talep etmeye yetkilendirilmiştir. Kurul, bu maddenin 3. paragrafı gereği izinsiz sermaye piyasası faaliyetlerinin, İnternet aracılığı ile yürütüldüğü tespit edildiğinde; içerik ve yer sağlayıcılarının yurt içinde olması halinde, erişimin engellenmesi ile ilgili mevzuat uyarınca mahkemelere başvurabilir. İçerik ve yer sağlayıcılarının yurt dışında bulunması halinde ise, Kurulun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından erişimin engellenmesine karar verilebilir. Ayrıca, 99. maddenin 4. paragrafı (Ek: 17/4/2017-KHK/690-67 madde; değiştirilerek kabul: 1/2/2018-7077/57 madde) gereği Kuruldan izin alınmaksızın kitle fonlama platformları aracılığıyla halktan para toplandığına veya Türkiye'de yerleşik kişilere yönelik olarak İnternet aracılığıyla yurt dışında kaldıraçlı işlem ve kaldıraçlı işlemlerle aynı hükümlere tabi olduğu belirlenen türev araç işlemleri yaptırıldığına ilişkin bilgi edinilmesi halinde, Kurulun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından ilgili İnternet sitelerine erişim engellenebilir. 2024 yılında, ayrıca Kurul'a kripto varlık hizmet sağlayıcıların hukuka aykırı faaliyet ve işlemlerine ilişkin olarak da erişimin engellenmesi yetkisi verilmiştir. 6362 sayılı Kanun'un 99/A(3) maddesine (Ek:26/6/2024-7518/8 md.) istinaden, Kurul tarafından İnternet aracılığıyla yapılan yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilir. Kurul kararları uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir.
- Tarımda Kullanılan Gübrelerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinin** ürünlerin denetimine ilişkin genel usul ve esaslar başlıklı 10. maddesinin 10. paragrafı kapsamında "piyasaya arz edilen veya piyasada bulunan uygun olmayan bir ürünün İnternet üzerinden tanıtımı ve satışının yapılması halinde **Tarım ve Orman Bakanlığı**, aracı hizmet sağlayıcıya içeriğin çıkarılması için İnternet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunur. İçeriğin yirmi dört saat içerisinde aracı hizmet sağlayıcı tarafından çıkarılmaması halinde Bakanlık uygun olmayan ürüne ilişkin **içeriğe erişimin engellenmesine karar verir** ve bu kararı uygulamak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** bildirir. İnternet sitesinin doğrudan iktisadi işletmeye ait olması durumunda aynı uygulama yapılır. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı içeriğe erişimin engellenmesi (URL ve benzeri) yöntemiyle verilir (Resmî Gazete, 09.06.2021, Sayı 31506 Mükerrer).
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı**, 4733 Sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un Cezai Hükümler başlıklı 8. maddesinin 2. paragrafının (k) bendi gereğince tütün mamulleri veya alkollü içkilerin, **etil alkol, metanol, makaron, sarmalık kıyılmış tütünün ve yaprak sigara kâğıdının** (28.10.2020 tarihli ve 7255 sayılı Kanunun 13 üncü maddesi ile eklenmiştir) tüketicilere satışı İnternet üzerinden yapılması halinde 5651 sayılı Kanun'da öngörülen usullere göre erişimin engellenmesine karar verebilir ve bu kararlar hakkında da anılan Kanun hükümleri uygulanır. Bu yetkiye ayrıca Tütün Mamulleri ve Alkollü İçkilerin Satışına ve Sunumuna İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin (Resmî Gazete, 07.01.2011, Sayı: 27808) 26(1) maddesinde de yer verilmiştir. Uygulama pratiğinde ise bu yetkinin Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulan **Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı** tarafından kullanıldığı görülmektedir. Bu kapsamda erişime engellenen web sitelerinin de Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumundan ziyade Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından erişime engellendiği gözlemlenmektedir.
- Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü**, **Talih Oyunları Daire Başkanlığı**, Sanal Ortamda Oynatılan Talih Oyunları Hakkında Yönetmeliğin (Resmî Gazete Tarih: 14.03.2006 Resmî Gazete Sayısı: 26108), "**İdareye ve yargı mercilerine başvuru**" başlıklı 7. maddesi kapsamında "oynatıldığı tespit edilen talih oyunlarına ilişkin sanal ortamlara ve/veya İnternet sitelerine hizmet veren servis sağlayıcılarının bu sitelere ve/veya sanal ortamlara yönelik hizmet ve yayınlarının durdurulması ve yasak eylemlerin cezalandırılması istemiyle" ilgili yargı mercileri nezdinde derhal başvuruda bulunabilir. Bu Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince ilgili yargı mercilerince talih oyunlarının oynatıldığı sanal ortamların faaliyetlerinin durdurulmasına karar verilmesi halinde, **Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü** bu kararlar gereği için derhal Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna erişimin engellenmesi için bildirimde bulunur.
- 6132 sayılı At Yarışları Hakkında Kanun kapsamında Türkiye sınırları içerisinde at yarışları düzenlemeye, yurt içinde ve yurt dışında düzenlenen yarışlar üzerine yurt içinden ve yurt dışından müşterek bahis kabul etmeye Tarım ve Orman Bakanlığı yetkilidir. Tarım ve Orman Bakanlığınca at yarışlarına dayalı müşterek bahisleri tertip etme hak ve yetkisi **Türkiye Jokey Kulübü**ne devredilmiştir. Uygulamada Türkiye Jokey Kulübü tarafından alınan erişim engelleme kararlarının **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu** tarafından uygulandığı görülmektedir.

- **Spor Toto Teşkilat Başkanlığı**²⁰
- Diyanet İşleri Başkanlığı, **Din İşleri Yüksek Kurulu**²¹
- Diyanet İşleri Başkanlığı, **Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulu**²²
- **Radyo ve Televizyon Üst Kurulu**²³
- **Yüksek Seçim Kurulu**²⁴

- 20 Spor Toto Teşkilat Başkanlığı**, 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 5 inci maddesi (Değişik: 12/7/2013-6495/3 md) gereği bu madde kapsamına giren suçlarla ilgili olarak, 5651 sayılı Kanunun erişimin engellenmesine ilişkin hükümlerini uygulamaya yetkilendirilmiştir. Spor Toto Teşkilat Başkanlığının yetkilendirmesi Spor Toto Teşkilat Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönetmeliği ile belirlenmiştir (Resmî Gazete, 21.12.2008, Sayı: 27087).
- 21 Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu** da bazı içerikler açısından erişimin engellenmesine yetkilendirilmiştir. 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinde yer alan erişim engelleme yetkisinin Anayasa Mahkemesinin 07.12.2023 tarihli kararıyla (E.2018/117, K.2023/212) iptal edilmesinin ardından, söz konusu hüküm 29.05.2025 tarihli ve 7549 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenmiştir (Resmî Gazete, 04.06.2025, Sayı: 32920). Yeni düzenleme uyarınca, **Din İşleri Yüksek Kurulu** tarafından İslam dininin temel nitelikleri açısından sakıncalı olduğu tespit edilen Kur'an-ı Kerim mealı veya tercümesi adıyla yapılan yayınların, Diyanet İşleri Başkanlığının müracaatı üzerine yetkili ve görevli yargı merciiince basım ve yayımın durdurulmasına, toplatılmasına ve imhasına karar verilir. Yayınım İnternet ortamında yapılması halinde, Başkanlığın müracaatı üzerine yargı mercii tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir. Bu kararlar uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Söz konusu kararlara karşı iki hafta içinde itiraz yolu öngörülümüşse de, itiraz edilmiş olması kararın uygulanmasını durdurmamaktadır. Ayrıca bkz. Kur'an-ı Kerim Basım ve Yayım Kriterleri Hakkında Yönetmelik, (Resmî Gazete, 02.11.2022, Sayı: 32001), m. 11.
- 22 Diyanet İşleri Başkanlığı** bünyesindeki **Mushafları İnceleme ve Kıraat Kurulunun** onay ve mührü bulunmayan veya hatalı yayımlanan Kur'an-ı Kerim yayınlarına yönelik "erişimin engellenmesi" yetkisi, Anayasa Mahkemesinin 07.12.2023 tarihli kararıyla (E.2018/117, K.2023/212) iptal edilmiş; ancak söz konusu hüküm 29.05.2025 tarihli ve 7549 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenmiştir (Resmî Gazete, 04.06.2025, Sayı: 32920). 633 sayılı Kanun'un 6. maddesinde yapılan bu değişiklikle, Kurulun onayı veya mührü bulunmadan basılan, yayımlanan veya elektronik ortamda hazırlanan Kur'an-ı Kerim yayınlarının internet ortamında sunulması halinde, Başkanlığın müracaatı üzerine yetkili ve görevli yargı merciiince içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilir. Bu kararlar uygulanmak üzere **Erişim Sağlayıcıları Birliğine** gönderilir. Söz konusu kararlara karşı iki hafta içinde itiraz yolu açık olmakla birlikte, itiraz edilmiş olması içeriğin çıkarılması veya erişimin engellenmesi kararının uygulanmasına engel teşkil etmemektedir. Toplatma ve imha kararı ise ancak itirazın reddi veya itiraz süresinin geçmesiyle kesinleşmektedir. Ayrıca bkz. Kur'an-ı Kerim Basım ve Yayım Kriterleri Hakkında Yönetmelik, (Resmî Gazete, 02.11.2022, Sayı: 32001), m. 11.
- 23 Radyo ve Televizyon Üst Kurulu**, 6112 Sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'a 2018 yılında eklenen **29/A maddesi** (Ek: 21/3/2018-7103/82 md) ile **lisansız yayın hizmetlerinin İnternet ortamında sunumu durumunda erişimin engellenmesini** talep etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bu kapsamda, Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar, bu hak ve lisansları ile yayınlarını bu Kanun ve 5651 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak internet ortamından da sunabilirler. Radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın hizmetlerini sadece internet ortamından sunmak isteyen medya hizmet sağlayıcılar Üst Kuruldan yayın lisansı, bu yayınları İnternet ortamından iletmek isteyen platform işletmecileri de Üst Kuruldan yayın iletim yetkisi almak zorundadır. Üst Kuruldan geçici yayın hakkı ve/veya yayın lisansı bulunmayan ya da bu hak ve/veya lisansı iptal edilen gerçek ve tüzel kişilerin yayın hizmetlerinin İnternet ortamından iletilmesinin Üst Kurulca tespiti halinde Üst Kurulun talebi üzerine sulh ceza hakimlikleri tarafından İnternet ortamındaki söz konusu yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilir. Bu kararlar, gereği yapılmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Bu madde uyarınca verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı hakkında 5651 sayılı Kanunun 8/A maddesinin üçüncü ve beşinci fıkraları uygulanır. İçerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunmasına rağmen, Türkiye Cumhuriyetinin taraf olduğu Üst Kurulun görev alanına ilişkin uluslararası antlaşmalar ve bu Kanun hükümlerine aykırı yayın yaptığı Üst Kurulca tespit edilen bir başka ülkenin yargı yetkisi altındaki medya hizmet sağlayıcılarının veya platform işletmecilerinin yayın hizmetlerinin internet ortamından iletimi ile İnternet ortamından Türkçe olarak Türkiye'ye yönelik yayın yapan veya yayın dili Türkçe olmakla birlikte Türkiye'ye yönelik ticari iletişim yayınlarına yer veren yayın kuruluşlarının yayın hizmetleri hakkında da erişimin engellenmesi yaptırım uygulanabilir. Bu maddenin uygulanması ile ilgili yönetmeliğin hazırlanma süreci 2019 içinde tamamlanmış ve Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik Resmî Gazete'de (Resmî Gazete, 01.08.2019, Sayı 30849) yayınlanmıştır.
- 24 Yüksek Seçim Kurulu**, 298 Sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un "Basın, iletişim araçları ve internette propaganda" başlıklı 55/B maddesi kapsamında seçimler sırasında "oy ver-

- **Ticaret Bakanlığı, Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü²⁵**
- **Hazine ve Maliye Bakanlığı²⁶**
- **Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu kapsamındaki tüm “yetkili kuruluşlar”²⁷**

me gününden önceki on günlük sürede, yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayın araçları ile kamuoyu araştırma-ları, anketler, tahminler, bilgi ve iletişim telefonları yoluyla mini referandum gibi adlarla bir siyasi partinin veya adayın lehinde veya aleyhinde veya vatandaşın oyunu etkileyecek biçimde yayın yapılması ve herhangi bir surette dağıtımı yasaktır” hükmüne istinaden bu tip yayınlar ile ilgili olarak erişimin engellenmesini talep edebilir. Uygulamada “geçici” olarak uygulanması gereken bu yetkiye istinaden alınan erişimin engellenmesi kararlarının süre belirtilmeden uygulandığı ve uygulamanın da Erişim Sağlayıcıları Birliği üzerinden yapıldığı görülmektedir.

- 25 Ticaret Bakanlığı bünyesinde yer alan **Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü** tarafından 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un saadet zincirleriyle alakalı ve piramit satış sistemleri başlıklı 80. maddesi kapsamında erişimin engellenmesi kararları vermeye başlamıştır. Bu maddenin üçüncü paragrafında “Bakanlık, piramit satış sistemleri ile ilgili gerekli incelemeleri yapmaya ve varsa elektronik sistemin ülkemizde durdurulması dâhil ilgili kamu kurum veya kuruluşlarıyla iş birliği içinde gerekli önlemleri almaya yetkilidir” denilmiştir. Bu kapsamda alınan kararlar da uygulanmak üzere mevzuatta bu yönde bir yetkilendirme söz konusu olmamasına rağmen Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilmektedir.
- 26 7194 Sayılı **Dijital Hizmet Vergisi ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun**’un (Resmî Gazete, 07.12.2019, Sayı: 30971) “Vergi güvenliği” başlıklı 7. maddenin 1. fıkrası kapsamında 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren vergilere ilişkin beyanname verme ve ödeme yükümlülüklerini süresinde yerine getirmeyen bu Kanun kapsamındaki dijital hizmet sağlayıcılarına veya Türkiye’deki yetkili temsilcisine, bu yükümlülüklerin yerine getirilmesi için dijital hizmet vergisini tarha yetkili vergi dairesi tarafından internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler kullanılarak 213 sayılı Kanunda sayılan tebligat yöntemleri, elektronik posta veya diğer tüm iletişim araçları ile ihtarda bulunulabilir ve bu durum Gelir İdaresi Başkanlığının İnternet sitesinde ilan edilir. 7. maddenin 2. fıkrası kapsamında ise Gelir İdaresi Başkanlığının ila-nından itibaren otuz gün içinde bu yükümlülüklerin yerine getirilmemesi hâlinde, **dijital hizmet sağlayıcı-larının sunmuş oldukları hizmetlere erişimin**, bu yükümlülükler yerine getirilinceye kadar **engellenmesine Hazine ve Maliye Bakanlığınca karar verilir** ve bu karar erişim sağlayıcılarına bildirilmek üzere Bilgi Tekno-lojileri ve İletişim Kurumuna gönderilir. Engelleme kararlarının gereği bildirimden itibaren yirmi dört saat içinde erişim sağlayıcıları tarafından yerine getirilir. Ayrıca bkz. Dijital Hizmet Vergisi Uygulama Genel Tebli-ği (Resmî Gazete, 20.03.2020, Sayı 31074), G. Vergi Güvenliği.
- 27 7223 sayılı **Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu**’nun (Resmî Gazete Tarihi: 12.03.2020 Resmî Ga-zete Sayısı: 31066) **“Yetkili kuruluşun denetime ilişkin diğer yetkileri”** başlıklı 17. maddesinin 2. fıkrası kap-samında “Piyasaya arz edilen veya piyasada bulundurulmuş uygun olmayan bir ürünün internet üzerinden ta-nıtımı ve satışının yapılması halinde yetkili kuruluş, aracı hizmet sağlayıcıya içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elek-tronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunur. İçeriğin yirmi dört saat içerisinde aracı hizmet sağlayıcı tarafından çıkarılmaması halinde **yetkili kuruluş uygun olmayan ürüne ilişkin içeriğe erişimin en-gellenmesine karar verir** ve bu karar uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir. İn-ternet sitesinin doğrudan iktisadi işletmeciyeye ait olması durumunda aynı uygulama yapılır. Bu fıkra kapsa-mında verilen erişimin engellenmesi kararı **içeriğe erişimin engellenmesi** (URL vb.) yöntemiyle verilir”. Bu Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 3. maddesi kapsamında **“yetkili kuruluş”**, “ürünlere ilişkin teknik düzenleme-leri hazırlayan, yürüten veya ürünleri denetleyen” kamu kuruluşlarını kapsayacak şekilde tanımlanmıştır. Bu yetki 12.03.2021 tarihinden itibaren kullanılacaktır. Ayrıca bkz. Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Da-ir Çerçeve Yönetmelik (Resmî Gazete, 10.07.2021, Sayı: 31537), madde 16(5): “Yetkili kuruluşlar, dördüncü fı-kranın (h) bendinde belirtilen taleplerini, Kanunun 17. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen yöntemle ikti-sadi işletmeciyeye bildirir. Yetkili kuruluşlar, içeriğe erişimin yirmi dört saat içerisinde kısıtlanmaması halinde ise Kanunun 17. maddesinin ikinci fıkrasında belirtildiği şekilde erişimin engellenmesine karar verir ve bu ka-rarı uygulamak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir”. 7223 sayılı Kanunu’na dayanan Uzak-tan İletişim Araçları Yoluyla Piyasaya Arz Edilen Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinin (Resmî Gazete: 30.10.2024, 32707) 101. maddesi kapsamında, yetkili kuruluşlar tarafından, piyasaya arz edilen veya piyasada bulundurulmuş uygun olmayan bir ürünün İnternet üzerinden tanıtımı ve satışının yapılması halin-de aracı hizmet sağlayıcıya içeriğin çıkarılması, 24 saat içinde çıkarılmaması üzerine uygun olmayan ürüne ilişkin içeriğe erişimin engellenmesine karar verilebilir. Karar uygulanmak üzere Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirilir. Yönetmelik 01.04.2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

- **Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı sanayi ve teknoloji il müdürleri**²⁸
- **Valilikler ve İçişleri Bakanlığı**²⁹
- **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu**³⁰
- **Türkiye Futbol Federasyonu**³¹

- 28 Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinin** içeriğe erişimin engellenmesi kararı başlıklı 32. maddesinin 1. fıkrası kapsamında sanayi ve teknoloji il müdürlükleri “tarafından yapılan bildirimden itibaren içeriğin yirmi dört saat içerisinde aracı hizmet sağlayıcı tarafından çıkarılmaması halinde aracı hizmet sağlayıcının merkezinin bulunduğu yerdeki il müdürü **uygun olmayan ürüne ilişkin içeriğe erişimin engellenmesine karar verir** ve bu karar uygulanmak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna bildirir**” (Resmî Gazete, 14.07.2021, Sayı 31541). Ayrıca bkz. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliği (Resmî Gazete, 21.10.2022, Sayı: 31990), m. 29.
- 29 2860 Sayılı Yardım Toplama Kanunu’nun** “izin alma zorunluluğu” başlıklı 6. maddesine 27.12.2020 tarihli 7262 Sayılı Kanun’un 7. maddesi ile eklenen 3. fıkra ile “İzinsiz yardım toplama faaliyetinin **internet ortamında yapıldığının tespiti hâlinde** ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı tarafından içerik ve/veya yer sağlayıcıya, yardım toplama faaliyetine ilişkin içeriğin çıkarılması için internet sayfalarındaki iletişim araçları, alan adı, IP adresi ve benzeri kaynaklarla elde edilen bilgiler üzerinden elektronik posta veya diğer iletişim araçları ile bildirimde bulunulur. İçeriğin en geç yirmi dört saat içinde içerik ve/veya yer sağlayıcı tarafından çıkarılmaması veya içerik ve yer sağlayıcıya ilişkin bilgilerin edinilememesi ya da teknik nedenlerle bildirimde bulunulmaması hâlinde ilgili valilik veya İçişleri Bakanlığı internet ortamındaki söz konusu **içeriğe ilişkin erişimin engellenmesine karar verilmesi için sulh ceza hâkimliğine** başvurur. Hâkim, talebi en geç yirmi dört saat içinde duruşma yapmaksızın karara bağlar ve gereği yapılmak üzere doğrudan **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** gönderir. Bu karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir. Bu fıkra kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararı, içeriğe erişimin engellenmesi (URL vb.) yöntemiyle verilir.” Anayasa Mahkemesi tarafından bu hüküm Anayasa’nın 13 ve 26. maddelerine aykırı bulunmuş ve iptal edilmiştir. İptal kararın **03.01.2025** tarihinde yürürlüğe girmiştir. AYM, 2021/28 E., 2024/11 K., 18.01.2024, R.G. 03.04.2024, S. 32509.
- 30 5411 Sayılı Bankacılık Kanunu** kapsamında **Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna** bu kanunun suçlarla ilgili ikinci bölümünde yer alan “izinsiz faaliyette bulunmak” başlıklı 150. maddesinin 3. fıkrası ile izinleri almaksızın banka gibi faaliyet gösteren ya da mevduat kabul eden yahut katılım fonu toplayan gerçek kişiler ile tüzel kişilerle ilgili Kurumun “ilgili Cumhuriyet başsavcılığını muhatap talebi üzerine sulh ceza hâkimince, dava açılması hâlinde davaya bakan mahkemece iş yerlerinin faaliyetleri ve reklamlar geçici olarak durdurulur, ilânları toplatılır, bu aykırılıkların internet aracılığıyla işlendiğinin tespit edilmesi durumunda içerik ve yer sağlayıcıları yurt içinde ise internet sitelerine **erişim engellenir**. Bu tedbirler, hâkim kararıyla kaldırılncaya kadar devam eder. Bu kararlara karşı itiraz yolu açıktır (Değişik fıkra: 20.02.2020-7222 sayılı Kanun, 17. madde). 150. maddeye yeni eklenen 4. fıkra ile bu maddenin “birinci ve ikinci fıkralardaki aykırılıkların içerik ve yer sağlayıcıları yurt dışında bulunan internet siteleri aracılığıyla gerçekleştirilmesi durumunda **bu internet sitelerine erişim, Kurumun başvurusu üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu** tarafından **engellenir**” denilmiştir (Ek fıkra: 20.02.2020-7222 Sayılı Kanun, 17. madde). Benzer bir yetki, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumuna **6361 sayılı Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri** Kanununun izinsiz faaliyette bulunmak başlıklı 46. maddesi ile de verilmiştir. Bu maddenin 4. fıkrasında, bu kanuna göre alınması gereken izinleri almaksızın finansal kiralama, faktoring, finansman ve tasarruf finansman faaliyetlerinde bulunduğu durumlarda ve “bu aykırılıkların İnternet ortamında gerçekleşmesi hâlinde Kurum tarafından içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi karar verilebilir. Karar uygulanmak üzere **Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumuna** gönderilir” denilmiştir (Ek: 04.03.2021-7292 Sayılı Kanun, 11. madde).
- 31 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kurulu ve Görevleri Hakkında Kanun** kapsamında **Türkiye Futbol Federasyonuna** yayın haklarının korunması ile ilgili Ek-1 maddesi gereğince **(1) Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki futbol müsabakalarına ilişkin** yayınların İnternet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi halinde, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) erişimin engellenmesine **Yönetim Kurulu** tarafından karar verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılamadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi karar verilebilir. Bu karar uygulanmak üzere 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Bu karara karşı bir hafta içinde sulh ceza hâkimliğine itiraz edilebilir. Erişimin engellenmesiyle ilgili iş ve işlemleri yapmak üzere TFF bünyesinde idari birim kurulur. **Yönetim Kurulu, bu madde kapsamındaki yetkisini idari birimde görev alacak kişilere devredebilir. (2) Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışındaki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların** İnternet ortamında hukuka aykırı olarak kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi halinde, yayın hakkı sahibinin talebi üzerine birinci fıkra hükmü uygulanır. Şu kadar ki, talebin yapılabilmesi için yayın hakkına ilişkin sözleşmenin TFF’ye bildirilmesi ve hak sahipliğinin

- Çocuk Koruma Kanunu kapsamındaki “ilgililer”³²
- Reklam Kurulu³³
- Ticaret Bakanlığı³⁴
- Adalet Bakanlığı³⁵
- Sağlık Bakanlığı, Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü³⁶

ispat edilmesi zorunludur. (3) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yönetim Kurulu tarafından çıkartılacak talimatla belirlenir (Ek: 21.12.2021-7346 Sayılı Kanun, 29. madde). Anayasa Mahkemesinin 17.06.2025 tarihli ve E: 2024/75, K: 2025/134 sayılı Kararı ile bu madde iptal edilmiştir. Kararın Resmî Gazete’de yayımlanmasından başlayarak dokuz ay sonra (14.07.2026) yürürlüğe gireceği hüküm altına alınmıştır.

- 32 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanununun içeriğinin çıkarılması veya erişimin engellenmesi başlıklı 41/G maddesinin 1. fıkrası kapsamında “çocuk teslimi ve çocukla kişisel ilişki kurulması kapsamında çocuğun uzman veya öğretmen tarafından yükümlüden ya da hak sahibinden teslim alındığı veya diğerine teslim edildiği sırada kayda alınan ses veya görüntülerin İnternet ortamında yayınlanması nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini iddia eden ilgililer, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 9. maddesi uyarınca içeriğinin çıkarılması veya erişimin engellenmesini isteyebilir” (Ek: 24.11.2021-7343 Sayılı Kanun, 45. madde). Ayrıca bkz. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına İlişkin İlam ve Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Dair Yönetmelik (Resmî Gazete, 04.08.2022, Sayı 31913), madde 53.
- 33 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun ceza hükümleri ile ilgili 77. maddesinin 12. paragrafına eklenen (Ek cümleler:24/3/2022-7392/15 md.) yetki ile Reklam Kurulu, idari para cezaların yanı sıra aykırılığın İnternet ortamı üzerinden gerçekleştirilmesi hâlinde, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım, bölüm ile ilgili olarak (URL vb. şeklinde) erişimin engellenmesine karar verebilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılmadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, İnternet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu karar uygulanmak üzere 5651 sayılı Kanunun 6/A maddesi gereğince Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Bu karara karşı sulh ceza hakimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hakimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir. Bu yetki Anayasa Mahkemesi tarafından Resmi Gazete’de 27.10.2023 tarihinde yayınlanan kararla iptal edilmiştir (E. 2022/70, K. 2023/152, K.T. 13.09.2023). İptal kararın 27.07.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Fakat, iptal edilen bu hükmün yerine 7511 sayılı Yasayla yeni bir hüküm eklenmiştir. Dolayısıyla, Reklam Kurulu, (Değişik cümleler:23/5/2024-7511/19 md.) aykırılığın İnternet ortamı üzerinden gerçekleşmesi hâlinde; içeriğinin çıkarılması için bildirimde bulunulmasına, bu bildirimde rağmen yirmi dört saat içinde içeriğinin çıkarılmaması hâlinde erişimin engellenmesine karar verebilir. Kurul, muhataba bildirimde bulunulamaması hâli ile sınırlı olmak üzere doğrudan erişimin engellenmesine karar verilebilir. Erişimin engellenmesi kararı uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Erişimin engellenmesi kararı esas olarak aykırılığın gerçekleştiği içerikle sınırlı olarak verilir. Ancak, teknik olarak aykırılığa ilişkin içeriğe erişimin engellenmesi yapılmadığı veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla aykırılığın önlenemediği durumlarda, İnternet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesine de karar verilebilir.
- 34 6563 Sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un cezai hükümler ile ilgili 12. maddesinin 3. fıkrasında yapılan değişikliklerle (Ek:1/7/2022-7416/6 md.), Bakanlıkça 6563 sayılı Kanuna aykırı hareket eden elektronik ticaret aracı hizmet sağlayıcı ve elektronik ticaret hizmet sağlayıcılarla ilgili olarak içeriğinin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verilebilir. Bu kararlar, uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilir. Birlik tarafından ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılara gönderilen içeriğinin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının gereği ilgili içerik ve yer sağlayıcılar ile erişim sağlayıcılar tarafından derhal yerine getirilir. İçeriğinin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararına karşı sulh ceza hâkimliğine başvurulabilir. Sulh ceza hâkimliğince verilen karara karşı 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre itiraz edilebilir.
- 35 2004 Sayılı İcra İflas Kanunu’nun 111/b maddesi (Ek:24/11/2021-7343/13 md.) kapsamında elektronik ortamda açık artırma suretiyle satışlarla ilgili erişimin engellenmesi yetkisi verilmiştir. Bu maddede, “elektronik satış portalında satış işlemlerinin güvenli bir şekilde gerçekleştirilmesini engelleyen veya elektronik satış sistemi ile ihale alıcılarının hak ve menfaatlerine zarar veren İnternet siteleri hakkında, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunun 8/A maddesi hükümleri uygulanır” denilmiştir. Ayrıca bkz. İcra ve İflâs Kanunu Uyarınca Elektronik Ortamda Yapılacak Satışların Usulü Hakkında Yönetmelik (Resmî Gazete, 08.03.2022, 31772), md. 24(1).
- 36 Sağlık Hizmetlerinde Tanıtım ve Bilgilendirme Faaliyetleri Hakkında Yönetmelik’in 12(1)-e maddesi kapsamında (Resmî Gazete, 12.11.2025, Sayı: 33075), Sağlık Bakanlığına İnternet ortamındaki içeriklere yönelik müdahale yetkisi verilmiştir. Bu düzenleme uyarınca; sosyal paylaşım ve İnternet siteleri üzerinden yapılan sağlıkla ilgili tanıtım ve bilgilendirmelerde insan sağlığını tehlikeye düşüren, tanı ve tedavi sürecini olumsuz etkileyen veya engelleyen içerikler hakkında 5651 sayılı Kanun hükümleri uyarınca erişimin engellenmesi

• Kültür ve Turizm Bakanlığı³⁷

Görüldüğü üzere otuzdan fazla kurum ve kuruluşu çeşitli düzenlemeler altında erişim engelleme yetkisi veya talep etme yetkisi verilmiş ve bu yetkilerin büyük bir kısmı **“idari tedbir”** yoluyla ve yargı onayı şartı aranmadan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu veya Erişim Sağlayıcıları Birliğine gönderilerek kullanılmaktadır. Hukuki açıdan sorunlu olan bu uygulama, yargısal denetimi fiilen devre dışı bırakmaktadır.

Dolayısıyla, 2025 yılı itibarıyla Türkiye’de erişim engelleme yetkisinin kapsamı olağanüstü şekilde genişlemiştir. Önceki yıllarda sadece sınırlı sayıda yargı organı ve bazı idari kurumlar aracılığıyla uygulanan erişim engelleme tedbiri, artık onlarca farklı idari kurum ve düzenleyici otorite tarafından alınabilir hâle gelmiştir. Bu yetki genişlemesi yalnızca ifade ve basın özgürlüğü açısından değil, aynı zamanda hukuki öngörülebilirlik, hesap verebilirlik ve yargı denetimi ilkeleri açısından da ciddi bir sorun teşkil etmektedir.

Gerekçesi çoğu zaman kamuoyuna açıklanmayan ve yargısal denetime tabi olmayan bu idari kararlarla erişim engellenmesi, İnternet sansürünü kurumsallaştırmakta ve içerik denetimini sistematik bir kontrol aracı hâline getirmektedir. Özellikle BTK ve ESB üzerinden uygulanan bu tedbirlerin neredeyse tamamı, yargı kararı olmaksızın ve “idari tedbir” adı altında yürürlüğe sokulmakta; bu da etkili itiraz yollarının önünü kapatmakta ve hak arama özgürlüğünü ciddi biçimde zayıflatmaktadır.

Bu durum, dijital alanda temel hak ve özgürlüklerin korunmasında “istisna olması gereken” erişim engelleme tedbirlerinin, **“genel ve olağan bir uygulamaya”** dönüşüğünü ortaya koymaktadır. Ayrıca, kurumların erişim engelleme yetkisi verilirken herhangi bir teknik altyapı yeterliliği, şeffaflık yükümlülüğü ya da denetim mekanizması öngörülmemesi, keyfiliğe açık bir alan yaratmaktadır.

Tüm bu gelişmeler, Anayasa’nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüğü ile 40. maddede tanımlanan etkili başvuru hakkı açısından Türkiye’nin içinde bulunduğu durumun giderek daha da kaygı verici bir hâl aldığını göstermektedir. İfade özgürlüğünün korunabilmesi için erişim engelleme yetkilerinin

İçin yetkili mercilere başvurulması öngörülmüştür. Önceki düzenlemeden farklı olarak bu hüküm, erişim engelleme talebini doğrudan 5651 sayılı Kanun mekanizmalarına bağlamış ve fiilin suç unsuru içermesi halinde ayrıca suç duyurusunda bulunulacağını belirterek idari tedbir ile cezai süreci birbirinden ayırmıştır. Ayrıca bkz. Sağlık Beyanı Denetimi Hakkında Yönetmelik (Resmî Gazete, 13.06.2023, Sayı: 32220), m. 9(4).

- ³⁷ Kültür ve Turizm Bakanlığının erişim engelleme yetkisi iki ayrı yasal düzenlemeye dayanmaktadır. İlk olarak, **7464 Sayılı Konutların Turizm Amaçlı Kiralanmasına ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**’un 4(1)(e) maddesi kapsamında, turizm amaçlı kiralama faaliyetlerine ilişkin Bakanlık uyarısına rağmen yirmi dört saat içinde ilan içeriğini çıkarmayan platformlar hakkında, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım ve bölümle sınırlı olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verme yetkisi tanınmıştır (Resmî Gazete, 02.11.2023, Sayı: 32357). İkinci olarak, 7565 sayılı Kanun’un 7. maddesiyle değiştirilen **2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu**’nun 33. maddesi kapsamında; konaklama işletmelerinin elektronik ticaretine ve tanıtımına imkân sağlayan platformlara, Bakanlık veri tabanındaki belge numaralarını doğrulama ve bu numaralara faaliyetlerinde yer verme zorunluluğu getirilmiştir. Bu yükümlülüğe aykırı hareket eden veya belgesiz konaklama işletmelerinin tanıtımını yapan içerikler hakkında Bakanlık uyarısına rağmen yirmi dört saat içinde içerik çıkarılmaması hâlinde, her bir ilan için yirmi beş bin Türk lirası idari para cezası uygulanmakta; bunun yanı sıra Bakanlık tarafından URL bazlı içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilebilmektedir (Resmî Gazete, 05.12.2025, Sayı: 33098). Her iki düzenleme kapsamında alınan kararlar uygulanmak üzere Erişim Sağlayıcıları Birliğine (ESB) gönderilmekte ve yirmi dört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulmaktadır. Hâkimin kırk sekiz saat içinde kararını açıklamaması durumunda erişim engelleme kararı kendiliğinden hükümsüz kalmaktadır.

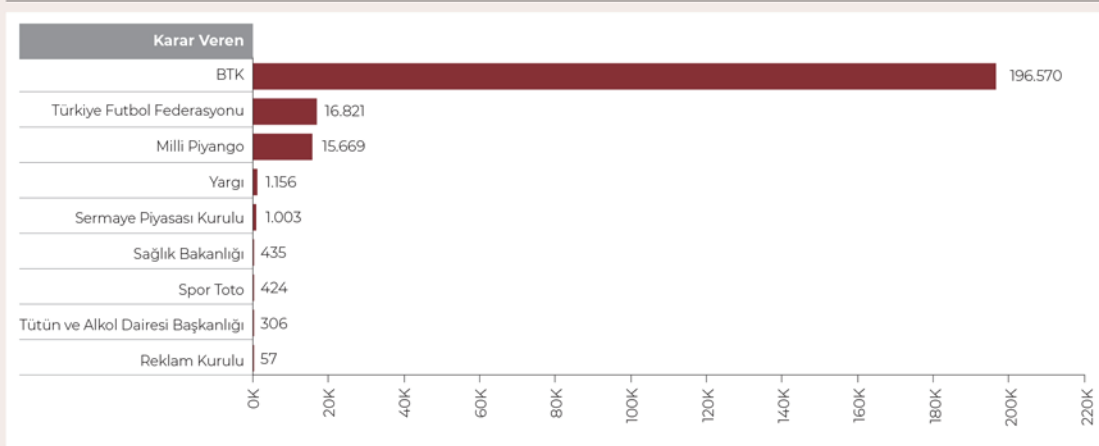
sınırlandırılması, denetime tabi tutulması ve yalnızca yargı kararlarıyla kullanılabilir hâle getirilmesi artık acil bir demokratik gereklilik hâline gelmiştir.

2025 İÇİNDE ERİŞİME ENGELLENEN ALAN ADLARI, URL, HABER VE İÇERİKLER

ALAN ADLARI ENGELLEME UYGULAMALARI GENEL DEĞERLENDİRME

EngelliWeb projesi kapsamında **2025 yılı içinde** tespit edebildiğimiz kadarıyla Türkiye’den **toplam 232.441** alan adı erişime engellenmiştir. Bu engellemelerin çoğunluğu **Şekil 2’de** görüleceği üzere **196.570 alan adı (%84,6)**, BTK Başkanı tarafından 5651 sayılı Kanun’un 8. maddesi kapsamında erişime engellenmiştir.³⁸ 2021 yılında erişim engelleme yetkisi tanınan **Türkiye Futbol Federasyonu** tarafından 2025 içinde **16.821** alan adına (**%7,2**) erişim engellenirken, üçüncü sırada **15.669** alan adına (**%6,7**) erişim engelleyen Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü yer almıştır. 2025 içinde ayrıca, **1.156** alan adına yargı kararlarıyla (sulh ceza hakimlikleri, savcılıklar ve mahkemeler), **1.003** alan adına Sermaye Piyasası Kurulu, **435** alan adına Sağlık Bakanlığı, Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu, **424** alan adına Spor Toto Teşkilat Başkanlığı, **306** alan adına Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı (Tarım ve Orman Bakanlığı) ve **57** alan adına Reklam Kurulu tarafından erişimin engellendiği tespit edilmiştir.

Şekil 2: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2025)

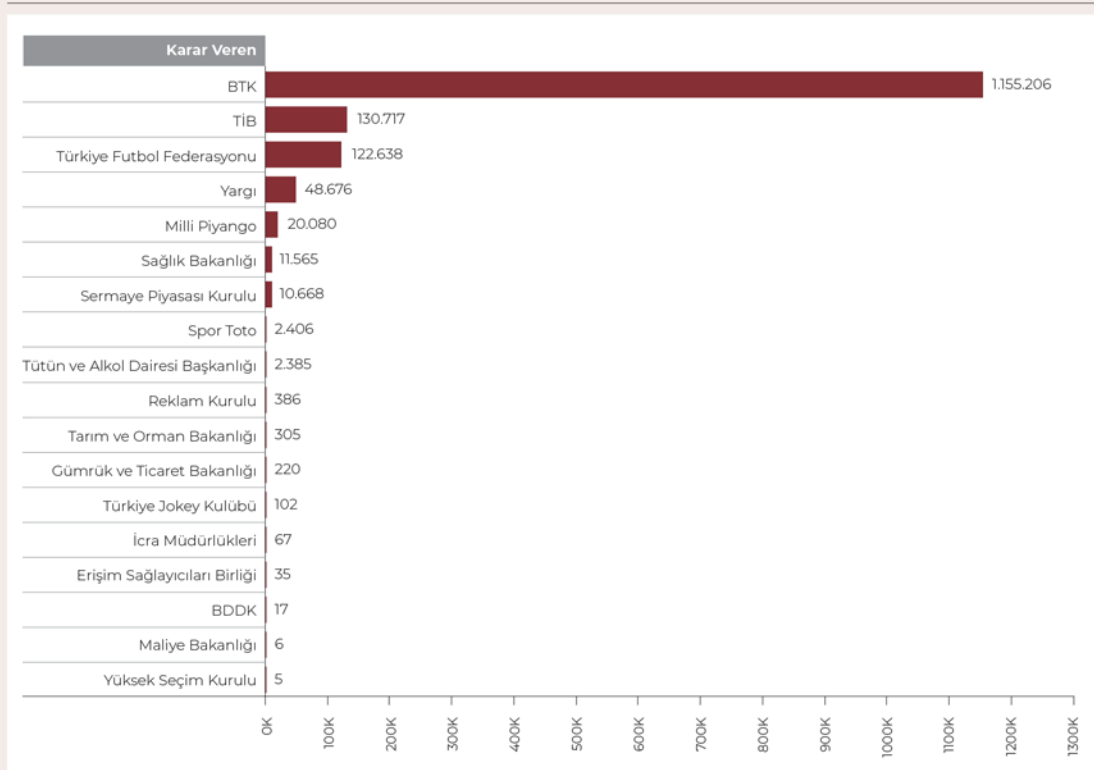

Bu engellemelerle birlikte, **2025 yılı sonu itibarıyla Türkiye’den erişime engellenen alan adı sayısı toplam 1.505.484’e ulaşmıştır.** Şekil 3 ve 4’te görüleceği üzere 2025 sonu itibarıyla Türkiye’den erişime engellenen web sitelerinin **130.717** tanesi kapatılana kadar TİB, **1.155.206** tanesi TİB kapatıldıktan sonra **BTK Başkanı** tarafından olmak üzere **1.285.923 tanesi idari tedbir kararları ile 5651 sayılı Kanun’un 8.**

³⁸ 2025 içinde tespit edebildiğimiz kadarıyla BTK Başkanı tarafından toplam 196.518 idari tedbir kararıyla 196.570 alan adı ve web sitesine erişim engellenmiştir.

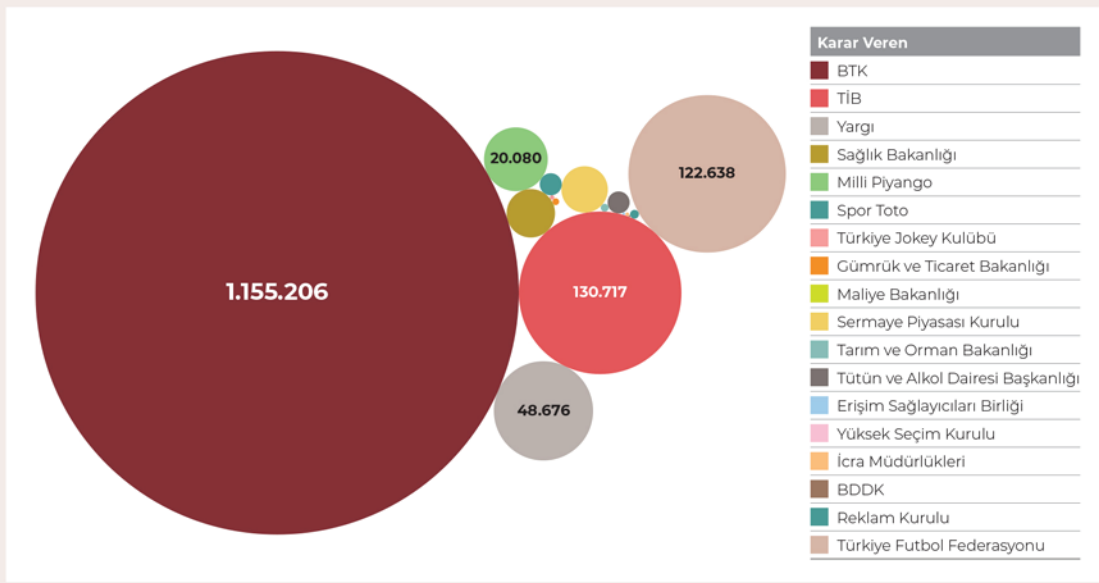
maddesi kapsamında erişime engellenmiştir. Ayrıca, **122.638** alan adı Türkiye Futbol Federasyonu tarafından erişime engellenmiştir. Genel toplamda, **48.676 alan adı ve web sitesine yargı** (sulh ceza hakimlikleri, savcılıklar ve mahkemeler) tarafından, **20.080** alan adı Milli Piyango tarafından, **11.565** alan adı Sağlık Bakanlığı tarafından, **10.668** alan adı Sermaye Piyasası Kurulu tarafından, **2.406** alan adı Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından, **2.385** alan adı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı tarafından (Tarım ve Orman Bakanlığı), **386** alan adı Reklam Kurulu tarafından, **305** alan adı Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, **220** alan adı Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından, **102** alan adı Türkiye Jokey Kulübü tarafından, **67** alan adı icra müdürlükleri tarafından, **35** alan adı Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından, **17** alan adı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ("BDDK") tarafından, **6** alan adı Maliye Bakanlığı tarafından ve **5** alan adı de Yüksek Seçim Kurulu ("YSK") tarafından erişime engellenmiştir.

Şekil 3: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2006-2025)

2025 yılı rakamlarının ilk bakışta 2024 verileriyle karşılaştırıldığında görece bir gerilemeye işaret ettiği söylenebilir. 2024 içinde tespit edilen erişim engelleme sayısı 314.843 iken bu rakam 2025'te 232.441'e inmiştir. Ne var ki bu görünürdeki düşüşün, erişim engelleme pratiğinde yapısal bir dönüşüme ya da uygulamanın kapsamının daraltılmasına işaret ettiği şeklinde yorumlanması mümkün değildir; zira söz konusu düşüşün belirleyici nedenini BTK'nın 8. madde kapsamındaki idari kararlarında değil, Türkiye Futbol Federasyonu engellemelerindeki keskin

Şekil 4: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (Toplam)

düşüşte aramak gerekmektedir. TFF tarafından engellenen alan adı sayısı 2024'te 50.120'den 2025'te 16.821'e gerilemiş; bu tek kalem değişimi, yıllık toplamda gözlemlenen düşüşün aritmetik olarak birincil açıklayıcısı konumundadır. Buna karşılık, erişim engelleme pratiğinin gerçek ağırlık merkezini oluşturan BTK Başkanı'nın idari tedbir kararlarıyla engellenen alan adı sayısı 2024'te 257.639'dan 2025'te 196.570'e gerilemiş olmakla birlikte, BTK'nın toplam engelleme içindeki oransal payı aynı dönemde %82'den %84,6'ya yükselmiştir. Bu oran, erişim engellemelerinin giderek tek bir idari mercide yoğunlaştığını; kurumsal çeşitliliğin arka planda kalırken BTK'nın hâkimiyetinin derinleştiğini göstermektedir. Dolayısıyla 2025 verileri, mutlak rakamlar üzerinden yapılan bir okumada yanıltıcı bir rahatlama izlenimi verme riskini barındırmakta; ancak oransal ve yapısal bir çözümlemeye tabi tutulduğunda, idari sansürün yoğunlaşma eğiliminin sürdüğünü ve BTK Başkanı'nın 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesi kapsamındaki merkezileşme dinamiğinin güç kazanmaya devam ettiğini ortaya koymaktadır.

Bu tablonun karşı kutbunda ise bazı ikincil kurumların engelleme pratiklerini 2025 itibarıyla belirgin biçimde yoğunlaştırdığı görülmektedir. Bu eğilimin en çarpıcı örneğini Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü oluşturmaktadır: 2024 yılında 63 kararla toplam 2.875 alan adı engellenirken, 2025'te karar sayısı 266'ya ve engellenen alan adı sayısı 15.669'a yükselmiştir. Engellenen alan adı sayısındaki artış yaklaşık 5,5 kat, karar sayısındaki artış ise yaklaşık 4,2 kattır. Karar başına engellenen alan adı sayısının 46'dan 59'a yalnızca sınırlı ölçüde yükselmesi, toplam artışın her bir kararda daha fazla alan adı hedef alınmasından değil, karar alma frekansındaki köklü artıştan beslendiğine işaret etmektedir. Nitekim aylık dağılım da bu yapısal dönüşümü teyit etmektedir: 2025'in ilk altı ayında görece sınırlı seyreden engelleme pratiği

Temmuz itibarıyla keskin bir ivme kazanmış, Temmuz-Aralık döneminde aylık engellenen alan adı sayısı sürekli olarak 1.897'nin üzerinde seyretmiştir. 2026'nın yalnızca ilk üç ayında 5.631 alan adına ulaşılmış olması, bu yoğun engelleme temposunun yapısal bir süreklilik kazandığını göstermektedir. Kasım 2025'te Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile yürürlüğe giren "Sanal Ortamda Yasa Dışı Bahis, Şans Oyunları ve Kumarla Mücadele Eylem Planı (2025-2026)" ve ardından gerçekleştirilen izleme toplantısında Milli Piyango İdaresi ile BTK'ya bu alanda "ilave yetkiler verilmesi"nin gündemde olduğunun açıklanması, gözlemlenen engelleme artışının tesadüfi değil, koordineli bir idari mobilizasyonun ürünü olduğuna işaret etmektedir.³⁹

Benzer bir yoğunlaşma eğilimi Spor Toto Teşkilat Başkanlığı engellemelerinde de gözlemlenmektedir: 2024'te 136 alan adıyla sınırlı kalan engelleme hacmi 2025'te 424'e çıkmış, üç yıldan kısa bir sürede üç katını aşmıştır. Bu iki kurumun sergilediği eğilim, BTK hakimiyetinin yarattığı merkezi baskının yanında, sektörel düzenleyici kurumların da erişim engelleme yetkisini giderek daha agresif biçimde kullandığına ve dolayısıyla engelleme pratiğinin yalnızca merkezde değil, çevrede de yoğunlaşmaya devam ettiğine işaret etmektedir.

Bu bağlamda, Kasım 2025'te Cumhurbaşkanı tarafından imzalanarak Resmî Gazete'de yayımlanan ve yürürlüğe giren "Sanal Ortamda Yasa Dışı Bahis, Şans Oyunları ve Kumarla Mücadele Eylem Planı (2025-2026)" başlıklı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi, gözlemlenen kurumsal mobilizasyonun hukuki arka planını oluşturmaktadır. Ocak 2026'da gerçekleştirilen Eylem Planı İzleme Toplantısında kamuoyuyla paylaşılan resmi açıklama, 2006-2025 döneminde toplam 548.420 yasa dışı bahis ve sanal kumar sitesine erişim engellendiğini; 2025 yılında ise bu kategoride 84.585 İnternet sitesinin engellendiğini ortaya koymuştur. Ne var ki aynı açıklama, engelleme pratiklerinin kurumsal mimarisini bütünlüklü biçimde yansıtmaktan uzaktır. EngelliWeb verilerine göre 2025 yılı içinde BTK Başkanı tarafından engellenen 196.570 alan adının yaklaşık %70'ini ve dolayısıyla 137.600 tanesini kumar ve bahis siteleri oluşturmaktadır. Bu rakamlara 2025'te Milli Piyango İdaresi'nin engellediği 15.669 alan adı ve Spor Toto Teşkilat Başkanlığı'nın engellediği 424 alan adı eklendiğinde, yalnızca bu üç kurumun bahis ve kumar kategorisindeki engellemesi 153.500'ü aşmaktadır. Hükümetin açıkladığı 84.585 rakamının bu tablonun neresinde konumlandığı ise resmi iletişimde yanıtsız kalmaktadır. Öte yandan 2024 verileriyle kıyaslandığında yapısal bir dönüşüm de göze çarpmaktadır. 2024'te BTK'nın 257.639 engellemesinin yaklaşık %86'sını bahis ve kumar siteleri oluştururken, bu oran 2025'te %70'e gerilemiştir; bir başka deyişle BTK'nın bahis/kumar kategorisindeki mutlak engelleme hacmi yaklaşık 221.000'den 137.600'e inmiştir. Aynı dönemde Milli Piyango engellemelerinin 2.875'ten 15.669'a fırlaması, bahis ve kumar alanındaki engelleme yükünün BTK'dan diğer idari mercilere kısmen kaydığına; Eylem Planı'nın sektörel düzenleyici kurumları bu alanda operasyonel olarak devreye soktuğuna işaret etmektedir. Resmi iletişimin bu kurumsal dağılımı bütünleşik olarak raporlamaması, erişim engelleme pratiklerinin gerçek hacmini ve kurumsal yaygınlığını görünmez kılmakta; şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkeleri bakımından yapısal bir sorun olmaya devam etmektedir.

³⁹ Bkz. Sanal Ortamda Yasa Dışı Bahis, Şans Oyunları ve Kumarla Mücadele Eylem Planı (2025-2026), Resmî Gazete, 01.11.2025, Sayı: 33064. Ayrıca bkz. Anadolu Ajansı, "Sanal Ortamda Yasa Dışı Bahis, Şans Oyunları ve Kumarla Mücadele Eylem Planı İzleme Toplantısı yapıldı," 22.01.2026.

2025 yılı verileri, Türkiye’de erişim engelleme uygulamalarının **niceliksel ölçeğini korurken yapısal olarak merkezileşmeye devam ettiğini** bir kez daha ortaya koymuştur. Özellikle BTK Başkanı’nın 5651 sayılı Kanun’un 8. maddesi uyarınca verdiği idari kararlarla tek başına yüzbinlerce alan adının engellenmesi, erişim engellemele-
rinin sistematik ve merkezi bir sansür mekanizması haline geldiğini göstermektedir. Diğer yandan, erişim engelleme yetkisi verilen kurum sayısının artması ve bu yetki-
lerin giderek daha geniş bir şekilde kullanılması, erişim engelleme pratiğini yalnızca içerik denetimiyle sınırlı bir araç olmaktan çıkarıp **çok daha kapsamlı bir kontrol aracına** dönüştürmektedir.

Yargı mercileri dışında kamu kurumlarının (örneğin Türkiye Futbol Federasyonu, Sermaye Piyasası Kurulu, Milli Piyango İdaresi) idari kararlarla ifade ve bilgiye erişim alanını keyfi şekilde daraltmaları, yargı denetiminin dışına çıkan bir sansür rejiminin inşasına işaret etmektedir. Erişim engelleme kararlarının büyük çoğunluğunun her-
hangi bir gerekçe açıklanmadan ve yargı denetiminden geçmeden uygulanması, şeffaflık, hesap verebilirlik ve hukuki öngörülebilirlik ilkelerini ciddi biçimde zedelemektedir.

Bu bağlamda, erişim engellemeleri artık yalnızca hukuka uygunluk veya kişilik haklarının korunması çerçevesinde değil, giderek daha fazla siyasi, ekonomik ve sosyal içeriklerin bastırılması amacıyla kullanılmakta; bu da Türkiye’de ifade ve ba-
sın özgürlüğü ile bilgiye erişim hakkı bakımından AİHM ve AYM içtihadının çizdiği sınırların sistematik biçimde aşıldığını ortaya koymaktadır. 2025 verileri, erişim en-
gellemelerinin hacimsel büyüklüğünün yanı sıra, hak ve özgürlüklerin kullanımı açısından sistematik bir müdahale niteliği kazandığını açıkça göstermektedir.

5651 SAYILI KANUN’UN 8. MADDESİ KAPSAMINDA ERİŞİME ENGELLENEN ALAN ADLARI

5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve bu Yayınlar Yo-
luyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, 4 Mayıs 2007 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Temmuz 2020 içinde 5651 Sayılı Kanun’un 8. maddesinde yapılan
değişiklikle,⁴⁰ erişim engelleme tedbirine ek olarak “içeriğin çıkarılması” yaptırımını da maddeye eklenmiştir.

Bu değişiklikte birlikte, 8. madde kapsamında “İnternet ortamında yapılan ve içeriği
aşağıdaki suçları oluşturduğu hususunda yeterli şüphe sebebi bulunan yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verilir” hükmü
getirilmiş ve Türk Ceza Kanununda yer alan; intihara yönlendirme,⁴¹ çocukların cinsel istismarı,⁴² uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma,⁴³ sağlık için
tehlikeli madde temini,⁴⁴ müstehcenlik,⁴⁵ fuhuş,⁴⁶ kumar oynanması için yer ve imkân

⁴⁰ 29.07.2020 tarihli ve 7253 sayılı Kanunun 4. maddesiyle yapılan değişikliklerle 8. maddenin başlığı “İçeriğin çı-
karılması ve erişimin engellenmesi kararları ile yerine getirilmesi” şeklinde değiştirilmiştir.

⁴¹ TCK, 84. madde.

⁴² TCK, 103/1. madde.

⁴³ TCK, 190. madde.

⁴⁴ TCK, 194. madde.

⁴⁵ TCK, 226. madde.

⁴⁶ TCK, 227. madde.

sağlama⁴⁷ suçları, 5816 sayılı Atatürk Aleyhine İşlenen Suçlar Hakkında Kanunda yer alan suçlar ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar⁴⁸ kapsam altına alınmıştır.

Ekim 2022’de kabul edilen 7418 Sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 32. maddesi ile, 5651 sayılı Kanunun 8. maddesinin 1. fıkrasına eklenen (ç) bendiyle, Milli İstihbarat Teşkilatının faaliyetlerine⁴⁹ ve personele⁵⁰ yönelik suç teşkil eden içerikler de katalog suçlar kapsamına alınmıştır.

5651 SAYILI KANUN’UN 8. MADDESİ KAPSAMINDA KARAR VERME YÖNTEMLERİ VE UYGULAMA BİÇİMİ

5651 sayılı Kanun’un 8. maddesi kapsamındaki içeriklere ilişkin “içeriğin çıkarılması” ve/veya “erişimin engellenmesi” kararları iki ayrı yolla verilebilmektedir. Bunlardan ilki, **koruma tedbiri** niteliğindedir: Soruşturma aşamasında sulh ceza hâkimi, kovuşturma aşamasında ise mahkeme tarafından bu tür kararlar verilebilmektedir. İkinci yol ise **idari tedbir** uygulamasıdır. Bu kapsamda, 8. maddede belirtilen suçlara ilişkin içeriklerin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararları, önce TİB (Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı), bu kurumun kapatılmasının ardından ise **BTB Başkanı** tarafından **re’sen** alınabilmektedir.⁵¹ Uygulamada 8. madde kapsamında verilen kararların büyük çoğunluğunun bu idari tedbir kararları yoluyla alındığı görülmekte, soruşturma veya kovuşturma mercileri tarafından verilen koruma tedbiri kararlarının oldukça sınırlı sayıda kaldığı görülmektedir.

Önceden yürürlükte olan düzenlemeye göre, “yayının içerik veya yer sağlayıcısının yurt dışında bulunması hâlinde” ya da “içerik veya yer sağlayıcısı yurt içinde bulunsa bile içerik çocukların cinsel istismarı, fuhuş veya kumar oynanması için yer ve imkân sağlama” suçlarını içeriyorsa BTB Başkanı’nın re’sen karar verme yetkisi olduğu açıkça düzenlenmişti. Ancak bu hüküm, 13.10.2022 tarihli ve 7418 sayılı Kanun’un 32. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

ANAYASA MAHKEMESİNİN BTB BAŞKANI’NIN RE’SEN YETKİSİNİ İPTAL KARARI

Ekim 2022’de yürürlüğe giren değişikliklerden önce, BTB Başkanı’nın yurt dışındaki müstehcen içerikli sitelere yönelik erişim engelleme yetkisi, Anayasa Mahkemesi

⁴⁷ TCK, 228. madde.

⁴⁸ 29.04.1959 tarihli ve 7258 sayılı Futbol ve Diğer Spor Müsabakalarında Bahis ve Şans Oyunları Düzenlenmesi Hakkında Kanunda yer alan suçlar, 5651 sayılı Kanun’un kapsamına 25.03.2020 tarihli 7226 Sayılı Kanunun 32. maddesi ile eklenmiştir.

⁴⁹ 2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 27(1) maddesi: “Milli İstihbarat Teşkilatının görev ve faaliyetlerine ilişkin bilgi ve belgeleri, yetkisiz olarak alan, temin eden, çalan, sahte olarak üreten, bunlar üzerinde sahtecilik yapan ve bunları yok eden kişiye dört yıldan on yıla kadar hapis cezası verilir”.

⁵⁰ 2937 Sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanununun 27(2) maddesi: “MİT mensupları ve ailelerinin kimliklerini, makam, görev ve faaliyetlerini herhangi bir yolla ifşa edenler ile MİT mensuplarının kimliklerini sahte olarak düzenleyen veya değiştiren ya da bu sahte belgeleri kullananlara üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir”.

⁵¹ Bkz. 5651 Sayılı Kanun, madde 8(4).

tarafından iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesinin bu kararı, 07.02.2018 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmış ve EngelliWeb 2018–2024 raporlarımızda da kapsamlı şekilde değerlendirilmiştir.

Danıştay 13. Dairesi’nin itiraz yoluyla yaptığı başvuru üzerine Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanun’un 8/4. maddesi uyarınca BTK Başkanı’na tanınan, yurt dışı kaynaklı **“müstehcen içerikli”** (madde 8/1-fıkra 5) sitelere yönelik **re’sen erişim engelleme yetkisini** oyçokluğuyla Anayasa’ya aykırı bularak iptal etmiştir.⁵² Mahkeme, iptale gerekçe olarak, “içeriği suç oluşturan bir yayının, suç işlemek veya suçu kolaylaştırmak amacı taşımayan, kitlesel haberleşme ve iletişim sağlayan İnternet sitelerinde yer alması hâlinde dahi, hâkim onayı olmaksızın idare tarafından re’sen erişim engellenmesi kararı verilebilmektedir” tespitini yapmıştır. Bu durumun **hukuk devleti ilkesine** ve özellikle de **“belirlilik” ilkesine** aykırı olduğu vurgulanmıştır. Belirlilik ilkesi gereği, yasal düzenlemelerin hem bireyler hem de idare açısından kuşkuya ve duraksamaya yer vermeyecek biçimde **açık, öngörülebilir, anlaşılır ve nesnel** olması; kamu otoritelerine **keyfî müdahale imkânı tanımaması** gerekir. Anayasa Mahkemesi de, BTK Başkanı’nın re’sen erişim engelleme yetkisinin bu temel ilkelere aykırılık oluşturduğuna hükmetmiştir.

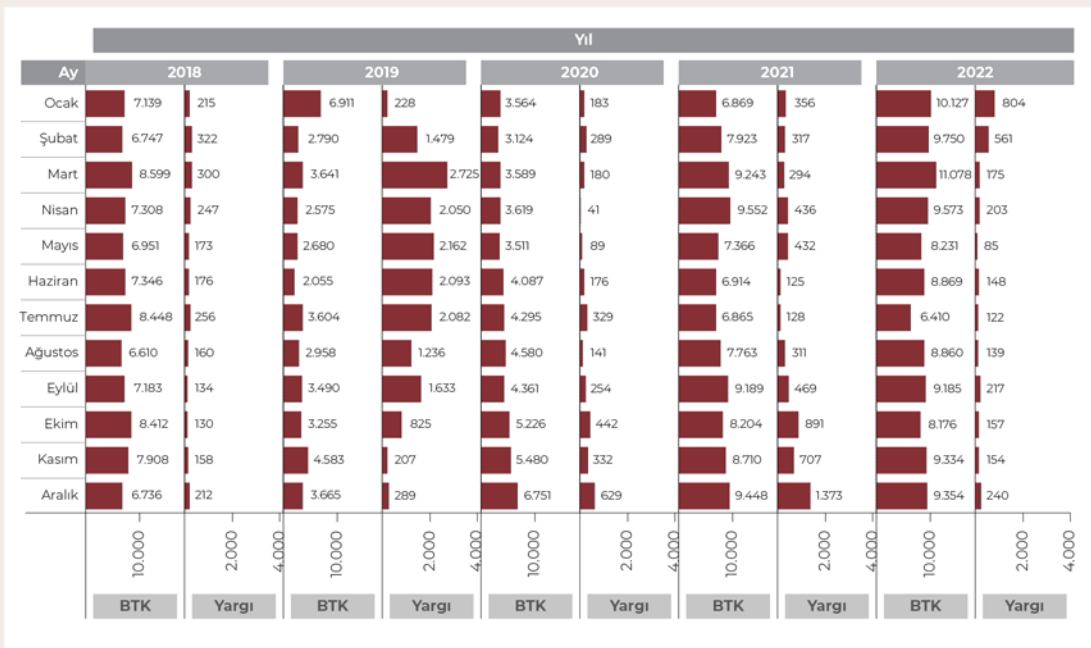
BTK BAŞKANININ RE’SEN YETKİSİNE İLİŞKİN AYM KARARININ UYGULAMA SÜRECİ VE SONRAKİ GELİŞMELER

Anayasa Mahkemesi, **07.02.2018** tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan kararında, 5651 sayılı Kanun’un 8/4. maddesiyle BTK Başkanına tanınan yurt dışındaki müstehcen içerikli sitelere yönelik re’sen erişim engelleme yetkisini iptal etmiş ve kararın yürürlüğe giriş tarihini bir yıl sonrası olarak, **07.02.2019** şeklinde belirlemiştir. Bu süre sonunda ve 07.02.2019 itibarıyla, kanunda yeni bir değişiklik yapılmadığından, BTK Başkanının bu yetkisi sona ermiş ve müstehcenlik suçu gerekçesiyle erişim engelleme kararı alınabilmesi yalnızca sulh ceza hakimlikleri tarafından mümkün hale gelmiştir.

Ancak, uygulamada bu sınırlamaya uyulmadığı gözlemlenmiştir. EngelliWeb 2019 ve sonraki yıllara ait raporlarda da detaylandırıldığı üzere, BTK Başkanı, yürürlük tarihinden sonra da Anayasa Mahkemesi kararını göz ardı ederek hâkim onayı olmaksızın re’sen idari tedbir kararları vermeye devam etmiştir. **Şekil 5**’te görüleceği üzere, BTK Başkanı kısa bir süre için, **Şubat-Ekim 2019 döneminde**, sulh ceza hakimliklerinden onay almış, fakat Kasım 2019 itibarıyla bu uygulamadan vazgeçildiği anlaşılmaktadır. 2020 ve sonraki yıllarda da BTK Başkanı tarafından re’sen verilen karar sayısının hızla arttığı görülmektedir. Aynı dönemde yargı mercilerince verilen karar sayısında ise belirgin bir düşüş yaşanmıştır.

⁵² AYM, E. 2015/76., K. 2017/153, K.T. 15.11.2017, R.G. Tarih – Sayı: 7.2.2018 – 30325.

Şekil 5: 2017-2022: BTK v. Yargı 8. Madde Erişim Engelleme Kararları Karşılaştırması

Söz konusu dönemde, BTK Başkanı tarafından erişime engellenen alan adlarının çok büyük bir kısmını müstehcen içerikli sitelerin oluşturduğu dikkate alındığında, bu kararların **hakim onayı olmadan verilmiş olması**, açıkça hukuka aykırıdır. Bu hukuka aykırı durum, Ekim 2022’de **7418 sayılı Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun** ile yapılan kapsamlı değişiklikle “kanunen” çözüme kavuşturulmuştur. Söz konusu Kanunun 32. maddesiyle, **5651 sayılı Kanun’un 8. maddesinin 4. fıkrasındaki “yurt içi/yurt dışı” ayrımı tamamen kaldırılmış**, BTK Başkanının erişim engelleme yetkisi yurt içi ve dışı ayrımı yapılmaksızın **genişletilerek yeniden düzenlenmiştir**. TBMM’ye sunulan yasa teklifinde bu değişikliğin gerekçesi, “İnternetin dağınık ve dinamik yapısı nedeniyle içerik veya yer sağlayıcının nerede bulunduğu tespitinde yaşanan sorunların ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yetki tartışmasının giderilmesi” olarak açıklanmıştır.⁵³

Bu düzenlemeyle birlikte, Anayasa Mahkemesinin “**belirlilik ilkesine aykırı**” bulunduğu ve “**hâkim onayı olmadan idareye re’sen karar alma yetkisi veren**” hüküm daha da genişletilmiş, BTK Başkanına yeniden ve daha sınırsız bir takdir yetkisi tanınmıştır. Böylece Anayasa Mahkemesinin iptal kararı **fiilen kadük bırakılmış**, açık bir anayasal denetim mekanizması **yasama eliyle etkisizleştirilmiştir**.

⁵³ Bkz. <https://www.tbmm.gov.tr/Yasama/KanunTeklifi/f72877c1-f87b-037b-e050-007f01005610>

ANAYASA MAHKEMESİNİN 5651 SAYILI KANUN'UN 8. MADDESİNE DAİR 2023 KARARI

2023 yılı içerisinde, Eylül 2020'den bu yana beklemede olan ve Cumhuriyet Halk Partisi tarafından Temmuz 2020'de yapılan yasa değişikliklerine ilişkin açılan iptal davası sonuçlanmıştır.⁵⁴ Anayasa Mahkemesi, 5651 sayılı Kanun'un 8. maddesine Temmuz 2020 değişiklikleri ile eklenen **"içeriğin çıkarılması"** tedbirinin Anayasa'ya uygunluğunu incelemiştir.

İptal başvurusunda özetle; yer ve erişim sağlayıcıların sorumluluğunun genişletildiği, hukuka aykırı içeriğin yalnızca içerik sağlayıcıdan istenmesi gerekirken yer sağlayıcılara da bu yükümlülüğün yüklendiği, idari kararların kısa sürede uygulanmasına karşın hukuken hatalı kararların geri alınmasının uzun zaman aldığı, yurt dışında bulunan yer sağlayıcılara yönelik içerik çıkarma tedbirinin uluslararası hukuka aykırı olduğu ve bu düzenlemelerin Anayasa'nın 2., 6., 13., 22., 26., 28., 38. ve 48. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.⁵⁵

Anayasa Mahkemesi, **içeriğin çıkarılması kararının masumiyet karanesiyle** çelişip çelişmediğini incelemiş; Anayasa'nın **36. maddesi (adil yargılanma hakkı)** ve **38. maddesinin dördüncü fıkrası (masumiyet karanesi)** kapsamında değerlendirme yapmıştır.⁵⁶ Mahkemeye göre, 8. madde kapsamında içeriğin çıkarılması kararı, her ne kadar suç işlendiği tespitine bağlı olsa da, ceza niteliğinde değil, **idari bir tedbirdir** ve amacı, suç teşkil eden içeriklerin İnternette kalıcı olarak kaldırılmasıdır.⁵⁷

Ancak Anayasa Mahkemesi, **masumiyet karanesinin yalnızca ceza yargılaması kapsamında değil**, bu süreçle paralel şekilde yürütülen tüm idari, hukuki ve disiplin süreçlerinde de geçerli olduğuna dikkat çekmiştir.⁵⁸ Bu bağlamda, Anayasa Mahkemesi, "içeriğin çıkarılması işleminin uygulanabilmesi için 8. maddenin (1) numaralı fıkrasında sayılan suçların işlendiğinin" BTK Başkanı tarafından tespit edilmiş olmasının gerekli ve yeterli olacağını belirtmiştir.⁵⁹ Dolayısıyla, bu kural gereği, "içeriğe ilişkin yayını yapan kişi hakkında adli sürecin başlaması gerekmediği gibi bu kişinin ceza mahkemesince mahkûm edilmiş olması şartı da aranmamaktadır."⁶⁰ Bir başka deyişle, herhangi bir mahkûmiyet kararı bulunmadan yalnızca idari makamın yaptığı suç tespitine dayalı olarak nihai bir içerik çıkarma kararı verilmesi, **kişinin ceza mahkemesi kararı olmaksızın suçlu muamelesi görmesine yol açmakta ve masumiyet karanesini zedelemektedir.**⁶¹

Mahkeme ayrıca, ceza yargılamasının mahkûmiyet dışında bir kararla sonuçlanırsa dahi, verilen içerik çıkarma kararının uygulanmaya devam ettiğine dikkat

⁵⁴ Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin Altay, Özgür Özel, Engin Özkoç ile birlikte 131 milletvekili tarafından açılan E. 2020/76 sayılı iptal davası.

⁵⁵ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 74.

⁵⁶ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 76. Kişinin suçluluğuna bağımsız mahkemece karar verilmesini öngören anayasal güvence feragat edilebilir nitelikte değildir. Bkz. AYM, E.2013/133, K.2013/169, 26/12/2013; E.2022/72, K.2023/3, 5/1/2023, § 27.

⁵⁷ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 80.

⁵⁸ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 82.

⁵⁹ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 83.

⁶⁰ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 83.

⁶¹ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 84.

çekmiş;⁶² bunun da **nihai ve geri alınamayan bir sonuç doğurduğunu** ifade etmiştir. Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesi; “ceza kanunlarında suç olarak tanımlanan fiillerin işlendiği henüz kesinleşmiş bir mahkeme kararıyla belirlenmeden, yalnızca idari makamın yaptığı tespit üzerinden verilen ve **nihai nitelik taşıyan** içerik çıkarma kararlarının, ayrıca bu karara uyulmaması hâlinde idari para cezası uygulanmasının, **masumiyet karinesini ihlal ettiğine**” karar vermiştir.⁶³ Bu gerekçelerle, **Anayasa’nın 36. ve 38. maddelerine aykırı bulunan düzenleme iptal edilmiş**, iptal kararı ancak **10.10.2024 tarihinde** yürürlüğe girmiştir.⁶⁴

2025 YILINDA BTK VE DİĞER KURUMLAR TARAFINDAN DİKKAT ÇEKEN ERİŞİM ENGELLEME UYGULAMALARI

2025 yılı içinde BTK tarafından verilen dikkat çekici erişim engelleme kararları, “yasa dışı bahis” gerekçesinin fiilen işlevsiz bir içerik sınıflandırma ölçütüne dönüştüğünü bir kez daha gözler önüne sermiştir. Bu kapsamda, **CS:GO** oyuncularının kasa açarak oyun içi görsel unsur (skin) kazanabildiği **Key-Drop platformu**, yasa dışı bahis gerekçesiyle BTK’nın 14.02.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-96915 sayılı kararıyla erişime engellenmiştir. Söz konusu engel kısa süre sonra kaldırılmış; ancak keydrop.com ve key-drop.com alan adları, Ankara 12. Sulh Ceza Hakimliği’nin 08.05.2025 tarihli ve 2025/2151 sayılı kararıyla ikinci kez erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 1: BTK tarafından erişime engellenen platform

⁶² AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 85.

⁶³ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425, § 86.

⁶⁴ Bu karara Yıldız Seferinoğlu, İrfan Fidan, Muhterem İnce ve Engin Yıldırım katılmamıştır.

Benzer şekilde, gerçek para ödülü sunmayan salt eğlence amaçlı bir Texas Hold'em uygulaması olan Zynga Poker'in zyngapoker.com alan adı, yasa dışı bahis gerekçesiyle BTK'nın 22.05.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-311990 sayılı kararıyla erişime engellenmiş; engel daha sonra kaldırılmıştır.

Ekran Görüntüsü 2: BTK tarafından erişime engellenen platform

League of Legends oyuncularını için gerçek zamanlı maç analizi ve istatistik sunan Porofessor.gg de yasa dışı bahis gerekçesiyle BTK'nın 21.02.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-118051 sayılı kararıyla erişime engellenmiştir. Gerçek para bahsi içermeyen bir oyun istatistik platformunun bu gerekçeyle engellenmesi, "yasa dışı bahis" nitelendirmesinin fiili kapsamının yasal tanımının çok ötesine geçtiğini somut biçimde ortaya koymaktadır.

Ekran Görüntüsü 3: BTK tarafından erişime engellenen platform

2025 yılında gerekçesi hiç açıklanmayan ya da gerekçesiyle orantısız görünen engelleme kararları da dikkat çekici boyutlara ulaşmıştır. Web projeleri için dağıtım ve barındırma altyapısı sağlayan Netlify'ın netlify.app alan adı, yasa dışı bahis gerekçesiyle BTK'nın 21.02.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-118058 sayılı kararıyla erişime engellenmiştir; bu karar, barındırma altyapısının içerik denetiminde araçsallaştırılmasının çarpıcı bir örneğini oluşturmaktadır.

Ekran Görüntüsü 4: BTK tarafından erişime engellenen platform

Anime izleme platformu AnimeciX, BTK'nın 21.02.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-117589 sayılı kararıyla herhangi bir gerekçe açıklanmaksızın erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 5: BTK tarafından erişime engellenen platform

Sudoku, bulmaca ve kelime oyunları sunan çevrim içi platform Arkadium ise BTK'nın 18.07.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-412857 sayılı kararıyla yine gerekçesiz biçimde erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 6: BTK tarafından erişime engellenen platform

Teknik altyapı hizmetlerine yönelik engellemeler de 2025 yılında belirgin biçimde öne çıkmıştır. Web sayfası arşivleme aracı archive.today'in archive.ph alan adı, BTK'nın 02.07.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-377819 sayılı kararıyla erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 7: BTK tarafından erişime engellenen platform

Popüler dinamik DNS hizmeti Duck DNS ise BTK'nın 19.09.2025 tarihli ve 490.05.01.2025.-565284 sayılı kararıyla erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 8: BTK tarafından erişime engellenen platform

Dinamik DNS altyapısının doğrudan hedef alınması, engelleme pratiğinin bireysel içerik veya platform düzeyinden ağ altyapısı düzeyine yükseldiğine işaret etmekte; bu gelişme, erişim engellemenin hem teknik kapsamının hem de olası yan etkilerinin, bir başka deyişle aşırı engellemelerin sistematik biçimde genişlediğini göstermektedir.

Son olarak, içerik üreticilerinin abonelik karşılığında özel içerik sunduğu Fansly platformunun 2024'te BTK'nın 10.12.2024 tarihli kararıyla engellenmesinin ardından 21.10.2025 tarihinde 490.05.01.2025.-655614 sayılı yeni bir BTK kararıyla ikinci kez erişime engellenmiş olması, engellemenin kalıcı bir çözüm aracı değil, tekrarlayan idari bir reflekse dönüştüğünü gözler önüne sermektedir.

Ekran Görüntüsü 9: BTK tarafından erişime engellenen platform

2025 yılı boyunca BTK tarafından verilen erişim engelleme kararları bir bütün olarak değerlendirildiğinde, “yasa dışı bahis” gerekçesinin fiilî uygulama alanının yasal tanımının çok ötesine taşıdığı; oyun istatistik platformlarından barındırma alt-yapısına, bulmaca sitelerinden dinamik DNS hizmetlerine uzanan geniş yelpazeyi meşrulaştıran işlevsel bir şemsiyeye dönüştüğü görülmektedir.

BTK’nın 8. maddesi kapsamındaki uygulamaların yanı sıra, sektörel düzenleyici kurumların erişim engelleme yetkisini giderek genişleten yorumlarla kullandığı da 2025’te somut biçimde belgelenmiştir. Bu tablonun en çarpıcı örneğini Amazon Web Services’ın canlı yayın altyapı servisi Amazon IVS oluşturmaktadır: live-video.net alan adı, Milli Piyango İdaresi’nin 16.09.2025 tarihli ve 2025/134 sayılı kararıyla yasa dışı bahis gerekçesiyle erişime engellenmiş; bu karar doğrudan Amazon IVS altyapısını kullanan Kick.com gibi platformlarda canlı yayın erişimini de fiilen kesintiye uğratmıştır. Netlify engeliyle birlikte değerlendirildiğinde bu iki karar, erişim engellemesinin bireysel içerik hedeflemesinden bütünleşik altyapı katmanlarının devre dışı bırakılmasına doğru evrildiğini ve bu evrimin kaçınılmaz olarak aşırı engelleme sorununu derinleştirdiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Ekran Görüntüsü 10: Milli Piyango İdaresi tarafından erişime engellenen platform

Bir diğer taraftan, Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı, Mart 2025’te üç ayrı kararla chivas.com, jamesonwhiskey.com, jackdaniels.com, ballantines.com, martini.com, bacardi.com ve bombaysapphire.com dahil dünyaca tanınmış yedi alkollü içecek markasının resmi web sitesini erişime engellemiştir. Söz konusu sitelerin yalnızca marka tanıtımı ve kurumsal iletişim işlevi gören resmi sayfalar olduğu göz önüne alındığında, bu engelleme kararları tüketicilerin bilgiye erişim hakkını doğrudan kısıtlamakta; içerik ile ticari faaliyet arasındaki ayrımı ortadan kaldıran orantısız bir müdahaleyi örneklemektedir.

Ekran Görüntüsü 11: Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından erişime engellenen platform

Bu internet sitesi (chivas.com) aşağıdaki karara istinaden erişime engellenmiştir. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI 12-03-2025 tarihli ve E-36612508-459.03.03-18397146 sayılı kararı.	Bu internet sitesi (ballantines.com) aşağıdaki karara istinaden erişime engellenmiştir. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI 13-03-2025 tarihli ve E-36612508-483.99-18289195 sayılı kararı.
Bu internet sitesi (jamesonwhiskey.com) aşağıdaki karara istinaden erişime engellenmiştir. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI 12-03-2025 tarihli ve E-36612508-459.03.03-18397146 sayılı kararı.	Bu internet sitesi (martini.com) aşağıdaki karara istinaden erişime engellenmiştir. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI 13-03-2025 tarihli ve E-36612508-483.99-18289195 sayılı kararı.
Bu internet sitesi (jackdaniels.com) aşağıdaki karara istinaden erişime engellenmiştir. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI 13-03-2025 tarihli ve E-36612508-483.99-18289195 sayılı kararı.	Bu internet sitesi (bacardi.com) aşağıdaki karara istinaden erişime engellenmiştir. TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI TÜTÜN VE ALKOL DAİRESİ BAŞKANLIĞI 13-03-2025 tarihli ve E-36612508-459.03.03-18449667 sayılı kararı.

Sermaye Piyasası Kurulu ise 30.06.2025 tarihli kararıyla merkeziyetsiz kripto borsa platformu PancakeSwap'ı erişime engellemiştir. Kullanıcıların herhangi bir aracı kurum olmaksızın doğrudan işlem yapabildiği bu platformun engellenmesi, SPK'nın erişim engelleme yetkisini merkezi finansal aracılık sisteminin dışında kalan teknolojik altyapılara karşı da işletmeye başladığını göstermektedir.

Ekran Görüntüsü 12: Sermaye Piyasası Kurulu tarafından erişime engellenen platform

Bu gerekçeyle orantısız kararların yanında, 2024'ten devreden engellemelerin 2025 boyunca sürmesi de tablonun ayrılmaz bir parçasını oluşturmaktadır. Yüz milyonlarca kullanıcısı bulunan Discord platformu 2025 boyunca erişime engellenmeye devam etmiş; 2024 yılında yasadışı bahis gerekçeyle erişime engellenen talkSPORT'un erişim engeli de sürmektedir. Fansly'nin 2024'teki engelin ardından Ekim 2025'te ikinci kez erişime engellenmesi, bu yaptırımların tekrarlayan bir idari

alışkanlığa evrildiğini belgeleyen çarpıcı örneklerden birini oluşturmaktadır. 2025 yılında BTK ve diğer idari kurumların verdiği erişim engelleme kararları bu tabloyu bir bütün olarak pekiştirmekte; erişim engelleme yetkisinin sistematik bir sansür mekanizmasına dönüştüğünü ve demokratik ifade ile bilgiye erişim alanının giderek daraldığını açıkça ortaya koymaktadır.

eSIM SAĞLAYICILARINA YÖNELİK ERİŞİM ENGELLEME KARARLARI VE HUKUKİ DAYANAK SORUNU

2025 yılında dikkat çeken ve niteliği itibarıyla diğer erişim engelleme uygulamalarından ayrılan bir gelişme, BTK Yetkilendirme Dairesi Başkanlığı'nın Temmuz ve Eylül 2025'te aldığı üç ayrı kararla toplam 52'yi aşkın eSIM sağlayıcısının alan adını erişime engellemesidir. Yetkilendirme Dairesi Başkanlığı'nın 10 Temmuz 2025 tarihli ve E-98966759-450.08-36681 sayılı kararıyla Saily, Airalo, Holafly, Nomad, Instabridge, Mobimatter, Alosim, BNESIM, Holiday eSIM, FlexiRoam, Airhub, GlobaleSIM ve Roamless dahil 13 eSIM sağlayıcısının alan adları; 17 Temmuz 2025 tarihli ve E-98966759-450.08-37512 sayılı kararla Vodafone Travel, Maya, Yesim, esim.io, CMLink, Ubigi, Keepgo, BetterRoaming, USIMS, AIRSIMe, EnjoyeSIM, eSIMtr, NumeroeSIM, GoMoWorld, eTravelSIM, Eskimo, RedteaGO, SimOptions, Sim Local, GigSky, OneSimCard, Voye, DENT, Soracom Mobile, eSIM Go ve UPeSIM dahil 26 eSIM sağlayıcısının alan adları; 15 Eylül 2025 tarihli ve E-98966759-450.08-48093 sayılı kararla ise esims.io, Global YO, Gorilla eSIM, Jetpac, KnowRoaming, Orbit Mobile, Pocket eSIM, Roafly, Romio, Simfly, Surfroam, VIA eSIM, WorldSIM, YO Mobile, Telmo ve Simfinity dahil 16 eSIM sağlayıcısının alan adları erişime engellenmiştir. Engellenen sağlayıcılar arasında, Çin devlet şirketi China Mobile Communications Group'un yan kuruluşu aracılığıyla sunulan CMLink ile Japonya hükümetinin ortak olduğu NTT Grubu'na bağlı Transatel'in hizmeti Ubigi'nin de bulunması, uygulamanın olası diplomatik boyutlarını ayrıca gündeme taşımaktadır.

Ekran Görüntüsü 13: BTK tarafından erişime engellenen eSIM Sağlayıcıları

Bu engelleme kararlarının hukuki dayanağı, 5651 sayılı Kanun'un erişim engelleme yetkisi veren hükümleri değil; 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 8. maddesidir. Söz konusu engelleme kararlarına ilişkin olarak 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında BTK'ya yöneltilen bilgi edinme başvurusuna 11 Ağustos 2025'te verilen yanıtta kurum, erişim engellemelerini 5809 sayılı Kanun'un 8. maddesi çerçevesinde yetkisiz elektronik haberleşme hizmetinin önlenmesi olarak tanımlamış; "ülkemizde fiziksel SIM kart ve/veya eSIM satışı, mobil elektronik haberleşme hizmeti sunmaya imkân sağlayan ve söz konusu hizmeti tamamlayan bir faaliyet olduğundan, söz konusu faaliyet sadece elektronik haberleşme hizmeti sunmaya yetkili işletmeciler tarafından yapılabilmektedir" gerekçesine dayanmıştır.

Ne var ki bu gerekçe, birden fazla temel hukuki sorunu barındırmaktadır. Her şeyden önce, 5809 sayılı Kanun'un 8. maddesi, BTK'ya elektronik haberleşme hizmetlerinin yetkilendirilmesi konusunda düzenleyici yetki tanımakta; ancak bu madde, **İnternet sitelerine yönelik erişim engelleme tedbiri alınması için açık bir hukuki dayanak oluşturmamaktadır**. Dolayısıyla Yetkilendirme Dairesi Başkanlığı'nın yetkilendirme rejimini, gerekli yasal çerçeve oluşturulmaksızın, yabancı hizmet sağlayıcıların alan adlarına erişimi kesmek için araçsallaştırması; bu engellemelerin 5651 sayılı Kanun'un bildirim yükümlülüğü, itiraz yolu ve yargısal denetim gibi usul güvencelerini devre dışı bırakacak biçimde gerçekleştirilmesi, hukuki öngörülebilirlik ve kanunilik ilkeleri açısından ciddi kaygılara yol açmaktadır. Erişim engellemesinin fiilen seyahat eden ya da yurt dışı iletişim ihtiyacı olan kullanıcıları doğrudan etkileyen bir hizmet kategorisini kapsamaması, uygulamanın orantılılık boyutunu da ayrıca sorunlu kılmaktadır.

5651 SAYILI KANUN'UN 9. MADDESİ: TARİHÇE, İPTAL VE MİRAS

YASAL ÇERÇEVE VE TARİHSEL GELİŞİM

17-25 Aralık 2013 yolsuzluk soruşturmalarının ardından hazırlanan ve Şubat 2014'te yasalaşan 6518 sayılı torba yasa ile 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi köklü bir dönüşüme uğramıştır.⁶⁵ Bu değişiklikte "kişilik haklarının ihlali" iddiasıyla içeriklere erişimin engellenmesine olanak tanıyan yeni bir mekanizma kurulmuş, eş zamanlı olarak özel hayatın gizliliğinin ihlali iddialarına yönelik 9/A maddesi de mevzuata dahil edilmiştir. Aynı kanunla oluşturulan 6/A maddesi uyarınca Erişim Sağlayıcıları Birliği ("ESB") kurulmuş, kişilik hakları ve özel hayatın gizliliği gerekçesiyle verilen erişim engelleme kararlarının doğrudan ESB'ye gönderilmesi ve bu tebligatın erişim sağlayıcılara da yapılmış sayılması öngörülmüştür.⁶⁶

⁶⁵ 6518 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, kabul tarihi: 06.02.2014, R.G. 19.02.2014-28918.

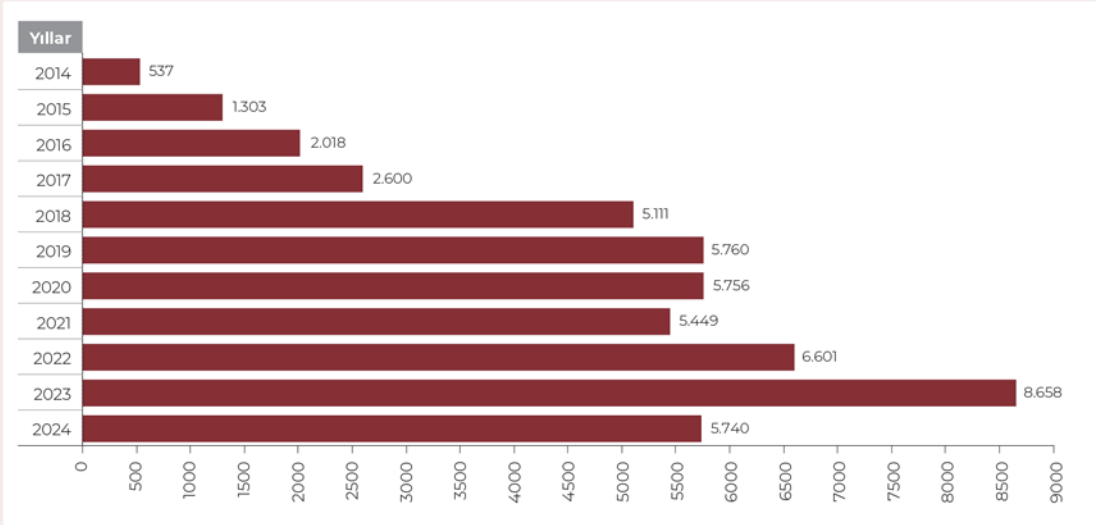
⁶⁶ 5651 sayılı Kanun, md. 6/A(7): "Erişimin engellenmesi kararları gereği için Birliğe gönderilir. Bu kapsamda Birliğe yapılan tebligat erişim sağlayıcılara yapılmış sayılır." (Ek cümle: 13/10/2022-7418/31 md.)

Temmuz 2020’de kabul edilen 7253 sayılı Kanun ile 9. maddenin kapsamı daha da genişletilmiş; erişimin engellenmesi yaptırımının yanı sıra içeriğin yayından çıkarılması ve talep eden kişilerin adlarının ilgili İnternet adresleriyle ilişkilendirilmemesi yaptırımları da eklenmiştir. Ekim 2022’deki 7418 sayılı Kanun değişikliğiyle ise ESB’ye, içerik veya yer sağlayıcıların İnternet sitelerinde yer alan elektronik posta adreslerine karar tebliğ etme yetkisi tanınmış; kişilik hakkı ihlaline ilişkin yayının başka İnternet adreslerinde de yayımlanması halinde mevcut kararın bu adreslere de uygulanabilmesi düzenlenmiştir.⁶⁷ Bu düzenlemeler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, 9. maddenin on yıllık uygulama sürecinde giderek genişleyen bir yaptırım cephanesi haline dönüştürüldüğü görülmektedir.

İSTATİSTİKSEL GÖRÜNÜM: ON YILIN BİLANÇOSU

EngelliWeb projesi kapsamında, 2014-2024 yılları arasında 605 farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilen toplam 8.793 farklı kararla, 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesi uyarınca 1.149 web sitesinde yer alan 49.533 haber adresine (URL) yaptırım uygulanmış ve tespit edilmiştir. Bu rakamların yıllık dağılımı, mekanizmanın istikrarlı biçimde genişlediğini ortaya koymaktadır: 2014’te 537, 2015’te 1.303, 2016’da 2.018, 2017’de 2.600, 2018’de 5.111, 2019’da 5.760, 2020’de 5.756, 2021’de 5.449, 2022’de 6.601 ve 2023’te 8.658 habere yaptırım uygulanmıştır. 9. maddenin iptalinin yürürlüğe girdiği 10.10.2024 tarihine kadar ise 2024 yılı içinde 5.740 habere yaptırım uygulanmış olup, yıllık bazda en yüksek rakam 8.658 yaptırımla 2023 yılına aittir.

Şekil 6: Yıllık Bazda 9. Madde Kapsamında Yaptırım Uygulanan Toplam Haber Adresleri (URL)

⁶⁷ 5651 sayılı Kanun, md. 6/A(11) (Ek: 13/10/2022-7418/31 md.).

Uygulamada, erişimin engellenmesi yaptırımı yalnızca İnternet servis sağlayıcıları ve ESB tarafından, içeriğin yayından çıkarılması yaptırımı içerik sağlayıcıları tarafından, İnternet adresleriyle ilişkilendirilmeme yaptırımı ise yalnızca arama motorları tarafından yerine getirilmekteydi. Bu kararların büyük çoğunluğu, rüşvet, yolsuzluk, kamu kaynaklarının usulsüz kullanımı, liyakat dışı atamalar, akademik unvan sahtekarlıkları, vergi kaçırma, deprem sonrası sorumluluklar ve kamu görevlileriyle organize suç bağlantıları gibi ciddi iddiaları içeren haberlere yönelik olmuştur. İçeriklerin büyük bölümü, hangi ifadenin ihlal teşkil ettiği belirtilmeksizin genelleştirilmiş ve soyut gerekçelerle yasaklanmış; bazı kararlarda ise içeriklerin yalnızca geçmişte yayımlanmış olması “güncelliğini yitirdiği” gerekçesiyle kamu yararı değerlendirmesinden muaf tutulmuştur.

ANAYASA MAHKEMESİNİN YAPISAL SORUN TESPİTİ VE İPTAL KARARI

Anayasa Mahkemesi, 9. maddenin uygulanmasından kaynaklanan yapısal sorunları çeşitli aşamalarda tespit etmiştir. 2017 tarihli Ali Kızık kararında⁶⁸ erişim engelleme kararlarının “ilk bakışta ihlal” (*prima facie*) değerlendirmesi yapılmaksızın verilemeyeceği ilkesini ortaya koymuş, ancak bu içtihat sulh ceza hakimlikleri tarafından büyük ölçüde göz ardı edilmiştir. Başvuruların giderek artması üzerine Mahkeme, 27.10.2021 tarihli Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri kararıyla⁶⁹ pilot karar usulünü uygulamış ve yasama organına bir yıl içinde gerekli yasal değişikliklerin yapılması çağrısında bulunmuştur. Bu çağrı karşılıksız kalmış, pilot kararın uygulanması için tanınan süre 06.01.2023 tarihinde dolmuştur.

Anayasa Mahkemesi, pilot kararda 9. maddenin taşıdığı yapısal sorunları detaylı biçimde ortaya koymuştur. Mahkeme, sulh ceza hakimliklerinin erişim engelleme ve içerik kaldırma kararlarını çelişmeli bir yargılama yapılmaksızın, gecikilmeksizin ve hızlıca bertaraf edilme ihtiyacını dahi gerekçelendirmeden verdiğini; kararların somut olayın koşullarından bağımsız, soyut ve genelleştirilmiş gerekçelerle alındığını; çatışan haklar arasında adil bir denge kurma yükümlülüğünün yerine getirilmediğini ve itiraz yollarının etkisiz hale geldiğini tespit etmiştir.⁷⁰ Ayrıca, verilen kararların süresiz uygulanmasının ifade ve basın özgürlükleri üzerinde “ağır ve kalıcı bir müdahale” niteliği taşıdığına dikkat çekmiştir.⁷¹

Nihayetinde Anayasa Mahkemesi, Cumhuriyet Halk Partisinin Eylül 2020’de açtığı iptal davası ile Tavşanlı Sulh Ceza Hakimliğinin itiraz başvurusunu birleştirerek,⁷² 11.10.2023 tarihinde 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesini Anayasa’nın 13., 26. ve 28. maddelerine aykırı bularak iptal etmiştir.⁷³ Karar, 10.01.2024 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmış ve 10.10.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir. İptal kararına eklenen dokuz aylık erteleme süresinin gerekçelendirilmemesi ise ayrı bir sorun teşkil

⁶⁸ Ali Kızık Başvurusu, B. No: 2014/5552, 26.10.2017, § 62.

⁶⁹ Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, R.G. 07.01.2022-31712.

⁷⁰ Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri, §§ 115, 116, 126, 128-133.

⁷¹ Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri, § 92.

⁷² CHP iptal başvurusu: AYM, E. 2020/76; Tavşanlı Sulh Ceza Hakimliği itiraz başvurusu ile birleştirilmiştir.

⁷³ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425.

etmektedir. Nitekim Mahkeme, daha önceki bireysel başvuru kararlarında kişilik haklarının korunması bakımından 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu kapsamındaki hukuk davalarının alternatif yollar sunduğunu bizzat vurgulamış;⁷⁴ AİHM de *Savcı Çengel/Türkiye* kararında aynı yönde değerlendirme yapmıştır.⁷⁵ Bu bağlamda, iptal kararının ertelenmesi Anayasa Mahkemesinin kendi içtihadıyla çelişmiştir.

ABDULLAH KAYA VE DİĞERLERİ: PİLOT KARARIN SINIRLI UYGULAMASI

GENEL ÇERÇEVE VE VERİ SETİ

Anayasa Mahkemesi, Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri pilot kararının⁷⁶ ardından, 22.11.2023 tarihli Abdullah Kaya ve Diğerleri kararıyla⁷⁷ 503 bireysel başvuruyu birleştirmiş ve başvuru sahiplerinin Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğü ile Anayasa'nın 40. maddesinde düzenlenen etkili başvuru hakkının sistematik olarak ihlal edildiğine hükmetmiştir. Birleştirilen başvuruların içeriği Anayasa Mahkemesi tarafından kamuoyuyla paylaşılmamış, yalnızca başvuru numaraları açıklanmıştır. EngelliWeb projesi kapsamında yürütülen kapsamlı bir araştırmayla, söz konusu 503 başvurunun tamamına ilişkin detaylı veriler derlenmiştir. Bu veriler, 392 tekil sulh ceza hakimliği kararını, 117 farklı hakimliği, 220 farklı talep edeni ve başvuruların 2014'ten 2023'e uzanan on yıllık dağılımını kapsamaktadır.⁷⁸

BAŞVURU YILLARI VE BAŞVURUCULAR

503 başvurunun yıllara göre dağılımı, mekanizmanın zaman içinde nasıl genişlediğini ve Anayasa Mahkemesinin başvuruları ne denli uzun süre beklettiğini ortaya koymaktadır: 2014'te 2, 2015'te 12, 2016'da 33, 2017'de 35, 2018'de 37, 2019'da 56, 2020'de 47, 2021'de 104, 2022'de 128 ve 2023'te 49 başvuru yapılmıştır. Başvuruların yarısından fazlasının (281 başvuru) 2021-2022 dönemine yoğunlaşması, bu iki yılda 9. madde kapsamındaki sansür uygulamalarının hız kazandığını ve buna paralel olarak Anayasa Mahkemesine yapılan başvuruların da arttığını göstermektedir. Buna karşın en eski başvurunun 2014 yılına ait olması, bazı başvuru sahiplerinin on yıla yakın bir süre hak arama mücadelesi yürüttüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

⁷⁴ Bkz. Ali Kızılkaya, §§ 64-67; Kemal Gözler Başvurusu, B. No: 2014/5232, 19.04.2018, § 53. Ayrıca bkz. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu, md. 24-25; 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu, md. 58.

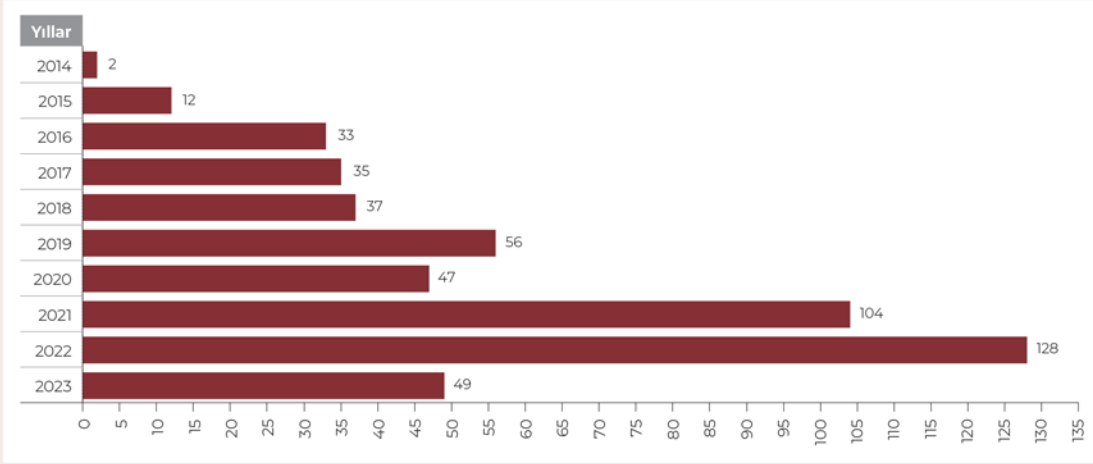
⁷⁵ Songül Savcı Çengel/Türkiye, no. 30697/19, 10.06.2021.

⁷⁶ Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2018/14884, 27.10.2021, R.G. 07.01.2022-31712.

⁷⁷ Abdullah Kaya ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2016/1430, 22.11.2023.

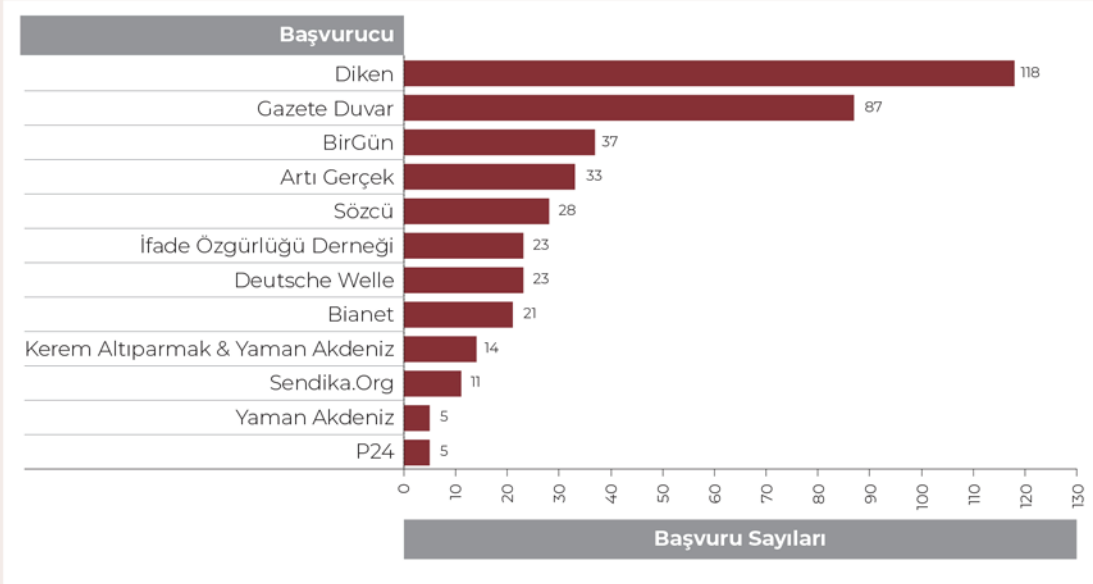
⁷⁸ Başvuru yılı tespit edilemeyen 16 başvuru bulunmaktadır. Tablodaki 519 satır, bazı başvuruların birden fazla hakimlik kararıyla ilişkili olmasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 7: AYM Abdullah Kaya ve Diğerleri Kararı: Başvuru Yılları İstatistikleri

Başvurucu profiline bakıldığında, Abdullah Kaya ve Diğerleri kararına konu 503 başvurunun büyük çoğunluğunun bağımsız ve muhalif haber kuruluşları tarafından yapıldığı görülmektedir. 118 başvuru ile Diken birinci sırada yer alırken, 87 başvuru ile Gazete Duvar ikinci, 37 başvuru ile BirGün üçüncü, 33 başvuru ile Artı Gerçek dördüncü, 28 başvuru ile Sözcü beşinci sırada bulunmaktadır. İfade Özgürlüğü Derneği ve Deutsche Welle 23'er başvuru ile altıncı sırayı paylaşmış, Bianet 21 başvuru ile yedinci sırada yer almıştır. İfade Özgürlüğü Derneği kurucularından Kerem

Şekil 8: Anayasa Mahkemesine En Çok Başvuru Yapanlar

Altıparmak ve Yaman Akdeniz'in 14 ortak başvurusu ile Sendika.Org'un 11 başvurusu da toplu ihlal kararında yer almaktadır. Bu dağılım, 9. maddenin sistematik biçimde bağımsız ve eleştirel gazetecilik faaliyetlerini hedef aldığını ve sansür mekanizmasının belirli yayın kuruluşlarına yönelik yoğunlaştığını somut olarak göstermektedir.

TALEP EDENLER: SİYASİ İKTİDARIN SANSÜR HARİTASI

503 başvuruya konu sulh ceza hakimliği kararlarının talep edenleri incelendiğinde, 9. maddenin kimler tarafından ve nasıl araçsallaştırıldığı açıkça ortaya çıkmaktadır. Toplamda 220 farklı talep eden tespit edilmiş olup, bunlar arasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, talebi üzerine verilen kararların konu edildiği 28 bireysel başvuru ile birinci sırada yer almaktadır. Onu 26 başvuru ile Necmeddin Bilal Erdoğan, 22 başvuru ile Berat Albayrak ve 14 başvuru ile Serhat Albayrak izlemektedir. Beşinci sırada 13 başvuru ile Met-Gün İnşaat sahibi Metin Güneş, ardından 11'er başvuru ile Nurettin Yıldız ve Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş. bulunmaktadır. Listedeki diğer talep edenler arasında Mustafa Doğan İnal (10), Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (9), Ömer Faruk Aydın ve Erdal Can Alkoçlar (8'er), Cumhurbaşkanlığı eski İletişim Başkanı Prof. Dr. Fahrettin Altun (5), Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Abdurrahim Boynukalın (4'er) ve Binali Yıldırım (3) yer almaktadır.

Erdoğan ailesi ve yakın çevresinin talepleri ayrıca değerlendirildiğinde, tablonun boyutu daha da belirgin hale gelmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan (20), Necmeddin Bilal Erdoğan (20), Berat Albayrak (11), Serhat Albayrak (7), Sümeyye Erdoğan Bayraktar (3), Ahmet Burak Erdoğan (2), Emine Erdoğan (1), Ali Erdoğan (1) ve Şeyma Erdoğan Karagöz (1) tarafından yapılan 66 talep toplamda 98 başvuruyu oluşturmaktadır. Başka bir deyişle, Abdullah Kaya ve Diğerleri kararına konu 503 başvurunun yaklaşık beşte biri (%19,5) yalnızca Cumhurbaşkanı ve ailesinin talepleri üzerine verilmiş sansür kararlarına dayanmaktadır.⁷⁹ Bu oran, 9. maddenin kişilik haklarının korunması amacıyla değil, siyasi iktidar çevresinin eleştiriden muaf tutulması amacıyla sistematik biçimde kullanıldığını tartışmasız biçimde ortaya koymaktadır.

YENİDEN YARGILAMA: GENEL TABLO

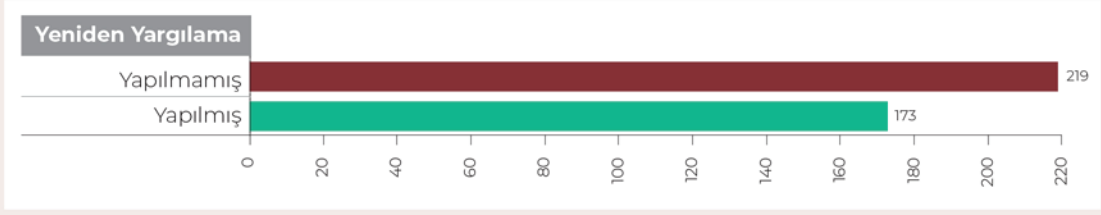
Anayasa Mahkemesinin Abdullah Kaya ve Diğerleri kararıyla tespit ettiği ihlallerin giderilmesi, hukuken ilgili sulh ceza hakimliklerinin yeniden yargılama yapmasını gerektirmektedir. Ancak EngelliWeb projesi kapsamında derlenen veriler, bu yükümlülüğün büyük ölçüde yerine getirilmediğini ortaya koymaktadır.

503 başvuruya karşılık gelen 392 tekil sulh ceza hakimliği kararından⁸⁰ yalnızca 173'ünde (%44,1) yeniden yargılama yapılmıştır. Kalan 219 tekil kararda (%55,9) ise

⁷⁹ Bu oran, yalnızca Cumhurbaşkanı ve birinci derece aile bireyleri ile Albayrak ailesi dikkate alınarak hesaplanmıştır. Hükümete yakın iş insanları, vakıflar ve kamu kurumları dahil edildiğinde oran daha da yükselmektedir.

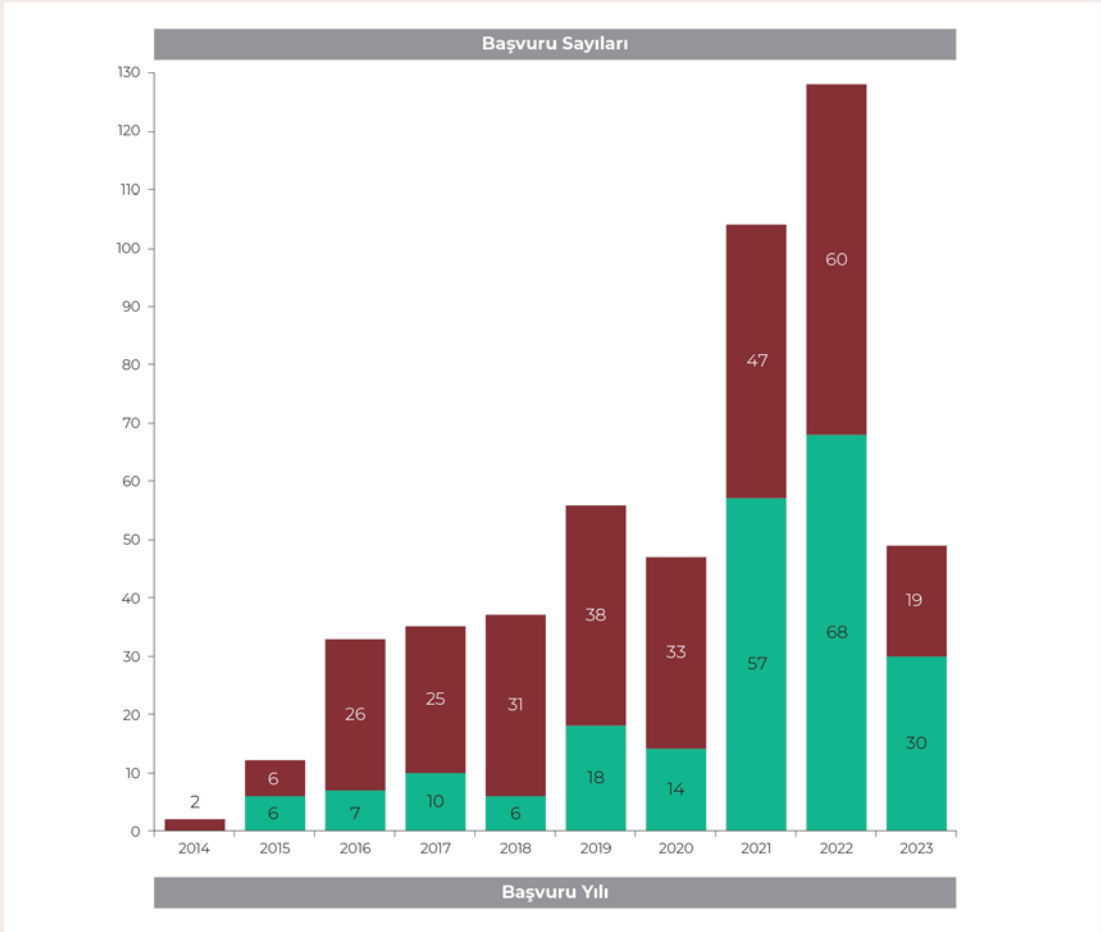
⁸⁰ Tekil karar sayısı (392), bir kararın birden fazla başvuru ilgilendirmesi nedeniyle başvuru sayısından (503) düşüktür. Yeniden yargılama oranları hem tekil karar hem başvuru bazında hesaplanmıştır.

Şekil 9: AYM Başvurularına Konu Tekil Karar Bazında Yeniden Yargılama Durumu

hiçbir yeniden yargılama işlemi başlatılmamıştır. Başvuru bazında değerlendirildiğinde, 503 başvurunun yalnızca 216'sında (%42,9) yeniden yargılama dosyası tespit edilmiş, 287'sinde (%57,1) herhangi bir işlem yapılmamıştır. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesinin ifade özgürlüğü ve etkili başvuru hakkının ihlal edildiğine ilişkin açık tespitlerine rağmen, kararların yarısından fazlası fiilen uygulanmamış durumdadır.

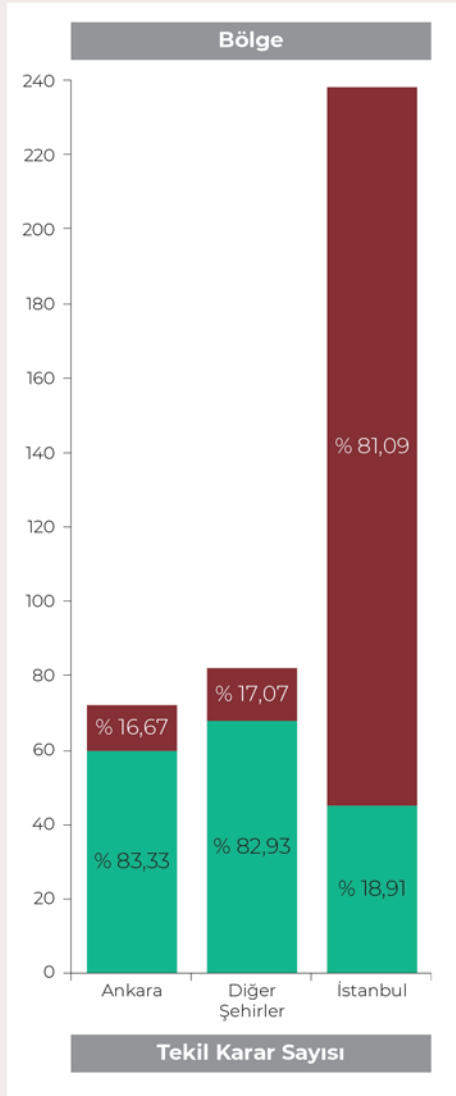
Şekil 10: Başvuru Yılları Dağılımı: Yeniden Yargılama Durumu

Başvuru yılları bazında yeniden yargılama oranlarının incelenmesi de ayrı bir yapısal sorun ortaya koymaktadır. 2014-2018 döneminde yapılan başvurularda yeniden yargılama oranı ortalama %22,1, 2019-2020 geçiş döneminde %31,1 iken, 2021-2023 döneminde bu oran %55,2'ye yükselmiştir. Bu kademeli artış, sulh ceza hakimliklerinin Anayasa Mahkemesi kararını uygularken bir tür “seçici zamanaşımı” uyguladığına işaret etmektedir. Eski tarihli kararlar, aradan geçen sürenin uzunluğu gerekçe gösterilerek veya herhangi bir gerekçe dahi belirtilmeksizin yeniden yargılama kapsamı dışında tutulmuştur. Oysa Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı, kararın verildiği tarihe göre farklılaşmamakta; tespit edilen ihlalin giderilmesi yükümlülüğü başvurunun tarihinden bağımsız olarak geçerliliğini korumaktadır. Bu

uygulama, özellikle erken dönem başvurularının önemli bir bölümünün 17-25 Aralık soruşturmaları, Cumhurbaşkanı ve ailesinin talepleriyle doğrudan ilişkili haberlerle bağlantılı olduğu dikkate alındığında daha da anlamlı hale gelmektedir. Siyasi açıdan en hassas kararların aynı zamanda en eski tarihli olması ve bu kararların sistematik biçimde yeniden yargılama dışında bırakılması, hakimliklerin uyumsuzluğunun salt bürokratik ihmalden değil, bilinçli bir tercihten kaynaklandığını güçlü biçimde düşündürmektedir.

Şekil 11: AYM Abdullah Kaya ve Diğerleri Kararı: Bölge Bazında Yeniden Yargılama Oranları

COĞRAFİ DAĞILIM: İSTANBUL'UN “TAM DİRENİŞ” TABLOSU

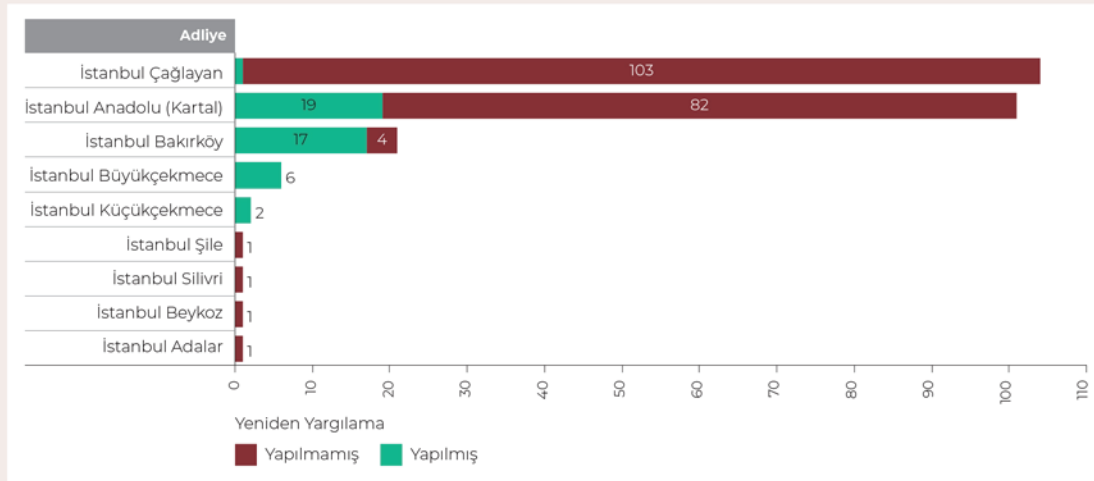
Yeniden yargılama oranlarının coğrafi dağılımı, verinin belki de en çarpıcı boyutunu oluşturmaktadır. Üç ana coğrafi küme arasında dramatik bir farklılık gözlemlenmektedir.

İstanbul genelinde (Çağlayan, Kartal/Anadolu, Bakırköy ve Büyükçekmece adliyeleri dahil) toplam 232 tekil karardan yalnızca 43'ünde (%18,5) yeniden yargılama yapılmış, 189 kararda (%81,5) Anayasa Mahkemesi kararı fiilen uygulanmamıştır. Buna karşın, Ankara'daki hakimliklerde 72 tekil kararın 60'ında (%83,3) yeniden yargılama gerçekleştirilmiş, yalnızca 12 kararda (%16,7) uyumsuzluk tespit edilmiştir. Diğer şehirlerdeki hakimliklerde ise 88 tekil kararın 70'inde (%79,5) yeniden yargılama

yapılmıştır.⁸¹ Bu veriler, İstanbul hakimliklerinin Anayasa Mahkemesi kararlarına karşı organize ve sistematik bir direniş sergilediğini, Ankara ve diğer şehirlerin ise büyük ölçüde uyum sağladığını göstermektedir.

İstanbul içindeki adliyeler arasındaki farklılaşma da son derece dikkat çekicidir. İstanbul Çağlayan Adliyesi bünyesindeki 14 sulh ceza hakimliğinden verilen 104 tekil kararın 103'ünde (%99,0) yeniden yargılama yapılmamıştır. İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliğinde gerçekleşen tek bir yeniden yargılama dışında, Çağlayan Adliyesindeki hakimliklerin tamamı Anayasa Mahkemesi kararını fiilen reddetmiştir. İstanbul 1. Sulh Ceza Hakimliği (10 karar), İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliği (12 karar), İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği (14 karar), İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliği (9 karar), İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliği (7 karar), İstanbul 7. Sulh Ceza Hakimliği (6 karar), İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği (12 karar), İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliği (8 karar), İstanbul 11. Sulh Ceza Hakimliği (5 karar), İstanbul 14. Sulh Ceza Hakimliği (4 karar), İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliği (3 karar), İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliği (3 karar) ve İstanbul 13. Sulh Ceza Hakimliği (1 karar) yeniden yargılama oranı sıfır olan hakimliklerdir.⁸²

Şekil 12: İstanbul Adliyeleri Karşılaştırması

İstanbul Anadolu (Kartal) Adliyesinde ise 101 tekil karardan 82'sinde (%81,2) yeniden yargılama yapılmamıştır. İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği, 27 tekil karar ve 37 bireysel başvuru ile hem en çok ihlal kararı verilen hem de hiçbir yeniden yargılama yapmayan hakimlik olarak öne çıkmaktadır. Benzer şekilde, İstanbul Anadolu 6. Sulh Ceza Hakimliği (16 karar), İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği (11 karar),

⁸¹ İstanbul: 232 tekil karardan 189'unda (%81,5) yeniden yargılama yapılmamış; Ankara: 72 tekil karardan 12'sinde (%16,7) yeniden yargılama yapılmamış; diğer şehirler: 88 tekil karardan 18'inde (%20,5) yeniden yargılama yapılmamış.

⁸² İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği, 10 tekil karar içinden yalnızca 1 yeniden yargılama ile Çağlayan Adliyesindeki tek istisnadır.

İstanbul Anadolu 3. Sulh Ceza Hakimliği (9 karar) ve İstanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hakimliği (6 karar) hiç yeniden yargılama yapmamıştır.⁸³

Bakırköy ve Büyükçekmece adliyelerinde ise tablo İstanbul genelinin tersine bir görünüm sergilemektedir. 27 tekil karardan yalnızca 4'ünde (%14,8) yeniden yargılama yapılmamış, geri kalan 23 kararda yeniden yargılama gerçekleştirilmiştir.⁸⁴ Bu farklılaşma, aynı il sınırları içindeki adliyeler arasında bile Anayasa Mahkemesi kararlarına uyum konusunda ciddi bir tutarsızlık bulunduğunu ve uyumsuzluğun belirli adliyelerde yoğunlaştığını göstermektedir.

Toplamda, İstanbul genelindeki 18 sulh ceza hakimliği, Anayasa Mahkemesinin açık ihlal kararına rağmen hiçbir yeniden yargılama yapmamıştır. Bu 18 hakimliğin kararları toplamda 152 tekil kararı kapsamaktadır. Bu hakimliklerin tamamının İstanbul Çağlayan ve İstanbul Anadolu (Kartal) adliyelerinde konuşlanmış olması, uyumsuzluğun bireysel hakim tercihlerinin ötesinde, kurumsal ve yapısal bir direnç mekanizmasına işaret ettiğini düşündürmektedir.

ERDOĞAN AİLESİ TALEPLERİ VE YENİDEN YARGILAMA: MUTLAK DOKUNULMAZLIK

Yeniden yargılama verilerinin talep edenler bazında incelenmesi, durumun en çarpıcı boyutunu gözler önüne sermektedir. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın talebi üzerine verilen kararların konu edildiği 28 bireysel başvurunun hiçbirinde yeniden yargılama yapılmamıştır.⁸⁵ Bu, %0 uyum oranı anlamına gelmekte olup, Anayasa Mahkemesinin ifade özgürlüğü ihlali tespit ettiği kararların, talep eden Cumhurbaşkanı olduğunda, sulh ceza hakimlikleri tarafından fiilen dokunulmaz kılındığını göstermektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın taleplerine istinaden verilen kararların tamamının İstanbul hakimliklerinde verilmiş olması da bu bulguyu teyit etmektedir. Bu başvurulara konu kararların 4'ü İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği, 3'ü İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği, 3'ü İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği, 2'si İstanbul 11. Sulh Ceza Hakimliği, 2'si İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliği, 2'si İstanbul 1. Sulh Ceza Hakimliği, 1'i İstanbul Anadolu 6. Sulh Ceza Hakimliği, 1'i İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliği, 1'i İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliği ve 1'i İstanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından verilmiştir. Kararlara konu başvuru arasında 13 başvuru ile Diken, 5 başvuru ile BirGün, 3 başvuru ile Artı Gerçek, 2 başvuru ile Sözcü ve 1'er başvuru ile Deutsche Welle, Bianet, Gazete Duvar, Sendika.Org ve Gazeteci Mehmet Altan yer almaktadır.

Erdoğan ailesinin bütünü ele alındığında tablo daha da derinleşmektedir. 66 talep içinde yalnızca 7'sinde (%10,6) yeniden yargılama yapılmıştır. Aile bireylerinin

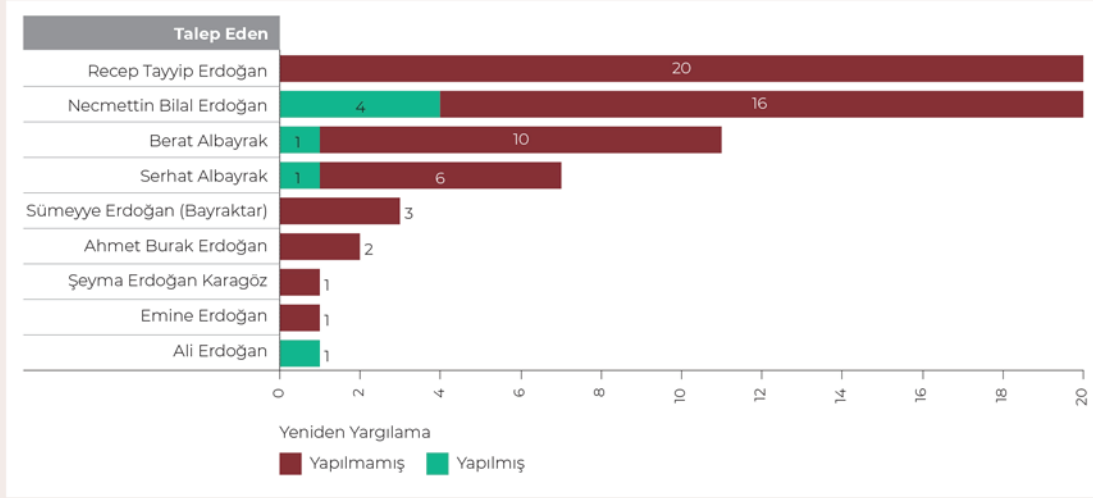
⁸³ İstanbul Anadolu Adliyesinde yeniden yargılama yapan hakimlikler: İstanbul Anadolu 10. SCH (5/5), İstanbul Anadolu 2. SCH (4/5), İstanbul Anadolu 7. SCH (5/9), İstanbul Anadolu 5. SCH (4/11), İstanbul Anadolu 9. SCH (1/2).

⁸⁴ Bakırköy Adliyesinde yeniden yargılama yapmayan 4 kararın tamamı Bakırköy 5. Sulh Ceza Hakimliğine aittir.

⁸⁵ Kararların hakimlik dağılımı: İstanbul Anadolu 8. SCH (7), İstanbul Anadolu 4. SCH (5), İstanbul 9. SCH (5), İstanbul 11. SCH (2), İstanbul 4. SCH (2), İstanbul 1. SCH (2), İstanbul Anadolu 6. SCH (2), İstanbul 5. SCH (1), İstanbul 3. SCH (1), İstanbul Anadolu 1. SCH (1).

detaylı dağılımı şu şekildedir: Necmeddin Bilal Erdoğan'ın 16 talebinden yalnızca 4'ünde, Berat Albayrak'ın 11 talebinden yalnızca 1'inde, Serhat Albayrak'ın 7 talebinden yalnızca 1'inde yeniden yargılama gerçekleştirilmiştir. Ali Erdoğan'ın 1 talebinin ise yeniden yargılaması yapılmıştır. Sümeyye Erdoğan Bayraktar (3 talep), Ahmet Burak Erdoğan (2 talep), Emine Erdoğan (1 talep) ve Şeyma Erdoğan Karagöz (1 talep) tarafından yapılan taleplerin hiçbirinde yeniden yargılama yapılmamıştır.⁸⁶

Şekil 13: Erdoğan Ailesi Talep Bazında Yeniden Yargılama Durumu

Bu veriler, Anayasa Mahkemesinin ihlal tespitlerinin, talep eden siyasi iktidarla bağlantılı bir aktör olduğunda fiilen uygulanmadığını ve erişim engellerinin “dokunulmaz” bir statü kazandığını somut biçimde ortaya koymaktadır. Cumhurbaşkanı ve ailesinin talepleriyle verilen kararların neredeyse tamamının korunması, sulh ceza hakimliklerinin bağımsızlık ve tarafsızlık ilkesinden ne ölçüde uzaklaştığını göstermekte ve bu kararların hukuki değil siyasi motivasyonlarla sürdürüldüğüne dair güçlü bir karine oluşturmaktadır.

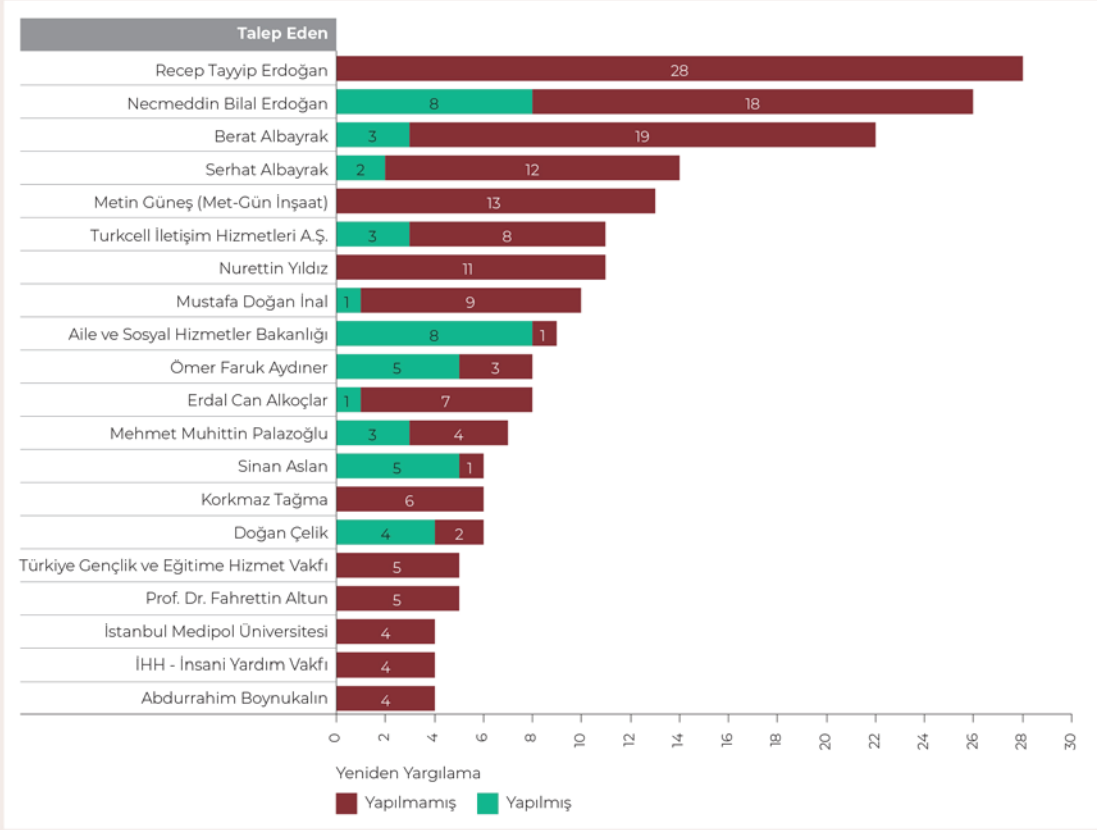
YENİDEN YARGILAMA YAPILMAYAN KARARLARIN TALEP EDEN PROFİLİ

Yeniden yargılama yapılmayan 287 başvurunun talep edenleri incelendiğinde, siyasi iktidarla bağlantılı aktörlerin bu kategoride belirgin biçimde yoğunlaştığı görülmektedir. Yeniden yargılama yapılmayan başvurularda, talepleri üzerine verilen kararların konu edildiği başvuru sayısı bakımından sırasıyla Cumhurbaşkanı Erdoğan (28), Berat Albayrak (19), Necmeddin Bilal Erdoğan (18), Met-Gün İnşaat sahibi Metin Güneş (13), Serhat Albayrak (12), Nurettin Yıldız (11), Mustafa Doğan İnal (9), Turkcell (8), Erdal

⁸⁶ Bu veriler EngelliWeb projesi kapsamında her bir başvurunun yeniden yargılama dosyasının hakimliklerden temin edilmesiyle derlenmiştir.

Can Alkoçlar (7), Korkmaz Tağma (6), Prof. Dr. Fahrettin Altun (5), Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfı (5), İHH İnsani Yardım Vakfı (4), Abdurrahim Boynukalın (4), İstanbul Medipol Üniversitesi (4) ve Binali Yıldırım (3) olarak sıralanmaktadır.⁸⁷

Şekil 14: En Çok Bireysel Başvuruya Konu Olan Talep Edenler: Yeniden Yargılama Durumu

Buna karşılık, yeniden yargılama yapılan başvurulardaki talep eden profilinin farklılaştığı dikkat çekmektedir. Bu kategoride Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (8), Sinan Aslan (5), Ömer Faruk Aydın (5), Ümit Kalko (4), Doğan Çelik (4), Ömer Yahşi (4), Platform Turizm Taşımacılık A.Ş. (4), Hamza Yerlikaya (3) ve Hacım Çiftçi (3) gibi isimler ön plana çıkmaktadır. Erdoğan ailesinden yalnızca Necmeddin Bilal Erdoğan'ın talebi üzerine verilen kararların konu edildiği 8 ve Berat Albayrak'ın 3 başvuruda yeniden yargılama yapılmış olması, ailenin talepleri söz konusu olduğunda bile uyumun sınırlı ve seçici kaldığını göstermektedir.

Bu iki listenin karşılaştırılması, yeniden yargılama kararlarının hukuki değerlendirmeye değil talep edenin siyasi ağırlığına göre şekillendiğine işaret etmektedir. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Fahrettin Altun, Binali Yıldırım gibi üst düzey siyasi

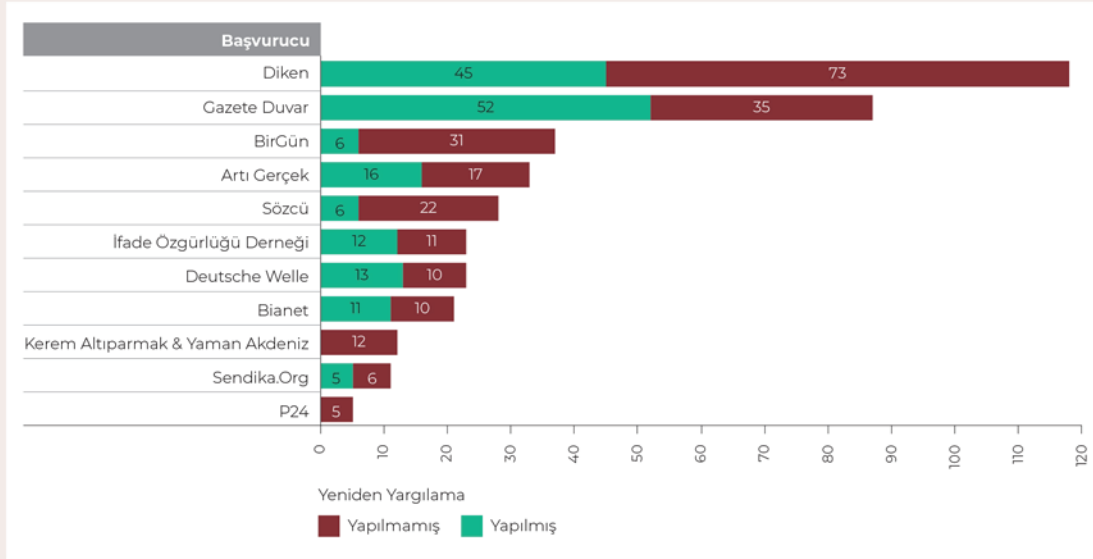
⁸⁷ Yeniden yargılama yapılmayan başvurularda talep eden bilgisi bulunmayan satırlar bu analize dahil edilmemiştir.

aktörlerin talepleriyle verilen kararlar fiilen “dokunulmaz” kılınırken; görece daha düşük siyasi profilli talep edenlerin kararlarında yeniden yargılama yapılabilmektedir. Bu seçicilik, Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanıp uygulanmamasının hukuki değil siyasi bir karar olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

BAŞVURUCULAR BAKIMINDAN YENİDEN YARGILAMA DURUMU

Abdullah Kaya ve Diğerleri kararına konu başvuruların yeniden yargılama durumu, başvuru bakımdan değerlendirildiğinde de dikkat çekici bir tablo ortaya çıkmaktadır. En fazla başvuru yapan yayın kuruluşu olan Diken’in 118 başvurusunun yalnızca 45’inde (%38,1) yeniden yargılama yapılmış, 73 başvuruda (%61,9) herhangi bir işlem gerçekleştirilmemiştir. Gazete Duvar’ın 87 başvurusunun 52’sinde (%59,8) yeniden yargılama yapılmış olması nispeten daha yüksek bir oran olmakla birlikte, 35 başvurunun hâlâ uygulanmamış olması kayda değerdir. BirGün gazetesinin durumu ise özellikle çarpıcıdır: 37 başvurunun yalnızca 6’sında (%16,2) yeniden yargılama yapılmış, 31 başvuruda (%83,8) Anayasa Mahkemesi kararı fiilen uygulanmamıştır. Benzer şekilde, Artı Gerçek’in 33 başvurusunun 16’sında (%48,5), Sözcü’nün 28 başvurusunun yalnızca 6’sında (%21,4) yeniden yargılama gerçekleştirilmiştir.

Şekil 15: AYM: Başvurucular Bakımından Yeniden Yargılama Durumu

Kerem Altıparmak ve Yaman Akdeniz’in 12 ortak başvurusunun hiçbirinde yeniden yargılama yapılmamış olması ayrıca dikkat çekmektedir. İfade Özgürlüğü Derneği’nin kendi kurucularının başvuruları dahil 23 başvurusunun yalnızca 12’sinde (%52,2) yeniden yargılama gerçekleştirilmiştir. Deutsche Welle (23 başvurudan 13’ünde, %56,5) ve Bianet (21 başvurudan 11’inde, %52,4) için de benzer oranlar söz konusudur.

Bu veriler, yeniden yargılama oranlarının başvurucudan başvurucuya önemli farklılıklar gösterdiğini ortaya koymaktadır. Söz konusu farklılık, başvuru hukuk konumlarından değil, başvurularına konu kararların hangi hakimlikler tarafından ve kimlerin talebi üzerine verildiğinden kaynaklanmaktadır. Nitekim BirGün ve Sözcü gibi yeniden yargılama oranı düşük olan yayın kuruluşlarının başvurularının büyük çoğunluğu İstanbul Çağlayan ve İstanbul Anadolu hakimliklerine ait kararlarla ilişkilidir. Bu durum, sansürün mağdurları bakımından da ihlalin giderilmesinin **tesadüfi bir coğrafi dağılıma bağlı kaldığını** ve Anayasa Mahkemesi kararlarının etkili biçimde uygulanmamasının bedelini ağırlıklı olarak bağımsız ve muhalif medya kuruluşlarının ödediğini göstermektedir.

MALİ BOYUT

Abdullah Kaya ve Diğerleri kararı kapsamında Anayasa Mahkemesi, başvuru lehine toplamda 6.557.000 TL manevi tazminata, 1.109.200 TL vekalet ücretine ve 288.864 TL harç ödemesine hükmetmiştir.⁸⁸ Ancak bu tazminatların ödenmesi, ihlallerin giderilmesinin yalnızca mali boyutunu oluşturmakta olup, asıl hedef olan erişim engellerinin kaldırılması ve yeniden yargılama yapılması yükümlülüğü büyük ölçüde yerine getirilmemektedir. Dolayısıyla tazminat ödemeleri, ifade özgürlüğüne yönelik müdahalelerin telafisi değil, yalnızca süregelen ihlalin sembolik bir bedeli niteliğinde kalmaktadır.

YAPISAL DEĞERLENDİRME

Tüm bu veriler bir bütün olarak değerlendirildiğinde, ortaya çıkan tablo bireysel hakim hatalarının veya münferit uyumsuzlukların çok ötesinde, **yapısal ve sistematik bir direnç mekanizmasına** işaret etmektedir. İstanbul Çağlayan Adliyesinin %99 uyumsuzluk oranı, İstanbul Anadolu Adliyesinin %81,2’lik direnci, Cumhurbaşkanı Erdoğan’ın taleplerindeki %100 dokunulmazlık ve Erdoğan ailesinin taleplerindeki %83,2’lik koruma oranı; bu rakamların hiçbirisi tesadüfi sapma olarak açıklanamaz.

Karşılaştırmalı olarak, Ankara hakimliklerinin %83,3 ve diğer şehirlerin %79,5 oranında Anayasa Mahkemesi kararına uyum sağlaması, yeniden yargılama mekanizmasının teknik olarak uygulanabilir olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla İstanbul hakimliklerinin uyumsuzluğu teknik bir imkânsızlıktan değil, bilinçli bir tercihten kaynaklanmaktadır.

Bu durum, bireysel başvuru mekanizmasının ifade özgürlüğü bakımından etkili bir iç hukuk yolu olma niteliğini ciddi biçimde sorgulanır hale getirmektedir. Anayasa’nın 153. maddesi uyarınca Anayasa Mahkemesi kararları “yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri” bağlamasına rağmen, sulh ceza hakimliklerinin bu bağlayıcılığı fiilen reddetmesi, anayasal düzenin temel işleyiş ilkelerinden birini işlevsizleştirmektedir. Pilot karar mekanizması, yapısal sorunların tespiti bakımından önemli bir araç olmakla birlikte, tespit edilen ihlallerin giderilmesinde etkisiz kaldığı bu verilerle açıkça kanıtlanmıştır.

⁸⁸ Bu rakamlar, AYM kararında hükmedilen toplam miktarları yansıtmaktadır. Başvuru başına ortalama manevi tazminat yaklaşık 17.030 TL, vekalet ücreti ise yaklaşık 2.205 TL’dir.

Sonuç olarak, Abdullah Kaya ve Diğerleri kararı, Anayasa Mahkemesinin on yıllık bir ihmal döneminin ardından verdiği toplu ihlal kararının **uygulama düzeyinde nasıl boşa çıkarıldığının** somut bir kanıtıdır. Sulh ceza hakimlikleri eliyle sürdürülen sansür rejimi, anayasal güvenceleri işlevsizleştirmiş; Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmaması istisnai değil, özellikle İstanbul hakimlikleri nezdinde yapısal bir pratiğe dönüşmüştür. Bu tabloya göre, tabiri caizse “dağ fare doğurmuştur”; uzun yıllar süren hak arama mücadelesinin sonucunda elde edilen ihlal kararları, sansür mekanizmasını ortadan kaldıramamış, yalnızca hukuki bir tescil işlevi görmüştür.

İPTAL KARARININ PRATİK ETKİSİ VE ORTAYA ÇIKAN HUKUKİ BOŞLUK

İptal kararının pratik etkisi, yalnızca yürürlüğe girdiği 10.10.2024 tarihinden sonraki döneme sınırlı kalmıştır. Bu tarihe kadar sulh ceza hakimlikleri 9. madde kapsamında kararlar vermeye devam etmiş, ESB de bu kararları uygulamayı sürdürmüştür. Daha önemlisi, daha önceden verilmiş binlerce kararın hukuki durumuna ilişkin bir belirsizlik doğmuştur. Yürürlükte kalan bu kararların nasıl ele alınacağı, erişim engellerinin kendiliğinden kaldırılıp kaldırılmayacağı veya başvuru yoluyla mı iptal edileceği konusunda herhangi bir yasal düzenleme veya içtihat oluşmamıştır. TBMM, iptal kararının yürürlüğe girdiği tarihten önce veya bu raporun yayımlanma tarihi itibarıyla yeni bir yasal düzenleme yapmamıştır.

Anayasa Mahkemesinin ihlal kararlarının uygulanması da büyük ölçüde başarısız kalmıştır. Abdullah Kaya ve Diğerleri kararı kapsamındaki 503 başvuruya ilişkin yeniden yargılama süreçleri ya hiç başlatılmamış ya da bilinçli olarak daraltıcı biçimde yorumlanmıştır. Bazı hakimlikler yalnızca bireysel başvurucuya ait içeriğin kaldırılmasıyla yetinirken, aynı kararda yer alan diğer haberler hakkındaki tedbiri sürdürmüştür. Bazıları ise Anayasa Mahkemesi kararını takip eden haftalarda aynı içerikler için yeniden yaptırım kararları vererek hak ihlalini fiilen sürdürmüştür. Bu tablo, bireysel başvuru mekanizmasının ifade özgürlüğü bakımından etkili bir iç hukuk yolu olma niteliğini giderek yitirdiğini göstermektedir.

9. MADDENİN MİRASI: SANSÜR YER DEĞİŞTİRİYOR

9. maddenin iptal edilmesiyle sansür mekanizması ortadan kalkmamış, yalnızca hukuki etiketi değişmiştir. İptal sonrasında, kişilik hakları ihlali iddiaları bu kez üç farklı kanal üzerinden işlenmeye başlamıştır: 5651 sayılı Kanun’un 8/A maddesi kapsamında “kamu düzeni” ve “milli güvenlik” gerekçesiyle sulh ceza hakimliklerine yapılan başvurular, 9/A maddesi kapsamında “özel hayatın gizliliği” gerekçesiyle BTK’ya ve ardından sulh ceza hakimliklerine yöneltilen talepler ve hukuk mahkemelerinden HMK uyarınca talep edilen ihtiyati tedbir kararları.⁸⁹ Oysa 8/A maddesi esasen yaşam hakkı, milli güvenlik, kamu düzeni ve suç işlenmesinin önlenmesi gibi sınırlı gerekçelerle tasarlanmış bir düzenleme olup kişilik haklarını korumaya yönelik bir hüküm değildir. 9/A maddesi ise özel hayatın gizliliğine özgü ve sınırlı kapsamda

⁸⁹ Bu raporun “5651 Sayılı Kanun’un 8/A Maddesi”, “9/A Maddesi” ve “Hukuk Mahkemeleri ve İhtiyati Tedbir Kararları” bölümlerinde ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

bir düzenleme olarak öngörülmüş olmasına rağmen, 9. maddenin sağladığı geniş müdahale alanını ikame etmek üzere genişletici biçimde yorumlanmaya başlamıştır. Bu dönüşüm, raporun ilgili bölümlerinde detaylı olarak ele alınmaktadır.

Sonuç olarak, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi, on yıllık uygulama sürecinde kişilik haklarının korunması amacından saparak sistematik bir sansür aracına dönüşmüş; sulh ceza hakimliklerinin şablon kararlarıyla otomatik bir onay mekanizması olarak işlemiştir. Anayasa Mahkemesinin gecikmeli iptal kararı, 49.533 habere uygulanan yaptırımını geri alamamış; yeniden yargılama süreçleri büyük ölçüde işlevsiz kalmıştır. 9. maddenin iptali, hak ihlallerini sona erdirmek yerine, sansür mekanizmasının 8/A, 9/A ve ihtiyati tedbir gibi alternatif kanallara kaymasına zemin hazırlamıştır.

5651 SAYILI KANUN'UN 8/A MADDESİ KAPSAMINDAKİ YAPTIRIMLAR

5651 sayılı Kanun'a "Gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi" başlıklı yeni bir 8/A maddesi 27.03.2015 tarihinde eklenmiştir.⁹⁰ 8/A maddesiyle öncelikle hakimlere; yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması sebeplerinden bir veya birkaçına bağlı olarak internet ortamında yer alan yayınlara ilgili içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararı verme yetkisi tanınmıştır.

Ayrıca 8/A maddesi kapsamında, 27.03.2015 tarihinden 02.07.2018 tarihine kadar Başbakanlığa, bu tarihten sonra ise Cumhurbaşkanlığına gecikmesinde sakınca bulunan hallerde; yaşam hakkı ile kişilerin can ve mal güvenliğinin korunması, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması amacıyla internet içeriklerinin çıkarılmasını ve/veya erişimin engellenmesini BTK Başkanı'ndan talep etme yetkisi verilmiştir.

Benzer şekilde, "ilgili bakanlıklar" adı altında yürütme organlarına da BTK Başkanı'ndan talepte bulunma yetkisi verilmiş; ancak bu yetki yalnızca millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi veya genel sağlığın korunması amaçlarıyla sınırlandırılmıştır.

BTK Başkanı bu talepleri değerlendirip internet ortamında yer alan yayınlarla ilgili olarak içeriğin çıkarılmasına ve/veya erişimin engellenmesine karar verebilir. Karar, Başkan tarafından derhâl erişim sağlayıcılara ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirilir. İçerik çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararının gereği, derhâl ve en geç kararın bildirilmesi anından itibaren dört saat içinde yerine getirilir.

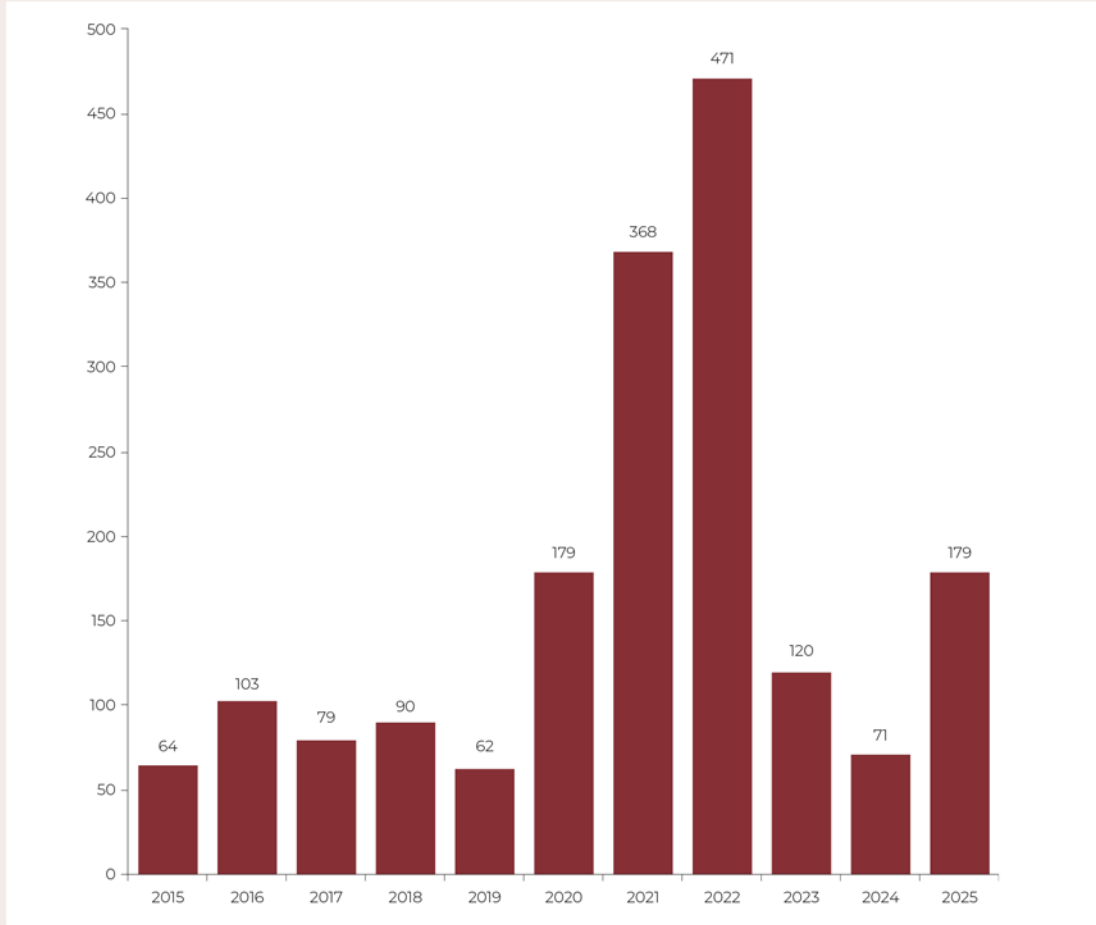
8/A maddesi kapsamında erişim engeli talebi BTK Başkanı tarafından yerine getirilirken, Başkanın uyguladığı bu idari tedbiri 24 saat içinde sulh ceza hakimliklerinin onayına sunması ve hakimliklerin de 48 saat içinde bu talepleri değerlendirip karara bağlaması gerekmektedir. Madde kapsamında verilen erişimin engellenmesi kararları, ihlalin gerçekleştiği yayın, kısım veya bölümle ilgili olarak (URL bazında) içeriğe erişimin engellenmesi yöntemiyle verilir. Ancak, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe

⁹⁰ 5651 sayılı Kanunun 8. maddesine millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması ile ilgili eklenen 16 sayılı paragrafla TİB'e verilen erişim engelleme yetkisi Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir (AYM, E.2014/149, K.2014/151, K.T. 2/10/2014). Bu hükmün iptalinden sonra 6639 Sayılı Kanun'un 29. maddesi ile 5651 sayılı Kanun'a 8/A maddesi eklenmiştir.

erişimin engellenemediği veya ilgili içeriğe erişimin engellenmesi yoluyla ihlalin önlenemediği durumlarda, internet sitesinin tümüne yönelik olarak erişimin engellenmesi kararı da verilebilmektedir.

Uygulamada 8/A maddesi, özellikle **07.06.2015** genel seçimlerinin ardından siyasi bir susturucu araç olarak işlev görmeye başlamıştır. Yıllara göre dağılıma bakıldığında; 2015'te **64**, 2016'da **103**, 2017'de **79**, 2018'de **90**, 2019'da **62**, 2020'de **179**, 2021'de **368**, 2022'de **471**, 2023'te **120**, 2024'te **71** ve 2025 yılında **179** olmak üzere, 2025 sonu itibarıyla toplam **1.786 adet 8/A kararı** verildiği tespit edilmiştir. Bu süreçte söz konusu erişim engelleme ve/veya içerik çıkarma kararları, Türkiye genelindeki **158** farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilmiştir.

Şekil 16: Yıllara göre 5651 Sayılı Kanun Kapsamında Alınan 8/A Karar Sayıları

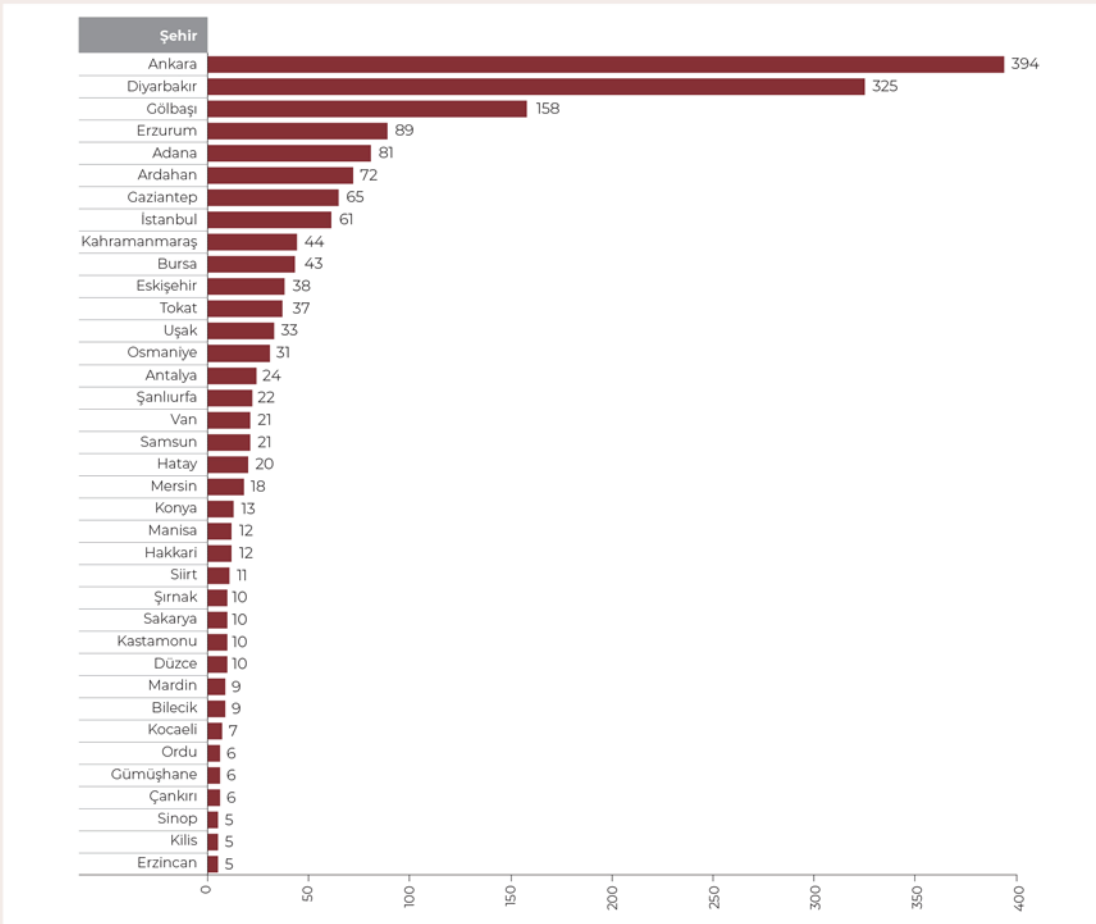
8/A maddesi yürürlüğe girdiğinden bu yana en çok kararın verildiği yıl, **471** kararla 2022 yılı olmuştur. Bu kararlarla aşağıda detaylandırılacağı üzere **33.836 İnternet adresine⁹¹** yaptırım uygulanmıştır.

91 Alan adı ve haber siteleri, haber adresleri ve sosyal medya içerikleri.

8/A KARARLARININ SULH CEZA HAKİMLİKLERİ BAZINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

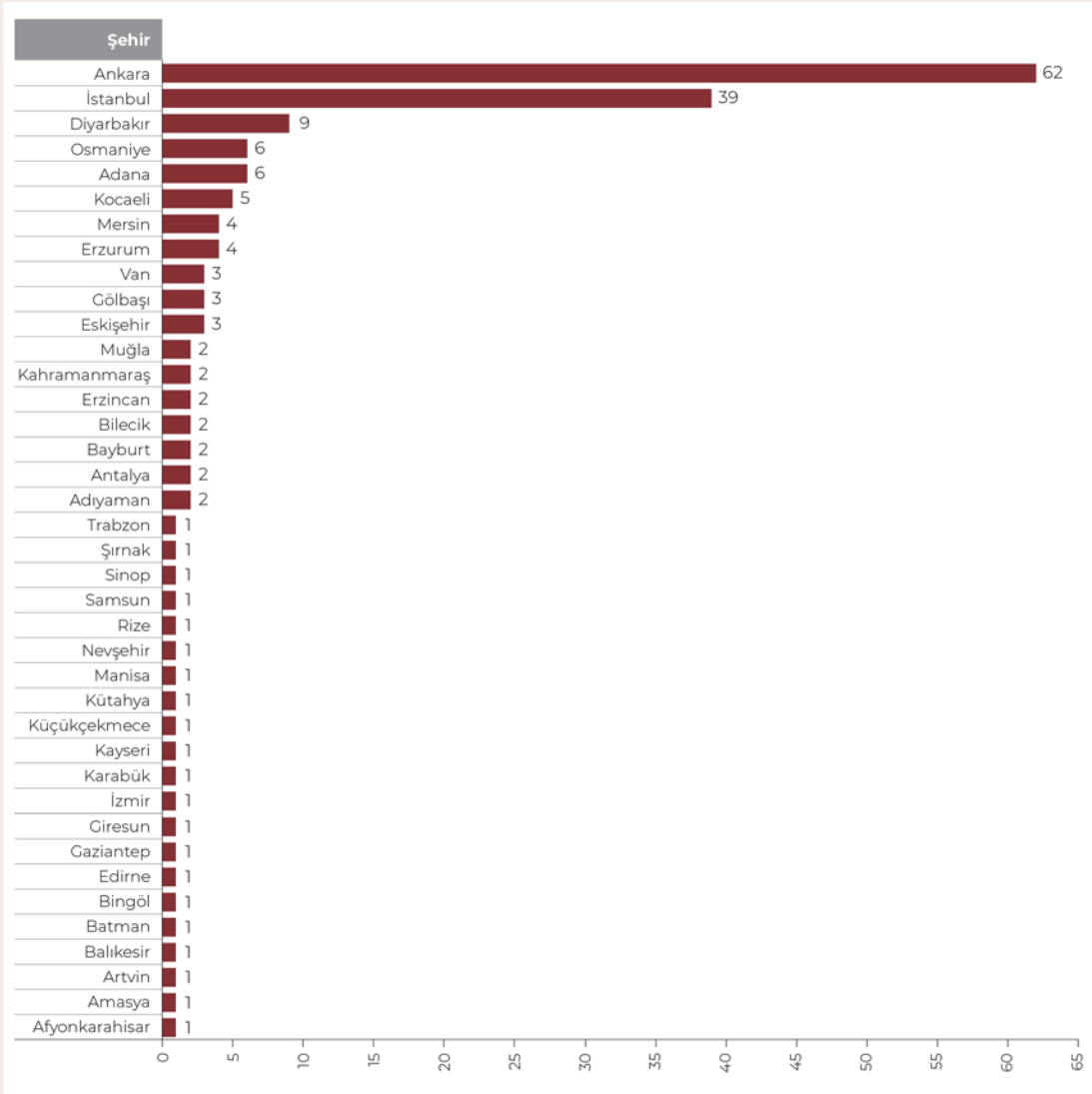
Sulh ceza hakimlikleri bazında bir değerlendirme yapıldığında **2025** sonu itibarıyla verilen toplam **1.786** kararın büyük çoğunluğu, toplam **394** 8/A kararıyla, **Ankara**'daki sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmiştir. **328** 8/A kararıyla **Diyarbakır**'daki sulh ceza hakimlikleri ikinci sırada, **158** kararla **Gölbaşı** (Ankara) sulh ceza hakimliği ise üçüncü sırada yer almaktadır.⁹² Bu bağlamda, 2015-2025 döneminde verilen **1.786** 8/A kararından **552** tanesi (**%31**) Başbakanlık ve devamında Cumhurbaşkanlığı ve ilgili bakanlıklar tarafından yapılan taleplerle Gölbaşı ve Ankara'daki diğer sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmiştir. 2025 yılı içinde ise en çok 8/A kararı Ankara (62 karar) ve İstanbul'da (39 karar) bulunan sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmiştir.

Şekil 17: 2015-2025: İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı

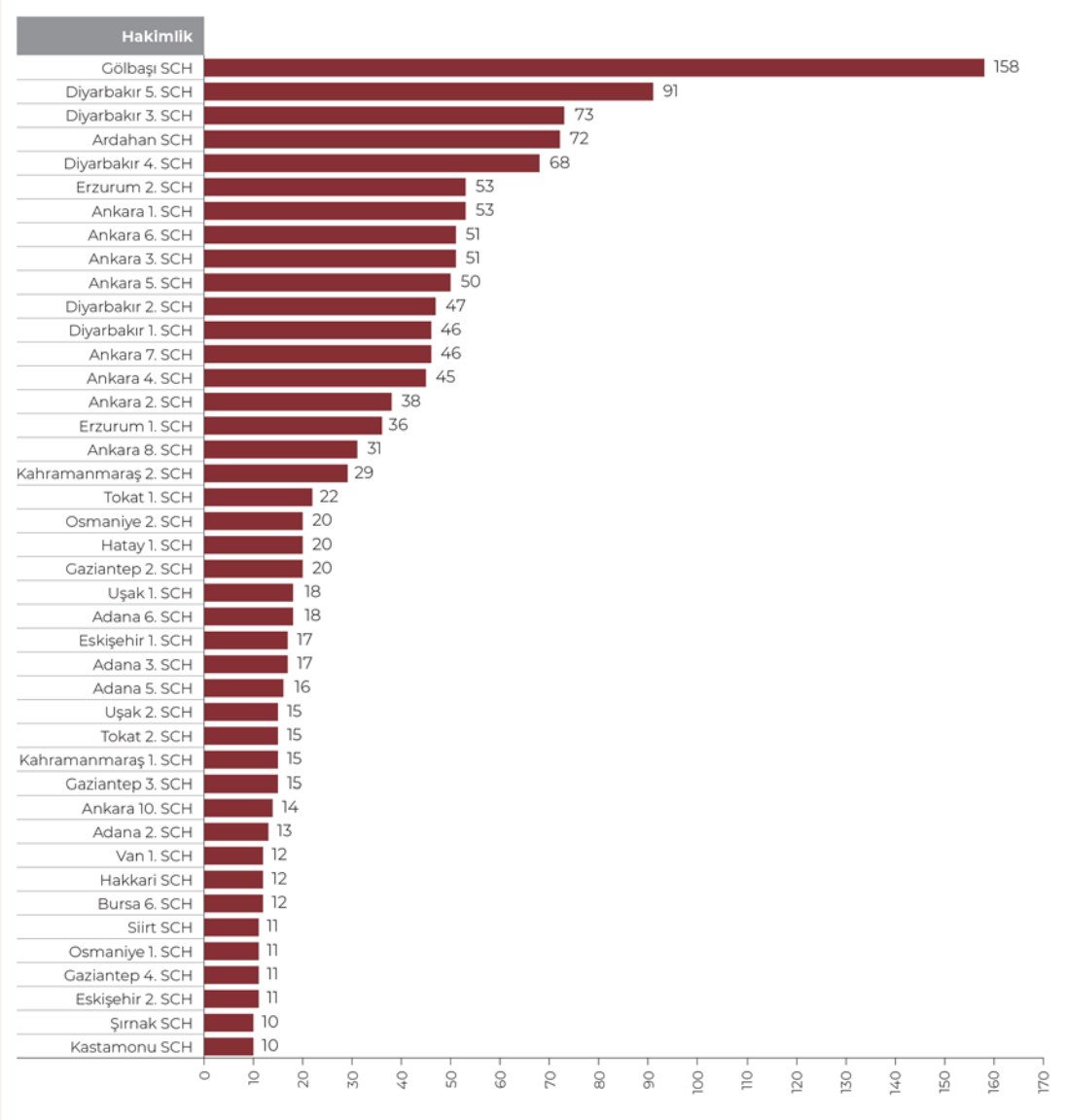
⁹² Daha önceki EngelliWeb raporlarında tespit edildiği üzere, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı kapatılmadan önce Gölbaşı yerleşkesinde bulunmasından dolayı, **153 8/A karar** **Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği** tarafından 13.07.2015 ve 07.12.2016 tarihleri arasında verilmiştir. Bu dönemki taleplerin büyük bir çoğunluğu ise Başbakanlık tarafından yapılmıştır.

Şekil 18: 2025 Yılı İllere Göre 8/A Kararları Dağılımı

Tekil hakimlik bazında bakıldığı zaman, 2025 sonu itibarıyla **158** karar ile en çok 8/A kararı **Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği** tarafından verilmiştir. İkinci sırada **91** 8/A kararıyla **Diyarbakır 5. Sulh Ceza Hakimliği**, üçüncü sırada ise **73** 8/A kararıyla **Diyarbakır 3. Sulh Ceza Hakimliği** yer almaktadır. Dördüncü sırada **72** 8/A kararıyla **Ardahan Sulh Ceza Hakimliği**, beşinci sırada **68** 8/A kararıyla **Diyarbakır 4. Sulh Ceza Hakimliği** yer almaktadır.

Şekil 19: 5651 Sayılı Kanun'un 8/A Maddesi Kapsamında Karar Veren Sulh Ceza Hakimlikleri: 2015-2025

Aşağıda, ayrıntılı olarak aktarılacağı üzere, 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi, ilk yürürlüğe girdiği tarihten itibaren giderek artan bir şekilde, ifade özgürlüğü alanını daraltan, keyfi ve denetimsiz bir sansür aracı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Sulh ceza hakimliklerinin coğrafi dağılımı ve karar yoğunluğu dikkate alındığında, özellikle belirli dönemlerde ve illerde yoğunlaşan kararlar, yürütme organından gelen taleplerin sistematik olarak yargı makamları eliyle uygulanması sonucu oluşan bir yargısal otomasyon pratiğine dönüşmüştür. Bu bağlamda, 2015-2025 döneminde verilen 1.786 kararın %31'inin Gölbaşı ve Ankara'daki hakimliklerden kaynaklanması, tesadüfi bir

coğrafi dağılımın değil, Cumhurbaşkanlığı ve ilgili bakanlıkların BTK Başkanı aracılığıyla yönlendirdiği merkezi taleplerin belirli yargı odaklarında yoğunlaştığının göstergesidir. Bu yoğunlaşma, “yargısal otomasyon” olgusunun tam olarak bu hakimlikler nezdinde, yani merkezi idari talebin en doğrudan aktığı noktalarda, en belirgin biçimde tezahür ettiğini ortaya koymaktadır.

Şekil 20: 8/A Maddesi Kapsamında Alan Adı Bazında Erişim Engelleri: İllere Göre Dağılım (2015-2025)⁹³

Ayrıca 8/A maddesi, içeriklere erişimin engellenmesi ya da içerikten çıkarılması işleminin “genel sağlık”, “kamu düzeni” ya da “millî güvenlik” gibi geniş ve yoruma açık kavramlarla gerekçelendirilmesine imkân tanıyarak, ifade özgürlüğüne orantısız müdahalenin önünü açmıştır. Giderek artan sayıda sulh ceza hakimliğinin bu yetkiyi kullanmaya başlaması da, bu pratiğin merkezi olmaktan çıkıp yaygınlaştığını ve adli sistemin sansür mekanizmasının bir parçası haline getirildiğini göstermektedir. Bu yapısal eğilimin en çarpıcı teyidi ise AYM’nin içtihadıyla karşılaştırıldığında ortaya çıkmaktadır. Aşağıda detaylandırılacağı üzere, BirGün kararından bu yana 8/A maddesinin yalnızca “ilk bakışta ihlal” oluşturan ve kamu düzenine açık tehdit teşkil

⁹³ Harita, 8/A kararlarıyla engellenen alan adlarının illerine göre dağılımını göstermektedir. Bir karar birden fazla alan adını kapsayabildiğinden, alan adı sayıları karar sayılarından yüksektir

eden içerikler için uygulanabileceğini defalarca vurgulayan Anayasa Mahkemesi'nin bu içtihadı, 2025 sonu itibarıyla 2020'den bu yana verilen 1.388 kararın hiçbirinde sulh ceza hakimlikleri tarafından uygulanmamıştır. Bir mahkemenin, bağlayıcı anayasal içtihadı yüzlerce kez arka arkaya yok sayması, bireysel yargısal hatanın değil, sistemik bir uyum örüntüsünün, bir başka bir deyişle, yargısal özerkliğin yerini yargısal uyuma bıraktığı bir pratiğin göstergesidir.

2025 yılında verilen 179 kararın önemli bir bölümü de bu yapısal süreklilik içinde değerlendirilmelidir. Söz konusu kararların önemli bir kısmı, 19 Mart 2025'te İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun tutuklanmasının tetiklediği protesto sürecinde, başta X (eski Twitter) olmak üzere çeşitli sosyal medya hesaplarına yönelik sulh ceza hakimliği kararlarından oluşmaktadır. Bu gelişme, 8/A maddesinin olağanüstü siyasi gerilim dönemlerinde sistematik bir susturma aracına dönüştüğünü en çarpıcı biçimde ortaya koymaktadır.

Bu coğrafi yoğunlaşmanın tam olarak anlaşılması ise yalnızca belirli hakimliklerin istatistiksel ağırlığıyla değil, bu hakimliklere yönelen taleplerin hangi idari kaynaktan beslendikleriyle birlikte değerlendirilmesini zorunlu kılmaktadır. Nitekim 2020'den itibaren jandarmanın siber alandaki etkinliğinin artmasıyla birlikte, 8/A kapsamındaki kararların coğrafi dağılımı da köklü biçimde dönüşmüş; bu dönüşümün mekanizması bir sonraki başlıkta ayrıntılı olarak ele alınmaktadır.

2020-2024 DÖNEMİ 8/A KARARLARINDA JANDARMANIN ROLÜ VE HUKUKİ ÇELİŞKİLER

Jandarma Genel Komutanlığı Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı'nın Ağustos 2019'da faaliyete geçmesiyle birlikte, 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi kapsamındaki yaptırımlarda hem coğrafi hem de içeriksel bir genişleme yaşanmıştır.⁹⁴ 2020 yılı öncesinde Ankara dışındaki sulh ceza hakimliklerince verilen 8/A karar sayısı yalnızca 10 iken, jandarmanın siber alandaki faaliyetlerinin artışıyla bu sayı 2020 yılında 142'ye yükselmiştir. Önceki alt bölümde ortaya konulan coğrafi yoğunlaşma örüntüsü, özellikle Diyarbakır'daki sulh ceza hakimlikleri ile Ardahan Sulh Ceza Hakimliği'nin üst sıralarda yer alması, bu gelişmeyle doğrudan ilişkilidir. İl Jandarma Komutanlıklarının operasyonlar yürüttüğü illerde, yerel sulh ceza hakimliklerinin karar yoğunluğunun belirgin biçimde arttığı görülmektedir; Ardahan Sulh Ceza Hakimliği'nin 72 kararla dördüncü sıraya yerleşmesi, küçük ve sınır ili konumundaki bu ilin jandarma operasyonlarının yoğunlaştığı bir coğrafyada yer almasıyla birlikte değerlendirildiğinde, tesadüfi bir istatistiksel sapma olmaktan çıkmaktadır.

Bu dönemde İl Jandarma Komutanlıkları; başta 7258 sayılı Kanun kapsamında yasa dışı bahis, müstehcenlik,⁹⁵ uyuşturucu ve uyarıcı madde satışı ile "terör örgütü propagandası" içerdiği iddia edilen web siteleri ve sosyal medya hesaplarına yönelik

⁹⁴ Bkz. İçişleri Bakanlığı, 2022 Bütçe Sunuşu, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu, 22.11.2021, https://www.icisleri.gov.tr/kurumlar/icisleri.gov.tr/icerikYonetimi/haberler/2021/11/2022_butce_final_kucuk.pdf

⁹⁵ Sabah, "Müstehcen yayın yapan 88 siteye erişim engellendi," 19.12.2020, <https://www.sabah.com.tr/yasam/2020/12/19/mustehcen-yayin-yapan-88-siteye-erisim-engellendi>; Sabah, "Jandarmadan siber operasyon: 204 siteye erişim engeli," 31.12.2020, <https://www.sabah.com.tr/yasam/2020/12/31/jandarmadan-siber-operasyon-204-siteye-erisim-engeli>

kitlesel operasyonlar yürütmüş,⁹⁶ tespit edilen binlerce içeriğe erişimin engellenmesi için sulh ceza hakimliklerine başvurmuştur.

İFÖD tarafından EngelliWeb projesi kapsamında, 2020-2024 yılları arasında detaylı olarak incelenen toplam 339 jandarma odaklı karar (2020: 70, 2021: 51, 2022: 123, 2023: 70, 2024: 25), yapısal ve sistematik bir hukuki çelişkiyi gözler önüne sermiştir. Jandarma birimleri taleplerini tutarlı biçimde 8/A maddesi (milli güvenlik ve kamu düzeni) kapsamında yapmış, hakimliklerin gerekçelerinde de bu maddeye geniş atıflar yapılmış olmasına karşın, kararların büyük çoğunluğunda hüküm, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi (kişilik haklarının ihlali) üzerinden kurulmuştur. Örneğin, 2020'de incelenen 70 kararın hiçbirinde, 2022'de ise 123 kararın hiçbirinde 8/A maddesine atıfla hüküm kurulmamış; hakimlikler, jandarmanın "güvenlik" temelli taleplerini kişilik hakları kapsamına alarak onaylamıştır. Bu durum, sulh ceza hakimliklerinin güvenlik bürokrasisinden gelen talepleri reddetmemek adına kanun maddelerini birbirine karıştırdığı bir "otomatik onay" mekanizması yarattığını; söz konusu mekanizmanın ise yargısal denetime değil, bürokratik uyuma dayandığını açıkça ortaya koymaktadır.

Bu hukuki çelişkinin pratik sonuçları ağırdır. 8/A maddesi ile 9. madde arasındaki bu keyfi geçirgenlik, kararların itiraz ve denetim mekanizmaları açısından hangi rejime tabi olduğunu belirsizleştirmekte; içerik sağlayıcıların hukuki yollara etkin biçimde başvurmasını güçleştirmektedir. Dahası, jandarma taleplerinin kişilik hakları zeminine oturtularak onaylanması, kamu güvenliği gerekçesiyle yapılan başvuruların yargısal denetimden fiilen kaçmasını sağlamaktadır. Bir başka deyişle, talep güvenlik bürokrasisinden gelmekte, hüküm ise özel hukuk normuna dayandırılmaktadır.

Bu beş yıllık dönemde jandarma odaklı denetimlerin hedefi, bahis ve müstehcen içerikli web sitelerinden başlayarak, zamanla X (Twitter) ve TikTok gibi sosyal medya platformlarındaki siyasi söylemlere kadar genişlemiştir. Özellikle 2024 yılına gelindiğinde, genç kullanıcı kitlesi ve viral içerik üretimi nedeniyle TikTok'un jandarmanın denetim radarında merkezi bir konuma yerleştiği görülmüştür. Karar gerekçeleri her ne kadar "milli güvenlik" ve "suç işlenmesinin önlenmesi" gibi iddialara dayandırılmış olsa da, içeriklerin somut ihlallerine dair ayrıntılı analizlerden kaçınılmış; 8/A maddesi, jandarmanın siber alandaki geniş ölçekli tarama faaliyetlerini yargı eliyle onaylatan rutin bir idari araç olarak işletilmiştir. Sulh ceza hakimliklerinin bu talepler karşısında herhangi bir AYM içtihadına, özellikle "ilk bakışta ihlal" kriterine başvurmaması, yargısal özerkliğin değil yargısal uyumun hâkim refleks olduğunu belgeler niteliktedir.

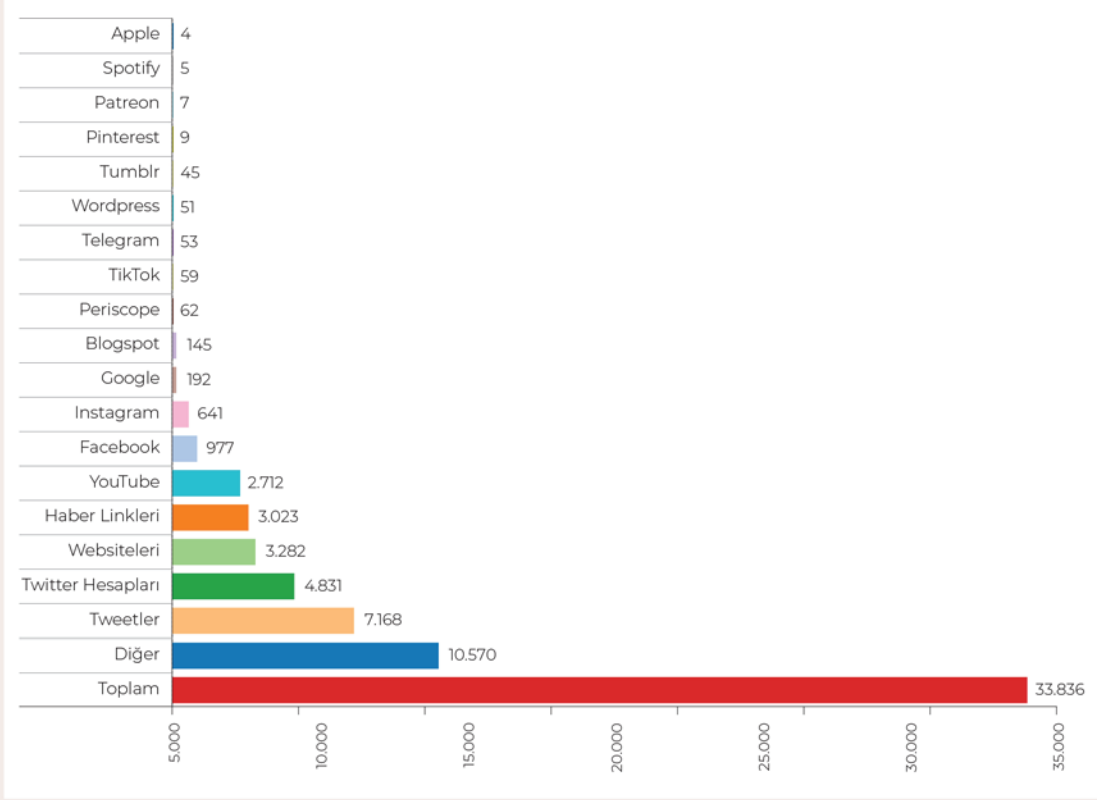
8/A KARARLARININ İÇERİK ANALİZİ: 2015-2025

29.05.2015 tarihinden **2025** sonu itibarıyla **158 farklı** sulh ceza hakimliği tarafından verilen ve tespit edilen **toplam 1.786 8/A** kararıyla; **şekil 21**'de ayrıntılı olarak görüleceği üzere **3.280**'den fazla haber sitesi ve alan adı, **3.000**'den fazla haber linki, **4.800**'den fazla Twitter hesabı, yaklaşık **7.200** tweet, **970**'den fazla Facebook içeriği ve **2.700**'den

⁹⁶ Diken, "Yasa dışı yayın yapan 137 internet sitesine erişim engeli," 01.12.2020, <http://www.diken.com.tr/yasa-disi-yayin-yapan-137-internet-sitesine-erisim-engeli/>

fazla YouTube videosu olmak üzere **33.836 adrese erişimin engellendiği** tespit edilmiştir.⁹⁷ Son dönemde, Instagram, Blogspot, Telegram, Patreon, Tiktok, Periscope ve Pinterest içeriklerinin de 8/A kararlarına konu olmaya başlaması, yaptırım kapsamının yeni platformlara doğru sistematik biçimde genişlediğine işaret etmektedir.

Şekil 21: 5651 8/A maddesi kapsamında erişime engellenen içeriklerin yaklaşık toplamı & dağılımı: 2015-2025

8/A maddesi kapsamındaki yaptırım kararları ağırlıklı olarak siyasi saiklerle verilmektedir. Bu sansür pratiği; genellikle Kürt ve sol görüşlü haber sitelerini, ulusal medyada karartılan haberleri kitlelere ulaştıran muhaliflerin ve aktivistlerin sosyal medya hesaplarını ile geniş takipçi kitlesine sahip yurttaş gazetecilerin paylaşımlarını hedef almaktadır.

Geçmişten bugüne 8/A maddesi, özellikle Kürt siyasetine dair bölgesel dillerde yayın yapan bağımsız medya kuruluşları üzerinde sistematik bir sansür aracı olarak işletilmiştir. Bu kapsamda 2023 yılı öncesinde; Sendika.org⁹⁸ ve SiyasiHaber.org ile

⁹⁷ Engelli Web projesi kapsamında tespit edilen ve 8/A maddesi kapsamında 2025 sonu itibarı ile erişime engellenen **33.836 internet adresinden 10.570 tanesinin ayıklama ve sınıflandırma çalışması** devam etmektedir. 8/A kararlarında 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde olduğu gibi şeffaf bir uygulama yapılmamakta ve 8/A maddesi kapsamında erişime engellenen URL'ler erişilmeye çalışıldığı zaman içeriği erişime engelleyen sulh ceza hakimliği bilgilerine ulaşılamamaktadır.

⁹⁸ Sendika.Org haber sitesi 2015-2017 yılları arasında 7 farklı Ankara sulh ceza hakimliğince 8/A maddesi kapsamında 63 defa erişime engellenmiştir.

birlikte Dicle Haber Ajansı (DİHA), Azadiya Welat, Özgür Gündem, Yeni Özgür Politika, Rudaw, RojNews, ANF, Kaypakkaya Haber, Yüksekova Güncel, Güneydoğu'nun Sesi İdil Haber, Kentin Özgün Sesi Bitlis Güncel, Besta Nuçe, JINHA, Demokrasi.com ve JinNews gibi pek çok haber sitesi düzenli olarak erişime engellenmiştir. Alan adı bazlı verilerin analizi, bu 'düzenli engellenmenin' boyutlarını somutlaştırmaktadır. Söz konusu haber siteleri, her engellenmenin ardından alan adlarının sonuna ardışık numaralar ekleyerek yayına devam etmeye çalışmış; ancak her yeni alan adı yeni bir sulh ceza hakimliği kararıyla kısa bir süre sonra tekrardan engellenmiştir. 2015-2025 döneminde yalnızca Kızıl Bayrak 89, Sendika.org 62, Özgür Gelecek 62 ve Mezopotamya Ajansı 52 farklı alan adıyla engellenmiştir. Bu dört haber sitesine ait toplam 265 alan adı engeli, 8/A maddesinin fiilen kalıcı ve süresiz bir sansür aracına dönüştürüldüğünü göstermektedir.

Sansürün boyutu yalnızca yerel veya ulusal basınla sınırlı kalmamış; küresel bilgi kaynaklarını da hedef almıştır. Başbakanlığın talebi üzerine "terörü övmek ve kamu düzenini tehdit etmek" iddiasıyla 29.04.2017'de **Wikipedia** platformuna toptan erişim engeli getirilmiş,⁹⁹ bu ölçüsüz karar ancak 2,5 yıl sonra Anayasa Mahkemesi kararıyla kaldırılarak platform yeniden erişime açılabilmiştir. 2020 yılına gelindiğinde ise OdaTV¹⁰⁰ ve Independent Türkçe¹⁰¹ gibi yüksek takipçili haber siteleri ile JinNews haber ajansı 8/A kararlarıyla seri biçimde engellenmiş; AYM'ye yapılan başvurulara rağmen bu sitelere yönelik erişim engeli 2023 sonuna kadar sürmüştür.

Öte yandan 8/A maddesi, Türkiye'nin sınır ötesi askeri operasyonlarına veya dış politikadaki krizlerine dair içerikleri karartmak için de sıklıkla devreye sokulmaktadır. Örneğin, Türkiye-Rusya ilişkilerinin siyasi olarak gerildiği Nisan 2016'da Rus haber ajansı **Sputnik**, doğrudan 8/A maddesi işletilerek engellenmiştir. Benzer şekilde; anonim kaynaklara dayanarak sızıntı belgeleri yayımlayan kâr amacı gütmeyen **Wikileaks** platformu, Türkiye'de veri gazeteciliğinin ilk temsilcilerinden Dağ Medya, Jiyan.org,¹⁰² Halkın Sesi TV ve çok sayıda kişisel blog adresi (Blogspot, WordPress) bu maddenin açık hedefi olmuştur. Süreç içerisinde Cumhuriyet, Sözcü, BirGün, Evrensel, Diken, Sendika.org, T24, BBC, Artı Gerçek, Gazete Duvar, soL Haber ve OdaTV gibi önde gelen ulusal basın organlarının sayısız haberine URL bazında erişim engeli getirilmiş; Dokuz8haber'in Twitter hesabı gibi sosyal medya hesapları da erişime engellenmiştir.

⁹⁹ Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 29.04.2017 tarih ve 2017/2956 Değişik İş sayılı kararı. Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği itirazları 04.05.2017 tarihli ve 2017/3150 Değişik İş sayılı kararı ile reddederek 29.04.2017 tarih ve 2017/2956 Değişik İş sayılı kararının düzeltilmesini gerektirecek bir husus olmadığına karar vermiştir. Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği ise itirazları 07.05.2017 tarihinde 2017/3172 Değişik İş sayılı kararı ile reddetmiştir. Gereksiz kararda sadece "Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 2017/3150 Değişik İş sayılı kararında herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı anlaşıldığından" itirazın reddine karar verildiği belirtilmiştir.

¹⁰⁰ Odatv.com alan adı Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 07.03.2020 tarih ve 2020/2117 D. İş sayılı kararı ile erişime engellenmiştir. Odatv.com.tr ve odatv.net alan adları Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 08.03.2020 tarih ve 2020/2407 D. İş sayılı kararıyla, odatv.biz alan adı Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 20.03.2020 tarih ve 2020/2723 D. İş sayılı kararıyla ve odatv.co alan adı Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği, 20.03.2020 tarih ve 2020/2727 D. İş sayılı kararı ile erişime engellenmiştir.

¹⁰¹ independentturkish.com Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.04.2020 tarih ve 2020/3042 D. İş sayılı kararıyla, indyturkey.com Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 20.04.2020 tarih ve 2020/3120 D. İş sayılı kararıyla ve indyturkish.com Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 03.05.2020 tarih ve 2020/3258 D. İş sayılı kararıyla erişime engellenmiştir.

¹⁰² Bianet, "Yazarı Gözaltına Alınan Jiyan.org engellendi", 24.10.2015, <https://m.bianet.org/bianet/toplum/168617-yazari-gozaltina-alinan-jiyan-org-engellendi>

Bu veriler, 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi kapsamında verilen erişim engelleme ve içeriğin yayından çıkarılması kararlarının artık istisnai birer tedbir olmaktan çıktığını; aksine, belirli bir siyasal ve toplumsal çizgideki haber kaynaklarının ve aktörlerin sistematik biçimde hedef alındığını göstermektedir. Giderek çeşitlenen platformlar üzerindeki yaptırımlar, içerik denetiminin teknik kapsamının genişlediğini ve siyasal nitelikli eleştirel ifade ile haber faaliyetlerinin önemli ölçüde baskılandığını ortaya koymaktadır. Yargı denetiminin etkisizliği ve Anayasa Mahkemesi kararlarının gecikmeli olarak işletilmesi bu hak ihlallerini kalıcı kılmakta; alt derece mahkemelerine yapılan itirazların neredeyse tamamının reddedilmesi ise sansürü fiilen geri döndürülemez hale getirmektedir. Yargı makamlarının içeriklerin bağlamını ve kamu yararını gözetmeksizin soyut ve genişletici gerekçelerle yaptırım uygulaması, demokratik bir toplumun temeli olan çoğulcu medya ortamını hem ciddi biçimde tehdit etmekte hem de bu ortama onarılmaz zararlar vermektedir.

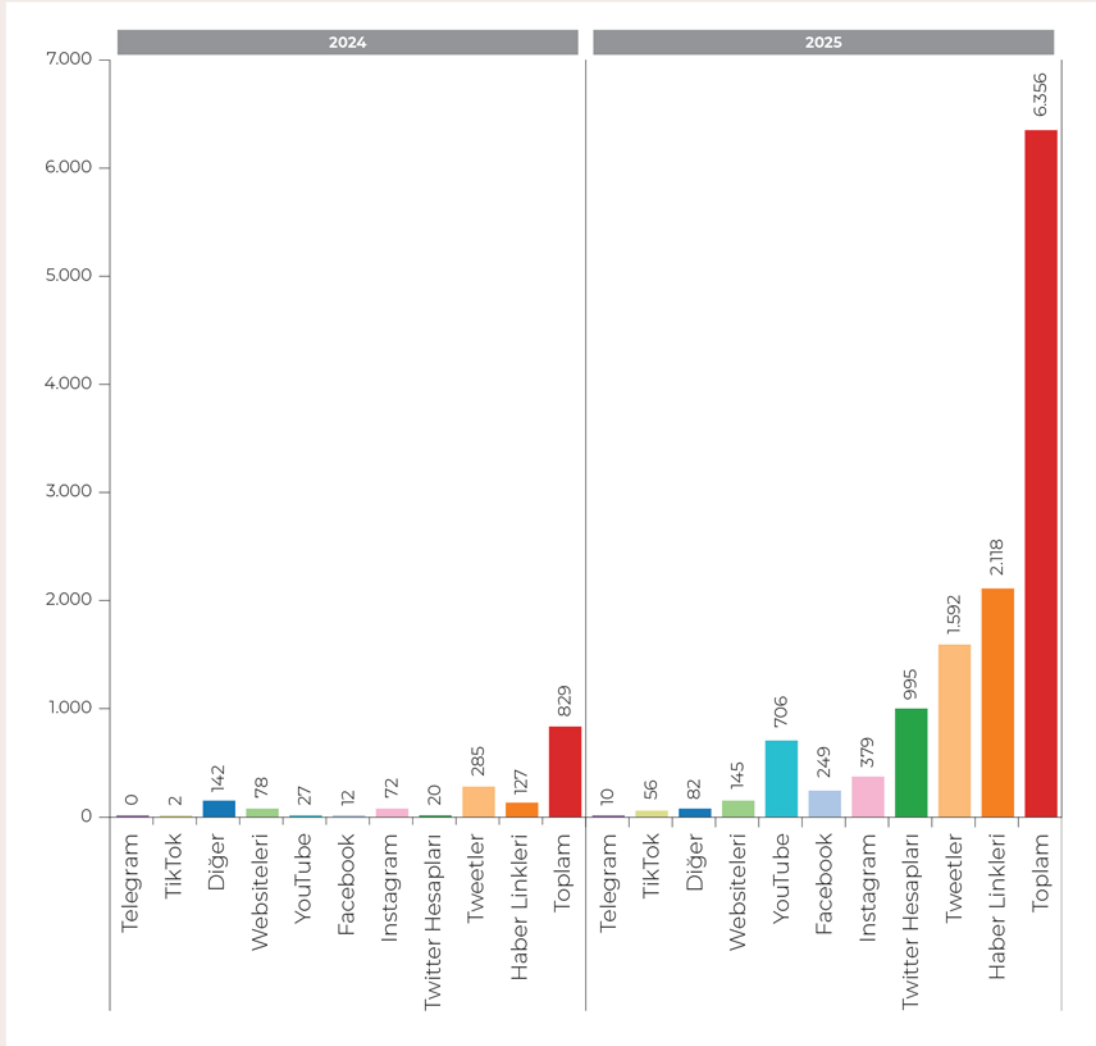
2025 YILI 8/A KARARLARININ İÇERİK ANALİZİ

5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesinin 2025 yılındaki uygulamaları, sansürün hem niteliği hem de niceliği açısından Türkiye'de İnternet özgürlükleri alanında emsalsiz bir tablo ortaya koymaktadır. Bu tablonun boyutları, 2024 ile 2025 yılları arasındaki istatistiksel karşılaştırma incelendiğinde belirginleşmektedir.

2024 yılında 35 farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilen 71 kararla, çoğunluğu tweetler olmak üzere toplam 828 adrese erişim engellenmiştir. Bu kapsamda; 77 haber sitesi ve alan adına, 127 tekil habere, 20 X (Twitter) hesabına, 285 tweete, 12 Facebook içeriğine, 72 Instagram adresine ve 27 YouTube videosuna yaptırım uygulanmıştır.

2025 yılında ise, sansür mekanizmasının çapı niteliksel olarak farklı bir boyuta ulaşmıştır. Karara imza atan sulh ceza hakimliği sayısı 78'e, karar sayısı ise 179'a çıkmış; engellenen adres sayısı **6.300'ü aşmıştır**. 2025 yılında; **145** haber sitesi ve alan adına, **2.118** tekil habere, **995** X (Twitter) hesabına, **1.592** tweete, **249** Facebook içeriğine, **379** Instagram adresine ve **706** YouTube videosuna erişim engellenmiştir. X hesaplarına yönelik toptan engelleme kararlarının 20'den 995'e, tekil haber engellemelerinin 127'den 2.118'e sıçraması, 8/A maddesinin olağanüstü durumlara yönelik istisnai bir tedbir olmaktan çıkıp rutin bir idari işleme dönüştüğünü açıkça göstermektedir.

Şekil 22: 8/A maddesi kapsamında 2024-2025 yılı karşılaştırması

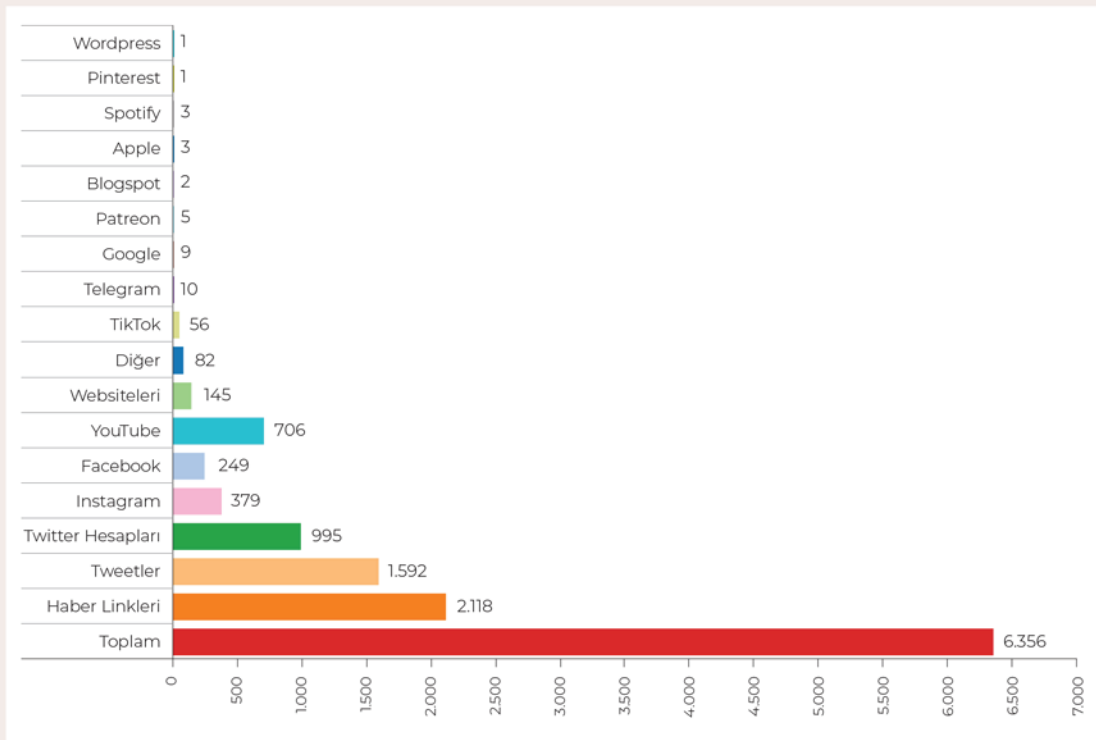

8/A UYGULAMALARINDAKİ ARTIŞIN SİYASİ VE HUKUKİ ARKA PLANI

Sayısal verilerdeki bu sıçrama, salt istatistiksel bir büyüme değil; iki temel hukuki ve siyasi gelişmenin doğrudan yansımasıdır.

Birincisi, **Anayasa Mahkemesi'nin 9. maddeyi (kişilik haklarının ihlali) iptal etmesiyle oluşan hukuki boşluktur.** Siyasetçiler, üst düzey bürokratlar ve iktidara yakın sermaye grupları, haklarındaki rüşvet, yolsuzluk, adam kayırma ve borsa manipülasyonu gibi iddialarla ilgili haberlere geçmişte 9. madde üzerinden yaptırım uygularken; 2025 yılında bu "itibar yönetimi" pratiği doğrudan 8/A maddesinin "milli güvenlik ve kamu düzeni" çerçevesine taşınmıştır. Kişisel ve ticari itibarı korumak amacıyla devletin en ağır ulusal güvenlik aracının kullanılması, maddeyi anayasal sınırlarından tamamen koparmıştır.

Şekil 23: 8/A maddesi kapsamında 2025 yılında erişime engellenen içeriklerin dağılımı

İkincisi ve en belirleyici gelişme ise **19 Mart 2025 tarihinde İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu ve 100'den fazla ismin gözüaltına alınmasıyla başlayan siyasi süreçtir.** Bu operasyonların ardından patlak veren toplumsal olaylar, sokak protestoları, üniversite eylemleri ve boykot çağrıları karşısında 8/A maddesi, "**toplumsal muhalefeti susturmak**" amacıyla sistematik biçimde araçsallaştırılmıştır. 2025 yılındaki **995 X (Twitter)** hesabı engellemesinin ve çok sayıda haber ve içeriğe uygulanan yaptırımların büyük bir bölümü; bu süreçte bilgi paylaşan öğrenci inisiyatiflerini, sivil toplum kuruluşlarını, muhalif siyasi kampanya hesaplarını ve eylem haritalarını hedef almıştır.

Veriler, 8/A maddesinin en ağır darbeyi bağımsız haberciliğe ve toplumsal iletişim özgürlüğüne indirdiğini göstermektedir. **2.118** tekil habere yaptırım uygulanması ve **145** farklı web sitesinin alan adı bazında erişime engellenmesi, basının üzerinde yeni bir sistematik baskı mekanizmasının devreye sokulduğunu ortaya koymaktadır. Dokuzuncu madde uygulamasından farklı olarak, 8/A maddesi tamamen şeffaflıktan uzak bir biçimde işletilmektedir: yaptırım bildirimleri BTK üzerinden haber sitelerine iletilmekte, ancak gönderim eklerinde ilgili sulh ceza hakimlikleri kararları yer almamaktadır. Kararların haber siteleri tarafından hakimliklerinden talep edilmesi itiraz süreçlerini geciktirmekte; hakimlikler ise bu kararları ilgililere gecikmeli olarak tebliğ etmekte veya adil yargılanma ilkesini ihlal ederek hiç göndermemektedir. Benzer şekilde, 19 Mart 2025 süreci ve sonrasında BTK tarafından X platformuna gönderilen 8/A kararları da hesap sahiplerine iletilmemektedir. Platform bu yaptırımlara süratle uyararak kullanıcı hesaplarını ve içerikleri Türkiye’den görünmez kılarken, sansürün dayanağı olan kararları kullanıcılara göndermekten imtina etmektedir.

Bireysel bir ihlal iddiası karşısında tüm X hesabının toptan erişime engellenmesi pratiğinin (995 hesap) önceki senelere göre ciddi artış göstermesi, Anayasa Mahkemesi’nin ölçülülük ilkesinin sulh ceza hakimlikleri tarafından sistematik olarak göz ardı edildiğini de teyit etmektedir. YouTube’da 706, Instagram’da 379, TikTok’ta 56 içeriğin erişime engellenmesi, sansürün salt metin tabanlı kalmadığını, görsel ve işitsel bilgi akışını da topyekûn hedef aldığını göstermektedir. 2025 yılında Google servisleri (Docs, Drive), Apple altyapıları, Spotify ve Patreon gibi dijital ekonomiyi, bağımsız içerik üreticilerini ve sanatsal üretimi besleyen platformlara ait bağlantıların dahi engellenmesi; 8/A maddesinin kapsamının İnternetin barındırdığı her türlü bağımsız sese ve ticari araca doğru sınır tanımaz biçimde genişletildiğini ortaya koymaktadır.

BAĞIMSIZ MEDYA VE GAZETECİLİĞİN “MİLLİ GÜVENLİK” KISKACINA ALINMASI

2025 yılında alınan kararlar, yalnızca belirli haber içeriklerinin engellenmesiyle sınırlı kalmamış; haber sitelerinin alan adları, muhabirlerin tüm sosyal medya hesapları ve YouTube kanalları toptancı bir yaklaşımla “milli güvenlik ve kamu düzeni” gerekçesiyle erişime kapatılmıştır.

Bağımsız haber ajanslarına ve mecralarına yönelik sistematik yaptırımların ilk dalgası Ocak ayının başında gerçekleşmiştir. **Ankara 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 02.01.2025 tarihli ve 2025/91 sayılı** kararıyla Siyasi Haber’in alan adı engellenmiş; eş zamanlı olarak Mezopotamya Ajansı, JinNews, Yeni Yaşam Gazetesi ve Siyasi Haber’in X (Twitter), Instagram, Facebook, TikTok ve YouTube hesapları Türkiye’den görünmez kılınmıştır. Aynı gün Yeni Yaşam Gazetesi’nin yeni alan adı ayrıca **Diyarbakır 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 02.01.2025 tarihli ve 2025/7 sayılı** kararıyla engellenmiştir. Bu toptancı sansür operasyonu, 8 Ocak’ta **Ankara 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/558 sayılı** kararıyla; Alinteri, ETHA, Devrimci Demokrasi, Gazete Patika, Kızıl Bayrak, Özgür Gelecek, Umut Gazetesi ve Yeni Demokrasi gibi yayınların alan adlarına getirilen toplu erişim engelleriyle genişlemiştir. İlerleyen aylarda

Mezopotamya Ajansı'nın alternatif adresleri **Adıyaman 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.02.2025 tarihli ve 2025/570 sayılı** ile **Adıyaman 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 25.03.2025 tarihli ve 2025/985 sayılı** kararlarıyla tekrar hedef alınmıştır. Ayrıca Voice of America (VoA) Kürtçe servisinin "dengeamerika.com" alan adı Adıyaman'daki aynı kararlar, Fırat Haber Ajansı'nın (ANF) alan adı ise **Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.09.2025 tarihli ve 2025/10014 sayılı** kararıyla engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 14: Çeşitli Hakimlikler tarafından erişime engellenen haber siteleri

Araştırmacı gazetecilik faaliyetleri ve haber dolaşım kanalları, 8/A maddesi aracılığıyla doğrudan ve kalıcı olarak susturulmaya çalışılmıştır. Artı Gerçek'in X hesabı ile Gazeteci Metin Cihan'ın hesabı, **Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 05.02.2025 tarihli ve 2025/1794 sayılı** kararla toptan erişime engellenmiş, hesaplar X tarafından Türkiye'den görünmez kılınmıştır. Gazeteci Abdurrahman Gök'ün YouTube, X ve Instagram hesapları **Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 13.02.2025 tarihli ve 2025/2434 sayılı** kararla; polislerin yaşadığı hak ihlallerini paylaşan "Bombacı Mülayim" hesabı **Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 11.02.2025 tarihli ve 2025/2122 sayılı** kararla erişime engellenmiştir. Şubat sonunda aralarında Umut Taştan ve Elif Çetiner'in de bulunduğu çok sayıda gazetecinin hesabı,¹⁰³ Mart ortasında ise Nupel.tv ve çeşitli Kürt gazetecilerin paylaşımları **Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 18.03.2025 tarihli ve 2025/3812 sayılı** kararla sansürlenmiştir.

Milyonlarca takipçili haber derleme hesapları da 8/A'nın kapsamına alınmıştır. "DarkWeb Haber" hesabı 20 Mart'ta; "BPT", "Boşuna Tıklama" ve "ZAMajans" hesapları ise **Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliğinin 29.03.2025 tarihli ve 2025/1013 sayılı** kararla erişime engellenmiştir. Gazeteci Erk Acarer'in hesapları Mart¹⁰⁴ ve Haziran aylarında¹⁰⁵ mükerrer olarak engellenmiş; Furkan Karabay örneğinde ise tutuklanan gazetecinin art arda açtığı tüm yeni hesapları Mayıs ve Aralık aylarında anında görünmez kılınmıştır.¹⁰⁶

¹⁰³ 07.04.2025 tarihli kararın detayları tespit edilememiştir.

¹⁰⁴ Ankara 10. Sulh Ceza Hakimliği, 21.03.2025 tarihli ve 2025/4198 sayılı karar.

¹⁰⁵ 11.06.2025 tarihli kararın detayları tespit edilememiştir.

¹⁰⁶ Furkan Karabay ile ilgili kararların detayları tespit edilememiştir.

Yolsuzluk, usulsüzlük ve kentsel ihmal haberleri de 8/A maddesiyle sistematik olarak karartılmıştır. Gazeteciler Murat Ağirel ve Bülent Mumay'ın Met-Gün İnşaat ihalelerine dair haberleri **İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 14.04.2025 tarihli ve 2025/3723 sayılı** kararıyla; Diken'in "Ö.B./Seda Sayan" operasyon haberleri **İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliğinin 07.05.2025 tarihli ve 2025/1685 sayılı** kararıyla; BirGün ve İsmail Arı'nın "hapis cezası alan vatandaş" haberi ise **Karabük Sulh Ceza Hakimliğinin 12.06.2025 tarihli ve 2025/2465 sayılı** kararıyla engellenmiştir. Gazeteci Rojda Altıntaş,¹⁰⁷ Altan Sancar,¹⁰⁸ Ali Macit¹⁰⁹ ve Günay Aslan'ın¹¹⁰ hesapları da yaz aylarında bu yaptırım zincirine dahil edilmiştir.

Basın özgürlüğüne yönelik müdahale, mizah dergilerine, YouTube içerik üreticilerine ve köşe yazarlarına kadar uzanmıştır. LeMan Dergisi'nin web sitesi ve X hesabı bir karikatür soruşturması nedeniyle **İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 01.07.2025 tarihli ve 2025/6609 sayılı** kararıyla; Fatih Altaylı'nın YouTube kanalı ise siyasi analiz içeren bir videosu nedeniyle **İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 07.08.2025 tarihli ve 2025/9025 sayılı** kararıyla engellenmiştir. Jahrein ve Mind Vorteks YouTube kanalları Mayıs sonunda; Can Dünder'in kanalı Eylül başında sansürlenmiştir. Medyaradar, **İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 16.09.2025 tarihli ve 2025/8825 sayılı** kararıyla; Sendika.Org'un X hesabı ise Ekim ayında engellenmiştir.¹¹¹

Yılın sonunda Barış Terkoğlu'nun bürokratik atamaları eleştiren "Biri hukuk devleti mi dedi?" başlıklı yazısı,¹¹² Devrim Gürkan'ın RTÜK kulis paylaşımı,¹¹³ Serdar Akinan'ın TÜGVA yayınları ve Alican Uludağ'ın Gebze'deki bina çökmesine dair paylaşımı¹¹⁴ millî güvenlik gerekçesiyle engellenmiştir. Sansür dalgası, Özgür Özel'in açıklamaları üzerine hazırlanan "Beyaz Toros" analizlerinin Bianet, Diken, Evrensel ve Yetkinreport'ta haberleştirilmesinden sonra **İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 10.12.2025 tarihli ve 2025/12221 sayılı** kararıyla, bu haberlerin topluca engellenmesiyle devam etmiş; Bahadır Özgür'ün borsa manipülasyonu haberlerinin **İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 18.12.2025 tarihli ve 2025/13668 sayılı** kararıyla sansürlenmesiyle 2025 yılını kapatmıştır. Bu tablo, 8/A maddesinin yalnızca tekil haberleri değil, Türkiye'nin bağımsız haber ekosistemini bütünüyle kapsayan rutin bir idari onay mekanizmasına dönüştürüldüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

İBB OPERASYONLARI, TOPLUMSAL TEPKİLER VE SİYASİ İLETİŞİMİN ENGELLENMESİ

2025 yılı, 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesinin yalnızca terör veya acil güvenlik olayları için değil; doğrudan sokak protestolarını, öğrenci organizasyonlarını, sivil itaatsizlik eylemlerini ve ana muhalefetin siyasi kampanya nitelikli iletişimini susturmak

¹⁰⁷ Diyarbakır 1. Sulh Ceza Hakimliği, 03.06.2025 tarihli ve 2025/3901 sayılı karar.

¹⁰⁸ 30.06.2025 tarihli kararın detayları tespit edilememiştir.

¹⁰⁹ 30.06.2025 tarihli kararın detayları tespit edilememiştir.

¹¹⁰ Ankara 12. Sulh Ceza Hakimliği, 22.07.2025 tarihli ve 2025/4770 sayılı karar.

¹¹¹ 11.06.2025 tarihli kararın detayları tespit edilememiştir.

¹¹² Barış Terkoğlu'nun 05.12.2024 tarihli yazısıyla ilgili 13.10.2025 tarihli kararın detayları tespit edilememiştir.

¹¹³ Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği, 24.10.2025 tarihli ve 2025/11392 sayılı karar.

¹¹⁴ Gebze Sulh Ceza Hakimliği, 04.11.2025 tarihli ve 2025/4668 sayılı karar.

amacıyla sistematik bir sansür mekanizması olarak kullanıldığı yıl olmuştur. Özellikle İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'na yönelik siyasi ve adli operasyonların başladığı Mart 2025 itibarıyla, yargı ve idare eliyle yürütülen sansür pratikleriyle demokratik toplumun bilgi alma ve protesto hakkı fiilen ortadan kaldırılmaya çalışılmıştır.

İmamoğlu ve beraberindeki 100'den fazla ismin 19 Mart 2025 tarihinde gözaltına alınması süreci, dijital alanda kapsamlı bir iletişim kısıtlamasıyla eş zamanlı yürütülmüştür. Gözaltı kararlarının hemen ardından, 19 Mart saat 07.00 itibarıyla İstanbul genelinde X, YouTube, Instagram, Facebook, TikTok, Twitch, Telegram, Signal ve WhatsApp platformlarına yönelik bant genişliği daraltması uygulanmaya başlanmıştır. Yaklaşık 42 saat süren bu idari müdahale, toplumsal tepkinin örgütlenmesini ve bilgi akışını engellemeyi amaçlayan orantısız ve toptancı bir uygulama olarak kayıtlara geçmiştir.

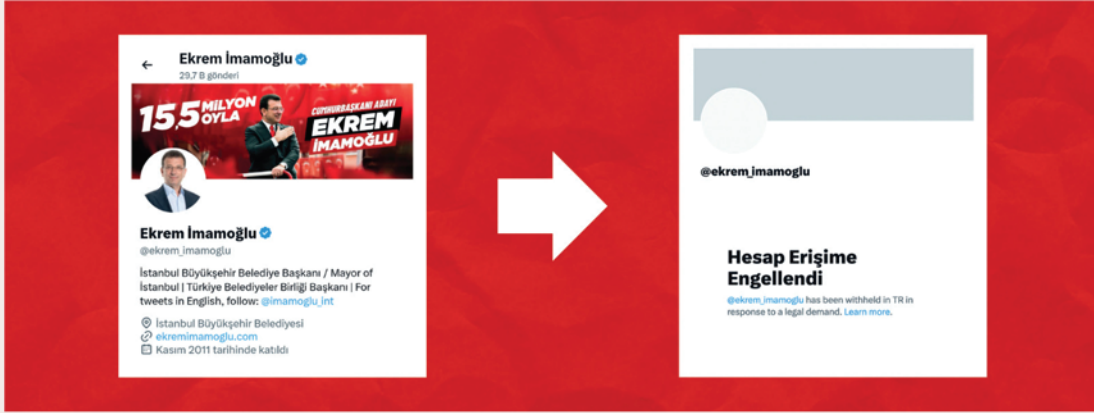
Bant daraltma uygulamasının sona ermesiyle birlikte sansür, 8/A maddesi kapsamında verilen sulh ceza hakimliği kararlarıyla daha hedef odaklı ve kalıcı bir boyuta taşınmıştır. 21-22 Mart tarihlerinde, öğrenci eylemlerine dair içerik paylaşan 40'tan fazla gençlik örgütünün X hesabı ile sokak protestolarına ilişkin bilgi paylaşan çok sayıda profil; **Ankara 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/4198, Mersin 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/2829 ve Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/1106** sayılı kararlarıyla erişime engellenmiştir. Bu toptancı yaklaşım kadın örgütlerinin hesaplarına kadar uzanmış; protestolar sırasında Kocaeli'ndeki emniyet müdürü ile bir komiser arasındaki biber gazı kullanımı tartışmasına dair paylaşımlar da **Kocaeli 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 24.03.2025 tarihli ve 2025/1815 sayılı** kararıyla "kamu düzeni" gerekçesiyle susturulmuştur.

Sivil itaatsizlik ve boykot eylemleri de 8/A maddesinin ana hedeflerinden biri olmuştur. İmamoğlu'nun tutuklanması sonrası CHP tarafından oluşturulan ve iktidara yakın markaların listelendiği "boykotyap.com", "yandaslarboykot.com", "boykot.web.tr" ve "guncelboykot.com" siteleri, **Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 27.03.2025 tarihli ve 2025/4129 sayılı** kararıyla engellenmiştir. Aynı süreçte, protestoların konumlarını gösteren "Özgürlük Haritası" ve öğrenci inisiyatiflerinin oluşturduğu "itaatet.me" siteleri, **Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliğinin 29.03.2025 tarihli ve 2025/1012 sayılı** kararıyla sansürlenmiştir. Engellenen boykot sitelerinin "boykotyap.net", "boykotla.app" ve "boykot.me" gibi alternatif adreslerden yayına devam etme çabası, **İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 02.04.2025 tarihli ve 2025/4204 sayılı** kararıyla; "Özgürlük Haritası" ise aynı hakimliğin **2025/4202 sayılı** kararıyla ikinci kez engellenmiştir. CHP'nin üçüncü alternatif adresi olan "boykotyap.org" da 12 Mayıs'ta, **Küçükçekmece 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/3481 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir. Yılın sonunda bu tip yaptırımlar, "Boykot Dedektifi" mobil uygulamasının **İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliğinin 05.12.2025 tarihli ve 2025/10836 sayılı** kararıyla yasaklanmasına kadar varmıştır.

Sürece yönelik destek veren kamu figürleri ve siyasi iletişim kanalları da doğrudan 8/A yaptırımlarıyla karşı karşıya kalmıştır. Ünlü oyuncular Berna Laçın, Rojda Demirel, Alican Yücesoy ve bazı gazetecilerin X hesapları, boykot listelerini paylaştıkları gerekçesiyle **İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 02.04.2025 tarihli ve 2025/4204 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir. İmamoğlu'nun 9,7 milyon takipçili şahsi X hesabı, **İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 24.04.2025 tarihli ve 2025/4361**

sayılı kararla erişime engellenmiştir. Mayıs ayında ise İmamoğlu'nun uluslararası hesabı "imamoglu_int" erişime engellenmiştir. Ayrıca İmamoğlu'nun diplomasının iptaline ilişkin rapor hazırlayan akademisyen Doç. Dr. Yasin Çetin hakkındaki haberler de 8/A kapsamında erişime engellenmiştir. Kasım 2025'te ise İmamoğlu'nun olası Cumhurbaşkanlığı adaylığı için açılan "CBAdayOfisi" ve engellemeler sonrası açılan "CBAdayOfisi1" ile "CBAdayOfisi11" hesapları, **İstanbul 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 13.11.2025 tarihli ve 2025/11774 sayılı** kararlarıyla art arda erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 15: İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen hesap

Yargısal gerçeklik ve siyasi eleştiri doğrudan hedef alınmış; İBB soruşturmasına dair iddianame detaylarını paylaşan "istanbuliddianamesi.com" sitesi ve X hesabı **İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 15.11.2025 tarihli ve 2025/12716 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir. Bu kronoloji, 8/A maddesinin siyasi süreci koruma amacıyla her türlü toplumsal ve siyasal iletişimi "milli güvenlik tehdidi" kategorisine sokan hukuk dışı bir rutine dönüştüğünü belgelemektedir.

BÜROKRATLARIN, İKTİDAR MENSUPLARININ VE SERMAYENİN "8/A" ZIRHI İLE KORUNMASI

2025 yılı boyunca 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi, anayasal sınırlarından kopararak siyasi figürler, üst düzey kamu yöneticileri ve iktidara yakın sermaye grupları için kapsamlı bir "itibar yönetimi" mekanizmasına dönüştürülmüştür. AYM tarafından iptal edilen 9. maddenin yarattığı yasal boşluk; rüşvet, ihale usulsüzlüğü, borsa manipülasyonu ve liyakatsiz atama gibi iddiaların "milli güvenlik ve kamu düzeni" çerçevesiyle karartılmasıyla doldurulmuştur.

Eski Mardin Kızıltepe Kaymakamı ve kayyımı Hüseyin Çam hakkındaki rüşvet ve ihalelerden pay alma iddialarını içeren haberler, **Nevşehir Sulh Ceza Hakimliğinin 11.02.2025 tarihli ve 2025/896 sayılı** kararıyla; İş İnsanı Mübariz Mansimov

Gurbanoğlu'nun dolandırıcılık iddiaları ve Sezgin Baran Korkmaz ile ilişkilerine dair haberler ise **İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğinin 12.02.2025 tarihli ve 2025/1934 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 16: İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Bu sansür dalgası, İBB'nin metro kredisine haciz koydurduğu iddia edilen Met-Gün İnşaat ve Metin Güneş hakkındaki araştırmacı gazetecilik içeriklerini hedef alan **İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 14.04.2025 tarihli ve 2025/3723 sayılı** kararıyla derinleşmiştir. Toplam 95 adrese yaptırım uygulanan bu kapsamlı kararla; Murat Ağirel'in ihaleler hakkındaki paylaşımları, Bianet'in erişim engeli haberleri ve EngelliWeb'in, başvuru hakkındaki haberlere yaptırım uygulandığına ilişkin 2022 ve 2024 yıllarında yaptığı iki duyuru da erişime engellenmiştir. Karar ayrıca, Met-Gün İnşaat'ın erişim engeli tebligatını yayınladığı gerekçesiyle "kişisel verileri yaymak" suçlamasından 1 yıl 8 ay hapis cezasına çarptırılan gazeteci Bülent Mumay hakkındaki haberleri de kapsamaktadır.

Ekran Görüntüsü 17: İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Siyasetin ve bürokrasinin en üst kademelerine yönelik denetim çabaları da doğru-
dan 8/A engeline takılmıştır. Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı Batuhan Mumcu, eşi
Neslihan Mumcu ve ortağı oldukları holding hakkındaki borsa spekülasyonu iddiala-
rını önce **İzmir 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 23.04.2025 tarihli ve 2025/4972 sayılı** kara-
rıyla, ardından yıl sonunda **İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 18.12.2025 tarihli ve**
2025/13668 sayılı kararıyla mükerrer olarak sansürlenmiştir. AK Parti Kırşehir Millet-
vekili Necmettin Erkan'ın Balkan Üniversitesi'nden "sahte diploma" aldığı dair id-
dialar sonrası TBMM biyografisindeki değişiklikleri konu alan haberler, **Gölbaşı (An-
kara) Sulh Ceza Hakimliğinin 11.08.2025 tarihli ve 2025/2521 sayılı** kararıyla "kamu
düzeni" gerekçesiyle kaldırılmıştır. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ile oğlu
Bilal Erdoğan'ın, avukat Mustafa Doğan İnâl'a verdikleri vekâletleri sona erdirdikleri-
ne ilişkin haberler, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması gerekçesiyle, **İstan-
bul Anadolu 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 28.08.2025 tarihli ve 2025/7499 sayılı** kara-
rıyla erişime engellenmiştir. 8/A sansür uygulaması, Anadolu Ajansı'ndaki liyakatsiz

Ekran Görüntüsü 18: İzmir 6. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Ekran Görüntüsü 19: İstanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

atama iddiaları ve Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki hukuksuz görevden alma ve atamalara ilişkin haberlere kadar genişlemiştir.

Bir diğer taraftan, sermaye gruplarının ve uluslararası suç iddialarıyla anılan şahısların dijital sicillerini temizleme pratiği Ağustos ayında zirveye ulaşmıştır. Yasadışı bahis operasyonları ve adı Halil Falyalı cinayetiyle anılan Yaşam Ayavefe hakkındaki 327 haber ve içerik, **Edirne 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 08.08.2025 tarihli ve 2025/4361** sayılı kararıyla erişime engellenmiştir. İlgili kararın başvuru gerekçesinde açıkça “kişilik hakları ve özel hayatın ihlalinin” bahsedilmesine rağmen, hakimlik yaptırımını anayasal sınırları aşarak “milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması” amacını taşıyan 8/A maddesi üzerinden uygulamıştır. İptal edilen 9. maddenin yerine 8/A maddesinin nasıl bir hukuki kılıf olarak kullanıldığını gösteren bu torba karar, yalnızca yerel basını değil, uluslararası araştırmacı gazetecilik faaliyetlerini de doğrudan hedef almıştır.

Ekran Görüntüsü 20: Edirne 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Bu kararlar erişime engellenen 327 adres arasında, Balkan Araştırmacı Gazetecilik Ağı (BIRN - Balkan Insight) platformunda yayımlanan araştırmacı haberler ve Avrupa Konseyinin Türkiye'ye yönelik medya özgürlüğü ihlal uyarıları da yer almaktadır.¹¹⁵ Geçmişte Ayavefe'nin yasadışı bahis mahkumiyetine ve Yunanistan'dan aldığı onursal vatandaşlığa dair haberler yayımlayan uluslararası medya kuruluşları, yayınlarının hemen ardından organize siber saldırılara (DDoS) maruz kalmıştır. Dahası, Ayavefe'nin temsilcileri, Türkiye'deki sulh ceza hakimliklerinden aldıkları erişim engelleme kararlarını dayanak göstererek Balkan Insight üzerindeki içeriklerin silinmesi için kuruma doğrudan baskı yapmış,¹¹⁶ ancak bu talepler basın özgürlüğünü savu-

¹¹⁵ Bkz. Documento and Koutipandoras Targeted by DDoS Cyber-attacks Following Articles on Turkish Businessman, 21.02.2023, <https://fom.coe.int/en/alerte/detail/107638775>.

¹¹⁶ “BIRN Rejects Pressure to Delete News Reports About Turkish Fraudster,” 08.08.2024, <https://balkaninsight.com/2024/08/08/birn-rejects-pressure-to-delete-news-reports-about-turkish-fraudster/bi/>; “Digital Rights Review: August Marked by Online Bans and Pressure on Protesters,” 16.09.2024, <https://balkaninsight.com/2024/09/16/digital-rights-review-august-marked-by-online-bans-and-pressure-on-protesters/bi/albania/>.

nan kurumlar tarafından reddedilmiştir. Avrupa Konseyi belgelerine ve uluslararası haber sitelerine kadar uzanan bu engelleme kararı, 8/A maddesinin sınır aşan bir sansür ve dijital itibar yönetimi aracı olarak nasıl araçsallaştırıldığını ortaya koymaktadır.

İktidara yakın sermaye grupları, vakıflar ve aile üyeleri de 8/A uygulamasından yoğun biçimde faydalanmıştır. İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un oğlu Mustafa Bilge Altun'un Mecidiye Kasrı'ndaki yüksek maliyetli düğününe dair haberler, **İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 02.09.2025 tarihli ve 2025/8675 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir. Benzer şekilde, Mehmet Cengiz ve Cengiz Holding'in girdiği ihaleler hakkındaki CHP milletvekillerinin açıklamaları; Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği'ndeki usulsüzlüklere ilişkin milletvekili Mahmut Tanal'ın yönelttiği sorular; TÜGVA'ya (Türkiye Gençlik Vakfı) yönelik fişleme ve torpil iddiaları ile Yunus Emre Vakfı'ndaki naylon fatura usulsüzlükleri iddialarına bağlı istifalarla ilgili haberler, kamuoyunun bilgi alma hakkı hiçe sayılarak tamamen erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 21: Sulh ceza hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Yılın son çeyreğinde, siyasi davalardaki “itirafçı” iddialarının ve kurumsal usulsüzlüklerin sansürlenmesi sistematik bir hal almıştır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne yönelik yolsuzluk soruşturmasında adı geçen Muhittin Palazoğlu (Cübbeli Ahmet Hoca'nın damadının ağabeyi) hakkındaki itirafçı iddialarını içeren haberler, **İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.09.2025 tarihli ve 2025/9792 sayılı** ve **İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliğinin 03.12.2025 tarihli ve 2025/10653 sayılı** kararlarıyla; Cumhurbaşkanlığı Sosyal Politikalar Kurul Üyesi Hayati İnanç hakkındaki “şantaj/rüşvet” yönlü CİMER şikayetlerine ile ilişkin haber ve içerikler ise **İstanbul 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 10.10.2025 tarihli ve 2025/10077 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir.

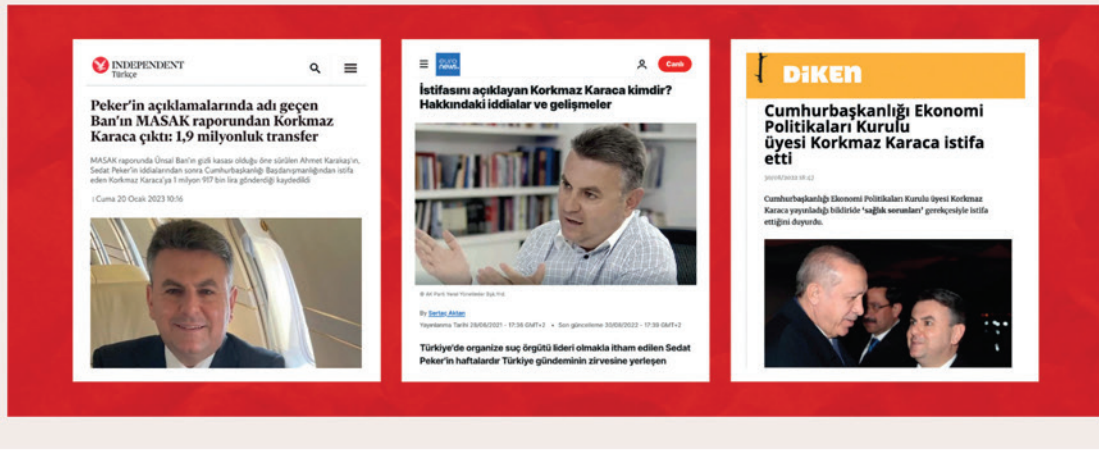
Mayıs 2025 içinde ise, Bugün Kıbrıs gazetesinden Ayşemden Akın'ın, Halil Falyalı'nın eski finans müdürü Cemil Önal ile gerçekleştirdiği röportajlarda gündeme gelen ve üst düzey bürokratlar ile siyasetçilere ait olduğu iddia edilen görüntülerin yer aldığı kasetlere ilişkin haberler de 8/A maddesi uyarınca, millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması gerekçesiyle erişime engellenmiştir. CHP'li belediyelere yönelik soruşturma kapsamında şirketlerine kayyum atanan Aziz İhsan Aktaş ve İBB'deki "yolsuzluk" iddialarıyla ilgili yürütülen soruşturma kapsamında ifadeye çağrılan Astaş Holding Yönetim Kurulu Başkanı Vedat Aşçı hakkındaki haberler de **İstanbul 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.12.2025 tarihli ve 2025/13759 sayılı** kararıyla erişime engellenmesine ve silinmesine karar verilmiştir.¹¹⁷

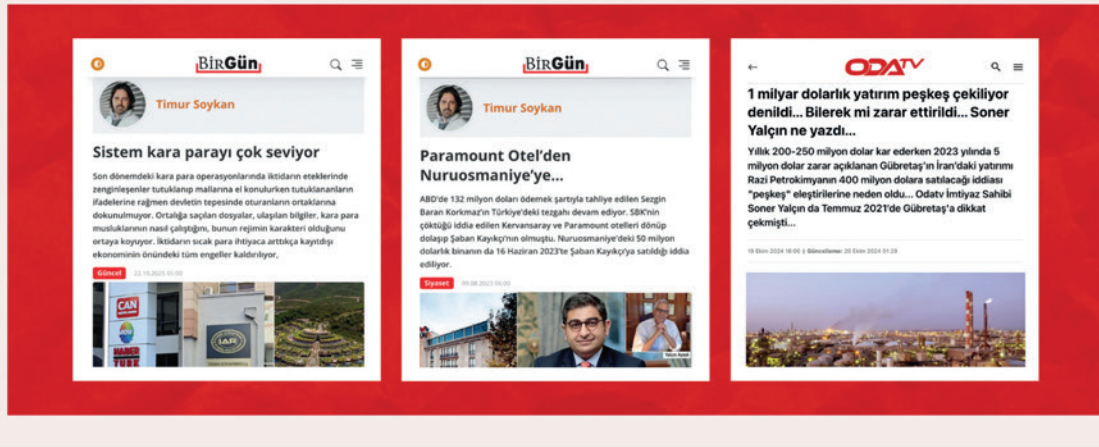
¹¹⁷ Vedat Aşçı hakkındaki haberler daha önce kişilik hakları ihlali gerekçesiyle, İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 19.07.2024 tarih ve 2024/6962 sayılı kararıyla erişime engellenmiş ve silinmelerine hükmedilmişti.

Bu dönemin en radikal uygulaması ise “arşiv temizliği” olarak nitelendirilebilecek kararlardır. Eski Cumhurbaşkanlığı Ekonomi Politikaları Kurul Üyesi Korkmaz Karaca'nın yıllar önceki rüşvet iddialarını konu alan haber arşivleri, **İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğinin 25.11.2025 tarihli ve 2025/12856 sayılı ve İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 15.12.2025 tarihli ve 2025/13475 sayılı** kararlarıyla; iş insanı Şaban Kayıkcı'nın Paramount Otel süreciyle ilgili 4 yıllık haber arşivi ise **İstanbul 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 30.12.2025 tarihli ve 2025/13570 sayılı** kararla toptan silinmiştir. Bu tablo, 8/A maddesinin yalnızca güncel olayları değil, Türkiye'nin yolsuzluk hafızasını da ortadan kaldırmak amacıyla kullanılan kapsamlı bir sansür aracına dönüştürüldüğünü göstermektedir.

Ekran Görüntüsü 24: İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler

Ekran Görüntüsü 25: İstanbul 7. Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler

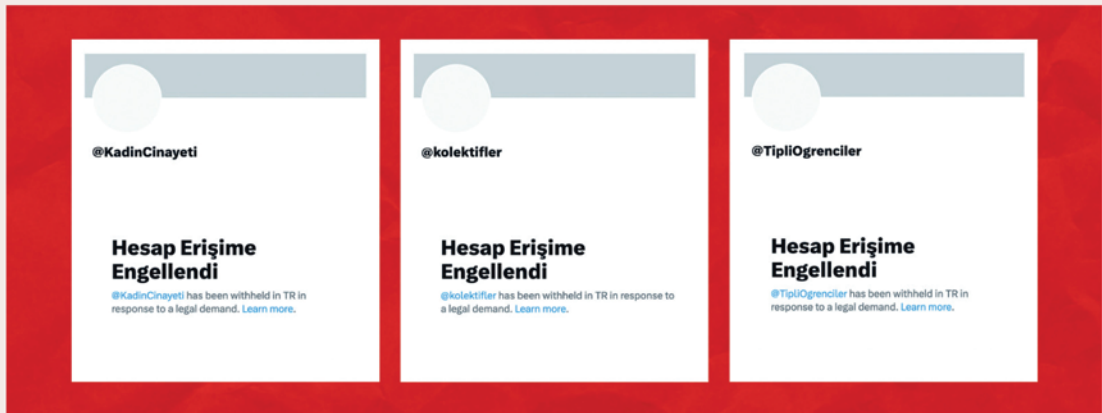
SİVİL TOPLUM, TİCARİ PLATFORMLAR VE YENİ TEKNOLOJİLERE YÖNELİK YAPTIRIMLAR

2025 yılında 5651 sayılı Kanun'un 8/A maddesi, siyaset ve basının ötesine geçerek sivil toplum kuruluşlarına, ticari platformlara, yapay zeka araçlarına, mobil uygulamalara ve kültür-sanat eserlerine yönelen geniş kapsamlı bir sansür mekanizmasına dönüşmüştür. "Kamu düzenini derhal bozacak somut ve yakın bir tehlike" aranan bu istisnai yetki, fal uygulamalarından pop şarkılarına, uluslararası yapay zeka araçlarından e-kitap platformlarına kadar uzanan bir yelpazede uygulanmıştır.

Sivil toplum kuruluşları, 19 Mart süreci boyunca 8/A maddesinin en ağır darbelelerinden birini almıştır. İFÖD'ün EngelliWeb projesi kapsamında derlenen verilere göre, İmamoğlu'nun gözaltına alınmasından Nisan sonuna kadar uzanan süreçte, toplamda yaklaşık 25,8 milyon takipçiye hitap eden 985 X hesabına erişimin engellendiği tespit edilmiştir. Bu hesapların karar bilgisi tespit edilebilen 379 tanesinin kronolojik dağılımı, sansürün planlı ve aşamalı biçimde yürütüldüğünü ortaya koymaktadır. Şöyle ki, 19 Mart gözaltı süreçlerinin hemen ardından 21.03.2025'te **Ankara 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/4198 sayılı** kararıyla 146 hesap ve aynı gün **Mersin 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/2829 sayılı** kararıyla 10 hesap engellenmiş; ertesi gün 22 Mart'ta **Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/706 sayılı** kararıyla 164 hesap daha bu listeye eklenmiştir. Toplumsal tepkinin boykot ve sivil itaatsizlik boyutuna evrilmesiyle birlikte, 02.04.2025'te **İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 2025/4204 sayılı** kararıyla 53 hesap daha sansürlenmiştir. Geriye kalan 606 hesabın ise karar bilgilerine ulaşılamamış olması, 8/A maddesinin şeffaflık sorununun boyutlarını ayrıca gözler önüne sermektedir.

Engellenen hesapların profili, sansürün "milli güvenlik tehdidi" gerekçesiyle ne denli geniş ve ayrımsız biçimde uygulandığını ortaya koymaktadır. Veriler, 78 öğrenci örgütü, 24 kadın örgütü ile çok sayıda gazeteci, siyasetçi, sanatçı ve yurttaş hesabının hedef alındığını göstermektedir. Öğrenci Kolektifleri (116.593 takipçi), TİP'li Öğrenciler (50.501 takipçi), SOL Genç (55.256 takipçi) ve ODTÜ Savunulmalıdır (31.144 takipçi)

Ekran Görüntüsü 26: Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliği ve Mersin 1. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen hesaplar

gibi üniversite inisiyatifleri; Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu (181.341 takipçi), Üniversiteli Feminist Kolektif (54.150 takipçi), Ekmek ve Gül (35.624 takipçi) ve Eşitlik İçin Kadın Platformu (29.433 takipçi) gibi kadın örgütleri topyekûn erişime engellenmiştir. Bu tablo, öğrenci topluluklarından feminist derneklere, LGBTIQ+ oluşumlarından sendikalara birbirinden bağımsız onlarca demokratik kitle örgütünün herhangi bir bireysel içerik değerlendirmesi yapılmaksızın ve aralarında organik bir bağ kurulmaksızın şablon kararlarla kriminalize edildiğini göstermektedir.

Takipçi verilerinin analizi, sansürün ayrımsız doğasını istatistiksel olarak da teyit etmektedir. Engellenen 985 hesap arasında İmamoğlu'nun 9,7 milyon takipçili hesabı ve Erk Acarer'in 1,2 milyon takipçili hesabı gibi geniş kitlelere ulaşan profiller bulunduğu gibi; takipçi sayısı 10'un altında kalan 5, hatta hiç takipçisi olmayan 2 hesap da yer almaktadır. Medyan takipçi sayısının 2.310 olduğu bu dağılım, 8/A maddesinin "kamu düzenine yönelik somut ve yakın tehlike" kriterini karşılayıp karşılamadığına dair hiçbir bireysel değerlendirme yapılmaksızın, otomatik bir tarama ve işleme mantığıyla uygulandığını kanıtlamaktadır.

Toplumsal çeşitliliği hedef alan bu dışlayıcı yaklaşım, Mart döneminin ötesinde de sürmüştür. Alevi Haber Ağı'nın X hesabı **Ankara 11. Sulh Ceza Hakimliğinin 18.10.2025 tarihli ve 2025/8161 sayılı** kararıyla engellenmiş; Haziran 2025'te sansür, sivil toplum kuruluşlarını dijital alandan tamamen silme noktasına ulaşmıştır. LGBTIQ+ hakları alanında faaliyet gösteren Kaos GL derneğinin resmi İnternet sitesi ve tüm sosyal medya hesapları **İstanbul 9. Sulh Ceza Hakimliğinin 21.06.2025 tarihli ve 2025/7155 sayılı ve İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliğinin 26.06.2025 tarihli ve 2025/3910 sayılı** kararlarıyla topyekûn engellenmiştir.

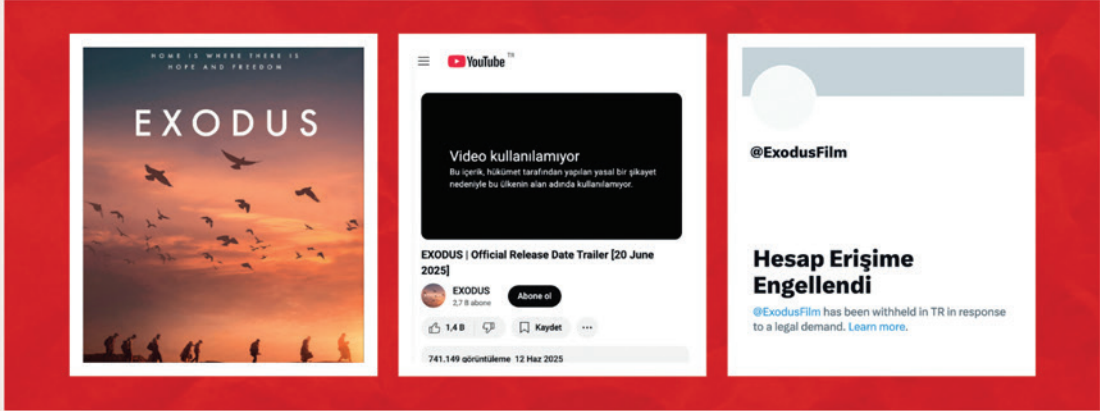
Ekran Görüntüsü 27: İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen hesaplar

8/A maddesinin kültür, sanat ve mizah üzerindeki etkisi de 2025 yılında belirginleşmiştir. Türkiye'nin köklü mizah dergisi LeMan, yayımladığı bir karikatürün "dini değerleri aşağıladığı" iddiasıyla başlatılan soruşturma bahane edilerek **İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 01.07.2025 tarihli ve 2025/6609 sayılı** kararıyla

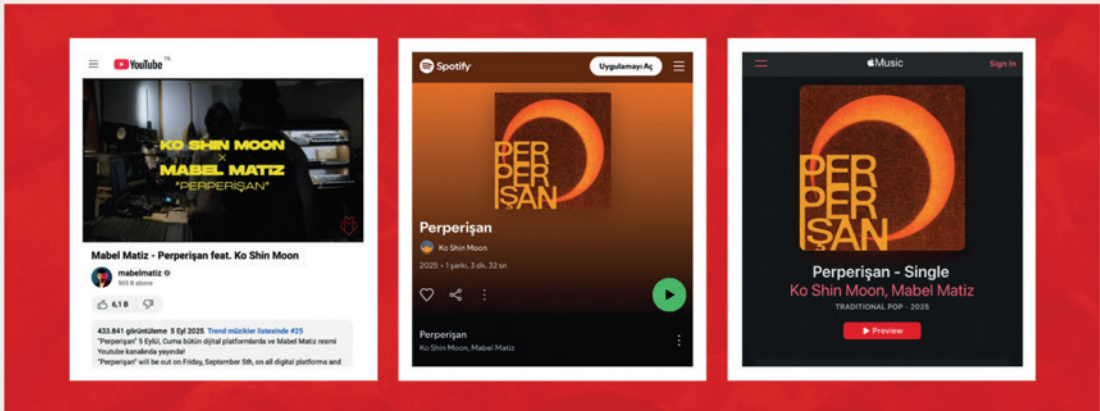
sansürlenmiştir. Sansür, sinema ve müzik sektörünü de hedef almış; 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında konu alan “Exodus” filminin resmi İnternet sitesi, sosyal medya hesapları ve YouTube fragmanları **Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 04.07.2025 tarihli ve 2025/8111 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir.

Ekran Görüntüsü 28: Ankara 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen video ve hesap

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın talebiyle uygulanan idari yaptırımlar da dikkat çekicidir. Bakanlığının talebiyle, Turabi'nin “Wine Me, Dine Me” şarkısı 03.02.2025, Mabel Matiz'in “Perperişan” adlı şarkısı ise 18.09.2025 tarihinde, soyut gerekçelerle 8/A maddesi kapsamında YouTube, Spotify ve Apple Music gibi tüm dijital platformlarda erişime engellenmiştir. Öte yandan, “millî güvenlik ve kamu düzeninin korunması” gerekçesiyle çok sayıda müzik grubu, belgesel ve sanatsal faaliyet de doğrudan hedef alınmıştır. Mayıs 2025'in son günlerinde peş peşe uygulanan yaptırımlarla, Grup Yorum'un 2006-2024 yılları arasında YouTube'da 56 farklı kanalda yayımlanan ve toplamda 205 milyon kez izlenen en az 454 videosu Türkiye'den

Ekran Görüntüsü 29: Sulh ceza hakimliği tarafından erişime engellenen şarkı

görünmez kılınmıştır. Bu sansür dalgası derhal dijital müzik platformlarına da yansımış; grubun “Haziranda Ölmek Zor / Berivan” isimli albümü Spotify ve Apple Music’te erişime engellenirken, Deezer platformunda doğrudan sanatçı sayfası yaptırma uğramıştır. Yine aynı dönemde, 410 bin aboneye ve 41 milyon görüntülenmeye sahip belgesel kanalı Mind Vorteks’in YouTube kanalı da milli güvenlik gerekçesiyle toptan erişime engellenmiştir.

Eylül 2025 içinde ise söz konusu sansür pratiği, görsel hafıza ve etkinlik alanlarına yönelmiştir. Diyarbakır’ın Sur ilçesinde 2015-2016 yıllarında yaşanan sokağa çıkma yasaklarını konu alan “Sur’un Hafızası/BİRA Sûrê” isimli belgeselin Instagram hesabı ve hakkında yapılan haberler erişime engellenmiştir. Benzer şekilde, 06.09.2025 tarihinde Küçükçiftlik Park’ta düzenlenen Manifest konserine ait görüntülerin paylaşıldığı X (Twitter) gönderileri de, **Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 07.09.2025 tarihli ve 2025/10053 sayılı** kararıyla yine milli güvenlik ve kamu düzeni gerekçe gösterilerek erişime engellenmiştir.

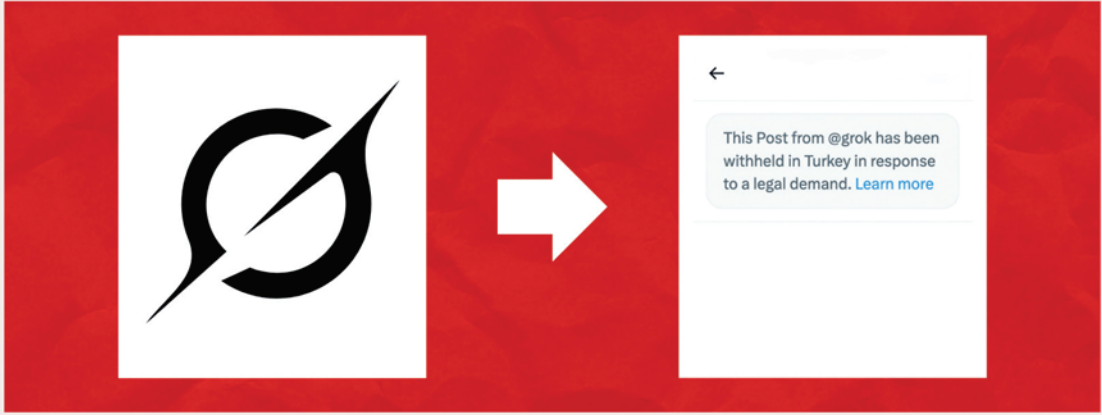
Ekran Görüntüsü 30: Sulh ceza hakimliği tarafından erişime engellenen Instagram hesabı ve haberler

Dijital inovasyon, e-kitap platformları ve yapay zeka araçları da sulh ceza hakimliklerinin orantısız müdahalelerinden payını almıştır. Bağımsız yazarların e-kitaplarını yayınladığı “Smashwords”, platformda yer alan spesifik bir kitap nedeniyle **Kocaeli 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 06.03.2025 tarihli ve 2025/1443 sayılı** kararıyla erişime engellenmiştir. Çeşitli muhalif hesapların engellenmesi kararlarını uygulamayan Bluesky sosyal ağı, çeşitli muhalif hesapların engellenmesi kararlarını uygulamadığı gerekçesiyle **Ankara 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 17.02.2025 tarihli ve 2025/2623 sayılı** ve devamı niteliğindeki kararlarla Türkiye’den toptan erişime engellenme tehdidiyle karşı karşıya bırakılmıştır. Elon Musk’a ait yapay zeka aracı Grok’un ürettiği bazı mizahi/eleştirel paylaşımların “Cumhurbaşkanına hakaret ve dini değerleri aşağılama” suçları kapsamında değerlendirilmesiyle, önce Grok’un ürettiği 50 paylaşım, **Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 09.07.2025 tarih ve 2025/8170 sayılı** kararıyla erişime engellenmiş, paylaşımların bir kısmı X tarafından silinirken, silinmeyen

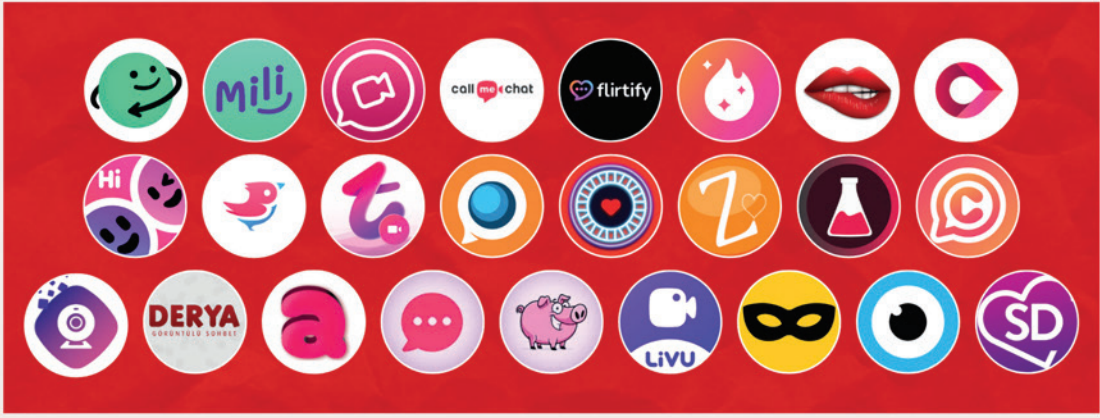
içerikler Türkiye’den görünmez kılınmıştır. Eylül 2025 içinde ise, Grok ve Ask Perplexity yapay zeka servislerinin X hesapları da bilinmeyen 8/A kararlarıyla Türkiye’den erişime engellenmiş, fakat her iki hesap X tarafından Türkiye’den görünmez kılınmıştır. Uygulanan bu hukuk dışı baskıların ekonomik ve yapısal bir dayatmaya dönüştüğünün en somut örneği ise Roblox vakasıdır. 2024 yılında “çocuk istismarı” iddiasıyla 8/A maddesi kullanılarak toptan erişime engellenen dev oyun platformu Roblox, yasal uyum sağlamak amacıyla Mayıs 2025’te 35 milyon TL sermayeyle Türkiye’de şirket kurmak zorunda kalmış; ancak platforma erişim engeli 2025 yılı boyunca devam etmiştir.

Ekran Görüntüsü 31: Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen paylaşımlar

8/A maddesinin en tuhaf ve ölçüsüz kullanımları ise ticari platformlara ve eğlence uygulamalarına yönelik “toptan engelleme” kararları olmuştur. Kullanıcıların kahve falı ve astroloji hizmeti aldığı “Faladdin” ve “Binnaz” gibi popüler uygulamalar, **İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 16.07.2025 tarihli ve 2025/7105 sayılı** kararıyla; Azar, LivU, Tango, Chaturbate gibi 34’ten fazla görüntülü sohbet uygulaması ise **Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 20.08.2025 tarihli ve 2025/9242 sayılı ve Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 20.08.2025 tarih ve 2025/8885 sayılı** kararlarıyla “kamu düzeninin korunması” kapsamında erişime engellenmiştir. Karaborsa futbol ve Tarkan konseri biletleri satıldığı iddiaları üzerine Viagogo, Biletwise, Seatpin dahil 11 farklı bilet platformu **İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliğinin 25.11.2025 tarihli ve 2025/10878 sayılı ve İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliğinin 27.11.2025 tarihli ve 2025/10745 sayılı** kararlarıyla toptan erişime engellenmiştir. Dev hizmet platformu Armut.com, sitedeki bir “yetkisiz ambulans ilanı” gerekçe gösterilerek Sağlık Bakanlığı’nın talebi ve **İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliğinin 04.12.2025 tarihli ve 2025/10762 sayılı** kararıyla tüm alan adı üzerinden erişime engellenmiş; karar ancak itiraz sonucu 09.12.2025 tarihinde kaldırılabilmiştir. Ticari platformların dahi ihlal edilen spesifik sayfa yerine tüm alan adı bazında erişime engellenmesi, 8/A yaptırımlarında anayasal bir güvence olan ölçülülük ilkesinin fiilen rafa kaldırıldığını göstermektedir.

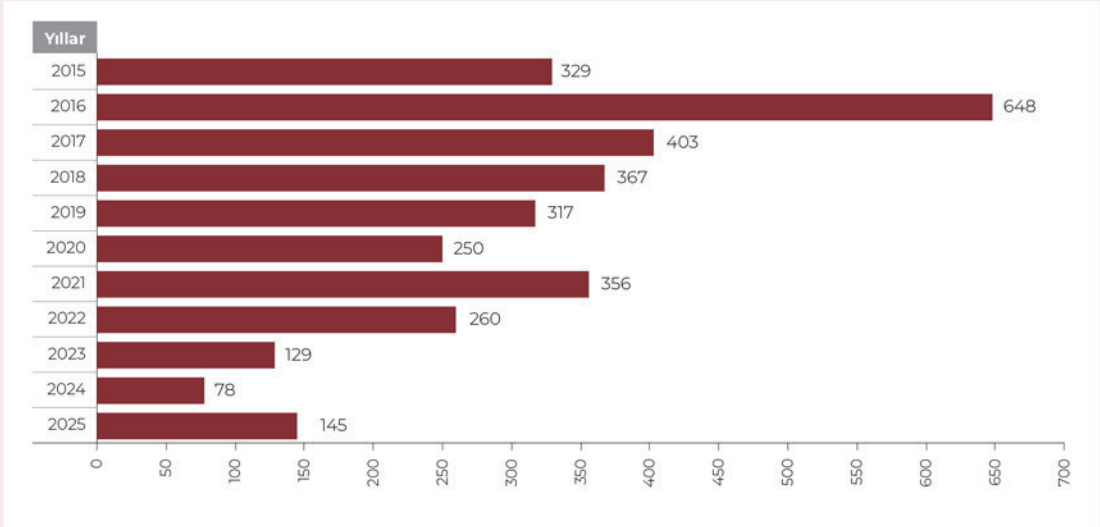
Ekran Görüntüsü 32: Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliği ve Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen uygulamalar

8/A MADDESİNİN YAPISAL ANATOMİSİ: ARDIŞIK ENGELLEME, SINIR AŞAN SANSÜR VE TİCARİ PLATFORMLARIN TOPTAN KAPATILMASI

8/A maddesi kapsamında engellenen alan adlarının 2015-2025 dönemine yayılan toplu analizi, bu alt bölümlerde aktarılan tekil örneklerin ötesinde, sansür mekanizmasının yapısal işleyişine ilişkin dört temel bulguyu ortaya koymaktadır.

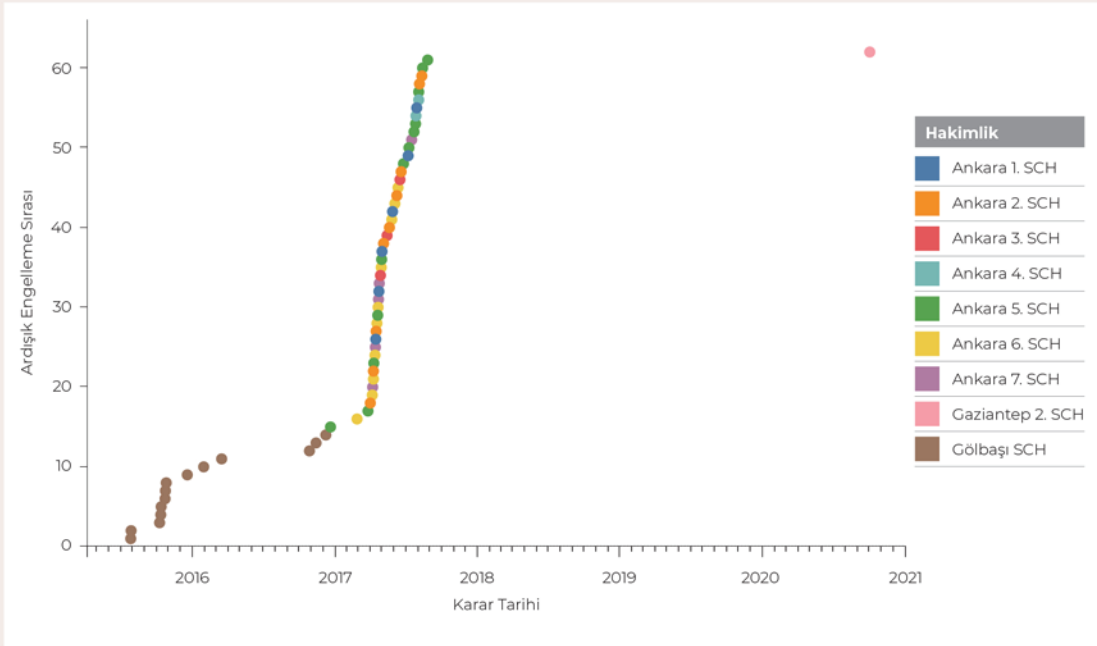
Şekil 24: 8/A maddesi kapsamında 2015-2025 döneminde erişime engellenen alan adları

Birincisi ve en çarpıcı bulgu, yukarıda aktarılan ardışık engelleme pratiğinin yapısal mekanizmasıdır. 8/A maddesinin “gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde” devreye sokulması öngörülen istisnai ve geçici bir tedbir olma niteliği uygulamada tamamen yitirilmiştir. Engellenen haber siteleri, alan adlarının sonuna ardışık numaralar ekleyerek yayın hayatına devam etmeye çalışmış; ancak her yeni alan adı, yeni bir sulh ceza hakimliği kısa süre içinde tekrardan engellenmiştir. Bu kedi-fare oyununun boyutları, EngelliWeb veri tabanının alan adı bazlı analizi ile somut biçimde ortaya konmaktadır: 2015-2025 döneminde Kızıl Bayrak 89 farklı alan adıyla, Sendika.org 62 farklı alan adıyla, Özgür Gelecek 62 farklı alan adıyla ve Mezopotamya Ajansı 52 farklı alan adıyla engellenmiştir. Yalnızca bu dört haber sitesine ait toplam 265 alan adı engeli, 8/A maddesinin “istisnai tedbir” niteliğiyle nasıl bağdaştırılacağı sorusunu bütünüyle yanıtsız bırakmaktadır.

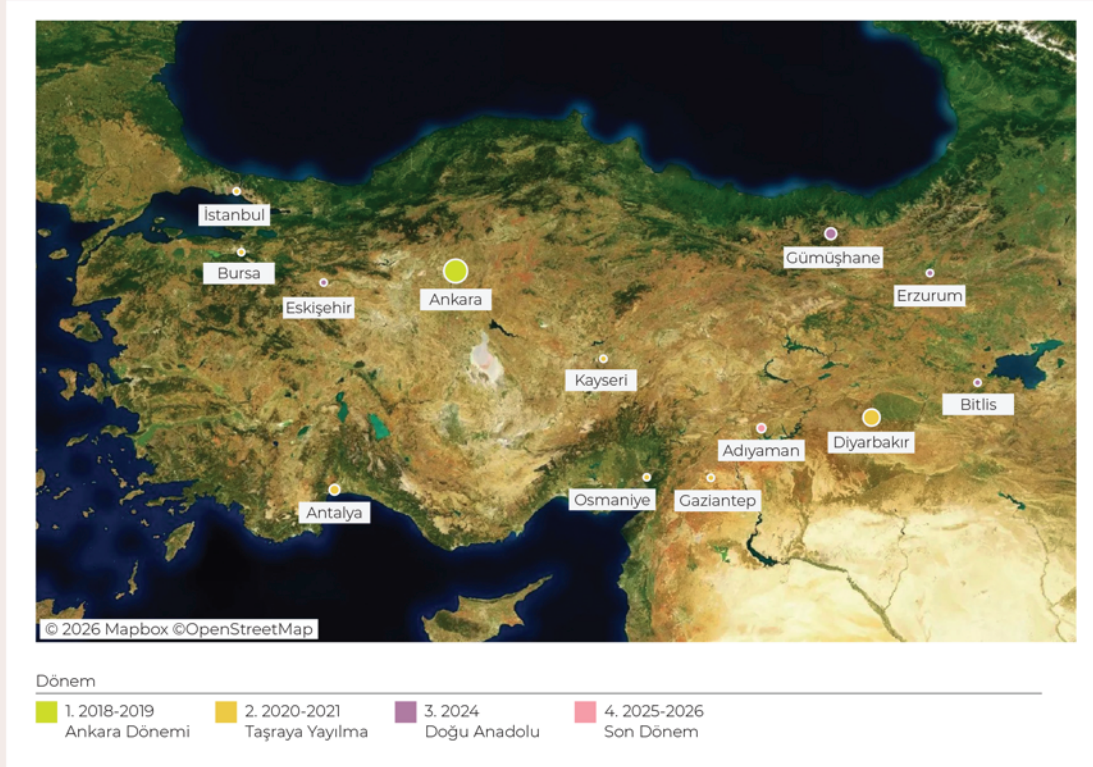
Bu ardışık engelleme pratiğinin mekanizması, Sendika.org örneğinde en net biçimde izlenebilmektedir. İlk engelleme kararı Temmuz 2015'te Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından sendika.org alan adına verilmiş; site sendika1.org, sendika2.org şeklinde yeni alan adları açarak yayına devam etmiştir. 2017 yılının Nisan-Ağustos döneminde bu süreç doruk noktasına ulaşmış: sendika14.org'dan sendika61.org'a kadar uzanan 48 alan adı, neredeyse her gün veya iki günde bir, her seferinde farklı bir Ankara sulh ceza hakimliği tarafından verilen kararlarla engellenmiştir. Bu rotasyonlu karar pratiği — **aynı içerik, aynı gerekçe, farklı hakimlik** — kararların içeriğe yönelik bireysel bir değerlendirmeye değil, bürokratik bir talep mekanizmasına dayandığını göstermektedir.

Şekil 25: Sendika.Org'un Ardışık Alan Adı Engellemeleri (2015-2020)

Mezopotamya Ajansı'nın ardışık engellemeleri ise coğrafi bir yayılım sergilemiş; kararlar başlangıçta Ankara hakimliklerinde yoğunlaşırken, 2020'den itibaren Gaziantep, Bursa, Antalya, Kayseri, Osmaniye, Diyarbakır, Erzurum, Gümüşhane, Eskişehir, Bitlis ve Adıyaman hakimliklerine dağılmıştır. Bu dağılım, ardışık engelleme pratiğinin merkezi bir koordinasyonla yürütüldüğüne ve taşra hakimliklerinin bu mekanizmaya sistematik biçimde dahil edildiğine işaret etmektedir.

Şekil 26: Mezopotamya Ajansı'nın Ardışık Alan Adı Engellemelerinin Coğrafi Yayılımı

2025 yılında aynı ardışık engelleme kalıbı, siyasi protestoların dijital boyutunda da kendini göstermiştir. İmamoğlu'nun tutuklanmasının ardından kurulan boykot siteleri, bu pratiğin yeni hedefi olmuştur. Boykotypap.com 27 Mart'ta Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından engellenmiş;¹¹⁸ siteyi kuranların boykotypap.net adresine taşınması üzerine bu alan adı 2 Nisan'da İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından engellenmiş;¹¹⁹ boykotypap.org'a geçilmesi üzerine bu adres de 12 Mayıs'ta Küçükçekmece 3. Sulh Ceza Hakimliği tarafından engellenmiştir.¹²⁰ Aynı süreçte boykotla.app, boykot.me, boykot.web.tr, yandaslarboykot.com ve guncelboykot.com adresleri de engellenmiş; yılın sonunda "Boykot Dedektifi" mobil uygulamasının alan adı

¹¹⁸ Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği, 27.03.2025, 2025/4129.

¹¹⁹ İstanbul 2. Sulh Ceza Hakimliği, 02.04.2025, 2025/4204.

¹²⁰ Küçükçekmece 3. Sulh Ceza Hakimliği, 12.05.2025, 2025/3481.

(boykotdedektifi.org) İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliği tarafından engellenerek zincir tamamlanmıştır.¹²¹ Mart'tan Aralık'a uzanan bu dokuz aylık süreçte dokuz farklı boykot alan adının dört farklı hakimlik tarafından art arda engellenmesi, sivil itaatsizliğin dijital boyutunun sistematik biçimde takip edildiğini ve her yeni girişimin anında karşılık bulduğunu göstermektedir. Haber sitelerinin ardışık engellemelerinden farklı olarak, burada engellenen içerik gazetecilik faaliyeti değil, doğrudan siyasi protesto ve tüketici tercihi bildirimi niteliğindeki sivil eylemdir.

İkinci bulgu, 8/A maddesinin sınır aşan bir sansür aracı olarak kullanılmasıdır. 2025 yılında engellenen alan adları arasında .co.uk (exodusfilm.co.uk), .eu (adhek.eu, kitapoku.eu, kitapdunyasi.eu, pirlantalar.eu), .de (linemarketing.de), .fr (fransakita-bevi.fr) ve .fi (finpolar.fi) uzantılı uluslararası alan adları yer almaktadır. Özellikle Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliğinin Haziran 2025'te Fransa (.fr) ve Avrupa Birliği (.eu) uzantılı üç kitapçı sitesini toptan engellemesi,¹²² sulh ceza hakimliklerinin yetki alanının ulusal sınırları fiilen aştığını ve 8/A maddesinin uluslararası dijital alana yönelik bir sınır ötesi sansür aracına dönüştüğünü ortaya koymaktadır. Bu uygulama, AİHM'in *Kharitonov ve Diğerleri/Rusya* ve diğer benzer kararlarında eleştirdiği "aşırı engelleme" pratiğinin sınır ötesi boyutunu somutlaştırmaktadır.¹²³

Üçüncü bulgu, ticari platformların toptan engellenmesinde gözlemlenen eş zamanlı ve koordineli karar pratiğidir. 2025 yılının Kasım ayının son haftasında, yalnızca iki gün içinde (25 ve 27 Kasım), iki farklı hakimlik tarafından toplam 14 bilet platformu alan adı bazında erişime engellenmiştir. İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği 25 Kasım'da ticketbix.com, varbilet.com, kombine-devret.com ve ticketfoni.com'u,¹²⁴ İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği ise 27 Kasım'da viagogo.com, viagogo.com.tr, biletwise.com, seatpin.com, biletalsat.com, banabilet.com, biletapp.com ve macbiletial.com'u engellemiştir.¹²⁵ İki gün içinde iki hakimlik tarafından tüm

Ekran Görüntüsü 33: İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği ve İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen platformlar

¹²¹ İstanbul 12. Sulh Ceza Hakimliği, 05.12.2025, 2025/10836.

¹²² Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği, 23.06.2025, 2025/7245.

¹²³ Vladimir Kharitonov/Rusya, no. 10795/14, 23.06.2020.

¹²⁴ İstanbul Anadolu 4. Sulh Ceza Hakimliği, 25.11.2025, 2025/10878.

¹²⁵ İstanbul Anadolu 8. Sulh Ceza Hakimliği, 27.11.2025, 2025/10745.

ikinci el bilet ekosisteminin toptan erişime engellenmesi, kararların bireysel bir içerik değerlendirmesine değil, sektörel bir tasfiye mantığına dayandığını göstermektedir. Armut.com'un tek bir "yetkisiz ambulans ilanı" nedeniyle tüm alan adının engellenmesi¹²⁶ de bu bağlamda değerlendirilmelidir. Dolayısıyla, belirli bir ihlale yönelik URL bazlı müdahale yerine alan adı bazlı toptan engelleme tercih edilmesi, ölçülülük ilkesinin ticari platformlar söz konusu olduğunda dahi fiilen uygulanmadığını teyit etmektedir.

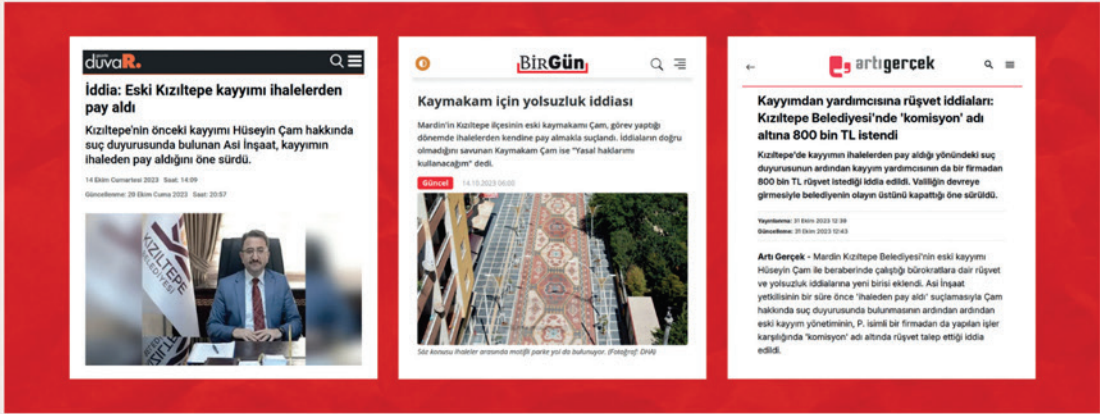
Bu dört bulgu birlikte değerlendirildiğinde, 8/A maddesinin alan adı bazlı uygulamasının, "istisnai ve geçici tedbir" niteliğinden bütünüyle koptuğu; ardışık engellemelerle kalıcı bir sansür rejimine, sınır aşan engellemelerle uluslararası bir denetim aracına ve toptan engellemelerle sektörel tasfiye mekanizmasına dönüştüğü tespit edilmektedir.

2025 YILI DEĞERLENDİRMESİ: NİTELİKSEL KIRILMA

2025 yılının verileri bir bütün olarak değerlendirildiğinde, 8/A maddesinin uygulamasında yalnızca niceliksel bir artış değil, niteliksel bir kırılma yaşandığı tespit edilmektedir. Bu kırılma üç ekseninde belirginleşmekte olup, İFÖD tarafından 2025 yılı boyunca elde edilen karar metinlerinin hukuki analizi bu tespiti somut yargısal kanıtlarla desteklemektedir.

Birincisi, 8/A maddesinin işlevsel dönüşümüdür. Madde, "gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde" devreye sokulması öngörülen istisnai bir tedbir olmaktan çıkmış; iptal edilen 9. maddenin bıraktığı boşluğu dolduran genel amaçlı bir sansür aracına dönüşmüştür. Rüşvet iddialarından borsa manipülasyonuna, sahte diploma haberlerinden düğün fotoğraflarına kadar uzanan geniş yelpaze, "milli güvenlik ve kamu düzeni" kavramlarının artık herhangi bir somut tehdit değerlendirmesine dayanmaksızın kullanıldığını göstermektedir. Bu dönüşümün yargısal mekanizması, elde edilen karar metinlerinde açıkça izlenebilmektedir. Başvuru gerekçelerinde "kişilik hakları ve özel hayatın ihlali" gibi doğrudan mülga 9. maddenin konusuna giren ifadeler yer almasına karşın, hakimlikler bu talepleri 8/A maddesinin "milli güvenlik, kamu düzeni ve genel sağlığın korunması" çerçevesine sokarak onaylamıştır. Örneğin, Edirne 1. Sulh Ceza Hakimliğinin Yaşam Ayavefe hakkındaki 327 İnternet adresine yönelik kararında başvuru gerekçesi açıkça kişilik haklarına dayanmasına rağmen yaptırım 8/A üzerinden uygulanmış; benzer biçimde, Nevşehir Sulh Ceza Hakimliği, eski Kızıltepe Kayyımı Hüseyin Çam'a yönelik rüşvet haberlerini zorlama bir nedensellik bağıyla "itibarsızlaştırma nedeniyle yaşam hakkının korunması" çerçevesine alarak sansürlemiştir. Bu örnekler, 9. maddenin iptalinin ardından yargı makamlarının anayasal sınırların etrafından dolanarak fiilen aynı korumayı 8/A üzerinden sürdürdüğünü somut biçimde göstermektedir.

¹²⁶ İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği, 04.12.2025, 2025/10762.

İkincisi, hedef kitlenin genişlemesidir. 2025 öncesinde 8/A yaptırımları ağırlıklı olarak haber siteleri ve gazetecileri hedef alırken, 2025 yılında sansürün kapsamı; öğrenci inisiyatiflerinden sivil toplum kuruluşlarına, boykot platformlarından siyasi kampanya hesaplarına, yapay zeka araçlarından e-kitap platformlarına, pop şarkılarından belgesel içeriklerine, fal uygulamalarından ikinci el bilet sitelerine kadar genişlemiştir. Karar metnlerinin incelenmesi, bu genişlemenin rastlantısal değil sistematik olduğunu ortaya koymaktadır. Ankara 10. Sulh Ceza Hakimliğinin 21.03.2025 tarihli kararıyla, birbirinden bağımsız onlarca demokratik kitle örgütü ve dolayısıyla öğrenci toplulukları, feminist dernekler, LGBTIQ+ oluşumları, sendikalar, tek bir şablon kararla ve aralarında herhangi bir organik bağ kurulmaksızın “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” gibi belirsiz ve keyfi iddialarla topyekûn erişime engellenmiştir. 8/A maddesinin astroloji ve fal uygulamalarını yasaklamak için kullanılması ise maddenin lafzından ve amacından bütünüyle koparıldığının kanıtı niteliğindedir.

Üçüncüsü, yargısal denetimin bütünüyle işlevsizleşmesidir. Anayasa Mahkemesi'nin BirGün kararından bu yana vurguladığı "ilk bakışta ihlal" kriteri, 2025 sonu itibarıyla 2020'den bu yana verilen 1.388 kararın hiçbirinde sulh ceza hakimlikleri tarafından uygulanmamıştır. 2025 yılı bu örüntüyü kırmak bir yana pekiştirmiştir. 78 farklı hakimlik, birbirinden coğrafi olarak uzak ve birbirinden bağımsız kararlarında, AYM içtihadını aynı sistematikte yok saymıştır. Elde edilen karar metinleri, bu yok saymanın ötesinde aktif bir gerekçe yoksunluğunu da belgelemektedir. İncelenen kararların neredeyse tamamında hakimlikler, içerikler ile iddia edilen tehlike arasında hiçbir somut illiyet bağı kurmaksızın kanun maddesinin lafzını kopyalayan şablon gerekçeler kullanmıştır. Fatih Altaylı'nın YouTube videosu örneğinde ise aynı URL'ler için art arda farklı hakimliklerden karar çıkarılarak "garantili sansür" pratiği devreye sokulmuş; bu durum, iddia makamının muhalif siyasi yorumları dijital alandan ne pahasına olursa olsun silme kararlılığını ortaya koymuştur.¹²⁷

Bu yapısal tablonun istisnai karşı örneği ise Armut.com karardır. İstanbul Anadolu 7. Sulh Ceza Hakimliği, itiraz üzerine verdiği ek kararda, ölçülülük ilkesi gereği URL bazlı engelleme kararı almak mümkünken, sitenin tamamının engellenmesinin hukuka aykırı olduğuna hükmetmiştir. Benzer şekilde, çocukların psiko-sosyal gelişimini etkileyecek şiddet görüntülerinin engellenmesine ilişkin Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin Eylül 2025 tarihli kararında, diğer kararların aksine, içerik ile kamu düzeni arasında somut bir nedensellik bağı kurulmuştur.¹²⁸ Bu nadir ve hukuken gerekçelendirilmiş kararlar, 8/A maddesinin anayasal sınırlar içinde uygulanabilir olduğunu göstermekte; ancak aynı zamanda, ticari gücü yüksek şirketlerin itirazı söz konusu olduğunda hatırlanan ölçülülük ilkesinin, siyasi eleştiri, gazetecilik faaliyeti veya sivil toplum söz konusu olduğunda sistematik biçimde göz ardı edildiğini de gözler önüne sermektedir.

Bu üç eksen birlikte değerlendirildiğinde, 2025 yılının Türkiye'de İnternet sansürü açısından bir dönüm noktası oluşturduğu görülmektedir. 8/A maddesi, artık belirli içeriklerin engellenmesine yönelik tekil bir yaptırım aracı olmaktan çıkmış; dijital kamusal alanın sistematik olarak daraltılmasını, kamusal hafızanın silinmesini ve toplumsal muhalefetin iletişim kanallarının kesilmesini mümkün kılan kapsamlı bir rejime dönüşmüştür. Bu rejimin işleyişinde yargı, bağımsız bir denetim mekanizması olarak değil, yürütmenin sansür taleplerini meşrulaştıran bir onay makamı olarak konumlanmaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin Artı Media GmbH kararında¹²⁹ açıkça ifade ettiği üzere, ihlalin doğrudan 8/A maddesinin kendisinden kaynaklandığı ve maddenin yeniden düzenlenmesi gerektiği tespiti, 2025 verilerinin ve karar metnlerinin ışığında her zamankinden daha acil bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır.

¹²⁷ Gazeteci Fatih Altaylı'nın YouTube kanalında eski milletvekili Emin Şirin'in siyasi değerlendirmelerini içeren video, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığının talebi üzerine önce **İstanbul 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 06.08.2025 tarihli ve 2025/8103 sayılı** kararla, dezenformasyon ve kamu barışını bozma gerekçeleriyle erişime engellenmiştir. Sadece bir gün sonra, birebir aynı Youtube URL'leri için bu kez **İstanbul 6. Sulh Ceza Hakimliğinin 07.08.2025 tarihli ve 2025/9025 sayılı** kararla, bu defa matbu kanun lafzı kopyalanarak ikinci bir erişim engeli kararı alınmıştır.

¹²⁸ Çocukların psiko-sosyal gelişimini etkileyecek düzeyde şiddet içeren bir bıçaklama eylemine ait görüntüleri paylaşan 50 farklı sosyal medya profili, **Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 11.09.2025 tarihli ve 2025/10040 sayılı** kararla erişime engellenmiştir. Bu kararda hakimlik, diğer siyasi kararların aksine, şiddet görüntülerinin çocukların duygusal gelişimi üzerindeki yıkıcı etkisini kısa da olsa tartışarak içerik ile "genel sağlığın/kamu düzeninin korunması" arasında somut bir nedensellik bağı kurmuştur.

¹²⁹ Artı Media GMBH Başvurusu, B. No: 2019/40078, 14.09.2023.

ANAYASA MAHKEMESİ VE AİHM İÇTİHADİ: 2025 YILINDA DEĞİŞMEYEN YAPISAL TABLO

Anayasa Mahkemesi'nin 8/A maddesiyle ilgili ilkesel yaklaşımı ve kararları¹³⁰ ile AİHM nezdindeki süreçler,¹³¹ 2024 yılı EngelliWeb raporunda ayrıntılı olarak ele alınmıştır.¹³² Bu nedenle söz konusu içtihadın kapsamlı bir tekrarı yerine, 2025 yılı verilerinin değerlendirilmesi açısından belirleyici olan temel çerçevenin hatırlatılması ve bu çerçevenin 2025'teki geçerliliğinin sorgulanması ile yetinilecektir.

Anayasa Mahkemesi, 2019'daki BirGün kararından başlayarak,¹³³ 2020'deki Wikipedia¹³⁴ ve Sendika.org kararları¹³⁵ ile 2023'teki yarı pilot nitelikli Artı Media GmbH¹³⁶ ve toplu ihlal niteliğindeki Ahmet Alphan Sabancı ve Diğerleri kararlarına¹³⁷ uzanan süreçte, 8/A maddesinin uygulanmasına ilişkin açık bir ilkesel çerçeve oluşturmuştur. Bu çerçevenin temel unsurları şu şekilde özetlenebilir: 8/A maddesi yalnızca "ilk bakışta ihlal" oluşturan ve kamu düzenine açık tehdit teşkil eden içerikler için uygulanabilecek istisnai bir tedbir niteliğindedir; erişim engelleme kararları, içerik ile iddia edilen tehlike arasında somut illiyet bağı kurulmasını, ölçülülük ve zorunluluk testlerinin yapılmasını ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluğun gerekçelendirilmesini zorunlu kılmaktadır. AYM, Artı Media GmbH kararında daha da ileri giderek ihlalin yalnızca uygulamadan değil doğrudan 8/A maddesinin kendisinden kaynaklandığını tespit etmiş; maddenin belirlilik, ölçülülük ve hukuki güvenlik ilkelerine aykırı olduğunu, keyfi erişim engellemelerine yapısal bir zemin oluşturduğunu hükme bağlamış ve yasama organına reform çağrısında bulunmuştur.¹³⁸

AİHM cephesinde ise Mahkeme, Wikimedia Foundation, Inc. v. Türkiye (Mart 2022) ve Ali Ergin Demirhan (Sendika.org) v. Türkiye (Aralık 2024) kararlarında, AYM'nin ihlal tespitlerini ve sağlanan giderimleri yeterli görerek başvuru sahiplerinin mağdur sıfatını kaybettiklerine hükmetmiş; 8/A maddesinin yapısal sorunlarına dair derinlemesine bir değerlendirme yapmaktan kaçınmıştır.¹³⁹ İFÖD kurucuları tarafından yapılan bireysel başvurular ise hâlen AİHM önünde derdesttir.¹⁴⁰

2025 yılı boyunca bu tabloda herhangi bir yargısal gelişme yaşanmamıştır. Ne Anayasa Mahkemesi 8/A maddesiyle ilgili yeni bir karar vermiş, ne yasama organı

¹³⁰ BirGün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş. Başvurusu, B. No: 2015/18936, 22.05.2019; Artı Media GMBH Başvurusu, B. No: 2019/40078, 14.09.2023; Ahmet Alphan Sabancı ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2015/13667, 21.11.2023.

¹³¹ Kabul edilemezlik kararları: Wikimedia Foundation Inc. v. Turkey, no. 25479/19, 24.03.2022; Ali Ergin Demirhan (Sendika.org) v. Turkey, no. 10509/20, 05.12.2024. Karar aşamasında bekleyen başvurular: Akdeniz and Altıparmak v. Turkey, no. 5568/20, 14.01.2020. Hükümete Bildirim Tarihi: 26.08.2020; Akdeniz and Altıparmak v. Turkey, no. 35278/20, 28.07.2020. Hükümete Bildirim Tarihi: 09.02.2021.

¹³² Akdeniz, Y., & Güven, O., EngelliWeb 2024: Dijital Kafeste Kafkaesk Sansür: Yargı Eliyle Gerçeğin Susturulması, Eylül 2025, İfade Özgürlüğü Derneği Yayınları, https://ifade.org.tr/reports/EngelliWeb_2024.pdf. Ayrıca bkz.

¹³³ BirGün İletişim ve Yayıncılık Ticaret A.Ş. Başvurusu, B. No: 2015/18936.

¹³⁴ Wikimedia Foundation ve Diğerleri, Başvurusu, B. No: 2017/22355, 26.12.2019.

¹³⁵ Ali Ergin Demirhan (Sendika.Org) Başvurusu, B. No: 2015/16368, 11.03.2020; Ali Ergin Demirhan (2) Başvurusu, B. No: 2017/35947, 09.09.2020, R.G. 04.11.2020, s. 31294.

¹³⁶ Artı Media GmbH Başvurusu, B. No: 2019/40078, 14.09.2023.

¹³⁷ Ahmet Alphan Sabancı ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2015/13667, 21.11.2023.

¹³⁸ Artı Media GmbH Başvurusu, B. No: 2019/40078, 14.09.2023, § 47.

¹³⁹ Wikimedia Foundation Inc. v. Turkey, no. 25479/19, 24.03.2022; Ali Ergin Demirhan (Sendika.org) v. Turkey, no. 10509/20, 05.12.2024.

¹⁴⁰ Akdeniz and Altıparmak v. Turkey, no. 5568/20, 14.01.2020. Hükümete Bildirim Tarihi: 26.08.2020; Akdeniz and Altıparmak v. Turkey, no. 35278/20, 28.07.2020. Hükümete Bildirim Tarihi: 09.02.2021.

AYM'nin reform çağrısına yanıt vermiş, ne de AİHM, derdest başvurularda bir ilerleme kaydetmiştir. Ancak bu “sessizlik” basit bir durağanlık olarak değil, yapısal bir bulgu olarak okunmalıdır. Zira aynı dönemde sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen 179 karar ile 6.300'ü aşkın adrese yaptırım uygulanmış; bu kararların hiçbirinde AYM'nin yerleşik içtihadına atıf yapılmamıştır. AYM'nin Artı Media GmbH kararında açıkça “ihlalin doğrudan kanundan kaynaklandığı” tespitine ve yasama organına yönelttiği reform çağrısına rağmen, 8/A maddesi 2025 yılında değiştirilmek bir yana, fiilen en geniş kapsamda uygulanmıştır. Bu durum, anayasal yargı denetiminin, en azından 8/A maddesi özelinde sistematik olarak etkisizleştirildiğini; AİHM'in ise ulusal mekanizmalara tanıdığı öncelik nedeniyle bu etkisizliğe uluslararası düzeyde müdahale etmekten kaçındığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, 8/A maddesi hem ulusal hem de uluslararası yargısal denetim mekanizmalarının fiilen işlevsiz kaldığı bir alanda, denetimsiz bir sansür aracı olarak işlemeye devam etmektedir.

5651 SAYILI KANUN'UN 9/A MADDESİ KAPSAMINDA ERİŞİME ENGELLENEN URL, HABER VE İÇERİKLER

Şubat 2014'te yürürlüğe giren 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesi uyarınca, talepte bulunanlar, İnternet ortamındaki içeriklerin özel hayatın gizliliğini ihlal ettiğini ileri sürerek Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'na (“BTK”) doğrudan başvurarak yalnızca **içeriklere erişimin engellenmesini** talep edebilirler. BTK Başkanı tarafından erişimin engellenmesine karar verilmesi halinde, kararın uygulanması için Erişim Sağlayıcıları Birliği'ne bildirim yapılmaktadır. Bu kararlar sadece özel hayatın gizliliğini ihlal eden yayın, kısım, bölüm, resim, video ile ilgili olarak (URL şeklinde) verilebilir ve 9/A maddesi ne web sitelerine topyekûn erişim engelleme ne de içeriklerin yayından çıkartılmasını içermektedir. BTK Başkanı tarafından karar verildiği durumlarda, talepte bulunanlar tarafından 24 saat içinde hâkim onayına sunulmalı ve ilgili hakimlik tarafından en geç 48 saat içinde değerlendirilerek, onaylanmış karar BTK'ya bildirilmelidir. Aksi halde, erişimin engellenmesi tedbiri 9/A(5) maddesi gereği kendiliğinden kalkar. Ayrıca, özel hayatın gizliliğinin ihlaline bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde doğrudan Başkanın emri üzerine erişimin engellenmesi Kurum tarafından yapılır.

Yürürlüğe girdiği tarihten bu yana ve yaklaşık 10 yıl boyunca 9/A maddesi çok fazla kullanım alanı bulmamıştır.¹⁴¹ Bunun iki ana sebebi bulunmaktadır. Birincisi, BTK'nın bu maddenin kullanılması ile ilgili hazırladığı prosedür gereğinden fazla karmaşıktır.¹⁴² Özel hayatın gizliliği ihlalleri ile ilgili olarak **“çok hızlı”** hareket edilmesi gerektiği için 9/A maddesi kanun koyucu tarafından öngörülmüşken BTK bir dönem **ilgili ihlal formunun kuruma elden veya posta yoluyla** teslim edilmesini talep etmiştir. Daha sonrasında ise bu form e-Devlet üzerine taşınmıştır. E-Devlet sayfalarında ise 9/A maddesinin kullanımı teşvik edilmemektedir. Hatta, ilgili sayfalarda halen, “bu hizmeti kullanmak yerine, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi kapsamında

¹⁴¹ 2015 yılı içinde 112, 2016 yılı içinde 93, 2017 yılı içinde ise sadece 9 tane 9/A kararı olmak üzere toplamda **214 karar** sulh ceza hakimlikleri tarafından verilmiştir.

¹⁴² Bkz. <https://www.ihbarweb.org.tr/ohg/>

başvuruda bulunacağınız yayının içerik sağlayıcısına, buna ulaşamamanız hâlinde yer sağlayıcısına başvurarak uyarı yöntemi ile içeriğin yayından çıkarılmasını isteyebileceğiniz gibi doğrudan sulh ceza hâkimine başvurarak içeriğin çıkarılmasını ve/veya erişimin engellenmesini de isteyebilirsiniz” denilmektedir. Halbuki, 5651 sayılı Yasanın 9. maddesi 10.10.2024 tarihinde yürürlükten kalkmıştır.

İkinci sebep ise, iptal edilene kadar, hak ihlali iddiasında bulunan kişilerin 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesini tercih etmeleridir. Hatta, Anayasa Mahkemesinin unutulma hakkı ile ilgili kararlarında dahi yüksek mahkemenin özel hayatın gizliliği bağlamında 9/A maddesini göz ardı etmesi ve değerlendirmemesi dikkat çekmektedir.¹⁴³ Fakat, bu bölümde açıklanacağı üzere, 9. maddenin iptal edilmesinden sonra, 2024 yılının son aylarından itibaren, 9/A maddesinin sulh ceza hakimlikleri kararlarında yer almaya başlaması dikkat çekici bir hale gelmiştir. Dolayısıyla, 9/A maddesinin detaylı bir değerlendirmesine raporumuzda yer verilecektir.

9/A MADDESİNİN HUKUKİ YAPISI VE ANAYASAL SORUNLAR

Bu düzenleme **öncelikle özel hayatın gizliliğinin ihlal edildiği hallere münhasır olarak idari bir koruma tedbiri alınmasına imkân** tanımaktadır. Bu şekilde idari tedbir kararı verilmesi halinde ise sulh ceza hakiminin onayı gereklidir. Bu hükümdeki temel belirsizliklerden biri madde kapsamında korunan hakkın kapsamıdır. Kanunda **özel hayatının gizliliğinin ihlal edildiğini iddia eden kişilerden** söz edilmektedir. Ancak bu hakkın kapsamının ne olduğunu belirlemek sanıldığı kadar kolay değildir. Zira aynı kanunun AYM tarafından iptal edilen 9. maddesinde daha geniş bir kavram olarak **“kişilik hakları”** için farklı bir koruma mekanizması öngörülmüştür. Dolayısıyla iki maddenin kapsamına giren hak kategorilerinin birbirinden farklı olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, **9/A maddesi kapsamına yalnızca kişinin mahremiyet alanının girdiğinin kabul edilmesi zorunludur**. Bu bağlamda, Anayasanın 17. Maddesinde güvence altına alınan maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ve bu çerçevede itibarın korunması hakkı, 21. Maddede güvence altına alınan konut dokunulmazlığının korunması hakkı ile 22. Madde kapsamında güvence altına alınan haberleşmenin gizliliği hakkı kapsamına giren hususlar bu madde kapsamında değerlendirilemez. Sadece **Anayasanın 20. Maddesi kapsamına giren özel hayatın mahrem alanıyla ilgili hususlar** bu madde kapsamında değerlendirilebilir.

Ancak 9/A maddesi bugüne kadar yaygın olarak kullanılmamakla birlikte maddenin kapsamına giren hakların çerçevesi konusunda uygulamanın yeknesak olduğunu söylemek mümkün değildir. Özellikle, 10.10.2024 tarihinden sonra verilen sulh ceza hakimliği kararlarında hakimliklerin kişilik haklarına ilişkin değerlendirmelerine rastlanmakta, fakat talebe konu içerikler ve 9/A maddesi bağlamında herhangi bir bağlantı kurulmadığı görülmektedir. Anayasa Mahkemesinin 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesine ilişkin değerlendirmeleri dikkate alındığında, aynı Kanun’un 9/A maddesine yönelik **benzer hukuki sorunların bulunduğu açıktır**. Zira 9/A maddesi kapsamında **içerik sahipleri, erişimin engellenmesi süreçlerine dahil olamamakta** ve

¹⁴³ Yaman Akdeniz, Hafızamız Siliniyor: İnternet Sansürlerinin Unutulma Hakkı Boyutu, İfade Özgürlüğü Derneği Yayınları, Eylül 2022, https://ifade.org.tr/reports/UnutulmamaHakki_2021.pdf

herhangi bir savunma hakkı tanınmadan, talep üzerine saatler içinde, gerekçesiz, yeterli inceleme ve hukuki güvenceden yoksun şekilde, kamuoyunun hafızasını oluşturan arşiv niteliğindeki haberlerin süresiz olarak yayından kaldırılması mümkün hale gelmektedir.

Bu durum, Anayasa Mahkemesi tarafından **iptal edilen 9. maddeyle ilgili iptal gerekçelerinin, 9/A maddesi için de geçerli olduğunu göstermektedir.**¹⁴⁴ Bu kapsamda, yeterli yasal güvencelerin bulunmaması ve içerik sahiplerinin yargı sürecine dahil edilmemesi nedeniyle, 9/A maddesinin uygulanmasının, temel hak ve özgürlüklerin ihlaline yol açacağı ve kamusal makamların keyfi kararlar almasını kolaylaştıracak açıkça ortadadır.

Bu bağlamda, 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesindeki "**özel hayat**" kavramının kapsamı, aynı Kanun'un 9. maddesindeki "**kişilik hakları**" düzenlemesinde olduğu gibi belirsizdir. Türk hukukunda, özel hayatın gizliliği hakkı kişilik hakları arasında kabul edilmekle birlikte, 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesinde bu hakkın korunması ayrıca düzenlenmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesinin 11.10.2023 tarihli ve E.2020/76, K.2023/172 sayılı kararıyla 9. madde iptal edilmiş ve bu iptal kararı 10.10.2024 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu durumda, 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi yürürlükten kalkmış olup, 9/A maddesi kapsamında hangi hakların koruma altına alındığı konusunda hâlâ hukuki bir netlik bulunmamaktadır. Yasanın bu maddesinde "**özel hayat**" kavramının sınırlarının yeterince tanımlanmamış olması, uygulamada hakların korunması ile ifade ve basın özgürlükleri arasında ciddi çatışmalara yol açmaktadır.

İkinci olarak, 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesinde öngörülen erişim engelleme tedbirinin hukuki niteliği konusunda da belirgin bir açıklık bulunmamaktadır. Bu tedbirin adli ya da idari bir yaptırım mı yoksa geçici nitelikte bir koruma tedbiri mi olduğu net şekilde tanımlanmamıştır. Ancak, uygulamada bu tedbir, bağımsız bir yaptırım gibi işlev görmek ve erişime engellenen içerikler süresiz olarak engelli kalabilmektedir. Bu durum, yasal bir denetim ve süre sınırlaması öngörülmediğinden, erişim engelleme kararlarının kalıcı sonuçlar doğurmasına ve ifade ile basın özgürlüğüne orantısız müdahalelere yol açmaktadır.

Üçüncü olarak, 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesinde öngörülen erişim engelleme kararının verilmesi ve uygulanmasına ilişkin sistem, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9. maddede olduğu gibi, keyfi müdahalelere karşı **yeterli yasal güvenceleri içermemektedir.** Bu düzenleme, içerik sahiplerinin yargılama sürecine dahil olmasına olanak tanımamakta ve haklarını savunma imkanı sunmamaktadır.

Ayrıca, 9/A maddesi ile 9. maddeden farklı olarak, erişimin engellenmesi kararı, yargısal denetim olmaksızın doğrudan BTK tarafından alınabilmekte ve uygulanabilmektedir. Bu durum, hukuki denetim sürecini daha da zayıflatmakta ve idari makamların takdir yetkisini genişletmektedir.

Erişim engelleme kararlarının alınması ve bu kararlara karşı yapılan itirazların incelenmesi yetkisi, tarafsızlığı ile bağımsızlığı konusunda eleştiriler alan sulh ceza hakimliklerine verilmiştir. Uygulamada hakimlikler, çoğu talep konusunda Anayasa'nın ifade özgürlüğüne ilişkin standartlarını ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi

¹⁴⁴ AYM, E.2020/76, K.2023/172, 11.10.2023, § 106. Ayrıca bkz. Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve diğerleri, §§ 129-131.

içtihatlarını dikkate almadan, **içeriklerin somut koşullarını incelemeksizin şablon nitelikte kararlar vermektedir.** Bu durum, yargısal denetim mekanizmasını işlevsiz hale getirerek, ifade ve basın özgürlüklerine yönelik ciddi ihlallere yol açmaktadır.

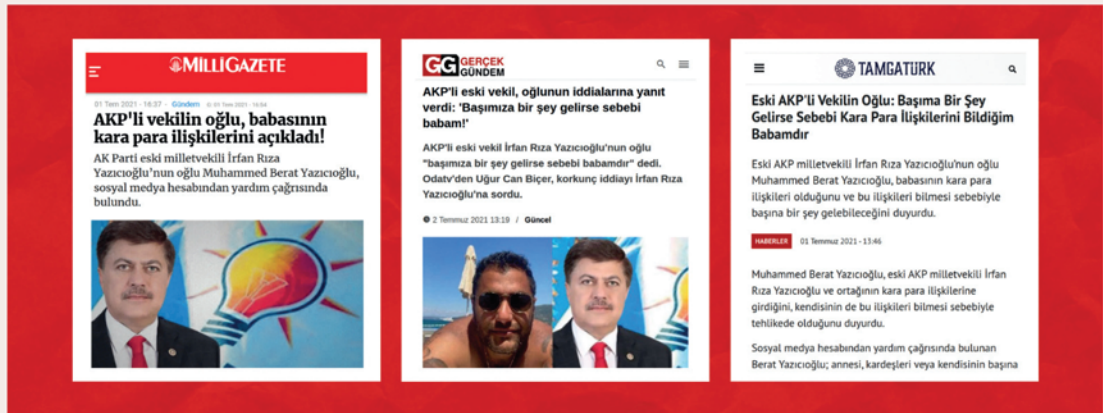
Tüm bu hususlar, 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesinde öngörülen düzenlemenin içeriğinin belirsiz ve öngörülemez olduğunu ve keyfi müdahalelere karşı yeterli güvenceler içermediğini açıkça göstermektedir. Bu bağlamda, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de erişim engellemelerine ilişkin olarak Rusya aleyhine verdiği dört kararda, içerik sahiplerine sürece dahil olma ve kendi argümanlarını ileri sürme imkânı tanınmamasını, yasanın keyfi müdahalelere karşı yeterli güvenceler içermemesi olarak değerlendirmiştir. AİHM, bu kararlarında, erişim engelleme tedbirlerinin uygulanmasında yargısal denetimden yoksun, tek taraflı idari işlemlerin ifade ve basın özgürlüklerine yönelik ciddi tehditler oluşturduğunu vurgulamıştır.¹⁴⁵ Bu kararlar, içerik sahiplerinin savunma haklarını kullanamadığı ve yargı sürecine dahil edilmediği erişim engelleme uygulamalarının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. Maddesiyle güvence altına alınan ifade özgürlüğünü ihlal ettiğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesinin 11.10.2023 tarihli ve E.2020/76, K.2023/172 sayılı kararı ile Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilen 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesiyle ilgili değerlendirmelerinin, **9/A maddesi için de aynen geçerli olduğu açıktır.** Söz konusu düzenleme, hukuki belirsizlikler ve keyfi uygulamalara yol açarak ağır hak ihlallerine sebebiyet vermektedir.

5651 SAYILI KANUN'UN 9/A MADDESİ KAPSAMINDA ERİŞİME ENGELLENEN URL, HABER VE İÇERİKLER: 2025 YILI DEĞERLENDİRMESİ

Bürokratik ve kamusal figürlerin eleştiriden muaf tutulması amacıyla 9/A maddesinin bir koruma kalkını olarak kullanıldığı vakalar 2025 yılı boyunca artış göstermiştir.

Ekran Görüntüsü 36: Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

¹⁴⁵ OOO Flavus ve Diğerleri/Rusya, nos. 12468/15, 23489/15 ve 19074/16, 23.06.2020, § 40; Engels/Rusya, no. 61919/16, 23.06.2020; Bulgakov/Rusya, no. 20159/15, 23.06.2020, § 35; Kharitonov/Rusya, no. 10795/14, 23.06.2020, § 43.

Dikkat çeken kararlar arasında, eski AKP Diyarbakır Milletvekili İrfan Rıza Yazıcıoğlu'nun oğlunun “başımıza bir şey gelirse sebebi babam” şeklindeki açıklamalarına dair haberlere yönelik kararlardır. Söz konusu haberler daha önce Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin 19.09.2024 tarihli kararıyla iptal edilen 9. madde uyarınca “kişilik hakları ihlali” gerekçesiyle erişime engellenmiş ve silinmesine hükmedilmişken;¹⁴⁶ Dokuzuncu maddenin iptali sonrası aynı içerikler bu kez “özel hayatın gizliliğinin ihlali” iddiasıyla Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin 10.01.2025 tarihli kararıyla yeniden erişime engellenmiştir.¹⁴⁷

Benzer şekilde, RTÜK Basın Müşavirliğine MHP'ye yakınlığıyla bilinen Bengü Türk TV Genel Yayın Yönetmeni Ünal Kaya'nın eşi Elif Kaya'nın atanmasına ilişkin BirGün gazetesinin “RTÜK'te kadrolaşma sürüyor” başlıklı haberi ve ilgili toplam 9 içerik, özel hayatın gizliliği gerekçe gösterilerek Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin 07.02.2025 tarihli kararıyla erişime engellenmesine ve yasada yer almamasına rağmen içeriklerin yayından çıkartılmasına karar verilmiştir.¹⁴⁸ BirGün'ün itirazı üzerine Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği 19.03.2025 tarihli kararıyla içerik kaldırma hükmünü kaldırmış, ancak erişim engeli devam ettirilmiştir.¹⁴⁹ Bu karar, kamu kurumlarındaki siyasi kadrolaşma iddialarını haberleştiren bir gazetecilik faaliyetini “özel hayatın gizliliği” kılıfı altında bastırmanın tipik bir örneğidir. Karar metni büyük ölçüde şablon niteliğindedir ve somut haber içeriğiyle ilgili herhangi bir bireysel değerlendirme yapılmamıştır. BirGün adına Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 37: Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

¹⁴⁶ Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği, 19.09.2024, 2024/2916 D. İş.

¹⁴⁷ Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği, 10.01.2025, 2025/98 D. İş.

¹⁴⁸ Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliği, 07.02.2025, 2025/416 D. İş.

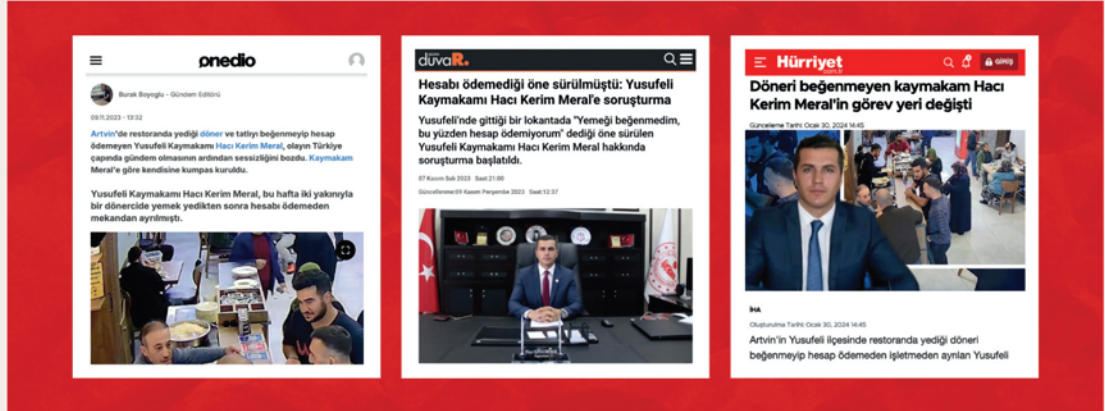
¹⁴⁹ Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği, 19.03.2025, 2025/3401 D. İş.

Bir diğer taraftan, Ekol TV Yönetim Kurulu Başkanı Emrah Doğru hakkındaki iddiaları içeren haberler İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliğinin 09.05.2025 tarihli kararıyla,¹⁵⁰ Artvin Yusufeli eski Kaymakamı Hacı Kerim Meral'in restoranda yediği yemeğin hesabını ödemediği ayrıldığı iddialarını barındıran haberler ise Hınıs Sulh Ceza Hakimliğinin 23.06.2025 tarihli kararıyla sansürlenmiştir.¹⁵¹

Ekran Görüntüsü 38: İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Ekran Görüntüsü 39: Hınıs Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Sansürün ulaştığı kitle boyutunu ve 9/A maddesinin içerik sahiplerine herhangi bir savunma hakkı tanımayan anti-demokratik yapısını gözler önüne seren en ağır örneklerden biri ise Sabah gazetesi yazarı Hilal Kaplan hakkındaki karardır. Kaplan hakkındaki çeşitli haberler, eski tweetleri, özel hayatına ilişkin iddialar, YouTube videoları ve sosyal medya paylaşımlarından oluşan toplam 1.509 farklı URL, özel

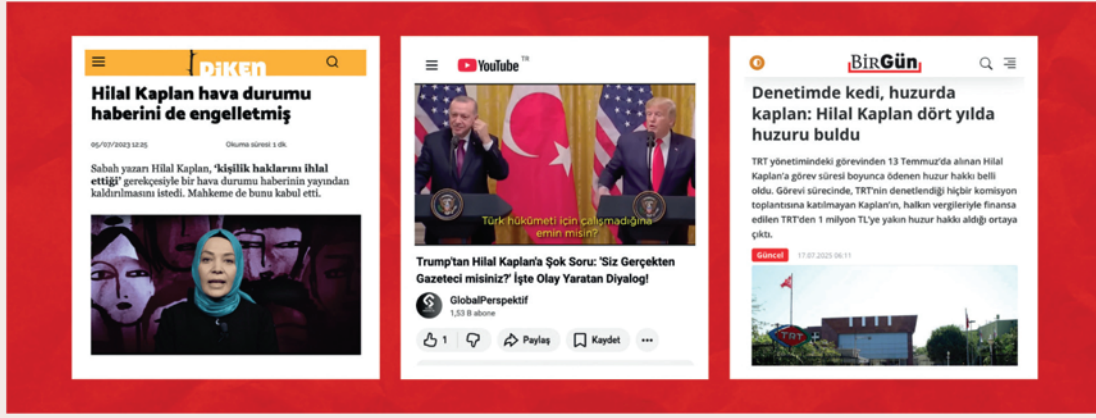
¹⁵⁰ İstanbul 5. Sulh Ceza Hakimliği, 09.05.2025, 2025/4854 D. İş.

¹⁵¹ Hınıs Sulh Ceza Hakimliği, 23.06.2025, 2025/320 D. İş.

hayatın gizliliği gerekçe gösterilerek İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliğinin tek bir kararıyla (13.11.2025 tarih ve 2025/11603 D.İş) erişime engellenmiştir.¹⁵²

Bu karar, İstanbul 7. Sulh Ceza Hakimliği'nin daha önceki ret kararına yapılan itiraz üzerine verilmiş olup, X (Twitter), Instagram, Ekşi Sözlük, YouTube ve çeşitli haber sitelerindeki yüzlerce içeriği tek kalemde susturmuştur. 9/A maddesi kapsamında verilen bu tür toplu engellemeler, içerik sahiplerine hiçbir savunma imkânı tanımamakta, kamuoyunu ilgilendiren tartışmaları tek taraflı olarak ortadan kaldırmaktadır. Bu durum, 9/A maddesi kapsamındaki erişim engelleme tedbirlerinin orantısız müdahalelere yol açtığını ve kararların kalıcı sonuçlar doğurduğunu net şekilde doğrulamaktadır. İtiraz incelemesi sonucunda verilen bu karar kesinleşmiş olup, olağan kanun yolları tüketildiğinden Diken ve BirGün adına doğrudan Anayasa Mahkemesine bireysel başvurular yapılmıştır.

Ekran Görüntüsü 40: İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenen haberler

Basına yansıyan çeşitli iddialar kapsamında Çaycuma Cumhuriyet Başsavcısı Yavuz Cengiz hakkında, avukat olan kız arkadaşının eski sevgililerini keyfi şekilde gözaltına aldığını ve kişisel verileri hukuksuz yollarla ele geçirdiği yönündeki iddialar, 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesi kullanılarak sistematik ve tekrarlı bir şekilde engellenmiştir. Başsavcının Gebze 1. Sulh Ceza Hakimliği'ne yaptığı dört ayrı başvuru sonucunda aynı haberler ve içerikler tekrar tekrar (bazıları 4 kez) erişime engellenmiştir.¹⁵³ Özellikle BirGün, Pusula Gazetesi, T24, Artı Gerçek, Gazete Pencere ve Kocaeli Halk Gazetesi gibi sitelerde yayınlanan haberler ile X ve Instagram paylaşımları, Haziran-Aralık 2025 döneminde verilen dört kararın link listelerinde büyük ölçüde örtüşen şekilde yer almıştır.

¹⁵² İstanbul 8. Sulh Ceza Hakimliği, 13.11.2025, 2025/11603 D. İş.

¹⁵³ Gebze 1. Sulh Ceza Hakimliği, 20.06.2025, 2025/2716 D. İş.; Gebze 1. Sulh Ceza Hakimliği, 26.06.2025, 2025/2837 D. İş.; Gebze 1. Sulh Ceza Hakimliği, 10.12.2025, 2025/5340 D. İş.; Gebze 1. Sulh Ceza Hakimliği, 18.12.2025, 2025/5546 D. İş.

Kamu görevlilerinin mesleki faaliyetleri, konumları veya bu faaliyetlerle bağlantılı iddialar kamuyu yakından ilgilendirmekte ve basın özgürlüğü sınırları içerisinde kalmaktadır. Buna rağmen, Anayasa'nın 20. maddesiyle korunan "özel hayatın gizliliği" kavramının sınırlarının dışına çıkılarak, doğrudan kamuoyunu ilgilendiren haberler 9/A maddesi işletilerek engellenmiştir. Kararlar arasında yüksek oranda link örtüşmesi olması, aynı içeriklere tekrar tekrar yaptırım uygulandığını ve 9/A maddesinin hukuki nitelendirme, somut illiyet bağı veya orantılılık incelemesi yapılmaksızın kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, iptal edilen eski 9. maddenin (kişilik hakları ihlali) yerine 9/A maddesinin kötüye kullanımına somut bir örnek teşkil etmekte; ifade ve basın özgürlüğüne yönelik yargısal müdahalelerin kapsamını belirsizleştirmektedir. Dolayısıyla, kamu yararı taşıyan mesleki suiistimal iddialarının "özel hayat" kapsamında toplu engellenmesi, Anayasa ve AİHM standartlarıyla bağdaşmamaktadır. Kararlar, 9/A maddesinin kötüye kullanımına somut ve çarpıcı bir örnektir.

Bir başka çarpıcı örnek ise Hınıs Sulh Ceza Hakimliği'nin 08.05.2025 tarih ve 2025/321 D.İş sayılı karardır. Manavgat Ağır Ceza Mahkemesi eski Başkanı Özkan İpiv'in başvurusu üzerine, 2021 yılında yargıladığı bir sanıkla (suç örgütü lideri olduğu iddia edilen kişiyle) aynı masada içki içtiği basına yansıyan fotoğraflar nedeniyle yapılan haberler, aradan 4 yıl geçmiş olmasına rağmen 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesi kapsamında erişime engellenmiştir.¹⁵⁴ Kararla birlikte, aralarında Artı Gerçek, BirGün, Hürriyet ve Cumhuriyet gibi haber sitelerinde yer alan haberler ile sosyal medya paylaşımları da dahil olmak üzere toplam 57 URL adresi, "özel hayatın gizliliğini ihlal eder mahiyette" olduğu gerekçesiyle erişime engellenmiş ve içeriklerin kaldırılması da emredilmiştir. Bu karar, kamu görevlisi olan bir hakim mesleki davranışlarına ilişkin kamuoyunu yakından ilgilendiren eski haberleri, zaman aşımı ve kamu yararı dikkate alınmaksızın 9/A maddesiyle susturulmasının tipik bir örneğidir.

¹⁵⁴ Hınıs Sulh Ceza Hakimliği, 08.05.2025, 2025/321 D. İş.

Son olarak, Kilis 1. Sulh Ceza Hakimliği'nin 04.02.2025 tarihli kararıyla, FETÖ iltisakı iddiasıyla 2022 yılında HSK tarafından meslekten ihraç edilen eski hakim H.Y.'nin başvurusu üzerine, isminin geçtiği ihraç haberleri “kişilik haklarına saldırı” ve “unutulma hakkı” gerekçesiyle 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesi kapsamında erişime engellenmiştir.¹⁵⁵ Kararda, aralarında BirGün, Artı Gerçek, Gazete Duvar, MedyaRadar, Evrensel, NTV, Sabah ve Hürriyet'e ait haberlerin yer aldığı 50'den fazla URL adresi erişime engellenmiştir.

Öte yandan, istisnai de olsa hukuki kazanımlar da elde edilmektedir. Sağlık Bakan Yardımcısı Dr. Şuayip Birinci'nin, grev yapan aile hekimlerini eleştirdiği toplantıya dair haberlerin Ankara Gölbaşı Sulh Ceza Hakimliğinin 09.12.2024 tarihli kararıyla engellenmesinin ardından; İfade Özgürlüğü Derneği hukuk ekibinin desteğiyle

155 Kilis 1. Sulh Ceza Hâkimliği, 04.02.2025, 2025/639 D. İş.

Gazete Duvar ve BirGün tarafından itiraz yasa yoluna başvurulmuştur. Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği, 14.01.2025 tarihli kararıyla söz konusu sansür kararını ve yaptırımları iptal etmiştir.¹⁵⁶ Ancak bu tür bireysel kazanımlar, 9/A maddesinin yapısal sorunlarını çözmekten uzak olup, sistematik sansür mekanizmasının istisnai durumlarda aksamamasından öteye geçememektedir.

Ekran Görüntüsü 44: Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği tarafından yaptırım uygulanan haberler

GENEL DEĞERLENDİRME

2025 yılı verileri, 5651 sayılı Kanun'un 9/A maddesinin, Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9. maddenin fiili ikamesi olarak araçsallaştırıldığını açık biçimde ortaya koymaktadır. İptal edilen 9. madde kapsamında "kişilik hakları ihlali" gerekçeyle verilen erişim engelleme kararlarının, 9. maddenin yürürlükten kalkmasının ardından aynı içerikler için bu kez "özel hayatın gizliliğinin ihlali" başlığı altında 9/A maddesi üzerinden yeniden verilmesi, sansür mekanizmasının hukuki dayanağının değiştirilmesine rağmen uygulamanın özünde hiçbir değişikliğe uğramadığını göstermektedir.

Bu bölümde incelenen vakalar, birbiriyle örtüşen üç temel örüntüyü gözler önüne sermektedir. Birincisi, kamu görevlilerinin ve kamusal figürlerin mesleki faaliyetlerine veya kamusal konumlarına yönelik meşru gazetecilik faaliyetlerinin, "özel hayat" kavramı genişletilerek susturulmasıdır. Sağlık Bakan Yardımcısının kamusal bir toplantıdaki açıklamalarından RTÜK'teki kadrolaşma iddialarına, bir hakim yargıladığı sanıkla aynı masada fotoğraflanmasından savcılarının mesleki suiistimal iddialarına kadar uzanan geniş bir yelpazede, kamuoyunu doğrudan ilgilendiren haberler "özel hayatın gizliliği" kılıfı altında erişime engellenmiştir.

İkincisi, kararların niteliğindeki sistematik sorunlardır. Sulh ceza hakimlikleri, 9/A maddesi kapsamındaki talepleri büyük ölçüde şablon kararlarla sonuçlandırmakta; haberin içeriği, kamu yararı boyutu, orantılılık ilkesi veya AİHM içtihatları

¹⁵⁶ Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliği, 14.01.2025, 2025/654 D. İş.

değerlendirilmeksizin toplu engellemeler gerçekleştirilmektedir. Hilal Kaplan vaka-sında tek bir kararla 1.509 URL'nin erişime engellenmesi veya Çaycuma Cumhuriyet Savcısı hakkındaki haberlerin dört ayrı kararla tekrar tekrar engellenmesi, bu şablon yaklaşımın ulaştığı boyutun somut göstergeleridir.

Üçüncüsü, 9/A maddesinin yapısal olarak içerik sahiplerine hiçbir savunma hakkı tanımayan tek taraflı yapısıdır. Erişim engelleme talepleri, içerik sahibi gazeteciler veya yayın kuruluşları sürece dahil edilmeden karara bağlanmakta; itiraz yolları ise aynı sistemin parçası olan sulh ceza hakimliklerine yönlendirilmektedir. AİHM'in Rusya aleyhine verdiği erişim engelleme kararlarında vurguladığı "içerik sahiplerinin sürece dahil olma hakkı" ilkesi, Türkiye'deki 9/A uygulamasında da sistematik olarak ihlal edilmektedir.

Sonuç olarak, Anayasa Mahkemesinin 9. maddeyi iptal ederken ortaya koyduğu anayasal gerekçelerin tamamı, hukuki belirsizlik, orantılılık ilkesine aykırılık, içerik sahiplerinin savunma hakkından yoksun bırakılması ve keyfi uygulamalara karşı yeterli güvence bulunmaması, 9/A maddesi için de birebir geçerlidir. Dokuzuncu maddenin iptali, sansür mekanizmasını ortadan kaldırmamış; yalnızca hukuki etike-tini değiştirmiştir. 9/A maddesi, mevcut haliyle, Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlükleri ile AİHS'in 10. Maddesi kapsamında-ki standartlarla bağdaşmamaktadır.

5651 SAYILI KANUN'UN 9. MADDESİNİN İPTALİNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN ALTERNATİF SANSÜR YOLU: HUKUK MAHKEMELERİ VE İHTİYATİ TEDBİR KARARLARI

Anayasa Mahkemesinin 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesini iptal eden kararının 10.10.2024 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte, kişilik hakları iddiasına dayalı erişim engelleme taleplerinde köklü bir değişim yaşanmıştır.¹⁵⁷ Kişilik haklarının korunması adı altında yıllardır bir "otomatik onay mekanizması" olarak işleyen 9. maddenin ortadan kalkması, bu mekanizmayı araçsallaştıran aktörleri yeni ve al-ternatif hukuki yollar arayışına itmiştir. İptal edilen 9. maddenin sağladığı hızlı ve etkin sansür mekanizması ortadan kalkmasına rağmen, başvuruçular erişim engel-leme kararlarını üç farklı yoldan talep etmeye devam etmiştir. Bu raporda da yer verildiği üzere, 5651 sayılı Kanun'un 8/A ve 9/A maddeleri kapsamında sulh ceza hakimliklerine yapılan başvurulara üçüncü bir kol olarak asliye hukuk mahkemele-rine, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) uyarınca, ihtiyati tedbir yo-luyla içerik kaldırma ve erişim engelleme kararlarının talep edilmesi de eklenmiş-tir.¹⁵⁸ Bu yeni uygulama, özellikle kamu görevlileri, iş insanları ve tanınmış kişiler tarafından yoğun şekilde kullanılmakta ve iptal edilen 9. maddenin fiili devamı ni-teliğini taşımaktadır.

¹⁵⁷ AYM, E. 2020/76, K. 2023/172, 11.10.2023, R.G. 10.01.2024-32425. Kararın yürürlük tarihi: 10.10.2024.

¹⁵⁸ 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, md. 389/1.

HUKUKİ DAYANAK VE UYGULAMADAKİ DÖNÜŞÜM

Hukuk mahkemeleri tarafından verilen ihtiyati tedbir kararları, esasen özel hukuk uyuşmazlıklarında hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşmasını veya tamamen imkânsız hale gelmesini önlemek amacıyla ihdas edilmiş olan HMK'nın 389. ve devamı maddelerine dayandırılmaktadır. HMK md. 389/1, "mevcut durumda meydana gelebilecek bir değişme nedeniyle hakkın elde edilmesinin önemli ölçüde zorlaşacağından ya da tamamen imkânsız hâle geleceğinden veya gecikme sebebiyle bir sakıncanın yahut ciddi bir zararın doğacağından endişe edilmesi hâllerinde" uyuşmazlık konusu hakkında ihtiyati tedbir kararı verilebileceğini düzenlemektedir.

Ancak bu yol, 9. maddenin yürürlükte olduğu dönemde de Yargıtay içtihadı nedeniyle fiilen tıkanmıştı. Anayasa Mahkemesi'nin İ.D. ve Diğerleri kararında açıkça ortaya konduğu üzere,¹⁵⁹ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 5651 sayılı Kanun'u özel kanun (*lex specialis*) kabul ederek asliye hukuk mahkemelerini görevsiz bırakmış ve Türk Medeni Kanunu'nun 24-25. maddelerine dayalı genel hukuk yolunu, kişilik hakları ihlallerinde İnternet içeriğine erişimin engellenmesi taleplerine kapatmıştır.¹⁶⁰ Bu içtihat, 9. maddenin iptalinden sonra HMK 389 ve devamı maddeleri ile yeniden canlandırılmak istenen ihtiyati tedbir yolunun hukuki zeminini de zayıflatmaktadır.

Anayasa Mahkemesi, İ.D. ve Diğerleri kararında, 9. maddenin yürürlükte olduğu dönemde bile başvuru sahiplerinin şeref ve itibarın korunması hakkına hukuki çare arayabilecekleri etkili bir başvuru yolu bulunmadığını tespit etmiştir.¹⁶¹ Bu tespitte belirleyici olan, Yargıtay'ın 5651 sayılı Kanun'u *lex specialis* kabul ederek genel hukuk yolunu kapatmış olmasıydı. Ne var ki, 9. maddenin iptal edilmesiyle bu *lex specialis* ortadan kalkmış; ancak yasama organı boşluğu dolduracak yeni bir düzenleme yapmamıştır. Bu hukuki boşluk, bir yandan kişilik hakları ihlali mağdurlarını etkili bir başvuru yolundan yoksun bırakmakta, öte yandan bazı aktörlerin HMK'nın ihtiyati tedbir hükümlerine başvurarak asliye hukuk mahkemelerinden erişim engelleme kararı talep etmesinin önünü açmaktadır. Nitekim 9. maddenin iptali sonrası dönemde, özellikle kamuoyunu yakından ilgilendiren gazetecilik faaliyetlerine konu haberlerin "kişilik haklarına saldırı" iddiasıyla hukuk mahkemeleri nezdinde açılan tazminat veya müdahalenin men'i davalarında ihtiyati tedbir yoluyla erişime engellendiği ve içeriklerin kaldırılmasına hükmedildiği görülmektedir. Ancak bu uygulamanın hukuki meşruiyeti son derece tartışmalıdır. 5651 sayılı Kanun'un İnternet içeriklerine yönelik müdahaleleri düzenleyen diğer maddeleri (8/A, 9/A) hâlâ yürürlükte ve bu alandaki usul ve esasların özel kanunla belirlenmiş olması, genel hükümler üzerinden paralel bir müdahale yolunun açılmasını normlar hiyerarşisi bakımından sorunlu kılmaktadır.

¹⁵⁹ AYM, İ.D. ve Diğerleri Başvurusu, B. No: 2016/14513, 28.12.2022, R.G. 24.03.2023-32142, §§ 97-98.

¹⁶⁰ Yargıtay 4. Hukuk Dairesi, E. 2013/17358, K. 2013/19417, 09.12.2013. Kararda 5651 sayılı Kanun'un 'özel kanun' niteliğinde olduğu ve İnternet içeriklerine yönelik erişim engelleme taleplerinde sulh ceza hakimliklerinin görevli olduğu belirtilmiştir. Ayrıca bkz. E. 2012/6581, K. 2012/10331, 13.06.2012; E.2013/4447, K.2013/5761, 28.03.2013; E. 2016/12634, K. 2018/7778, 10.12.2018; E. 2016/15622, K. 2019/1452, 14.03.2019

¹⁶¹ AYM, İ.D. ve Diğerleri, § 97: "Anayasa Mahkemesi hâlihazırda erişimin engellenmesi taleplerinin reddedilmesi nedeniyle başvuru sahiplerinin müdahale edilen şeref ve itibarın korunması hakkına hukuki çare arayabilecekleri etkili bir başvuru yolu bulunmadığı sonucuna varmıştır."

USUL HUKUKU VE TEMEL HAKLAR BAKIMINDAN SORUNLAR

Bu yeni mekanizmanın en ciddi sorunu, usul hukukunun temel ilkelerinin sistematik ihlalidir. İhtiyati tedbir, esastan hüküm verilinceye kadar mevcut durumun korunmasını amaçlayan geçici bir hukuki koruma aracıdır. Ancak asliye hukuk mahkemeleri, esas dava açılmadan, haberlerin içeriğini fiilen değerlendirerek sanki esas hakkında yargılama yapmışçasına ihtiyati tedbir kararı vermekte ve haberlerin erişime engellenmesine veya yayından kaldırılmasına hükmetmektedir. Bu yaklaşım, Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin açıkça belirttiği “esas uyuşmazlığı çözecek tarzda ihtiyati tedbir verilemez” ilkesine aykırıdır.¹⁶² Üstelik HMK'nın 397. maddesi uyarınca, dava açılmasından önce verilen tedbir kararının uygulanmasından itibaren iki hafta içinde esas dava açılmadığı takdirde tedbir kendiliğinden kalkması gerekirken, bu zorunluluğun da sıklıkla göz ardı edildiği gözlemlenmektedir.¹⁶³ Nitekim asliye hukuk mahkemelerinin verdiği ihtiyati tedbir kararları, Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB) aracılığıyla haber kuruluşlarına iletilmekte; ancak talep eden tarafça herhangi bir esas dava açılmadığı durumlarda mahkemeler, HMK md. 397/3 uyarınca tedbirin kendiliğinden kalktığını ne haber kuruluşlarına ne de ESB'ye bildirmemektedir.

SAVUNMA HAKKININ İHLALİ VE TEK TARAFLI YARGILAMA

HMK kapsamında verilen ihtiyati tedbir kararlarının büyük çoğunluğu, karşı taraf (içerik sağlayıcı veya yayıncı) dinlenilmeden, dosya üzerinden ve tek taraflı (ex parte) olarak verilmektedir. Bu durum, silahların eşitliği ilkesini ve savunma hakkını telafisi imkânsız şekilde zedelemektedir. Anayasa Mahkemesi, Keskin Kalem Yayıncılık ve Diğerleri pilot kararında, karardan etkilenecek olan yayın organının ilgililerinin yargılama usulüne ilişkin güvencelerden yararlanamamasının doğrudan ifade özgürlüğü ihlali oluşturduğunu açıkça vurgulamıştır.¹⁶⁴

İHTİYATİ TEDBİRİN SINIRLARININ AŞILMASI

İhtiyati tedbir, asıl hükmü verinceye kadar mevcut durumun korunmasını amaçlayan geçici bir hukuki koruma aracıdır. Ancak içeriklerin tamamen silinmesine veya erişimin kalıcı olarak engellenmesine yönelik kararlar, uyuşmazlığın esasını çözer nitelikte olup geçicilik vasfıyla bağdaşmamaktadır. Bu haliyle tedbir, bir koruma aracı olmaktan çıkıp nihai bir yaptırıma dönüşmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi, erişimin engellenmesinin “o içeriğin belirli bir ülke sınırları içinden ulaşılmasına kararın verildiği tarihten itibaren süresiz olarak engellediğinden ağır bir müdahale aracı” olduğunu vurgulamıştır.¹⁶⁵

¹⁶² Yargıtay 19. Hukuk Dairesi, E. 2019/2981, K. 2019/4812, 17.10.2019. Bkz. ayrıca Kuru B, Arslan R ve Yılmaz E, Medenî Usul Hukuku Ders Kitabı (25. Baskı, Yetkin Yayınları 2014) 561.

¹⁶³ HMK md. 397/1: ‘İhtiyati tedbir kararının uygulanmasını talep eden taraf, kararın uygulanmasından itibaren iki hafta içinde esas hakkındaki davasını açmak zorundadır. Aksi hâlde tedbir kendiliğinden kalkar.’

¹⁶⁴ AYM, Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri [GK], B. No: 2018/14884, 27.10.2021, §§ 133, 159.

¹⁶⁵ AYM, Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri [GK], B. No: 2018/14884, 27.10.2021, § 92: “Erişimin

İSPAT KRİTERLERİNİN GEVŞETİLMESİ VE HARÇ USULÜ

İhtiyati tedbir yoluyla işletilen bu sansür mekanizmasını daha da sorunlu kılan iki usul zafiyeti dikkat çekmektedir: ispat eşiğinin düşüklüğü ve harç yükümlülüğünün göz ardı edilmesi. HMK md. 390/2, tedbir talep eden tarafın haklılığını yalnızca “yaklaşık olarak ispat” etmesini yeterli görmektedir.¹⁶⁶ Basın ve ifade özgürlüğünü doğrudan kısıtlayan müdahalelerde bu denli düşük bir eşiğin uygulanması, kamu yararı taşıyan haberlerin kolaylıkla sansürlenmesinin önünü açmaktadır. Ayrıca 492 sayılı Harçlar Kanunu’nun 32. maddesi ve Ek-1 Tarife gereği her bir yayıncı ve her bir haber için ayrı harç yatırılması gerekirken, yüzlerce URL’yi kapsayan toplu taleplerde tek harçla işlem yapılmaktadır.¹⁶⁷ Yargıtay 3. Hukuk Dairesi bu konuda açık bir içtihat oluşturmuş olmasına rağmen,¹⁶⁸ uygulamada bu usul kuralı sistematik olarak göz ardı edilmektedir. Bu durum, Anayasa’nın 36. ve AİHS’in 6. maddeleri ile korunan adil yargılanma hakkını doğrudan zedelemekte, çekişmesiz yargılama usulünü basın özgürlüğüne karşı bir silaha dönüştürmektedir.

ANAYASA MAHKEMESİ İÇTİHADININ BERTARAF EDİLMESİ VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE ETKİSİ

Uygulamanın en kritik boyutlarından birini, Anayasa Mahkemesi’nin 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesine ilişkin içtihadının tamamen göz ardı edilmesi oluşturmaktadır. AYM, Fetullah Gülen (2)¹⁶⁹ ve Ali Kızık,¹⁷⁰ kararlarında erişim engelleme tedbirlerinin ancak “ilk bakışta ihlal” (*prima facie*) ölçütleri doğrultusunda verilebileceğini açıkça ortaya koymuştur. Bu ölçütler şu üç koşulun kümülatif olarak karşılanmasını gerektirmektedir: (i) içeriğin hukuka aykırılığının belirgin olması; (ii) içeriğin gerçek dışılığının belirgin olması; (iii) zararın süratle giderilmesinin zaruri olması.

Ancak asliye hukuk mahkemeleri, iptal edilen 9. maddenin öngördüğü usulü HMK kılıfı altında yeniden canlandırarak bu anayasal dengelemeyi yapmamakta, haber kuruluşlarına savunma hakkı tanınamakta ve kararlarını tek taraflı dilekçelere dayandırmaktadır. AYM’nin Orhan Aydın kararında özetlenen yerleşik içtihat uyarınca, ifade özgürlüğü ile kişilik haklarının çatışması halinde uygulanması gereken dengeleme ölçütleri arasında şunlar yer almaktadır: ifadelerin kim tarafından dile getirildiği; hedef alınan kişinin kim olduğu ve ünlülük derecesi; ifadelerin genel yarara ilişkin bir tartışmaya katkı sağlayıp sağlamadığı; kamuyu bilgilendirme değeri ve güncellik; müştekinin cevap verme imkânının olup olmadığı; ifadelerin hedef alınan kişinin hayatı üzerindeki etkisi; cezalandırmaya konu edilen ifadelerin bağlamdan koparılıp koparılmadığı ve başvurucunun yaptırıma maruz kalma endişesinin caydırıcı etki

engellenmesi, o içeriğin belirli bir ülke sınırları içinden ulaşılmasına kararın verildiği tarihten itibaren süresiz olarak engellediğinden ağır bir müdahale aracıdır.”

¹⁶⁶ HMK md. 390/2.

¹⁶⁷ 492 sayılı Harçlar Kanunu, md. 32 ve Ek-1 Tarife.

¹⁶⁸ Yargıtay 3. Hukuk Dairesi, E. 2022/1582, K. 2022/5882, 16.06.2022.

¹⁶⁹ AYM, Fetullah Gülen (2), B. No: 2014/11499, 22.09.2016, § 24.

¹⁷⁰ AYM, Ali Kızık, B. No: 2014/5552, 26.10.2017, § 62.

yaratıp yaratmayacağı.¹⁷¹ Tüm bu unsurların her bir içerik açısından ayrı ayrı değerlendirilmesi tam bir yargılama gerektirmektedir. Dolayısıyla, erişimin engellenmesi yönünde verilen bir ihtiyati tedbir kararı, yargılama sonucunda varılabilecek hukuki değerlendirmeyi fiilen peşinen tesis etmekte; böylece ihtiyati tedbirin geçici ve tamamlayıcı niteliği ortadan kalkmaktadır.

Sonuçta, kamuoyunu yakından ilgilendiren haberler “kişilik hakları” gerekçesiyle erişime engellenmekte, basın özgürlüğü ve haber alma hakkı ağır şekilde zedelenmektedir. Bu mekanizma, savunma hakkı, harç usulü ve orantılılık ilkelerini sistematik olarak ihlal etmekte ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararının normatif etkisini bertaraf etmektedir.

UYGULAMANIN AİHM İÇTİHADİ İŞİĞİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

Hukuk mahkemelerinin ihtiyati tedbir kılıfı altında verdikleri erişim engelleme kararları, yalnızca iç hukuk normlarını değil, aynı zamanda Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10. maddesiyle güvence altına alınan ifade özgürlüğünü de doğrudan ihlal etmektedir. AİHM, yerleşik içtihadında İnternet erişiminin engellenmesinin ifade özgürlüğüne ağır bir müdahale teşkil ettiğini ve bu tür tedbirlerin ancak zorunlu toplumsal bir ihtiyacı karşıladığının somut olarak ortaya konulabilmesi halinde demokratik toplumda meşru sayılabileceğini defalarca vurgulamıştır.¹⁷² Bu bağlamda doğrudan belirleyici nitelikte olan, AİHM’in Savcı Çengel/Türkiye kararıdır.¹⁷³ Mahkeme bu kararında, 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesi kapsamındaki erişim engelleme usulünün yalnızca prima facie ihlal koşullarının, dolayısıyla hukuka aykırılığın ve kişilik haklarına müdahalenin ilk bakışta belirgin olduğu ve zararın süratle giderilmesinin zaruri bulunduğu durumlarda istisnai olarak işletilebileceğini açıkça teyit etmiştir. Bu koşulların mevcut olmadığı hallerde ise çekişmeli yargılama güvencelerinin tam olarak sağlandığı genel hukuk yolunun, TMK md. 24-25 ve TBK md. 58 kapsamında açılacak bir davanın, başvurulabilir ve etkili bir yol olduğunu tespit etmiştir. Mahkeme aynı kararda, Türk hukukunda öngörüldüğü şekliyle bir İnternet içeriğine erişimin süresiz olarak engellenmesi tedbirinin pek çok durumda basın ve ifade özgürlüğünü orantısız biçimde kısıtlayacağını da ayrıca vurgulamıştır.

Savcı Çengel kararının bu bölüm açısından taşıdığı asıl önem, argümanımızın tam karşıt aynasını oluşturmasından kaynaklanmaktadır. AİHM “prima facie ihlal koşulları yoksa çekişmeli yargılamaya git” derken; incelediğimiz pratik, çekişmeli yargılama görünümü altındaki ihtiyati tedbir mekanizmasının da prima facie ihlal denetiminden kaçınarak erişim engelleme sonucunu doğurduğunu ortaya koymaktadır. Dolayısıyla ne 9. madde kapsamındaki çekişmesiz yargılama usulü ne de HMK kapsamındaki ihtiyati tedbir yolu, Sözleşme’nin öngördüğü kanunilik, meşru amaç ve demokratik toplumda gereklilik testlerini karşılamaktadır. AİHM’in bu içtihadı, söz konusu kararların Sözleşme’nin 10. maddesi bakımından ciddi sorunlar içerdiğini

¹⁷¹ AYM, Orhan Aydın, B. No: 2020/13392, 05.09.2023, § 10. Ayrıca bkz. Ceyhan Tunç, B. No: 2017/20822, 14/9/2021, §§ 32-36; Ozan Güven [GK], B. No: 2021/8967, 27.09/023, §§ 31-25.

¹⁷² AİHM, Yıldırım/Türkiye, no. 3111/10, 18.12.2012, §§ 47-68; Cengiz ve Diğerleri/Türkiye, nos. 48226/10 ve 14027/11, 01.12.2015.

¹⁷³ AİHM Savcı Çengel/Türkiye, no. 30697/19, 18.05.2021.

teyit etmekte; öte yandan, erişim engellemesi gibi ağır bir yaptırımın ancak sınırları kesin olarak belirlenmiş ve kötüye kullanılmaya karşı etkin yargısal denetim sağlayan bir yasal çerçeve içinde uygulanabileceğini hatırlatmaktadır.

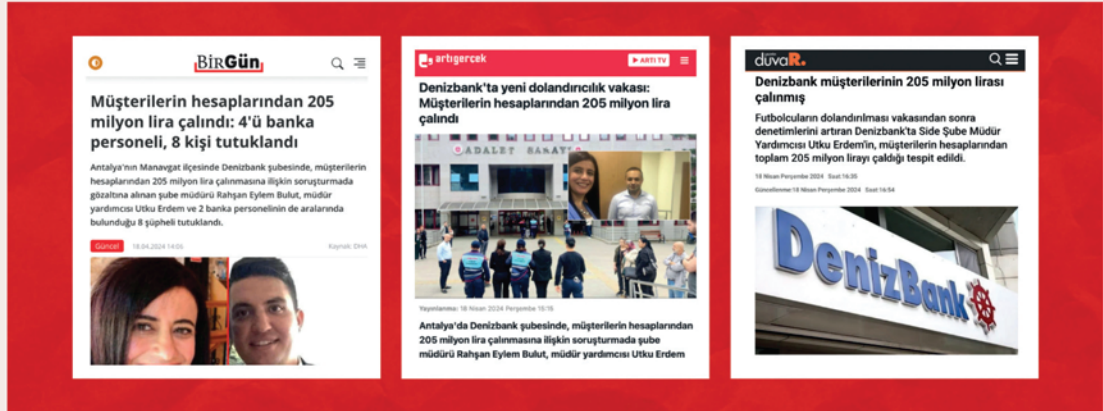
2025 YILI KARARLARININ ANALİZİ

2025 yılında hukuk mahkemelerinden verilen ihtiyati tedbir kararları, yukarıda çerçevesi çizilen hukuki sorunların somut tezahürleri olarak dikkat çekmektedir. Aşağıda incelenen kararlar, bu alternatif sansür mekanizmasının kapsamını, aktörlerini ve hukuki kırılganlıklarını ortaya koymaktadır.

MANAVGAT 4. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 2025/14 D. İŞ KARARI

Manavgat 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, 30.04.2025 tarihli kararıyla, Denizbank Manavgat Side Şubesi eski müdürü R.E.B.'nin başvurusu üzerine, hakkında yürütülen soruşturmada 14.10.2024 tarihinde “kovuşturmaya yer olmadığı” kararı verilmiş olmasına rağmen, BirGün, Gazete Duvar ve Artı Gerçek başta olmak üzere çeşitli haber sitelerinde yayınlanan toplam 95 URL hakkında HMK md. 389 ve devamı uyarınca ihtiyati tedbir kararı vermiştir.¹⁷⁴ Kararda ayrıca 5651 sayılı Kanun’un 9/A maddesine de atıf yapılmıştır. Karar, haber sitelerine usulüne uygun tebliğ edilmemiş ve savunma hakkı tanınmamıştır.

Ekran Görüntüsü 45: Manavgat 4. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler

Gazete Duvar, BirGün ve Artı Gerçek, kararın tebliğ edilmediğini, HMK md. 397 uyarınca iki hafta içinde esas dava açılmadığı için tedbirin kendiliğinden kalkması gerektiğini belirterek kararın kaldırılmasını talep etmiştir. Mahkeme, 22.07.2025 tarihli ek kararıyla itirazı kabul etmiş ve tedbirin kendiliğinden kalktığının tespitiyle

¹⁷⁴ Manavgat 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2025/14 D.İş, 30.04.2025.

kaldırılmasına karar vermiştir.¹⁷⁵ Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi ise istinaf incelemesinde, “ihtiyati tedbir esas hakkında karar verilemez” ilkesine dayanarak ilk derece mahkemesinin kaldırma kararını onamış ve böyle bir talebin sulh ceza hakimliğinin görev alanında olduğunu açıkça belirtmiştir.¹⁷⁶

Manavgat kararı, HMK 389 ve devamı ile oluşturulan alternatif sansür yolunun iptal edilen 9. maddenin ruhunu farklı bir kılıf altında devam ettirmeye çalıştığını, ancak usul kurallarının bu yolda önemli bir fren mekanizması oluşturabildiğini göstermektedir. Ne var ki BAM kararı ayrı bir sorunsal gün yüzüne çıkarmaktadır. 16.10.2025 tarihli istinaf kararında BAM, ihtiyati tedbir talebini reddederken “talep konusu yayınlara ilişkin sulh ceza hakimliğince erişimin engellenmesi talebinde bulunulabileceği”ni belirtmiştir. Oysa bu karar, 9. maddenin yürürlükten kalktığı 10.10.2024 tarihinden tam bir yıl sonra verilmiştir. Dokuzuncu maddenin iptaliyle birlikte kişilik hakları gerekçesiyle sulh ceza hakimliklerine başvuru imkânı da ortadan kalkmış; yerine geçecek herhangi bir yasal düzenleme yapılmamıştır. BAM’ın bu tespiti, ya iptal kararının yargı tarafından henüz tam olarak içselleştirilmediğine ya da ortaya çıkan yasal boşluğun mahkemeleri işlevsel olmayan bir yola yönlendirmeye devam ettiğine işaret etmektedir. Her iki ihtimal de 9. maddenin iptalinden sonra oluşan hukuki belirsizliğin yargı pratiklerine yansımalarının çarpıcı bir belgesi niteliğindedir.

İSTANBUL 48. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 2025/38 D. İŞ KARARI

İstanbul 48. Asliye Hukuk Mahkemesi, 05.12.2025 tarihli kararıyla Ö.B.’nin başvurusu üzerine 300’den fazla URL hakkında HMK md. 389 ve devamı uyarınca erişim engeli tedbiri vermiştir.¹⁷⁷ Karar, başvurucunun “ünlülerin tefecisi” olarak nitelendirildiği ve Seda Sayan’ın da adının geçtiği tefeci operasyonuna ilişkin, aralarında Karar, Gazete

Ekran Görüntüsü 46: İstanbul 48. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler

¹⁷⁵ Manavgat 4. Asliye Hukuk Mahkemesi, 22.07.2025 tarihli ek karar.

¹⁷⁶ Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, E. 2025/601, K. 2025/781, 16.10.2025.

¹⁷⁷ İstanbul 48. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2025/38 D. İş, 05.12.2025.

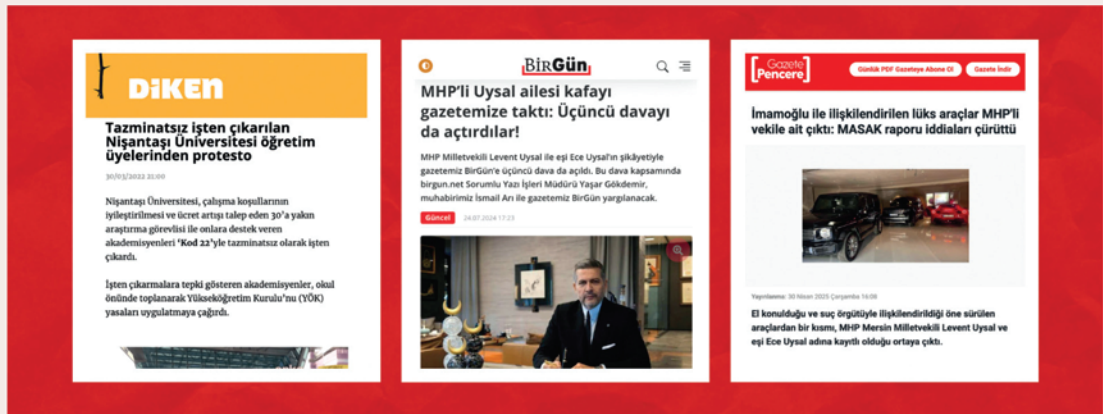
Duvar, Gazete Pencere ve Diken'in de haberlerini kapsamakta olup mahkeme bunların tamamını "kişilik haklarına saldırı" gerekçesiyle erişime engellemiştir. Mahkeme, talebi teminatsız olarak kabul etmiş ve karar tek taraflı olarak, haber sitelerine tebliğ edilmeden verilmiştir. Dikkat çekici biçimde, kararda AYM tarafından iptal edilen 5651 sayılı Kanun'un 9/6 ve 9/8. maddelerine de atıf yapılarak, artık yürürlükte olmayan bir norma hukuki dayanak oluşturulmaya çalışılmıştır.

Gazete Duvar, Gazete Pencere ve Diken, kararın tebliğ edilmediğini, başvuru harcının yatırılmadığını, HMK md. 397 uyarınca iki hafta içinde esas dava açılmadığı için tedbirin kendiliğinden kalkması gerektiğini, AYM içtihadının göz ardı edildiğini ve harç usulü ihlali bulunduğunu belirterek itiraz etmiştir. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi, 08.04.2026 tarihli kararıyla haber sitelerinin istinaf başvurusunu kabul ederek ilk derece mahkemesinin tedbir kararını kaldırmıştır. BAM, kararında ihtiyati tedbirin uyuşmazlığın esasını çözecek nihai karar niteliğinde olamayacağını ve HMK 389 ve devamı maddelerinin kalıcı içerik kaldırma veya erişim engeli taleplerine uygun olmadığını açıkça vurgulamıştır.¹⁷⁸

MERSİN 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ KARARLARI

Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2025 yılında iki ayrı kararla bu alternatif sansür mekanizmasının tipik örneklerini oluşturmuştur. İlk kararında, MHP Mersin Milletvekili Levent Uysal ve eşi Ece Uysal'ın başvurusu üzerine, Nişantaşı Üniversitesi yönetimi, akademik personel kısıymı, sahte diploma skandalları, lüks araç iddiaları ve kişisel yaşamlarına ilişkin haberleri "kişilik haklarına saldırı" gerekçesiyle 313 URL hakkında ihtiyati tedbir kararı vermiştir.¹⁷⁹ Karar, BirGün, Gazete Duvar, Artı Gerçek, Diken, Odatv, Gazete Pencere ve çok sayıda yerel-ulusal haber sitesi ile sosyal medya

Ekran Görüntüsü 47: Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler

¹⁷⁸ İstanbul BAM 4. Hukuk Dairesi, E. 2026/1110, K. 2026/1757, 08.04.2026.

¹⁷⁹ Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2025/33 D.İş, 30.05.2025.

platformlarındaki haber ve paylaşımları kapsamaktadır. Mahkeme, talebi teminatsız olarak kabul etmiş ve karar tek taraflı olarak, haberin güncelliği, kamu yararı ve basın özgürlüğü unsurları göz ardı edilerek verilmiştir. Kamuoyunu yakından ilgilendiren üniversite yönetimi, akademik özgürlük ve milletvekili sıfatıyla ilgili haberler, “kişilik hakları” kılıfı altında tek kalemde sansürlenmiştir. Bu karara karşı BirGün tarafından yapılan itiraz ise karara bağlanmamış, başvuruclar tarafından da haber sitelerine karşı herhangi bir dava açılmamıştır.

Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından verilen ikinci karara konu olayda, AK Parti Mersin Milletvekili Zeynep Gül Yılmaz’ın 2021 yılında TAG Otoyolu Çeşmeli gişelerinde polis ekiplerince aracının durdurulması sırasında yaşanan tartışma ve polislerle olan diyalogu kayıt altına alınmış; söz konusu video kaydı çok sayıda habere ve sosyal medya paylaşımına konu olmuştur.¹⁸⁰ Yılmaz, “kişilik haklarına saldırı” iddiasıyla 402 URL hakkında ihtiyati tedbir talebinde bulunmuş ve mahkeme talebi aynı gün tek taraflı olarak kabul etmiştir. Kamuoyunu yakından ilgilendiren bir milletvekilinin göreviyle bağlantılı davranışına ilişkin haberler, AYM içtihadıyla korunan kamu yararı, güncellik, öz-biçim dengesi ve ifade özgürlüğünün demokratik toplumdaki rolü gibi unsurları göz ardı edilerek Mahkeme tarafından kalıcı nitelikte tedbir karar verilmiştir.

Ekran Görüntüsü 48: Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından yaptırım uygulanan haberler

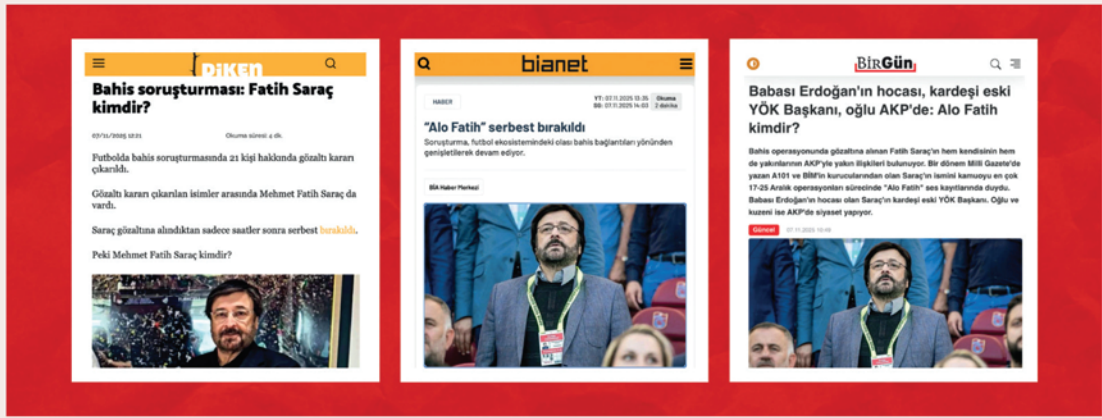
Her iki kararın da ortak özelliği, milletvekilleri gibi kamusal figürlerin kişilik hakları iddiasını araçsallaştırarak yüzlerce URL'nin tek bir başvuruyla erişime engellenmesini sağlamasıdır. Bu durum, siyasi aktörlerin medya üzerindeki baskı araçlarının 9. maddenin iptali sonrasında dahi sürdüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Üstelik her iki başvuruda da haber kuruluşları aleyhine esastan herhangi bir dava açılmamış; buna karşın Mahkeme, HMK md. 397/3 uyarınca tedbirin kendiliğinden kalktığını ne haber kuruluşlarına ne de ESB'ye bildirmemiştir.

¹⁸⁰ Mersin 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2025/1 D.İş, 28.01.2025.

KAYSERİ 12. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ 2025/34 D. İŞ KARARI

Kayseri 12. Asliye Hukuk Mahkemesi, Mehmet Fatih Saraç'ın başvurusu üzerine 26.11.2025 tarihli kararıyla, "Alo Fatih" soruşturması ve bağlantılarına ilişkin haberler hakkında 26 URL adresi için erişimin tedbiren engellenmesine karar vermiştir.¹⁸¹ Karar, Bianet, Diken, BirGün, Halk TV, T24, Sözcü, Cumhuriyet, Medyascope ve çeşitli sosyal medya platformlarındaki haberleri kapsamaktadır. Mahkeme talebi kısmen kabul ederek erişim engellenmesine hükmetmiş, ancak içerik kaldırma talebini "esas hakkında karar niteliğinde olacağı" gerekçesiyle reddetmiştir. Karar, 50.000 TL nakdi teminat şartıyla ve HMK md. 397 uyarınca iki hafta içinde esas dava açılmazsa tedbirin kendiliğinden kalkacağına ilişkin açık ihtarla verilmiştir.

Ekran Görüntüsü 49: Kayseri 12. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen haberler

Bianet ve Diken, 25.12.2025 tarihinde mahkemeye sunduğu dilekçeyle tedbirin kendiliğinden kalktığının tespitini talep etmiştir. Gerekçe olarak esas davanın kararın üzerinden geçen bir aylık sürede açılmadığı, kararın hasımsız usulle verildiği, harç eksikliği bulunduğu ve kararın müvekkillere usulüne uygun tebliğ edilmediği ileri sürülmüştür. Kayseri 12. Asliye Hukuk Mahkemesi, bu talebi cevapsız bırakmış, herhangi bir karar almamıştır. Dolayısıyla, kamuoyunu yakından ilgilendiren bir bahis soruşturmasına ilişkin haberler, kişilik hakları gerekçesiyle tek kalemde erişime engellenmeye çalışılmış; AYM içtihadında ısrarla vurgulanan ilk bakışta ihlal, kamu yararı, güncellik ve öz-biçim dengesi unsurları göz ardı edilmiştir.

VAN 8. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİNİN 2025/33 D. İŞ KARARI

Van 8. Asliye Hukuk Mahkemesi, 08.09.2025 tarihli ve 2025/33 D. İş sayılı kararıyla, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Rektörlüğü'nün başvurusu üzerine, üniversite rektörü

¹⁸¹ Kayseri 12. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2025/34 D.İş, 26.11.2025.

ve genel sekreterine yönelik “kişilik haklarına saldırı” içerdiği ileri sürülen 226 URL hakkında HMK md. 389 ve devamı uyarınca erişim engeli tedbiri vermiştir. Karar, talep edildiği gün dosya üzerinden, tek taraflı olarak ve tebligat yapılmadan verilmiştir.

Kararın içerik açısından en dikkat çekici boyutu, engellenen adreslerin tamamının X (Twitter) platformu paylaşımlarından oluşmasıdır. Söz konusu paylaşımlar, Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi öğrencisi Rojin Kabaiş’in şüpheli ölümüne ilişkin kamuoyunun etkin soruşturma talebini dile getiren içeriklerden oluşmaktadır. BBC Türkçe de dahil olmak üzere ulusal ve uluslararası medyada geniş yer bulan bu ölüm olayı;¹⁸² üzerinde tespit edilen iki ayrı erkek DNA’sı, Adli Tıp Kurumu’nun tartışmalı raporu ve Van ile Diyarbakır barolarının “ciddi ihmal” gerekçesiyle suç duyurusunda bulunması nedeniyle kamuoyunda yoğun tartışma konusu olmuştu. Engellenen paylaşımlar arasında, ölüm olayına ilişkin soruları ve hesap sorma taleplerini içeren beş adet **Grok** ve bir adet **Perplexity** yapay zeka platformlarına ait paylaşımlar da bulunmaktadır. Bu durum, ihtiyati tedbir yoluyla erişim engellemesinin geleneksel haber içeriklerinin ötesinde, yapay zeka platformlarındaki kamusal tartışma ve sorgulamaların da hedef alabileceğini ilk kez belgeleyen bir karar niteliği taşımaktadır.

Ekran Görüntüsü 50: Van 8. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından erişime engellenen paylaşımlar

Kararın hukuki gerekçesi bakımından da önemli bir tespite yer verilmiştir. Mahkeme, 9. maddenin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildiğini açıkça kabul etmekle birlikte, TMK’nın 24 ve 25. maddeleri ile HMK’nın genel yetki hükümlerine dayanarak asliye hukuk mahkemesinin görevli olduğunu saptamış ve Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ile Yargıtay 4. Hukuk Dairesi kararlarına atıfla tedbir talebini inceleme yetkisi bulunduğu sonucuna varmıştır. Bu gerekçe, bir yandan 9. maddenin iptalinin asliye hukuk mahkemesinin genel yargı yetkisini ortadan kaldırmadığını

¹⁸² BBC Türkçe, “Rojin Kabaiş’in şüpheli ölümü: Adli Tıp’tan yapılan yeni açıklama neden önemli?” 02.10.2025; Bianet, “Rojin Kabaiş’in şüpheli ölümüne dair neler biliniyor?” 26.09.2025; Bianet “Access blocked to social media posts about suspicious death of 21-year-old woman,” 17.09.2025; Mandates of the Special Rapporteur on violence against women and girls, its causes and consequences and the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary execution, AL TUR 2/2026, 04.01.2026, <https://spcommreports.ohchr.org/TMResultsBase/DownloadPublicCommunicationFile?gId=30737>

ortaya koyarken, öte yandan başvuruçuların bu yargı yolunu sistematik biçimde araçsallaştırmasının önünde hukuki bir engel de oluşturmamaktadır.

Bu karar, alternatif sansür mekanizmasının işleyişi bakımından birçok açıdan özellikle çarpıcıdır. Başvurucu bir üniversite rektörlüğü ve dolayısıyla bir kamu kurumudur; talep ise doğrudan üniversiteyi ilgilendiren şüpheli bir ölüm olayına dair kamuoyunun hesap sorma ve şeffaflık taleplerini susturmaya yöneliktir. 226 URL hakkında tek bir başvuruyla, aynı gün, savunma hakkı tanınmadan erişim engeli verilmesi; bu mekanizmanın siyasi aktörler ve kamuya karşı sorumlu kurumlar tarafından da kamusal eleştiriyi ve demokratik denetimi bastırma amacıyla etkin biçimde kullanılabildiğini açıkça göstermektedir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

2025 yılı kararlarının toplu bir değerlendirmesi, hukuk mahkemeleri üzerinden yürütülen bu yeni sansür pratiğinin belirgin bir örüntü sergilediğini ortaya koymaktadır. İncelenen davaların tamamında, kamu yararı taşıyan haberlerin “kişilik haklarına saldırı” gerekçesiyle tek taraflı olarak, savunma hakkı tanınmadan ve çoğunlukla teminatsız biçimde engellenmesi talep edilmektedir. Başvuruçuların büyük çoğunluğu milletvekilleri, iş insanları veya soruşturma konusu olan kişilerdir. Engellenmesi talep edilen URL sayıları ise bu mekanizmanın toplu sansür aracı olarak kullanıldığını açıkça göstermektedir.

Bununla birlikte, özellikle Antalya ve İstanbul BAM 4. Hukuk Dairesi kararları, istinaf denetiminin bu alternatif sansür yolunda önemli bir fren mekanizması oluşturabildiğini göstermektedir. BAM seviyesinde, “ihtiyati tedbir esas hakkında karar verilemez” ilkesi tutarlı biçimde uygulanmış ve kalıcı içerik kaldırma veya erişim engeli taleplerinin HMK 389 ve devamı maddeleri kapsamında değerlendirilemeyeceği açıkça belirtilmiştir. Bu içtihat, hukuk mahkemelerinin “ihtiyati tedbir” kılıfı altında kalıcı sansür aracı olarak kullanılamayacağını teyit etmektedir.

Ancak istinaf sürecinin sonuçlanması haftalar hatta aylar alabilmekte; bu süre zarfında haberler erişime engelli kalmakta ve kamunun haber alma hakkı fiilen ihlal edilmektedir. Dolayısıyla, hukuki süreçlerin sonunda tedbirin kaldırılması, haberlerin kamusal gündemdeki etkisinin çoktan sona erdiği bir zamana denk gelmekte ve “geçiken adalet, adalet değildir” ilkesini somutlaştırmaktadır. Bu alternatif sansür mekanizması, 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesinin iptal edilmesiyle elde edilen kazanımı fiilen bertaraf etmekte ve Anayasa Mahkemesinin iptal kararının normatif etkisini işlevsiz kılmaktadır. 2025 yılı kararları aynı zamanda bu mekanizmanın başvuruçusu profilinin ve hedef aldığı içeriklerin de genişlediğini ortaya koymaktadır. Siyasi aktörler ve iş insanlarının yanı sıra kamu kurumları da bu yola başvurmakta; engelleme talepleri geleneksel haber içeriklerinin ötesine geçerek yapay zeka platformlarındaki kamusal sorgulamaları da kapsar hale gelmektedir. Bağımsız basın kuruluşları, bu yeni sansür yoluna karşı hem itiraz hem istinaf hem de Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yollarını kullanarak hak arama mücadelesini sürdürmektedir. Ancak hukuki altyapısı zayıf ve anayasal güvenceleri hiçe sayan bu uygulama, ifade ve basın özgürlüğüne yönelik müdahalelerin kalıcı ve yapısal bir parçası hâline gelme riski taşımaktadır.

RTÜK VE ERİŞİM ENGELLEMESİ UYGULAMALARI

6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun'a 7103 sayılı Kanun'un 82. maddesi ile 21.03.2018 tarihinde "yayın hizmetlerinin İnternet ortamından sunumu" başlıklı 29/A maddesi eklenmiştir. Bu maddeyle ilgili Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik, 01.08.2019 tarihli ve 30849 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik, aşağıda açıklanacağı üzere 2024 yılı içinde iki defa güncellenmiş ve genişletilmiştir.

RTÜK, 29/A maddesi uyarınca İnternet ortamındaki lisanssız yayınlara karşı erişim engelleme ve içerik çıkarma yaptırımı uygulama yetkisiyle donatılmıştır. Bu maddeye göre, geçici yayın hakkı veya yayın lisansı bulunmayan, ya da bu hakları sonradan iptal edilmiş kişi ve kuruluşların İnternet yayınları RTÜK tarafından tespit edildiğinde, Üst Kurul sulh ceza hâkiminden söz konusu yayınlara erişimin engellenmesini ve/veya içeriğin çıkarılmasını talep edebilmektedir. Bu kararlar, duruşma yapılmaksızın 24 saat içinde alınmakta ve BTK aracılığıyla uygulanmaktadır.

Madde 29/A, yalnızca yurtiçindeki yayıncıları değil, yurtdışı merkezli medya hizmet sağlayıcılarını da kapsamaktadır. Eğer söz konusu yayın Türkiye'ye yönelikse ve yayın dili Türkçe olmasa bile, Türkiye'ye yönelik ticari iletişim unsurları içeriyorsa, bu yayınlar da erişim engeli kapsamına alınabilmektedir. Bu durumda, Türkiye'ye yayın yapmak isteyen yurtdışındaki medya kuruluşlarının da RTÜK'ten lisans ve/veya yayın iletim yetkisi alması zorunlu hale gelmektedir.

Bu madde, RTÜK'ün sadece içerik üreticileri üzerinde değil, içerik taşıyıcıları ve yurt dışı kaynaklı yayıncılar üzerinde de kapsamlı bir dijital sansür ve lisanslama mekanizması kurmasını sağlamaktadır. Özellikle 2024'te Yönetmelik değişiklikleriyle uyumlu hale getirilen bu hüküm, dijital yayıncılığı ulusal sınırlar içinde sıkı bir denetim ve baskı sistemine tabi kılmaktadır.

RTÜK LİSANSLAMA, DENETİM VE SANSÜR MEKANİZMALARININ GENİŞLEMESİ

Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik'in 5. ve 7. maddeleri, RTÜK'e İnternet ortamında yayın yapan medya hizmet sağlayıcılar ve platform işletmecileri üzerinde kapsamlı bir lisans ve denetim yetkisi tanımaktadır. Özellikle 2024 yılında yapılan değişikliklerle birlikte, bu rejimin daha katı ve müdahaleci bir niteliğe büründüğü gözlemlenmektedir.

Yönetmeliğin **5. maddesi**, hem geleneksel yayın hakkı sahibi kuruluşlar hem de sadece dijital ortamdan yayın yapan medya hizmet sağlayıcılar için lisans zorunluluğunu açıkça düzenlemektedir. Karasal, uydu veya kablolu mecralarda lisanslı yayın yapanlar, aynı içerikleri İnternet ortamında sunabilmekte; ancak bu yayınlar da ayrıca lisans kapsamına alınmaktadır.¹⁸³ Sadece İnternet üzerinden yayın yapmak isteyen kuruluşlar ise, RTÜK'ten ayrı lisans almak zorundadır.¹⁸⁴ Bu bağlamda, üç tür İnternet yayın lisansı tanımlanmıştır: İNTERNET-RD (radyo), İNTERNET-TV (televizyon),

¹⁸³ Madde 5/1.

¹⁸⁴ Madde 5/2.

İNTERNET-İBYH (isteğe bağlı yayın hizmeti).¹⁸⁵ Ayrıca her medya hizmet sağlayıcının yalnızca birer adet radyo, televizyon ve isteğe bağlı yayın sunabileceği, her biri için ayrı lisans almasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.¹⁸⁶ Bu haliyle bu düzenleme, içerik üretiminin teknik olarak sınırlandırılmasına neden olmakta, çoğulculuğu zayıflatmaktadır. Benzer şekilde, yayınların İnternet üzerinden iletimini gerçekleştiren platform işletmecileri de RTÜK'ten “**yayın iletim yetkisi**” almakla yükümlüdür.¹⁸⁷ Yönetmeliğin 5/8. maddesi ise, Türkiye dışından Türkçe ya da Türkiye'ye yönelik yayın yapan tüm kuruluşların da bu yükümlülük kapsamına alınmasını mümkün kılmakta ve böylece uluslararası dijital yayıncıları da denetime tabi tutmaktadır. Dolayısıyla, bu **lisanslama sistemi**, dijital yayıncılığı **teknik, coğrafi** ve **içerik temelli** çok yönlü bir şekilde kayıt altına almayı ve denetlemeyi amaçlayan, özgürlükleri sınırlandırıcı bir rejim kurmaktadır.

BÜROKRATİK BARIYER VE YAPTIRIM MEKANİZMASI OLARAK LİSANS SÜRECİ

Yönetmeliğin 7. maddesi, İnternet ortamından yayın lisansı almak isteyen kuruluşlara sıkı kurumsal koşullar getirmektedir. Buna göre, lisans yalnızca Türk Ticaret Kanunu'na göre kurulmuş anonim şirketlere verilmektedir.¹⁸⁸ Bu durum, bireysel girişimleri ve alternatif tüzel yapıların medya faaliyetlerine girişini fiilen engellemektedir. Başvuru süreci, şirket sözleşmeleri, mali beyanlar, yönetici bilgileri, logo ve işaret belgeleri gibi kapsamlı belgelerle desteklenmiş olup adeta bir bürokratik bariyere dönüştürülmüştür.¹⁸⁹ Üstelik karasal veya uydu üzerinden lisanslı yayın yapan kuruluşlar da İnternet ortamı için ayrıca lisans almak zorundadır.¹⁹⁰

2024 yılında eklenen en dikkat çekici düzenleme ise, başvuru sırasında yayına başladığını beyan eden kuruluşların, üç aylık lisans ücretini peşin ödemeleri ve taahhütname sunma yükümlülüğüdür.¹⁹¹ Aksi takdirde RTÜK, 6112 sayılı Kanun'un 29/A maddesi uyarınca sulh ceza hâkimliğinden içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesini talep edebilmekte, ayrıca ilgili yöneticiler hakkında suç duyurusunda bulunabilmektedir. Bu düzenleme, özellikle **bağımsız** ve **küçük çaplı** yayıncılar açısından ciddi bir **caydırıcılık** yaratmakta, ifade özgürlüğünün idari ve cezai yaptırımlarla kontrol altına alınmasını mümkün kılmaktadır. Lisans süreci, yalnızca bir kayıt ve düzenleme aracı olmaktan çıkmakta, aynı zamanda **çoğulculuğu doğrudan tehdit eden** sansür ve siyasi baskı mekanizması işlevi kazanmaktadır.

Radyo, Televizyon ve İsteğe Bağlı Yayınların İnternet Ortamından Sunumu Hakkında Yönetmelik'in 5. ve 8. maddeleri, yalnızca içerik üreten medya hizmet sağlayıcılarını değil, **bu içerikleri ileten dijital platform işletmecilerini** de kapsayan çift yönlü bir lisans rejimi getirmiştir. Karasal, uydu veya kablo gibi geleneksel mecralardan yayın hakkı olan kuruluşlar internet ortamında yayınlarını sürdürebilir; ancak bu

¹⁸⁵ Madde 5/3.

¹⁸⁶ Madde 5/4-5.

¹⁸⁷ Madde 5/6-7.

¹⁸⁸ Madde 7/1.

¹⁸⁹ Madde 7/2-3.

¹⁹⁰ Madde 7/5.

¹⁹¹ Madde 7/6.

durum ayrıca bir lisans gereksinimini ortadan kaldırmaz. Sadece İnternet üzerinden yayın yapmak isteyen kuruluşların ise RTÜK'ten radyo (İNTERNET-RD), televizyon (İNTERNET-TV) veya isteğe bağlı yayın (İNTERNET-İBYH) lisansı alması zorunludur. Aynı şekilde, yayınların İnternet ortamında iletimini gerçekleştiren platform işletmecileri de RTÜK'ten “**yayın iletim yetkisi**” almakla yükümlüdür. BluTV/Max, Exxen, PuhuTV, Gain, S Sport Plus, Netflix ve Spotify gibi platformlar bu rejim kapsamına dâhildir. Yurt dışından Türkiye'ye yönelik Türkçe içerik sunan platformlar için de lisans alma zorunluluğu getirilmiştir. Böylece RTÜK, yalnızca içerik üzerinde değil, iletim altyapıları üzerinde de düzenleyici ve cezalandırıcı yetki kullanmaktadır.

Yönetmeliğin 10. ve 11. maddeleri, lisanssız yayın yapan içerik sağlayıcılara ve platformlara karşı üç ay süreli “tehdit eşliğinde lisans alma” süreci işletmekte, sonrasında ise doğrudan sansür ve cezai yaptırımları devreye sokmaktadır.¹⁹² Madde 10 kapsamında RTÜK, hem resen hem de şikâyet üzerine, lisanssız yayın yapan medya hizmet sağlayıcılarını tespit eder ve bu kişi/kuruluşlara, yayın lisansı başvurusunda bulunarak üç aya kadar “geçici izinle” yayın yapabileceklerini bildirir. Ancak bu uygulama, bir hak tanıma değil, açık biçimde “lisans alma yönünde tehdit eşliğinde süre tanıma” pratiğidir. Başvuruda bulunmak isteyenler, taahhütname sunmak ve üç aya karşılık gelen yayın lisans ücretini peşin ödemek zorundadır. Lisans süreci tamamlanmazsa, aynı koşullarla ilave üç ay daha faaliyet izni verilebilmektedir. Ancak bu sürelerin sonunda da lisans alınmaz ya da hiç başvuruda bulunulmazsa, RTÜK 6112 sayılı Kanun'un 29/A maddesi uyarınca sulh ceza hâkiminden içerik çıkarma ve erişim engelleme kararı talep etmekte; aynı zamanda ilgili gerçek ve tüzel kişiler hakkında suç duyurusunda bulunmaktadır. Bu kararlar, yalnızca teknik bir düzenleme değil, ifade özgürlüğü üzerinde idari ve cezai bir tehdit olarak işlemektedir.

Bu hükümler, İnternet yayıncılığı alanında “önce lisans, sonra ifade özgürlüğü” mantığıyla hareket eden **otoriter bir kontrol sisteminin temel ayağını** oluşturmaktadır. RTÜK, lisanssız yayınları sadece düzenleyici değil, aynı zamanda cezalandırıcı bir perspektifle ele almakta; erişim engellemeyi bir sansür aracı olarak sistematikleştirmektedir.

RTÜK'ÜN EKONOMİK SANSÜR MEKANİZMASI: LİSANS ÜCRETLERİ VE 2025 TARİFESİ

RTÜK'ün lisans rejimi, sadece içerik düzenlemesiyle sınırlı kalmamakta; aynı zamanda ciddi mali yükümlülükler ve ekonomik bariyerler içermektedir. 2025 yılı itibarıyla geçerli lisans ve yetki ücretleri, dijital yayıncılık alanına giriş için oldukça yüksek maliyetler getirmektedir: **İNTERNET-RD lisansı (radyo):** 92.622 TL (10 yıllık); **İNTERNET-TV ve İNTERNET-İBYH lisansı (televizyon ve isteğe bağlı yayın):** 926.214 TL (10 yıllık); **Yayın iletim yetkisi (platformlar için):** 926.214 TL (yıllık).

¹⁹² İlgili kişi veya kuruluşlar, taahhütname sunup üç aylık lisans ücretini peşin ödemek suretiyle bu süre içinde yayınlarını sürdürebilirler (Madde 10(1)(a)). Süre sonunda da lisans süreci tamamlanmazsa ek üç ay tanınabilir (Madde 10(1)(b)). Ancak bu sürelerin sonunda lisans alınmazsa ya da hiç başvuruda bulunulmazsa, RTÜK 29/A maddesi uyarınca sulh ceza hâkiminden içerik çıkarma ve erişim engelleme kararı talep eder; ayrıca 33. madde kapsamında cezai işlem başlatır (Madde 10(1)(c)).

Taksitli ödemede banka teminat mektubu sunma zorunluluğu, küçük ölçekli yayıncılar için caydırıcı bir ek yük oluştururken, yıllık yeniden değerlendirme oranıyla ücretlerin her yıl artması da sürdürülebilirliği daha da zorlaştırmaktadır. Bu düzenlemelerle RTÜK, lisanslandırmayı ekonomik bir sansür mekanizmasına dönüştürmektedir. Bu rejim, yayıncıları mali yükümlülükler altına sokarken geri ödeme hakkını sınırlayarak tek taraflı bir tahsilat mekanizması da oluşturmaktadır.¹⁹³ Özellikle RTÜK'ün re'sen uyguladığı yaptırımlar sonucu iptal edilen lisanslarda ücretin hiçbir şekilde iade edilmemesi, yayıncılar için caydırıcı bir cezalandırma pratiği anlamına gelmektedir. İstisnai geri ödeme ise yalnızca RTÜK'ün takdirine bağlı gerekçelerle mümkündür.

İnternet yayın lisanslarının on yıl süreyle verildiği,¹⁹⁴ ancak bu sürenin sonunda lisansın yalnızca RTÜK'ün belirlediği takvim ve içerik uygunluğuyla yenilenebileceği düzenlemesi, ifade özgürlüğünü süreye ve idari onaya bağlayan bir kontrol mekanizmasına dönüşmektedir. Bununla birlikte, RTÜK'ün yalnızca içerik sağlayıcılara değil, teknik platformlara yönelik mali yükümlülükler getirmesi,¹⁹⁵ dijital yayıncılıkta alt-yapı seviyesindeki bağımsızlığı da ortadan kaldırmaktadır. 2025 yılı itibarıyla yıllık yayın iletim yetkilendirme ücreti 926.214 TL'ye yükseltilmiş; taksitli ödeme için ise bir yıl geçerli banka teminat mektubu zorunluluğu getirilmiştir. Bu koşullar, özellikle küçük ve yeni girişimler için dijital alana girişin önünü kapatmaktadır. Üstelik RTÜK, yetkilendirme iptal edilse bile ücret tahsilatını sürdürmekte ve yalnızca yazılı başvuru ve onay sonrası kıst olarak iade yapmaktadır.

Bu yapılar, teknik ve içerik üretimi dışında, dijital iletim alanını da doğrudan gözetim ve denetim altına alarak, dijital medya ekosisteminde ekonomik ve yapısal bir sansür ortamı yaratmaktadır. 2024 yılında yürürlüğe giren 15/A maddesiyle birlikte RTÜK, koşullu erişim sistemi üzerinden sunulan dijital yayın hizmetlerine doğrudan ekonomik müdahale mekanizması da tesis etmiştir. Bu hükme göre, abonelik veya ödeme karşılığı içerik sunan tüm medya hizmet sağlayıcıları ve dijital platformlar, net satışlarının %1,5'ini RTÜK'e aktarmakla yükümlü hale gelmiştir. Bu uygulama yalnızca bir "harç" değil, **doğrudan gelir paylaşımı rejimidir**. Üstelik RTÜK, gelir beyanlarının doğruluğunu sorgulama ve mali belgeleri inceleme yetkisini elinde bulundurmaktadır. Böylece, dijital medya sektöründe kazanç üretimi, kamu otoritesinin ekonomik ortaklığına bağlanmıştır. Bu durum, özellikle düşük gelirli, bağımsız medya girişimleri açısından sürdürülebilirlik riskini artırmaktadır.

Buna paralel olarak, 16. madde medya hizmet sağlayıcılara yönelik kapsamlı bir gözetim rejimi inşa etmektedir. Yayıncılar yalnızca içerik üretmekle kalmayıp; teknik donanım paylaşımından yayın kayıtlarının arşivlenmesine, RTÜK denetimine açık hale getirilmesine kadar çok katmanlı yükümlülüklerle karşı karşıyadır. Özellikle RTÜK'ün, içerik ihlallerine konu olan programları katalogdan çıkarmayı zorunlu tutması ve yayın durdurma ya da lisans iptali kararlarını yayıncının tüm iletim mecralarına teşmil etmesi, ifade özgürlüğünü geniş ölçekli bir idari denetime tabi kılmaktadır.

Bu iki madde birlikte değerlendirildiğinde, RTÜK'ün yalnızca yayın içeriğini değil, yayıncılığın ekonomik kaynaklarını ve teknik altyapısını da doğrudan kontrol altına

¹⁹³ Madde 13.

¹⁹⁴ Madde 14.

¹⁹⁵ Madde 15.

aldığı, hem içerik hem ekonomi hem de teknoloji üzerinden çok eksenli bir baskı rejimi kurduğu anlaşılmaktadır.

RTÜK, içerik üreticilerinin yanı sıra dijital içerik iletimi gerçekleştiren platformları da doğrudan regülasyon kapsamına alarak iletişim altyapısını çok yönlü bir müdahale rejimiyle çevrelemiştir.¹⁹⁶ 17. madde, İnternet yayın platform işletmecilerine yönelik yükümlülükleri üç temel eksende düzenlemektedir:

- **İdari ve Teknik Gözetim:** Platformlar, RTÜK'e sürekli bilgi sağlamak, şifreli içerik kullanıcı sayılarını bildirmek, RTÜK'ün yayınlara uzaktan erişimini sağlamakla yükümlüdür. Bu durum, teknik altyapının bile regülasyona açılmasını zorunlu kılarak, içerik denetimini teknik seviyeye taşımaktadır.
- **Dolaylı Sansür Mekanizması:** Platformlar, RTÜK'ün lisanssız kabul ettiği içerikleri iletemez; yurt dışından gelen ve RTÜK tarafından sakıncalı görülen yayınlara da müdahale etmekle yükümlüdür. Bu, içerik üzerinde dolaylı sansür yetkisi yaratmakta ve platformları birer düzenleyici aktöre dönüştürmektedir.
- **Finansal Denetim:** Platformlar, koşullu erişim sistemine sahipse net satışlarının %1,5'ini RTÜK'e aktarmak ve medya hizmet sağlayıcılardan alacakları ücret tarifelerini onaya sunmak zorundadır. Böylece, yalnızca teknik değil, ekonomik bağımsızlık da ciddi şekilde sınırlandırılmaktadır.

Bütün bu yükümlülükler, dijital platformları bağımsız ticari aktörler olmaktan çıkarak RTÜK'ün uzantısı gibi hareket etmeye zorlamakta; dijital alandaki özgürlük, rekabet ve çoğulculuk ilkesini yapısal olarak zayıflatmaktadır.

Buna paralel şekilde 18. madde, RTÜK'ün en ağır denetim araçlarından biri olan lisans iptali yetkisini detaylandırmakta ve otoriteye geniş takdir alanı tanımaktadır. Bu yapı, medya lisansını yalnızca düzenleyici değil, doğrudan sansür aracı olarak işlevselleştirmekte; yayıncıların sürekli gözetim altında kalmasını ve otosansür uygulamasını kurumsallaştırmaktadır. Dijital yayıncılık alanı, bu maddeler aracılığıyla teknik, ekonomik ve politik kontrol altına alınmış, ifade özgürlüğü ise koşullu bir idari onaya bağlanmıştır.

RTÜK'ün dijital yayıncılık alanındaki denetim yetkisinin en sert ve cezalandırıcı boyutu, yukarıda da belirtildiği üzere, 6112 sayılı Kanun'un 29/A maddesiyle birlikte Yönetmeliğin 19. maddesinde şekillenmektedir. Bu madde, içeriklerin doğrudan yayından çıkarılması ve erişimin engellenmesi süreçlerini yalnızca bir idari düzenleme olarak değil, ceza soruşturmasına uzanan çok katmanlı bir yaptırım sistemine dönüştürmektedir:

- **İlk Aşama - Aykırılık Tespiti ve Uyarı Süreci (Madde 19(1)):** RTÜK tarafından bir yayının hizmetinin Yönetmelik hükümlerine aykırı olduğu tespit edildiğinde (resen veya şikâyet üzerine), öncelikle 10. madde hükümleri işletilerek kuruluşa başvuru ve lisans sürecini tamamlama fırsatı tanınır.

¹⁹⁶ Madde 17.

- **İkinci Aşama – Lisanssız Yayın Halinde Doğrudan Erişim Engeli ve Suç Duyurusu (Madde 19(2)):** Ancak, daha önce lisansı iptal edilen bir kuruluş yayın yapmaya devam ediyorsa, RTÜK artık uyarı sürecini atlar; doğrudan sulh ceza hâkiminden içeriğin çıkarılmasını ve/veya erişimin engellenmesini talep eder. Aynı zamanda, ilgili tüzel kişilik ve yöneticileri hakkında 6112 sayılı Kanun’un 33. maddesi uyarınca Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunur.
- **Üçüncü Aşama – Tüm Siteye Yönelik Erişim Engeli (Madde 19(3)):** Erişim engeli mümkünse yalnızca belirli bir URL, bölüm ya da yayın ile sınırlı olarak uygulanır. Ancak teknik olanaksızlık ya da yetersizlik durumlarında, tüm internet sitesine yönelik erişim engeli kararı verilebilir.
- **Dördüncü Aşama – Karara Uymayanlara Para Cezası (Madde 19(4)):** Mahkeme kararlarının uygulanmaması halinde, erişim sağlayıcılar ve içerik/yer sağlayıcılarına 5651 sayılı Kanun’un 8/A maddesi uyarınca idari para cezası verilir.

Bu süreç, dijital yayıncılık alanında RTÜK’ün idari denetimini doğrudan cezai soruşturma, erişim engeli ve ekonomik yaptırımla birleştiren kapalı devre bir sansür sistemine dönüştürmektedir. Özellikle lisans iptali sonrası içerik üretmeye devam eden yayıncılar için hem dijital hem cezai yollarla “tam susturma” hedeflenmektedir. Madde 19’un uygulaması, dijital içeriklere erişim hakkının idari uygunluk ve siyasi takdir mekanizmalarıyla bağlandığını açıkça göstermekte; ifade özgürlüğünün yalnızca içerik değil, erişim düzeyinde de sistematik biçimde bastırılmasına neden olmaktadır. Sonuç olarak, RTÜK’ün lisans politikası, İnternet yayıncılığında ifade özgürlüğünü bir bürokrasi kısıtı ve cezai tehdit aracılığıyla zapturapt altına almaya çalışmaktadır.

RTÜK ERİŞİM ENGELLEME UYGULAMALARI: YILLIK PRATİK

RTÜK, Yönetmelik hükümleri 01.09.2019 tarihinde yürürlüğe girdikten sonra Mart 2020 içinde İnternet üzerinden radyo ve televizyon yayını yaptığını tespit ettiği sitele- re uyarı ve ihtar göndermeye başlamıştır. Dolayısıyla, 31.03.2020 tarihinde RTÜK, aralarında **Amazon Prime** video paylaşım platformunun da olduğu 5 farklı web sitesi ve platformu,¹⁹⁷ 20.04.2020 tarihinde 8 farklı web sitesi ve platformu,¹⁹⁸ 22.06.2020 tarihinde 5 farklı web sitesi ve platformu,¹⁹⁹ 28.09.2020 tarihinde 2 farklı radyo sitesi,²⁰⁰ 09.11.2020 tarihinde aralarında dünyaca meşhur **Tidal** ve **Deezer** müzik

¹⁹⁷ <https://biattv.com/canli-tv-izle>, <https://canlitv.com/biattv>, <https://slowkaradeniztv.com>, www.primevideo.com, www.dsmartgo.com.tr

¹⁹⁸ <https://canlitv.com>, <https://berk-tv.com>, <http://www.berktv.com>, <http://www.fuartz.net/>, <https://canlitv.com/fuar-tv>, <http://www.guneydogutv.com>, <https://canlitv.com/guneydogu-tv>, <https://broadcasttr.com/gtv>

¹⁹⁹ <https://cine5tv.com>, <http://sinopyildiz.tv/>, <http://www.arastv.net/v1/>, <http://www.kanal58.com.tr>, <https://mubi.com/tr>

²⁰⁰ www.radyosfer.com ve www.radyogram.com

platformlarının da yer aldığı 6 farklı web sitesi ve platformu²⁰¹ ve 23.12.2020 tarihinde 4 farklı radyo sitesi,²⁰² toplamda da 30 farklı web sitesi veya platformu 29/A maddesine aykırı hareket ederlerse web sitesi ve/veya platformların erişime engelleneceği hususunda uyarmıştır. Bu uyarıya uymayan **Tidal** platformu **24.11.2020** tarihinde RTÜK'ün talebi ile Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişime engellenmiştir.²⁰³ Hakimlik kararında sadece "6112 sayılı kanunun 29/A maddesine aykırı olarak izinsiz yayın yapıldığı anlaşılmakla, talebin kabulüne" karar verildiği belirtilmiştir. Tidal'ın RTÜK'e lisans başvurusu yapacağını bildirmesi ve üç aya tekabül eden yayın lisans ücretini ödediğini beyan etmesi üzerine RTÜK Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği kararına itiraz etmiş, talep Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliği tarafından kabul edilmiştir.²⁰⁴ Bu süreçte Tidal platformu **19.12.2020** tarihine kadar erişime engelli kalmıştır. Ayrıca **ozguruz20.org** web sitesi de RTÜK'ün talebi ile Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği tarafından **12.06.2020** tarihinde erişime engellenmiştir.²⁰⁵

2021 yılı içinde ise RTÜK'ün talepleri ile 6112 sayılı kanunun 29/A maddesi kapsamında **29 farklı web sitesine** Ankara 1., 2., 3., 4., 7. ve 8. Sulh Ceza Hakimlikleri kararlarıyla erişim engellenmiştir. Erişime engellenen web siteleri genellikle RTÜK'ten lisans almadan canlı radyo ve/veya TV yayınları yapan web sitelerini oluşturmuştur. 2020 içinde olduğu gibi bilinen platformlar erişime engellenmemiştir.

2022 yılı içinde ise RTÜK'ün talepleri ile 6112 sayılı kanunun 29/A maddesi kapsamında **29 farklı web sitesine** Ankara 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 10. Sulh Ceza Hakimlikleri kararlarıyla erişim engellenmiştir. Erişime engellenen web siteleri genellikle RTÜK'ten lisans almadan canlı radyo ve/veya TV yayınları yapan web sitelerini oluşturmuştur. 30.06.2022 tarihinde ise RTÜK'ün talebiyle **Amerika'nın Sesi** ve **Deutsche Welle** ("DW") haber sitelerine de 29/A maddesi kapsamında erişim engellenmiştir. RTÜK, daha önce yetkisini haber siteleri bakımından kullanmazken, 21.02.2022 tarihinde Amerika'nın Sesi, DW ve EuroNews Türkiye ("tr.euronews.com") haber sitelerini Yönetmeliğin 10. maddesi kapsamında İnternet ortamından yürütülen yayıncılık faaliyetine ilişkin olarak İnternet ortamından isteğe bağlı yayın hizmeti ("İNTERNET-İBYH") yayın lisansı başvurusunda bulunabileceklerini duyurmuş ve bu çağrıya uyulmaz ise 72 saat içinde RTÜK tarafından 29/A maddesi kapsamında sulh ceza hâkimliğinden içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi talebinde bulunulacağı belirtilmiştir.

EuroNews Türkiye, web sitesini RTÜK'ün taleplerine uygun hale getirirken, 72 saatlik sürenin sona erdiği 24.02.2022 tarihinden 30.06.2022 tarihine kadar Amerika'nın Sesi ve DW haber sitelerine müdahale edilmemiştir. Fakat, gerek Amerika'nın Sesi Türkçe haber sitesi gerek DW haber sitesinin tamamı²⁰⁶ Ankara 1. Sulh Ceza

²⁰¹ <https://serikajanstv.com/>, www.enbursa.com/, <https://www.kent19.tv/>, <https://www.tidal.com>, <https://www.deezer.com> ve www.radiokent.net

²⁰² <https://canliradyodinle.gen.tr>, <https://www.canli-radyo.biz>, <https://onlineradiobox.com/tr> ve <https://canli-radyodinle.fm>

²⁰³ Ankara 7. Sulh Ceza Hakimliği, 24.11.2020 tarih ve 2020/8108 D. İş.

²⁰⁴ Ankara 8. Sulh Ceza Hakimliği, 18.12.2020 tarih ve 2020/9654 D. İş.

²⁰⁵ Ankara 4. Sulh Ceza Hakimliği, 12.06.2020 tarih ve 2020/3757 D. İş.

²⁰⁶ DW İnternet sitesinin sadece Türkçe sayfalarına değil, 30 farklı dilde yapılan haber sayfalarının tamamına erişim engellenmiştir.

Hakimliği kararlarıyla topyekûn erişime engellenmiştir.²⁰⁷ RTÜK tarafından 01.07.2022 tarihli kamuoyu açıklamasında,²⁰⁸ Amerika'nın Sesi ve DW haber sitelerinde “tüm medya içeriği sekmesi altında ‘ses dosyaları’ ve ‘video’ sekmelerinin yer aldığı ve bu içeriklerin ‘programlar’ sekmesi ile program bazında kategorize edilmesi ve katalog şeklinde sunuluyor olmasından dolayı isteğe bağlı yayın hizmeti faaliyeti yürütüldüğü ve İnternet İBYH lisans alınması gerektiği” belirtilmiştir.

Her iki karara ayrı ayrı kullanıcı sıfatıyla yapılan 07.07.2022 tarihli itirazlar Ankara 2. Sulh Ceza Hakimliğinin 30.06.2022 tarih ve 2022/9721 D. İş sayılı ve 29.07.2022 tarih ve 2022/9557 D. İş sayılı kararlarıyla reddedilirken, her iki gerekçesiz şablon kararda da Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği kararlarında “herhangi bir isabetsizlik bulunmadığı” belirtilmiştir. Kesinleşen kararlara karşı Anayasa Mahkemesine bireysel başvurular yapılmış, her iki başvuruda da kişi bakımından yetkisizlik nedeniyle başvuruların kabul edilemez olduğuna karar verilmiştir.²⁰⁹ Dolayısıyla, AİHM’e başvurulmuş ve halen bu başvurular Mahkeme önünde derdesttir.

2023 yılı içinde ise RTÜK’ün talepleri ile 6112 sayılı kanunun 29/A maddesi kapsamında **56 farklı web sitesine** Ankara 1., 2., 3., 5., 6., 7., 8., 9. ve 10. Sulh Ceza Hakimlikleri kararlarıyla erişim engellenmiştir. Erişime engellenen web siteleri genellikle RTÜK’ten lisans almadan canlı radyo ve/veya TV yayınları yapan web sitelerini oluşturmuştur. Fakat, RTÜK talebiyle 2023 yılında erişime engellenen web siteleri arasında **Amerika’nın Sesi** ve **Deutsche Welle** (“DW”) haber sitelerine ait alternatif alan adları da yer almaktadır. Dolayısıyla, RTÜK’ün talebiyle Amerika’nın Sesi haber sitesine ait voaturkce.com alan adına 08.09.2023 tarihinde Ankara 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engellenmiştir.²¹⁰ Benzer şekilde RTÜK’ün talebiyle Deutsche Welle

²⁰⁷ Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği, 30.06.2022 tarih ve 2022/7982 D. İş sayılı kararla Amerika’nın Sesi haber sitesi (amerikaninsesi.com) ve Ankara 1. Sulh Ceza Hakimliği, 30.06.2022 tarih ve 2022/7978 D. İş sayılı kararla DW haber sitesi (dw.com) erişime engellenmiştir.

²⁰⁸ Bkz. <https://www.rtuk.gov.tr/kamuoyunun-dikkatine-/4346>

²⁰⁹ AYM, 2023/90100, 26.07.2024; AYM, 2022/87409, 24.12.2025.

²¹⁰ Ankara 9. Sulh Ceza Hakimliği, 08.09.2023 tarih ve 2023/7546 D. İş.

haber sitesine ait inspiredminds.de ve dwturkce.com alan adlarına 17.11.2023 tarihinde Ankara 9. Sulh Ceza Hakimliği tarafından erişim engellenmiştir.²¹¹

2024 yılı içinde ise RTÜK'ün talepleri ile 6112 sayılı kanunun 29/A maddesi kapsamında 57 farklı web sitesine Ankara 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9. ve 10. Sulh Ceza Hakimlikleri kararlarıyla erişim engellenmiştir. Erişime engellenen web siteleri genellikle RTÜK'ten lisans almadan canlı radyo ve/veya TV yayınları yapan web sitelerini oluşturmuştur. Alan adı engellemelerine ek olarak, **12** ayrı mobil uygulamaya da sulh ceza hakimliği kararlarıyla erişim engellenmiştir. Bu durum, RTÜK'ün denetim kapsamının web sitelerinin ötesine geçerek uygulama mağazalarına kadar genişlediğini göstermektedir.

2025 yılı, RTÜK'ün hem uyarı hem erişim engelleme faaliyetlerinde yeni bir evreye geçtiğini gösteren kapsamlı veriler ortaya koymaktadır. 2025 yılında RTÜK, 6112 sayılı Kanun'un 29/A maddesi kapsamında **37** farklı alan adına Ankara Sulh Ceza Hakimlikleri kararlarıyla erişim engeli uygulamıştır. Erişime engellenen alan adları arasında radyo ve televizyon yayını yapan küçük ölçekli sitelerden radyo dinleme platformlarına kadar geniş bir yelpaze yer almaktadır. Alan adı engellemelerine ek olarak, **14** ayrı mobil uygulamaya da sulh ceza hakimliği kararlarıyla erişim engellenmiştir.

2025 yılında RTÜK toplam **132** farklı adrese uyarı göndermiştir. Bu uyarıların dağılımı, RTÜK'ün denetim kapsamındaki yapısal dönüşümü de açıkça yansıtmaktadır: **93** alan adı, **30** mobil uygulama, **7** YouTube kanalı ve **2** URL adresine uyarı yapılmıştır. Özellikle YouTube kanallarına yönelik uyarılar, 2025 yılında ilk kez ortaya çıkan ve RTÜK'ün denetim stratejisindeki paradigma kaymasını gösteren yeni bir kategoridir. 2020-2024 döneminde hiçbir YouTube kanalına uyarı gönderilmemişken, 2025 yılında **7** YouTube kanalı uyarı kapsamına alınmıştır. Bu kanallar arasında **Cumhuriyet TV** (06.01.2025), **Flu TV** (09.04.2025), **Fatih Altaylı** (23.06.2025), **Basın Kulübü** (29.09.2025), **Birgün TV** (24.10.2025), **Balıkesir Posta** (06.11.2025) ve **taffpics** (06.11.2025) yer almaktadır.

Ekran Görüntüsü 52: RTÜK tarafından uyarı kapsamına alınan YouTube kanalları

²¹¹ Ankara 9. Sulh Ceza Hakimliği, 17.11.2023 tarih ve 2023/9903 ve 2023/9904 D. İş. sayılı kararlar.

2025 yılında dikkat çeken bir diğer gelişme ise, daha önce RTÜK'ün lisans alma yükümlülüğüne aykırılık değerlendirmesi sonrasında topyekûn erişime engellenen Deutsche Welle haber sitesine ait alan adlarına ilişkin yeniden inceleme sürecidir. RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkanlığı tarafından yapılan yeni değerlendirilmede, DW'nin alan adlarında yalnızca basın faaliyeti kapsamında değerlendirilebilecek görsel-işitsel haber içeriklerine yer verildiği ve daha önce sakıncalı bulunan içeriklerin kaldırıldığı tespit edilmiştir. Bu değerlendirme sonucunda, dw.com, inspiredminds.de ve dwturkce.com alan adlarına yönelik erişim engelleri Haziran 2025 içinde kaldırılmıştır.²¹²

CUMHURİYET TV YOUTUBE KANALI: EMSAL NİTELİĞİNDE BİR KARAR VE İÇ MUHALEFET

Cumhuriyet TV vakası, RTÜK'ün YouTube kanallarını lisanslama kapsamına alma sürecinin hukuki ve siyasi boyutlarını en kapsamlı biçimde ortaya koyan emsal niteliğinde bir karardır. RTÜK, 27.12.2024 tarihli ve 2024/50 sayılı toplantısında aldığı 9 numaralı kararla, www.youtube.com/@CumhuriyetTVtr adresinden yayın hizmeti sunulduğunu tespit etmiş ve 72 saat içinde lisans başvurusunda bulunulması gerektiğini duyurmuştur. Bu karar, RTÜK'ün sosyal medya paylaşım platformlarında yer alan bir içerik üreticisine lisans zorunluluğu getirdiği ilk karardır.

Kararın ardından Cumhuriyet Gazetesi'nin sahibi "Mayıs 1924 Haber Ajansı ve Yayıncılık A.Ş.", 09.01.2025 tarihinde İnternet-İBYH yayın lisansı başvurusunda bulunmuş, taahhütnameyi sunmuş ve üç aya tekabül eden yayın lisans ücretini 08.01.2025 tarihinde ödemiştir. RTÜK'ün 22.01.2025 tarihli ve 2025/04 sayılı toplantısında aldığı 1 numaralı kararla, kuruluşa başvuru tarihinden itibaren üç ay süresince yayınlarına devam edebileceği bildirilmiş; ancak süre sonunda lisans işlemlerinin tamamlanmaması halinde 6112 sayılı Kanun'un 29/A ve 33. maddeleri kapsamında yasal işlem başlatılacağı ihtar edilmiştir. Bu süreç, Yönetmeliğin 10. maddesindeki "tehdit eşliğinde lisans alma" mekanizmasının somut bir uygulamasıdır.

Kararın en dikkat çekici boyutu, Üst Kurul üyesi Dr. Necdet İpekyüz'ün kaleme aldığı karşıoy yazısıdır.²¹³ Dr. İpekyüz, kararın birden fazla hukuki ilkeyi ihlal ettiğini sistematik biçimde ortaya koymuştur. İlk olarak, kararın "sosyal medya paylaşım platformlarında yer alan ve kamuoyunda 'içerik üreticisi' olarak bilinen yayıncıların lisans almasını zorunlu kılan ilk karar" olduğunu vurgulamış ve bu emsal kararlar YouTube'un ötesinde Facebook, X, Instagram ve TikTok gibi tüm sosyal medya platformlarının da RTÜK denetimine girmesinin yolunun açıldığını, "milyonlarca sosyal medya kullanıcısını bizzat Kurulun lisans verdiği birer yayıncı haline getirebileceğini" ve "böyle bir gelişmenin İnternetin tamamen Kurul denetimine alınmasına yol açacağını" belirtmiştir. İkinci olarak, kararın **eşitlik ilkesine aykırı** olduğunu, Cumhuriyet TV'nin 553 bin takipçisiyle Türkiye'deki en çok takipçiye sahip ilk 100 kanal arasında bile yer almamasına rağmen hedef alınmasının, "kararın asıl amacının yayınları

²¹² Bianet, "RTÜK, DW Türkçe'nin sansürünü kaldırdı," 27.06.2025, <https://bianet.org/haber/rtuk-dw-turkce-nin-sansurunu-kaldirdi-308881>.

²¹³ RTÜK Üst Kurul Üyesi Dr. Necdet İpekyüz'ün 20.01.2025 tarihli karşı oy yazısı (Toplantı No: 2024/50, Karar No: 9).

düzenlemek olmadığını, basın kuruluşlarına yönelik sansürü arttırmak amacı güdüldüğünü” ortaya koyduğunu ifade etmiştir. Üçüncü olarak, Cumhuriyet TV YouTube kanalının “gazetenin paylaştığı haberlerin videolarından” oluştuğunu ve “düzenli bir yayın akışı içerisinde olmadığını, yayıncılık amacı gütmmediğini” belirterek, RTÜK’ün “asıl amacı ‘basın ve gazetecilik’ olan bir kurumu denetimi altına sokmakta” olduğunu ve bu bakımdan karara konu işlem bakımından **yetkisiz** olduğunu tespit etmiştir. Son olarak, Kanunun sosyal medya platformlarını denetlemeye yetki vermediğinin açık olduğunu vurgulayarak YouTube’a yönelik lisans zorunluluğunun “yetki bakımından hukuka aykırı” olacağını ileri sürmüştür.

Karar, Üst Kurul Üyeleri Dr. Necdet İpekyüz, Tuncay Keser ve İlhan Taşcı’nın karşı oyuyla, 6’ya 3 oy çokluğuyla alınmıştır. RTÜK’ün kendi üyelerinden üçünün muhalefet şerhi koyması, bu kararın kurum içinde bile tartışmalı görüldüğünü ve hukuki meşruiyetinin sorgulandığını göstermektedir. Dr. İpekyüz’ün karşı oy yazısında RTÜK’ün bu adımla “açıkça bir sansür kurulu haline dönüşeceği” ifadesini kullanması, kurumun kendi bünyesinden yükselen güçlü bir iç muhalefet sesidir. Bir diğer taraftan, bu karar ve 2025 yılı içinde alınan benzeri diğer kararlar RTÜK web sitesinde yer almamakta ve kamuoyundan gizlenmektedir.

Bu sürecin devamında RTÜK, 24.07.2025 tarihli ve 2025/29 sayılı toplantısında aldığı 1 numaralı kararla, önceki ihtar ve geçici süre tanıma mekanizmasının ardından lisans sürecini tamamlamış ve Mayıs 1924 Haber Ajansı ve Yayıncılık A.Ş.’ye internet ortamından isteğe bağlı yayın hizmeti (İnternet-İBYH) lisansı verilmesine karar vermiştir.²¹⁴ İzin ve Tahsisler Dairesi Başkanlığı’nın 16.07.2025 tarihli ve 113659 sayılı yazısı ile eklerinin incelenmesi sonucunda alınan kararda, kuruluşun 6112 sayılı Kanun’un 29/A maddesi ile ilgili yönetmelik hükümleri uyarınca gerekli bilgi ve belgeleri ibraz ettiği, lisans ücretinin ilk taksitini yatırdığı ve kalan tutara ilişkin kesin teminat mektubunu sunduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede, “CTV” logolu kuruluşa, başvuru tarihi olan 09.01.2025’ten itibaren geçerli olmak üzere 10 yıl süreyle yayın lisansı verilmesi kararlaştırılmıştır. Bununla birlikte karar, Üst Kurul üyeleri Dr. Necdet İpekyüz, Tuncay Keser ve İlhan Taşcı’nın karşı oylarıyla, oy çokluğuyla alınmış; böylece lisansın verilmesi aşamasında dahi hukuki ve ilkesel itirazların sürdüğü ortaya konulmuştur. Bu durum, yalnızca lisanslama sürecinin değil, RTÜK’ün internet yayıncılığına yönelik genişleyen yetki yorumunun da kurum içi düzeyde tartışmalı olmaya devam ettiğini göstermektedir.

Bu gelişmeler, RTÜK’ün lisanslama rejiminin artık yalnızca dijital platformları ve küçük radyo/TV sitelerini değil, gazetelerin dijital yayın uzantılarını ve bireysel gazetecilerin YouTube kanallarını da hedef aldığını ortaya koymaktadır. Cumhuriyet Gazetesi ve Birgün Gazetesi gibi muhalif yayın çizgisine sahip kuruluşların dijital kanallarının hedef alınması, RTÜK’ün lisanslama rejimini seçici biçimde kullandığı sorusunu gündeme getirmektedir. Gazeteci Fatih Altaylı’nın kişisel YouTube kanalına yönelik bildirim ise RTÜK’ün denetim alanının bireysel gazetecilik faaliyetlerine kadar genişlediğini göstermektedir.

Mobil uygulama engellemeleri bakımından da 2025 yılı belirgin bir artış göstermiştir. 2023’te 19, 2024’te 12 olan uygulama uyarısı 2025’te **30’a** çıkmış; bu uygulamalardan

²¹⁴ RTÜK Üst Kurul Kararı (Toplantı No: 2025/29, Karar No: 1), <https://rtuk.gov.tr/UstKurulKarar/Detay/20543>

14'üne sulh ceza hakimliği kararlarıyla fiilen erişim engellenmiştir. Engellenen uygulamalar arasında TuneIn ve myTuner Radio gibi uluslararası radyo platformlarının mobil uygulamaları da yer almaktadır. RTÜK'ün hâlihazırda web sitesi üzerinden erişime engelli olan TuneIn ve KeepOne platformlarına 16.06.2025 tarihinde yeniden 72 saatlik süre tanınması, lisanslama sürecinin işlevsel bir düzenleme aracı olmaktan tamamen koptuğunu gösteren Kafkaesk bir uygulamadır: TuneIn bildirim tarihi itibarıyla 2.784 gündür, KeepOne ise 425 gündür Türkiye'den zaten erişime engellidir.

Ekran Görüntüsü 53: RTÜK tarafından uyarı kapsamına alınan platformlar

Genel toplamda ise **2020-2025** döneminin tamamına ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 1: RTÜK'ün Yayın Lisansı Uyarıları ile Alan Adı, Uygulama ve YouTube Kanalı Engellemeleri (2020-2025)

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Toplam
Uyarı sayısı	26	60	71	143	87	132	519
Alan adı engeli	4	26	29	60	57	38	214
Uygulama uyarısı	0	0	0	19	12	30	61
Uygulama engeli	0	0	0	0	12	14	26
YouTube kanalı uyarısı	0	0	0	0	0	7	7
YouTube kanalı engeli	0	0	0	0	0	0	0

Bu tablonun ortaya koyduğu en çarpıcı bulgu, RTÜK'ün yaptırım kapsamının yıllar içinde hem nicel hem de kategorik olarak genişlediğidir. 2020'de yalnızca alan adları hedef alınırken, 2023'te mobil uygulamalar, 2025'te ise YouTube kanalları denetim kapsamına eklenmiştir. **2020-2025** döneminde RTÜK tarafından toplamda **519**

farklı yayın kuruluşu, platform, uygulama ve YouTube kanalı uyarılmış; **214** web sitesine ve alan adına, **26** mobil uygulamaya erişim engellenmiştir. Bu veriler, RTÜK’ün dijital alandaki denetim ve sansür mekanizmasının her yıl yeni kategoriler ekleyerek genişlediğini ve “lisanssız yayın” kavramının fiilen her türlü dijital görsel-ışitsel içerik üretimini kapsayacak biçimde yorumlandığını göstermektedir.

RTÜK’ÜN DİJİTAL PLATFORMLARA YÖNELİK İÇERİK YAPTIRIMLARI: GENEL DEĞERLENDİRME VE 2025 YILI ANALİZİ

GENEL DEĞERLENDİRME: İÇERİK DENETİMİNİN SİSTEMATİK YAPISI (2020-2025)

RTÜK’ün dijital platformlara yönelik içerik yaptırımları, 2020 yılından itibaren sistematik bir yoğunlaşma eğrisi izlemiştir. Üst Kurul, 6112 sayılı Kanun’un yayın ilkelerine ilişkin hükümlerini ve İnternet Yönetmeliği’nin denetim çerçevesini araçsallaştırarak, dijital platformları artan bir baskı rejimine tabi kılmıştır. İFÖD’ün ulaştığı verilere göre, 2020’den 2026 Ocak ayına kadar toplam **35** ayrı içerik yaptırım kararı tespit edilmiştir. Bu kararlar, **11** farklı dijital platformu kapsamakta olup yaptırımların hem kapsam hem yoğunluk hem de nitelik bakımından yıllar içinde belirgin bir şekilde ağırlaştığı gözlemlenmektedir.

Yaptırımların yıllara göre dağılımı, RTÜK’ün dijital içerik denetimindeki kademe- li tırmanmayı açıkça ortaya koymaktadır. 2020 ve 2021 yıllarında ikişer yaptırım kararı alınmış olup bunların tamamı katalogdan çıkarma biçiminde uygulanmıştır. Bu dönemde RTÜK, dijital platformlara yönelik müdahalesini görece düşük profile tutmuş, henüz idari para cezası mekanizmasını devreye sokmamıştır. 2022 yılında yaptırım sayısı yine 2 olarak kalmış, ancak bu dönemde Netflix ve Spotify’a yönelik kararlarla platformların içerik kataloğuna müdahale derinleştirilmiştir. Asıl kınılma noktası **2023** yılında yaşanmış ve yaptırım sayısı **8**’e çıkmış, ilk kez **idari para cezası** uygulaması başlamıştır. Bu yılda Amazon Prime Video, Bein Movies Stars, BluTV, Disney+, MUBI ve Netflix gibi farklı platformlara cezalar verilmiş; LGBTIQ+ içerikler ile “toplumun manevi değerleri” söylemi ceza gerekçelerinin baskın motifini oluşturmuştur.

2024 yılında 5 yaptırım kararı alınmış, ancak cezaların niteliği keskin biçimde ağırlaştırmıştır. Dolayısıyla, **4** kararda para cezası ile katalogdan çıkarma birlikte uygulanmış, böylece RTÜK “çift yönlü yaptırım” politikasını kurumsallaştırmıştır. Bu dönemde Netflix’in “Famagusta” dizisine yönelik “ön görüşme” pratiği de dikkat çekicidir; Üst Kurul, resmi yaptırım kararı almadan önce platform üzerinde doğrudan baskı kurarak içeriğin gönüllü olarak kaldırılmasını sağlamış, bu durum RTÜK’ün otosansür yaratma kapasitesinin somut bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir.

2025 yılı ise hem yaptırım sayısı hem de yoğunluğu bakımından rekor kırmıştır. Yıl içinde **12** ayrı yaptırım kararı alınmış olup bunların **11**’i para cezası ile katalogdan çıkarma şeklinde çifte yaptırım niteliğindedir. 2026 yılının yalnızca Ocak ayında bile **4** yaptırım kararı alınması, bu eğilimin daha da hızlanarak devam edeceğine işaret etmektedir.

Tablo 2: RTÜK Dijital Platform Yaptırımlarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıl	Toplam Karar	Katalogdan Çıkarma	Para Cezası	Çifte Yaptırım
2020	2	2	0	0
2021	2	2	0	0
2022	2	1	0	1
2023	8	0	8	0
2024	5	0	1	4
2025	12	0	1	11
2026 (Ocak)	4	0	1	3
Toplam	35	5	11	19

PLATFORMLARA GÖRE YAPTIRIM DAĞILIMI

Yaptırım kararlarının platform bazında dağılımı incelendiğinde, **Netflix**'in açık ara en fazla yaptırıma maruz kalan platform olduğu görülmektedir. Toplam **13** yaptırım kararıyla Netflix, RTÜK'ün dijital içerik denetiminde birincil hedef konumundadır. Netflix'i **Amazon Prime Video** (4 karar), **MUBI** (4 karar), **Spotify** (3 karar), **Disney+** (3 karar) ve **HBO Max** (3 karar) izlemektedir. Bein Movies Stars, BluTV, TV+, Exxen ve MUBI & BluTV (ortak karar) birer yaptırımla tabloda yer almaktadır.

Bu dağılım, RTÜK'ün yaptırım politikasının yalnızca küçük ve yerel platformlarla sınırlı kalmadığını, aksine küresel ölçekli dijital yayıncıları doğrudan hedef aldığını ortaya koymaktadır. Özellikle Netflix, Amazon Prime Video ve Disney+ gibi platformlara yönelik sistematik yaptırımlar, Türkiye'nin dijital içerik piyasasında faaliyet gösteren uluslararası aktörlerin RTÜK'ün "**millî ve manevî değerler**" söylemiyle çerçevelenen içerik denetimine tabi tutulduğunu göstermektedir.

Tablo 3: RTÜK'ün Dijital Platformlara Yönelik İçerik Yaptırımlarının Platform Bazında Dağılımı

Platform	Yaptırım Sayısı	Toplam İçindeki Pay
Netflix	13	%37,1
Amazon Prime Video	4	%11,4
MUBI	4	%11,4
Spotify	3	%8,6
Disney+	3	%8,6
HBO Max	3	%8,6
Diğerleri (5 platform)	5	%14,3

YAPTIRIM GEREKÇELERİNİN TEMATİK ANALİZİ

RTÜK'ün yaptırım gerekçeleri incelendiğinde, Üst Kurul'un dijital içerik denetiminde belirli bir ideolojik çerçeveyi sistematik biçimde uyguladığı görülmektedir. 35 yaptırım kararının gerekçe analizi, aşağıdaki tematik dağılımı ortaya koymaktadır:

- i. **“Genel ahlak” ve “toplumun manevi değerleri” ihlali** gerekçesi, yaptırımların yaklaşık %80'inde başat gerekçe olarak kullanılmıştır. Bu kavramlar, 6112 sayılı Kanun'un yayın ilkelerinde yer almakla birlikte, tanımları muğlak ve RTÜK'ün takdirine açıktır. “Genel ahlak” ve “manevi değerler” kavramlarının içeriğinin belirlenmesi tamamen Üst Kurul'un siyasi ve kültürel tercihlerine bırakılmış olup bu durum, içerik denetimini objektif bir hukuki çerçeveden çıkararak ideolojik bir filtreleme mekanizmasına dönüştürmektedir.
- ii. **LGBTIQ+ temalı içerikler**, RTÜK yaptırımlarının en yoğun hedefi olmuştur. 35 kararın **10**'unda (≈%29) eşcinsellik, LGBTIQ+ temalı sahneler veya “cinsiyetin sınırlarının tanınmaması” doğrudan ceza gerekçesi olarak belirtilmiştir. Bu yaptırımlar arasında Netflix'in “Elite”, “Anne+” ve “Cobalt Blue”; Disney+'ın “Love, Victor” ve “All of Us Strangers”; HBO Max'ın “Looking: The Movie”; MUBI'nin “Benedetta” ve “Passages”; Amazon Prime Video'nun “Those About To Die” ve BluTV'nin “The Book of Queer” yapımları yer almaktadır. Bu içeriklere yönelik yaptırımlar, RTÜK'ün LGBTIQ+ temsili sistematik biçimde “toplum için zararlı” olarak nitelendirdiğini ve dijital platformları bu temsilleri Türkiye kataloglarından çıkarmaya zorladığını göstermektedir.
- iii. **“Müstehcenlik”** gerekçesi 9 kararda (%26) kullanılmış olup bu kavram da LGBTIQ+ temalı yaptırımlarla sıklıkla örtüşmektedir. RTÜK, heteroseksüel ilişki sahneleri ile eşcinsel ilişki sahnelerini aynı “müstehcenlik” başlığı altında değerlendirmekle birlikte, LGBTIQ+ temalı sahnelerin “toplumsal cinsiyet rollerini zedelemesi” ve “aile kurumunu itibarsızlaştırması” gibi ek nitelendirmelerle daha ağır biçimde cezalandırıldığı dikkat çekmektedir.
- iv. **Şiddet** gerekçesi yalnızca 4 kararda (%11) kullanılmıştır. Politik içerik gerekçesi ise tek bir kararda (Netflix – “Designated Survivor”, 2020) tespit edilmiştir. Bu oransal dağılım, RTÜK'ün yaptırım önceliklerinin “toplumsal ahlak” ve cinsellik odaklı olduğunu, şiddet ve politik içeriğin görece düşük öncelikli tutulduğunu ortaya koymaktadır.

Dikkat çekici bir başka bulgu, **Exxen** platformunda yayınlanan “Konuşanlar” programına ve **Amazon Prime Video**'da yayınlanan “Aşkın Gücü” yarışma programına 2025 yılında verilen cezalardır. “Konuşanlar” programına **“mizahı aşan ifadeler”** gerekçesiyle, “Aşkın Gücü” programına ise **“cinsiyet rollerini katı kalıplara hapseden, kadınların karar alma süreçlerinden dışlanmasını sağlayan”** içerik gerekçesiyle yaptırım uygulanmıştır. İkinci gerekçe, RTÜK'ün cinsiyete dayalı ayrımcılığı gerekçe göstererek yaptırım uyguladığı nadir örneklerden birini oluştursa da ironik

biçimde, Üst Kurul'un LGBTIQ+ temsili hedef alan kararlarıyla birlikte değerlendirildiğinde, RTÜK'ün "**toplumsal cinsiyet**" meselesine yaklaşımındaki tutarsızlığı gözler önüne sermektedir.

2025 YILI DETAYLI ANALİZİ: YAPTIRIMLARIN YOĞUNLAŞMASI VE SİSTEMATİKLEŞMESİ

2025 yılı, RTÜK'ün dijital platformlara yönelik içerik yaptırımlarının hem nicel hem de nitel bakımdan zirveye ulaştığı bir dönem olmuştur. Yıl içinde alınan **12** yaptırım kararı, tek bir yıl bazında önceki dönemlerin tamamını geride bırakmış; bir önceki rekor olan 2023'teki **8** karara kıyasla **%50 artış** göstermiştir. Üstelik bu 12 kararın 11'i, para cezası ile katalogdan çıkarmanın birlikte uygulandığı **çifte yaptırım** niteliğindedir. Bu durum, RTÜK'ün 2025'te yaptırım politikasını açıkça sertleştirdiğini ve platformlara yönelik baskıyı kademeli bir tırmanma stratejisiyle uyguladığını göstermektedir.

Tablo 4: 2025 Yılında RTÜK Tarafından Dijital Platformlara Uygulanan Yaptırımlar

Tarih	Platform	İçerik	Yaptırım	Gerekçe
Haziran	Netflix	Barda	Para cezası	Şiddet ve manevi değerler
Haziran	Spotify	Şarkı sözleri	Para cez. + çıkarma	Manevi değerler, genel ahlak
Temmuz	TV+	Film (bilinmiyor)	Para cez. + çıkarma	Müstehcenlik, genel değerler
Eylül	AMZ Prime Video	Those About To Die	Para cez. + çıkarma	Şiddet, eşcinsellik
Eylül	Disney+	All of Us Strangers	Para cez. + çıkarma	Eşcinsellik, aile değerleri
Eylül	HBO Max	Looking: The Movie	Para cez. + çıkarma	Eşcinsellik, müstehcenlik
Eylül	MUBI	Benedetta	Para cez. + çıkarma	Müstehcenlik, genel ahlak
Eylül	Netflix	Cobalt Blue	Para cez. + çıkarma	Eşcinsellik, manevi değerler
Aralık	HBO Max	Jasmine S01E01	Para cez. + çıkarma	Manevi değerler, genel ahlak
Aralık	Netflix	Too Hot to Handle: Italy	Para cez. + çıkarma	Müstehcenlik, çarpık ilişkiler
Aralık	Exxen	Konuşanlar - 44. Bölüm	Para cez. + çıkarma	Mizahı aşan ifadeler
Aralık	AMZ Prime Video	Aşkın Gücü	Para cez. + çıkarma	Cinsiyet ayrımcılığı

2025 yılının yaptırım kronolojisi üç dalga halinde incelenebilir. **Birinci dalga (Haziran-Temmuz)** Netflix, Spotify ve TV+ platformlarını hedef almış; şiddet, müstehcenlik ve "genel ahlak" gibi görece geleneksel gerekçeler kullanılmıştır. **İkinci dalga**

(Eylül) ise RTÜK'ün en kapsamlı ve koordineli müdahalesini oluşturmuştur: tek bir toplantıda 5 farklı platforma (Amazon Prime Video, Disney+, HBO Max, MUBI, Netflix) aynı anda yaptırım uygulanmış, bu kararların tamamında LGBTIQ+ temalı içerikler doğrudan hedef alınmıştır. **Üçüncü dalga (Aralık)** ise 4 ayrı yaptırım kararıyla yılı kapatmış, bu dalgada hedeflerin çeşitlendiği ve mizah programları ile yarışma formatlarının da RTÜK'ün denetim radarına girdiği görülmüştür.

2025 Eylül dalgası özel bir analizi hak etmektedir. RTÜK'ün aynı toplantıda beş farklı uluslararası platforma eşzamanlı yaptırım uygulaması, içerik denetiminin münferit tepkilerden sistematik bir **koordineli baskı operasyonuna** evrildiğini göstermektedir. Bu dalgada hedef alınan yapımların tamamı LGBTIQ+ temalarını işleyen sinema filmleri veya dizilerdir: “Those About To Die” (Amazon), “All of Us Strangers” (Disney+), “Looking: The Movie” (HBO Max), “Benedetta” (MUBI) ve “Cobalt Blue” (Netflix). RTÜK, bu kararlarında “eşcinselliği özendirme”, “aile değerlerini hiçe sayma” ve “toplumsal cinsiyet rollerini zedeleme” gibi gerekçeler kullanmıştır. Bu koordineli müdahale, RTÜK'ün LGBTIQ+ temsili dijital ortamda sistematik biçimde bastırma iradesini açıkça ortaya koymaktadır.

2025 yılında yaptırıma maruz kalan 8 farklı platformun dağılımı da kayda değerdir: **Netflix** 3 kararla en fazla yaptırım alan platform olmaya devam etmiş, onu **Amazon Prime Video** ve **HBO Max** ikiye kararla izlemiştir. Disney+, MUBI, Spotify, TV+ ve Exxen birer kararla tabloya yansımıştır. Bu geniş yelpaze, RTÜK'ün yaptırım kapsamını belirli platformlarla sınırlı tutmadığını, aksine dijital yayıncılık alanının bütünü üzerinde hegemonik bir denetim kurmayı amaçladığını göstermektedir.

Ekran Görüntüsü 54: RTÜK tarafından yaptırım uygulanan içerikler

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

İÇERİK YAPTIRIMLARININ İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ BOYUTU

RTÜK'ün dijital platformlara yönelik içerik yaptırımları, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi kapsamında güvence altına alınan ifade özgürlüğü açısından ciddi sorunlar barındırmaktadır. AİHM içtihatlarına göre, ifade özgürlüğüne yönelik

müdahalelerin “yasayla öngörülme”, “meşru amaç” ve “demokratik toplumda gereklilik” koşullarını karşılaması gerekmektedir. RTÜK’ün yaptırım gerekçelerinde sıklıkla başvurduğu “toplumun manevi değerleri”, “genel ahlak” ve “ailenin korunması” gibi kavramlar, 6112 sayılı Kanun’da yer almakla birlikte, içerikleri yeterince belirli değildir. Bu durum, “yasayla öngörülme” koşulunun karşılanıp karşılanmadığını tartışmaya açmaktadır.

Özellikle LGBTIQ+ temalı içeriklere yönelik sistematik yaptırımlar, AİHM’in Bayev ve Diğerleri/Rusya kararında ortaya koyduğu ilkelerle doğrudan çelişmektedir.²¹⁵ AİHM, bu kararda Rusya’nın “eşcinsel propaganda” yasasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine hükmetmiş ve devletlerin belirli cinsel yönelimlerin ifadesini “toplum için zararlı” olarak nitelendirmesinin AİHS’in 10. ve 14. maddeleriyle bağdaşmadığını açıkça belirtmiştir. RTÜK’ün 2025 Eylül dalgasında beş farklı platformda LGBTIQ+ temalı içerikleri eşzamanlı olarak hedef alması, bu içtihadın doğrudan ihlali niteliğindedir.

Bununla birlikte, RTÜK’ün yaptırım kararlarında kullandığı gerekçelerin belirsizliği, öngörülebilirlik ilkesini de zedelemektedir. “Toplumun millî ve manevi değerlerine aykırılık” gerekçesi, herhangi bir somut içerik ölçütü sunmaksızın, fiilen sınırsız bir denetim alanı yaratmaktadır. Bu durum, dijital platformları sürekli bir belirsizlik ortamında bırakarak **otosansür** mekanizmasını tetiklemektedir. Platformlar, hangi içeriklerin yaptırıma maruz kalacağını önceden öngörememekte ve dolayısıyla, potansiyel olarak tartışmalı gördükleri her türlü içeriği proaktif olarak Türkiye kataloglarından çıkarma eğilimine girmektedir.

Sonuç olarak, RTÜK’ün 2020–2025 dönemindeki içerik yaptırımları, dijital platformlar üzerinde çok katmanlı bir baskı sistemi inşa etmiştir. Bu sistem, ekonomik yaptırımlar (para cezaları), içerik müdahaleleri (katalogdan çıkarma) ve kurumsal caydırıcılık (otosansür baskısı) mekanizmalarını birleştirerek, Türkiye’deki dijital medya ekosisteminde ifade özgürlüğünü yapısal biçimde kısıtlamaktadır. 2025 yılının rekor düzeydeki yaptırım sayısı ve özellikle Eylül ayındaki koordineli müdahale, RTÜK’ün artık münferit içerik ihlallerini değil, belirli temsil biçimlerini sistematik olarak bastırmayı amaçladığını açıkça ortaya koymaktadır.

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU VE ERİŞİM ENGELLENMESİ UYGULAMALARI

2021 yılında erişim engelleme yetkisi verilen **Türkiye Futbol Federasyonu** (TFF), 2025 yılı içinde **16.821** alan adına ve **9.908 farklı IP adresine** erişimi engellemiştir. **2022-2025** döneminin bütününe bakıldığında ise TFF’nin toplam **122.638** web sitesi ile alan adına ve **55.512** IP adresine engellediği tespit edilmiştir.

TFF’ye erişim engelleme yetkisi, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında, 7346 sayılı Kanun’un 29. maddesiyle 21.12.2021 tarihinde söz konusu Kanun’a eklenen “Yayın Haklarının Korunması” başlıklı Ek-1 maddesiyle tanınmıştır. Bu madde kapsamında; Türkiye Cumhuriyeti sınırları içindeki futbol müsabakalarına ilişkin yayınların İnternet ortamında hukuka aykırı biçimde kullanıma sunulduğunun tespit edilmesi hâlinde, ihlalin gerçekleştiği

²¹⁵ Bayev ve Diğerleri/Rusya, 67667/09, 20.06.2017. Ayrıca bkz. Klimova ve Diğerleri/Rusya, 33421/16, 04.02.2025.

yayın, kısım veya bölüme ilişkin olarak (URL vb. biçimde) erişimin engellenmesine TFF Yönetim Kurulu tarafından karar verilmesi öngörülmüştür. 5651 sayılı Kanun'daki düzenlemeye paralel bir mantıkla, teknik olarak ihlale ilişkin içeriğe erişimin engellenmesinin mümkün olmadığı ya da bu yolla ihlalin önlenemediği hallerde, İnternet sitesinin tümüne yönelik erişim engelleme kararı verilebilmektedir. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışındaki futbol müsabakalarının hukuka aykırı biçimde yayımlandığının tespiti hâlinde ise yayın hakkı sahibinin talebi üzerine erişim engelleme kararı alınabilmektedir.

Kanunda, Yönetim Kurulunun bu madde kapsamındaki yetkisini, bünyesinde kurulacak idari birimde görev yapacak kişilere devredebileceği de öngörülmüştür. Bu doğrultuda TFF Yönetim Kurulu, erişimin engellenmesine ilişkin iş ve işlemleri yürütmek üzere Federasyon bünyesinde bir idari birim kurmuştur. Söz konusu birimin işleyişine ilişkin usul ve esasların Yönetim Kurulunca çıkarılacak bir talimatla düzenleneceği belirtilmiş; bu kapsamda hazırlanan Yasa Dışı Futbol Yayınlarının Önlenmesi Talimatı, Yönetim Kurulunun 04.08.2022 tarih ve 15 sayılı toplantısında kabul edilerek 08.09.2022 tarihinde Federasyonun resmi İnternet sitesinde yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.²¹⁶

Bununla birlikte, Yönetim Kurulunun yetkisini devrettiği idari birimin yapısı ve personeli, yayımlanan talimatla dahi yeterince açıklığa kavuşturulamamıştır. Talimatın 4(1). maddesinde yalnızca “İdari Birim, TFF Yönetim Kurulunca belirlenecek yeterli sayıda Yetkili Kişi(ler) ile teknik ve idari personelden oluşur” ifadesine yer verilmiştir. Erişim engelleme başvurularını inceleyerek karara bağlama ve bu kararları Erişim Sağlayıcıları Birliğine (ESB) iletme yetkisiyle donatılan “yetkili kişilerin” sayısı ile kimlikleri ise TFF tarafından kamuoyuyla paylaşılmamaktadır.

Öte yandan, alınan ve uygulanmak üzere ESB'ye iletilen erişim engelleme kararları da TFF tarafından yayımlanmamaktadır. Kanun, yayımlanmayan ve büyük ölçüde kamuoyunca bilinmeyen bu kararlara karşı bir hafta içinde sulh ceza hakimliğine itiraz yolunu öngörmekle birlikte, bu itiraz usulünün TFF kararları özelinde nasıl işleteceğine dair herhangi bir düzenleme içermemektedir. Karar muhataplarının söz konusu kararlardan haberdar olma usulü güvence altına alınmadığından, bu itiraz yolunun etkili bir hukuki başvuru yolu olarak nitelendirilmesi mümkün değildir. Ayrıca Kanun, erişim engelleme kararlarının geçerlilik süresi bakımından da herhangi bir sınır öngörmemiştir; bu eksiklik, yasa dışı yayın iddiasıyla alınan engelleme kararının söz konusu yayın sona erdikten sonra dahi süresiz biçimde ve keyfi olarak uygulanmaya devam etmesine hukuki zemin hazırlamaktadır.

TFF'YE TANINAN YETKİNİN ANAYASAL DENETİMİ: CHP İTIRAZI

TFF'ye tanınan erişim engelleme yetkisi, CHP tarafından itiraz yoluyla Anayasa Mahkemesine taşınmıştır. İtiraz dilekçesinde, söz konusu düzenlemenin Anayasa'nın 13., 26., 28., 35., 36. ve 153. maddelerini ihlal ettiği ileri sürülmüştür. Dilekçede, özel hukuk tüzel kişisi niteliğindeki TFF'ye doğrudan erişim engelleme kararı verme

²¹⁶ Bkz. <https://www.tff.org/Resources/TFF/Documents/TALIMATLAR/Yasa-D%C4%B1s%C4%B1-Futbol-Yayınlarının-Onlenmesi-Talimatı.pdf>

yetkisinin tanınmasının ifade ve basın özgürlüğüne ağır bir müdahale oluşturduğu vurgulanmıştır. Düzenlemenin, “kanunla öngörülme” ölçütünün gerektirdiği maddi belirlilik ve hukuki öngörülebilirlik koşullarını karşılamadığı; idari makamlara ve özerk yapılara keyfi müdahale alanı açtığı belirtilmiştir.

İtirazın temel dayanaklarından birini, Anayasa Mahkemesinin *Keskin Kalem*²¹⁷ pilot kararında ve AİHM’in *Vladimir Kharitonov/Rusya*²¹⁸ kararı gibi güncel içtihatlarda belirlenen usul güvencelerinin bu düzenlemede yer bulmaması oluşturmuştur. Dilekçede ayrıca, TFF bünyesinde kurulan idari birimin tarafsızlık ve bağımsızlık güvencesinden yoksun olduğu; haklarına müdahale edilen taraflara çelişmeli yargılama ya da karardan önce savunma imkânı tanınmadığı ifade edilmiştir. Doksan dakikalık bir müsabaka yayını süresinde uygulanması beklenen bu idari prosedürün, güdülen amaç olan yayın haklarının korunmasına hizmet edebilmekten uzak olduğu, dolayısıyla ölçülülük ilkesinin alt unsuru olan elverişlilik kriterini de karşılamadığı savunulmuştur. Son olarak dilekçede, yargısal denetimin yalnızca sonradan yapılacak bir itiraz yoluna (sulh ceza hakimlikleri) bırakılmasının özgürlük karinesini tersine çevirerek sınırlandırmayı esas kıldığı belirtilmiş; AYM’nin daha önce 5651 sayılı Kanun’un 9. maddesine ilişkin verdiği iptal kararlarındaki gerekçelerin yasama organınca göz ardı edildiği ve bunun Anayasa’nın 153. maddesinde düzenlenen AYM kararlarının bağlayıcılığı ilkesine açık bir aykırılık oluşturduğu vurgulanarak kuralın iptali talep edilmiştir.

ANAYASA MAHKEMESİNİN 2025/134 SAYILI İPTAL KARARI

Anayasa Mahkemesi, 17.06.2025 tarihli kararıyla;²¹⁹ 5894 sayılı Kanun’a eklenen Ek-1. maddeyle TFF Yönetim Kuruluna tanınan erişim engelleme yetkisinin Anayasa’nın 13. ve 26. maddelerine aykırı olduğuna hükmetmiş ve oyçokluğuyla iptaline karar vermiştir. Kararın temel gerekçesi, kitle haberleşmesi ve İnternet ortamının Anayasa’nın 26. maddesi çerçevesinde ifade özgürlüğünün en dinamik alanı olması ve bu alana yönelik her türlü müdahalenin, şekli anlamda bir kanuna dayanmasının ötesinde, maddi anlamda öngörülebilirlik ve belirlilik unsurlarını da taşıması zorunluluğudur.

AYM, idari makamlara tanınan sansür yetkilerinin keyfi uygulamalara karşı koruyucu güvenceler içermesi gerektiğini açıkça vurgulamıştır. Mahkemeye göre TFF, her ne kadar özel hukuk hükümlerine tabi ve özerk bir kuruluş olarak tanımlansa da; li-sans verme, disiplin cezası uygulama ve kamu ayrıcalıklarından yararlanma gibi özellikleriyle fiilen kamu gücü kullanan ve kamu tüzel kişiliği vasfı taşıyan bir yapıdır. Buna karşın, milyonlarca kullanıcının bilgiye erişimini doğrudan etkileyen erişim engelleme gibi ağır bir yaptırımı uygulayacak Yönetim Kurulunun ve TFF bünyesindeki idari birimin oluşumu, üyelerinin liyakati ve çalışma usulleri kanunla düzenlenmemiş; bu hususlar tamamen kurumun kendi çıkaracağı statü ve talimatlara bırakılmıştır. Dahası, Gençlik ve Spor Bakanlığının denetim yetkisinin bu sansür işlemlerini kapsamadığı da kararda tespit edilmiştir. İfade özgürlüğüne müdahale yetkisinin,

²¹⁷ Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri [GK], B. No: 2018/14884, 27/10/2021.

²¹⁸ Vladimir Kharitonov/Rusya, no: 10795/14, 23/06/2020.

²¹⁹ AYM, E.2024/75, K.2025/134, 17.06.2025.

hukuki nitelikleri ve denetim mekanizmaları meçhul bir idari yapıya devredilmesi; Türkiye’de dijital itaat rejiminin inşa sürecindeki Kafkaesk belirsizliği tescilleyen en somut bulgulardan biri olarak bu kararlar da hukuki kayıt altına alınmıştır.

SULH CEZA HÂKİMLİKLERİNİN YAPISAL İŞLEVSİZLİĞİNİN BİR KEZ DAHA TEYİDİ

AYM kararının en kritik hukuki tespitlerinden birini, TFF’nin idari sansür kararlarına karşı itiraz mercii olarak gösterilen sulh ceza hakimliklerinin yapısal işlevsizliğinin bir kez daha teyit edilmesi oluşturmaktadır. Mahkeme, bu tespitini geliştirirken 5651 sayılı Kanun’un 8/A maddesi kapsamındaki uygulamalara yönelik olarak daha önce verdiği *Artı Media GmbH Genel Kurul kararına*²²⁰ doğrudan atıf yapmıştır. Anılan kararda vurgulandığı üzere, idari makamların erişim engelleme kararlarına karşı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri çerçevesinde sulh ceza hakimliklerine başvuru itiraz yolu; silahların eşitliği, çelişmeli yargılama ve hukuki dinlenilme haklarını güvence altına almaktan bütünüyle uzaktır.

AYM, sulh ceza hakimliklerinin tarafların yargılamaya etkin katılımını sağlayamadığını, müdahalenin ilk aşamasındaki usul eksikliklerini telafi edemediğini ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun bir orantılılık denetimi yapabilmek için zorunlu araçlardan yoksun olduğunu açıkça ortaya koymuştur. Kanunda TFF kararının ilgisine tebliğ edileceğine dair herhangi bir düzenleme bulunmaması, bir haftalık itiraz süresinin başlangıç anını da belirsiz kılmaktadır. Sonuç olarak, yargısal onaydan geçmeksizin uygulanan ve yalnızca sulh ceza hakimliklerinin otomatik onay mekanizmasına terk edilen bu idari erişim engelleme prosedürü, kanunilik ilkesinin gerektirdiği asgari usul güvencelerini dahi sağlamadığından bütünüyle Anayasa’ya aykırı bulunmuştur.

KARŞI OYLAR VE DEĞERLENDİRMESİ

Karara muhalif kalan dört üye; ihlalin tespitinin teknik açıdan karmaşıklık taşımadığını, yayın haklarının ticari ve mülkiyet boyutu barındırdığını, futbol müsabakalarının doğasından kaynaklanan aciliyetin kurum içi yapılarda daha küçük karar birimlerine yetki devrine zorunluluk doğurduğunu ve yargı denetimine tabi kılınan işlemde sözü edilen belirsizliklerin iptale konu normun kapsamında bulunmadığını öne sürmüştür. Ancak bu yaklaşım, ifade özgürlüğü sorununu yalnızca ticari bir “korsan yayın” meselesiyle sınırlı tutmaktadır. URL bazlı engelleme yapılamaması gerekçeyle topyekûn site engellemelerinin doğuracağı ağır hak ihlalleri ve orantısızlık tehlikesi bu yaklaşımda tamamen göz ardı edilmektedir. Dahası, 5651 sayılı Kanun’un pek çok maddesinde defalarca gündeme getirilen ve AYM içtihadı tarafından sürekli olarak reddedilen “aciliyet” gerekçesi, karşı oy gerekçesinde yeniden işlevselleştirilmektedir.

²²⁰ AYM, *Artı Media GmbH* [GK], B. No: 2019/40078, 14.09.2023.

İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİ VE ANAYASAYA AYKIRI ENGELLEME PRATİĞİNİN SÜRMESİ

AYM, iptal hükmünün 14.10.2025 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmasından²²¹ itibaren dokuz ay sonra, **14.07.2026** tarihinde yürürlüğe girmesine karar vermiştir. Bu, anayasaya aykırılığı mahkemece tescil edilmiş bir sansür mekanizmasının dokuz ay daha varlığını sürdürmesine ve telafisi güç ihlaller üretmeye devam etmesine hukuki zemin hazırlayan, yerleşik ancak tartışmalı bir yargısal pratiktir.

TFF’nin şeffaflık ve orantılılık ilkeleri bakımından taşıdığı sorunlar soyut bir hukuki tartışmanın ötesine geçmekte; **2025** yılı içinde yaşanan somut vakalar bu sorunların pratikte ne anlama geldiğini açıkça ortaya koymaktadır. İlk örnek, Google tarafından geliştirilen ve web sayfalarının özellikle mobil cihazlarda hızlı yüklenmesini sağlayan açık kaynaklı AMP (Accelerated Mobile Pages) projesinin alan adı ampproject.org’a yönelik engellemedir. TFF, 22.01.2025 tarih ve 101-01 sayılı kararıyla bu alan adına erişimi engellemiştir. AMP altyapısının milyonlarca web sitesini destekleyen bir İnternet omurga hizmeti olduğu, korsan futbol yayınıyla herhangi bir özgün bağlantısının bulunmadığı ve bu engelin kaçınılmaz olarak çok sayıda muhatapsız içeriği de kapsam dışı bıraktığı düşünüldüğünde, söz konusu karar orantılılık ilkesini açıkça ihlal eden bir örnek niteliği taşımaktadır. Bu yaptırım, EngelliWeb duyurumuzun²²² ardından oluşan yoğun tepkilerin etkisiyle yaklaşık 16 saat sonra kaldırılmıştır. Ancak bu geri adım, kararın hiçbir yargısal veya idari denetimden geçmeksizin alınıp uygulandığı gerçeğini değiştirmemektedir.

Ekran Görüntüsü 55: TFF tarafından erişime engellenen alan adı

İkinci örnek, AYM’nin iptal kararının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihten yalnızca altı hafta sonra gerçekleşmiştir. TFF, 25.11.2025 tarih ve 067-01 sayılı kararıyla Cloudflare Pages hizmetine ait pages.dev alan adını kaçak maç yayını gerekçesiyle erişime engellemiştir. Cloudflare Pages, kendi içeriği olmayan bir barındırma

²²¹ AYM, E.2024/75, K.2025/134, R.G. Tarih-Sayı: 14/10/2025-33047.

²²² EngelliWeb, “AMP erişime engellendi,” 22.01.2025, <https://ifade.org.tr/engelliweb/amp-erisime-engellendi/>

altyapısıdır. Dolayısıyla, pages.dev alan adı altında yayımlanan on binlerce bağımsız web sitesi bu karardan doğrudan etkilenmiştir. Engellenenin, Anayasa'ya aykırılığı mahkemece saptanmış bir yetki kullanılarak yapılması; üstelik aynı alan adının daha önce BTK tarafından 29.05.2023 tarih ve 490.05.01.2023.-269077 sayılı kararla yasadışı bahis gerekçesiyle de engellenmiş ve bir süre sonra kaldırılmış olması, bu pratiğin rastlantısal değil, sistemik bir yapıya işaret ettiğini göstermektedir.

Ekran Görüntüsü 56: TFF tarafından erişime engellenen alan adı

Nitekim bu iki örnek, istisnai bir denetim zafiyetini değil, yapısal bir örüntüyü yansıtmaktadır. TFF, AYM'nin iptal kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı 14.10.2025 tarihinden itibaren erişim engelleme kararları almayı sürdürmüş; Anayasa'ya aykırılığı hukuken saptanmış olan bu yetkiyi 2025-26 futbol sezonu boyunca da kullanarak 11.000'den fazla alan adını erişime engellemiştir. Bu raporu kaleme aldığımız Nisan 2026 itibarıyla yasama organı, AYM kararına rağmen 5894 sayılı Kanun'un Ek-1. maddesinde herhangi bir değişikliğe gitmemiştir. İptal hükmünün yürürlüğe gireceği **14.07.2026** tarihine kadar Federasyonun engelleme kararı almayı sürdürmesini önleyecek herhangi bir hukuki mekanizma da mevcut değildir. Bu tablonun kendisi, Türkiye'de anayasal denetimin işlevsel bir güvenceye değil; sansürün meşruiyet ör-tüsüne dönüştüğünün simgesi hâline gelmiştir.

VPN ENGELLEMELERİ

2025 yılı itibarıyla Türkiye'de İnternet sansürünün en kritik boyutlarından birini, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu ("BTK") tarafından sanal özel ağ (VPN) servislerine yönelik uygulanan topyekûn erişim engellemeleri oluşturmaktadır.²²³ VPN (Virtual Private Network – Sanal Özel Ağ) teknolojisi, kullanıcıların İnternet trafiğini şifreleyerek ve farklı bir sunucu üzerinden yönlendirerek çevrimiçi gizlilik, veri güvenliği,

²²³ EngelliWeb, "Türkiye'den Erişime Engelli VPN Servisleri," 04.08.2024, <https://ifade.org.tr/engelliweb/turkiye-den-erisime-engelli-vpn-servisleri/>; Freedom House, 'Freedom on the Net 2024: Turkey' (2024).

anonimlik ve coğrafi kısıtlamaları aşma gibi birçok meşru işleve hizmet eden bir teknolojidir. Dünya genelinde milyonlarca bireysel ve kurumsal kullanıcı tarafından günlük olarak kullanılan VPN servisleri; siber güvenlik, veri koruma, uzaktan çalışma altyapısı ve İnternet özgürlüğü açısından vazgeçilmez araçlar olarak konumlanmaktadır.

Türkiye bağlamında ise VPN servislerinin ayrıca önem taşıyan bir işlevi daha bulunmaktadır. EngelliWeb projesi verilerine göre Türkiye’den yüz binlerce alan adının, on binlerce URL’nin ve yüz binlerce sosyal medya içeriğinin erişime engellendiği bir ortamda, VPN servisleri yurttaşların bilgi edinme hakkını kullanabilmelerinin pratikte yegâne aracı haline gelmiştir.

BTK’NIN VPN SERVİSLERİNE YÖNELİK İDARİ İŞLEMİ

BTK, **23.11.2023** tarihinde Türkiye’deki erişim sağlayıcılara bir yazı göndererek, 5651 sayılı Kanun’un 6. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine dayanarak, yazı ekinde yer alan **16 farklı VPN servisine** erişimin engellenmesini talep etmiştir.²²⁴ Engellenmesi istenen VPN servisleri arasında Proton VPN, Surfshark, IPVanish, CyberGhost, Pure VPN, TunnelBear, Hotspot Shield, Nord VPN ve Express VPN gibi dünyaca bilinen servisler yer almaktadır.²²⁵

Ekran Görüntüsü 57: Yaptırım Uygulanan VPN Adresleri

Adı	VPN Uygulamasının İnternet Adresi
Proton VPN	https://protonvpn.com
Surfshark VPN	https://surfshark.com
Super VPN	https://play.google.com/store/apps/details?id=com.chengcheng.FreeVPN&hl=en
VPN Unlimited	https://www.vpnunlimitedapp.com/en
IPVanish VPN	https://www.ipvanish.com
VPN365	https://itunes.apple.com/eg/app/vpn-365-ip-changer-unblock/id1204005238?mt=8
CyberGhost VPN	http://www.cyberghostvpn.com/en_us
HideMe VPN	https://hide.me
PureVPN	https://www.purevpn.com/pages/home.php
ZenVPN	https://zenvpn.net/en/
Psiphon	https://psiphon.ca/en/index.html
TunnelBear VPN	https://www.tunnelbear.com
Snap VPN	https://play.google.com/store/apps/details?id=free.vpn.unblock.proxy.vpnpro&hl=en
Hotspot Shield	http://hotspotshield.com
SecureVPN	https://securevpn.com
SurfEasy VPN	https://www.surfeasy.com/en/

BTK’nın yazısında, erişim sağlayıcılardan yalnızca engelleme değil, aynı zamanda kapsamlı bir gözetim ve raporlama faaliyeti de talep edilmiştir. Bu çerçevede “ekli listede yer alan **alternatif erişim yöntemlerinin derhal engellenmesi** ve **uygulama karakteristiklerinin takip edilerek gerekli güncellemelerin yapılması**, **trafik ve miktarındaki değişimlerin izlenmesi**, **test sonuçları ile birlikte raporlanması** ve yapılan işlemlerle ilgili Kuruma **aylık periyotlarla bilgi verilmesi**” istenmiştir. Bu

²²⁴ BTK, 23.11.2023 tarihli ve E-34817124-421.99-72342 sayılı dağıtımli yazı.

²²⁵ BTK tarafından erişim sağlayıcılara gönderilen yazıda engellenmesi talep edilen VPN servisleri: Proton VPN, Surfshark, IPVanish, CyberGhost, Pure VPN, TunnelBear, Hotspot Shield, Nord VPN, Express VPN, Psiphon, Hola VPN, Turbo VPN, HideMyAss VPN, Touch VPN, Private Internet Access VPN ve Secure VPN.

talep, içerik, yer ve erişim sağlayıcı 126 muhataba yönelik ülke çapında uygulanması gereken bir dağıtımli işlem niteliğindedir.

Ekran Görüntüsü 58: BTK VPN Adresleri Üst Yazı

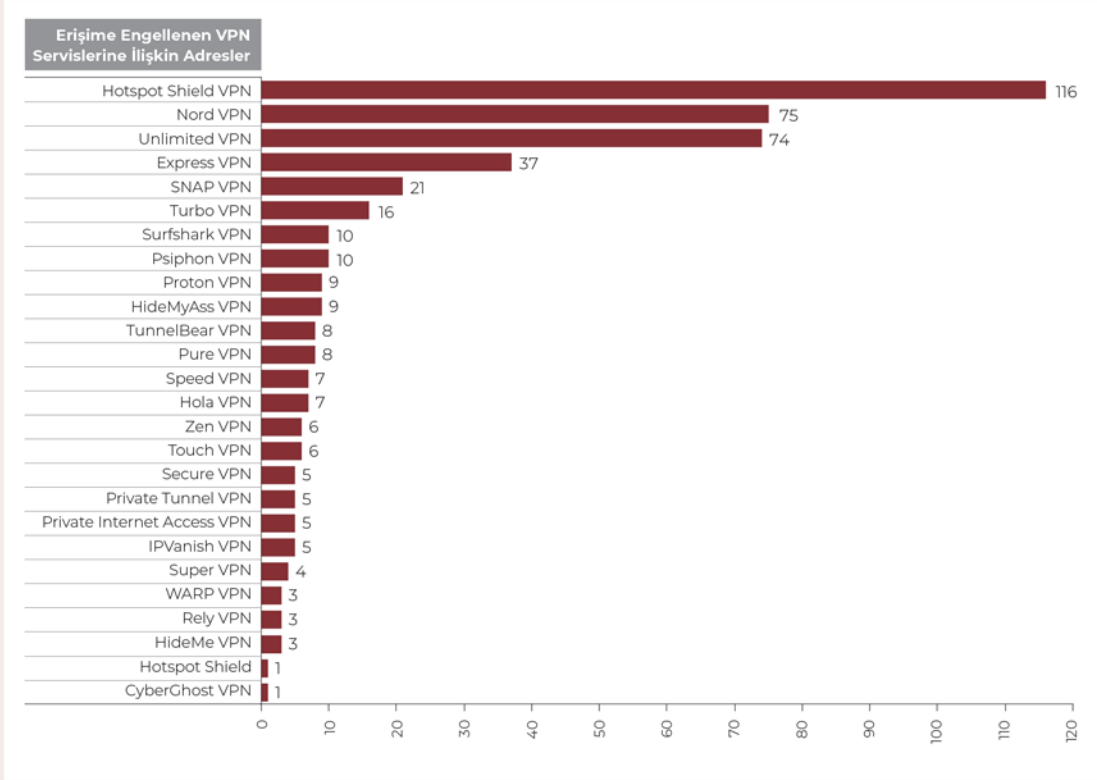

EngelliWeb projesi kapsamında elde edilen verilere göre, BTK'nın engelleme listesi yalnızca 16 VPN servisiyle sınırlı kalmamıştır. EngelliWeb projesi kapsamında, 2023 yılı itibarıyla toplam **26 farklı VPN servisine** ait **454 farklı sunucu adresinin** izleme ve engelleme kapsamına alındığı tespit edilmiştir.²²⁶ Engellenen adres sayısı bakımından en fazla sunucu adresine sahip servisler Hotspot Shield VPN

²²⁶ Bu çalışma 2023 içinde yapılmıştır.

(116 adres), Nord VPN (75 adres), Unlimited VPN (74 adres) ve Express VPN (37 adres) olarak öne çıkmaktadır. Bu veriler, BTK'nın VPN servislerine yönelik engellemesinin ilk bakışta görünenden çok daha kapsamlı ve sistematik bir nitelik taşıdığını ortaya koymaktadır.

Şekil 27: Erişime Engellenen VPN Servislerine İlişkin Adresler (2023)

YASAL DAYANAK SORUNU: 5651 SAYILI KANUN'UN 6/1(Ç) BENDİ

BTK'nın VPN engelleme işleminin hukuki dayanağı olarak gösterdiği 5651 sayılı Kanun'un 6. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi, erişim sağlayıcıların "erişimi engelleme kararı verilen yayınlarla ilgili olarak alternatif erişim yollarını engelleyici tedbirleri almakla yükümlü" olduklarını hükme bağlamaktadır.²²⁷ Bu hüküm, 6518 sayılı Kanun'un 89. maddesiyle eklenmiş olup gerekçesinde "erişimi engellemeyi etkin hale getirmek için, alternatif erişim yollarını zorlaştıran tedbirlerin alınması" şeklinde açıklanmıştır.²²⁸

²²⁷ 5651 sayılı Kanun, md. 6/1(ç).

²²⁸ 6518 sayılı Kanun, md. 89 (gerekçe).

Ancak, ne 5651 sayılı Kanun’da ne de başka herhangi bir kanunda erişime engellenen web sitelerine alternatif yollarla erişimi yasaklayan bir hüküm bulunmaktadır. Aynı şekilde, **Türkiye’den VPN servislerinin kullanımını yasaklayan herhangi bir yasa hükmü de mevcut değildir.** 5651 sayılı Kanun’un 6/1(ç) bendi, BTK’ya veya Başkanına VPN servislerini tespit etmek ve engellenmesini talep etmek gibi bir yetki vermemiştir.

Anayasa Mahkemesi de bu değerlendirmeyi doğrulamaktadır. Kuralın iptali talebini gerekçeli ret yöntemiyle yerinde bulmayan Anayasa Mahkemesine göre, bu hüküm “erişim sağlayıcıya, erişimi engelleme kararı verilen yayınlara ulaşılmasını engelleyecek alternatif erişim yollarını engelleyici tedbirleri alma yükümlülüğü getirmektedir”.²²⁹ Ayrıca Anayasa Mahkemesine göre, “erişim sağlayıcılar söz konusu alternatif tedbirleri, erişimin engellenmesi kararı verilmiş yayınlar hakkında uygulayacaklardır. İptali istenilen kural ile erişim sağlayıcılara doğrudan erişimin engellenmesi yetkisi verilmiş değildir. Erişim sağlayıcılara yüklenen görev daha önce verilen erişimin engellenmesi kararının etkili bir şekilde yerine getirilmesinden ibarettir”.²³⁰

Bu saptamalar ışığında, Kanun’un 6/1(ç) hükmünün iki şekilde uygulanmasının mümkün olmadığı açıkça görülmektedir. **İlk olarak**, daha önce yargı kararıyla erişim engelleme kararı verilmemiş bir içerik veya adresle ilgili olarak bu hükmeye dayanarak engelleme yapılamaz. **İkinci olarak**, alınacak önlem daha önce verilmiş olan erişim engelleme kararının kapsamını aşacak şekilde sonuçlar doğuramaz. Oysa BTK’nın 23.11.2023 tarihli işlemiyle hem daha önce bir yargı kararına konu olmamış VPN servisleri engellenmiş, hem de bu engellemeden yalnızca hakkında erişim engelleme kararı bulunan siteler değil, tüm İnternet’e erişim etkilenmiştir.

Nitekim AİHM, RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan kararında, iç hukukta idareye tanınan takdir yetkisinin keyfiliğe karşı yeterli güvencelerle çevrelenmesi gerektiğini ve temel hakları etkileyen konularda yürütme organına verilen yasal takdir yetkisinin “sınırsız bir güç” (*unfettered power*) biçiminde ifade edilemeyeceğini vurgulamıştır.²³¹ Mahkeme, Azerbaycan’da telekomünikasyon otoritesinin hangi içeriklerin yasadışı olduğunu bağımsız olarak belirleme ve buna dayanarak topyekûn engelleme talep etme yetkisinin, “keyfiliğe karşı yeterli güvencelerle çevrelenmemiş, sınırsız bir güç” niteliği taşıdığı ve dolayısıyla Sözleşme’nin öngördüğü “yasanın niteliği” standardını karşılamadığı sonucuna varmıştır.²³² BTK’nın 5651 sayılı Kanun’un 6/1(ç) bendine dayanarak, hangi VPN servislerinin engelleneceğini herhangi bir yargısal denetime tabi olmaksızın tek taraflı olarak belirlemesi ve bu belirlemeyi ülke çapında uygulamaya koyması, AİHM’in bu kararda mahkûm ettiği yapısal sorunun birebir karşılığını oluşturmaktadır.

²²⁹ AYM, E.2014/87, K.2015/112, 08/12/2015, § 205.

²³⁰ AYM, E.2014/87, K.2015/112, 08/12/2015, § 206.

²³¹ AİHM, RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan, nos. 56138/18 ve 3 diğer başvuru, 13.06.2024, § 89.

²³² Ibid, § 106.

Tablo 5: EngelliWeb projesi kapsamında erişime engelli olduğu tespit edilen VPN servisleri²³³

	Türk Telekom	Vodafone	Türksat Kablonet	Turkcell Superonline
NordVPN	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
TurboVPN	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
Proton VPN	ENGELLİ	ENGELLİ		ENGELLİ
IPVanish	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
TunnelBear	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
CyberGhost	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
ExpressVPN	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
Private Internet Access	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
PureVPN	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
Hola VPN	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ	ENGELLİ
Surfshark	ENGELLİ		ENGELLİ	ENGELLİ
Private Tunnel	ENGELLİ		ENGELLİ	ENGELLİ
ZenVPN	ENGELLİ		ENGELLİ	ENGELLİ
Hotspot Shield	ENGELLİ		ENGELLİ	
Psiphon	ENGELLİ		ENGELLİ	
Touch VPN	ENGELLİ			
HideMyAss	ENGELLİ			
SurfEasy	ENGELLİ	ENGELLİ		
hide.me	ENGELLİ	ENGELLİ		
Mullvad		ENGELLİ		
VyprVPN		ENGELLİ		
IVPN		ENGELLİ		
VPN Unlimited		ENGELLİ		

DERİN PAKET ANALİZİ (DPI) VE GÖZETİM ENDİŞELERİ

BTK'nın yalnızca engelleme talep etmekle kalmayıp aynı zamanda VPN trafiğinin izlenmesini, test edilmesini ve aylık periyotlarla raporlanmasını istemesi, ciddi gözetim endişelerini beraberinde getirmektedir. Böyle derinlemesine bir izleme, raporlama ve

²³³ Farklı servis sağlayıcı hatlarından VPN servislerine yapılan erişim testlerinin, sansürlü bir referans hatla karşılaştırılması sonucunda hazırlanmıştır. Referans hatta sorunsuz çalışan VPN hedeflerinde, Türkiye'deki ISS hatlarında DNS çözümleme hatası, bağlantı kesilmesi, TLS bağlantısının kurulamaması veya olağan dışı gecikme gibi sorunlar görülmesi müdahale göstergesi olarak değerlendirilmiştir. Aynı VPN servisine ait test edilen hedeflerin çoğunda bu tür müdahale göstergeleri tespit edilen ISS hücreleri tabloda "ENGELLİ" olarak işaretlenmiştir.

analizin ancak **Derin Paket Analizi** (DPI – Deep Packet Inspection) yöntemiyle gerçekleştirilebileceği değerlendirilmekteydi. 2026 yılı itibarıyla elde edilen bağımsız teknik bulgular, bu değerlendirmeyi doğrulamış ve DPI kullanımının teorik bir olasılık olmaktan çıkarak belgelenebilir bir gerçekliğe dönüştüğünü ortaya koymaktadır.

HTTPS bağlantılarında kullanılan TLS (Transport Layer Security - Taşıma Katmanı Güvenliği) protokolü, istemci ile sunucu arasındaki web trafiğini şifrelemekte; bu nedenle erişim sağlayıcılar normal koşullarda sayfa içeriğini, tam URL yolunu, form verilerini veya oturum bilgilerini okuyamamaktadır. Ancak DPI sistemlerinin belirli bağlantıları sınıflandırabilmesi için her zaman içerik okuması gerekmez. TLS bağlantısı kurulmadan önce gerçekleşen el sıkışma aşamasında hedef IP adresi, port, Sunucu Adı Göstergesi (SNI) bilgisi ve desteklenen TLS sürümleri gibi bazı metadatalar gözlemlenebilir. Bu nedenle HTTPS kullanımı iletişimin içeriğini korusa da, klasik TLS yapılandırmalarında bağlantının hangi servis veya alan adıyla ilişkili olduğuna dair bazı işaretler DPI sistemleri tarafından kullanılabilir.

Türkiye’deki İnternet Servis Sağlayıcılarının altyapıları üzerinden gerçekleştirilen bağımsız adli testler, bazı sağlayıcıların VPN trafiğine yönelik **seçici müdahale yöntemleri** kullandığını teknik olarak göstermektedir. Bu raporun hazırlanması aşamasında yapılan testlerde, Proton VPN’in sunucularına yönelik bağlantılarda, DNS veya saf IP temelli bir engellemeden ziyade, TLS SNI/Host bilgisi üzerinden tetiklenen seçici bir yavaşlatma ve bağlantı kararsızlığı mekanizması tespit edilmiştir.²³⁴

Engellemenin teknik anatomisi de ayrıca dikkat çekicidir. Bağlantılar, RST (reset) paketi gönderilmeksizin sessizce karadeliğe yönlendirilmektedir (*silent blackholing*). Bu yöntem, kullanıcının deneyimlediği bağlantı kopukluğunun bir sansür müdahalesi değil, teknik bir arıza ya da sunucu kaynaklı bir sorun gibi algılanmasını sağlamak üzere tasarlanmış düşük görünürlüklü bir sansür tekniğidir. Nitekim erişim sağlayıcılar da bu tür şikâyetlere karşı “teknik arıza” veya “altyapı çalışması” gibi standart yanıtlar vererek, idarenin hukuk dışı müdahalesini ticari bir mazeretle perdeleme yoluna gitmişlerdir.

Bir diğer kritik bulgu, engellemenin **seçici** yapısıdır. Proton dışı HTTPS hedefleri aynı hat üzerinde olağan biçimde çalışırken, Proton’a ait belirli alan adlarında TLS gecikmesi, SSL timeout ve veri aktarımında zaman aşımı sorunları gözlemlenmiştir. Aynı Proton IP adresine yapılan bağlantılarda yalnızca gönderilen SNI/Host bilgisinin değiştirilmesiyle bağlantı davranışının anlamlı biçimde değişmesi, müdahalenin genel ağ kalitesi veya sıradan hat problemiyle açıklanamayacağını göstermektedir. Bu seçici yapı, BTK’nın erişim sağlayıcılara gönderdiği yazıdaki “alternatif erişim yollarının engellenmesi” talebinin ötesinde, belirli VPN sağlayıcılarını ve bunlara ait hedefleri ayrıştıran bilinçli ve hedefli bir trafik manipülasyonu yürütüldüğünü ortaya

²³⁴ DNS’i devreden çıkarak yapılan testlerde, Proton SNI/Host bilgisiyle kurulan bağlantılar belirgin biçimde yavaş tamamlanırken, aynı IP adresine Proton dışı/farklı SNI bilgisiyle yapılan bağlantılar hızlı tamamlanmıştır. Paket kayıtlarında da Proton SNI kullanılan bağlantılarda ClientHello’dan ServerHello’ya geçişin belirgin biçimde uzadığı, Proton dışı SNI kullanılan bağlantılarda ise bu sürenin olağan seviyede kaldığı görülmüştür. Bu karşılaştırma, müdahalenin DNS veya salt IP temelli olmaktan ziyade SNI/Host bilgisiyle ilişkili olduğunu desteklemektedir. Aynı Proton IP adresine aynı Proton SNI/Host bilgisiyle sansürlü bir hat üzerinden yapılan bağlantıların hızlı tamamlanmasına karşılık, Türkiye’de test edilen İnternet Servis Sağlayıcı hatlarında belirgin biçimde yavaşlaması, sorunun Proton sunucusunun olağan davranışından ziyade ağ yolunda SNI’ye duyarlı seçici bir müdahaleyle ilişkili olduğu değerlendirmesini güçlendirmektedir.

koymaktadır. Böyle bir müdahale, yalnızca belirli VPN protokollerinin değil, belirli VPN sağlayıcılarına ait TLS bağlantı özneliklerinin de hedef alınabildiğini göstermekte ve DPI altyapısının eriştiği sofistikasyon düzeyini gözler önüne sermektedir.

İnternet trafiğine, kişisel verilerin korunmasını tehlikeye atacak ve ağ tarafsızlığı ilkelerini ihlal edecek şekilde, belirli VPN servislerinin kullanımının tespiti amacıyla DPI yönteminin kullanılmasının herhangi bir yasal dayanağı bulunmamakta olup bu yöntemin kullanımı Anayasa'nın 13. ve 20. maddelerine aykırılık teşkil etmektedir.²³⁵ Üstelik DPI, doğası gereği yalnızca hedef alınan VPN trafiğini değil, erişim sağlayıcının tüm ağ trafiğini analiz nesnesine dönüştürmektedir. TLS SNI/Host bilgisi, parmak izi veya bağlantı davranışı üzerinden trafik sınıflandırması yapılabilmesi için bağlantıların el sıkışma aşamasının sistematik biçimde incelenmesi gerekmektedir; bu da VPN kullanıcısı olsun ya da olmasın tüm İnternet kullanıcılarının çevrimiçi iletişimlerinin potansiyel bir gözetim nesnesine dönüştürülmesi anlamına gelmektedir. DPI altyapısının bu şekilde kullanımı, Anayasa Mahkemesi'nin kişisel verilerin korunmasına ilişkin yerleşik içtihadında vurgulanan "keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli ve öngörülebilir düzenleme" standardını açıkça karşılamamaktadır.

İFÖD'ÜN VPN KULLANIMI HAKKINDA HUKUKİ MÜCADELESİ

DAVA SÜRECİ VE İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

BTK'nın VPN engelleme işlemine karşı ilk hukuki girişim, İfade Özgürlüğü Derneği (İFÖD) tarafından başlatılmıştır. İFÖD, 03.08.2022 tarihinden itibaren Proton VPN Plus servisinin ücretli aboneliği olan bir sivil toplum kuruluşu olarak, 02.12.2023 tarihinde Proton VPN servisine erişimin engellendiğini tespit etmiştir.²³⁶ Dernek, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 11. maddesi uyarınca BTK'ya işlemin geri alınması talebini iletmış, ancak BTK bu başvuruyu cevapsız bırakarak zımnen reddetmiştir. Bunun üzerine İFÖD, 28.02.2024 tarihinde Ankara 17. İdare Mahkemesinde dava açmıştır.²³⁷

İFÖD'ün dava dilekçesinde; işlemin yetki, şekil ve konu unsurları bakımından hukuka aykırılığı kapsamlı bir biçimde ortaya koyulmuştur. Özellikle kamu gözcüsü işlevi gören bir sivil toplum kuruluşunun VPN servisine ihtiyaç duyduğu ve bu hizmetin engellenmesiyle hak arama özgürlüğünün de fiilen ortadan kaldırıldığı belirtilmiştir.²³⁸

Ankara 17. İdare Mahkemesi, **24.10.2024 tarihli kararına davanın reddine** karar vermiştir.²³⁹ Mahkeme, dava konusu işlemi esasen "erişim sağlayıcılara yasal yükümlülüklerin hatırlatılması mahiyetinde" bir işlem olarak nitelendirmesine karşın, aynı zamanda davanın esasını inceleyerek reddetmiştir.²⁴⁰ Mahkeme kararının en dikkat çekici yönlerinden biri, 5651 sayılı Kanun'un Anayasa Mahkemesi tarafından 11.10.2023 tarihinde bütünüyle **iptal edilen 9. maddesine** atıfta bulunmasıdır.

²³⁵ İFÖD, İstinaf Dilekçesi, s. 8-10; Dava Dilekçesi, s. 7-9.

²³⁶ Proton VPN, 'Proton VPN is being blocked in Turkey' (02.12.2023) <<https://status.proton.me/incidents/dz-l872r2tn5m>>.

²³⁷ İFÖD, BTK VPN Dava Dilekçesi (28.02.2024), s. 3-4.

²³⁸ İFÖD, Dava Dilekçesi, s. 5-9; İstinaf Dilekçesi, s. 6-10.

²³⁹ Ankara 17. İdare Mahkemesi, E. 2024/368, K. 2024/1575, 24.10.2024.

²⁴⁰ İFÖD, İstinaf Dilekçesi, s. 4-6.

Mahkeme, yürürlükten kalkmış bir yasa maddesine kararında yer vermiş; üstelik bu maddenin son halini değil, 7253 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikten önceki eski haline atıfta bulunmuştur. Öte yandan mahkeme, İFÖD tarafından ileri sürülen yetki, şekil ve konu unsuruna ilişkin ayrıntılı hukuka aykırılık itirazlarının hiçbirini değerlendirmemiş, AİHM’in Pişkin/Türkiye kararında etkili bir yargı denetiminin gereklilikleri arasında saydığı standartların hiçbirini karşılanmamıştır.²⁴¹

AİHM’in RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan kararında ortaya koyduğu ilkeler, Ankara 17. İdare Mahkemesi’nin yaklaşımının sorunlu niteliğini daha da belirgin kılmaktadır. AİHM bu kararında, Azerbaycan mahkemelerinin engelleme kararı verirken başvuruçuların argümanlarını gerçekten incelememesini, idarenin iddialarını sorgulamaksızın kabul etmesini ve başvuruçulara tanık dinletme veya bağımsız uzman görüşü alma imkânı tanınmamasını eleştirmiştir.²⁴² Ankara 17. İdare Mahkemesi’nin İFÖD’ün yetki, şekil ve konu unsurlarına ilişkin ayrıntılı itirazlarını hiçbir gerekçeyle karşılamaksızın reddetmesi, AİHM’in Azerbaycan bağlamında tespit ettiği yargısal denetim eksikliğinin Türkiye’deki yansımasıdır.

İSTİNAF KARARI: GÖREV YÖNÜNDEN BOZMA VE DANIŞTAY’A GÖNDERME

İFÖD’ün istinaf başvurusu üzerine **Ankara Bölge İdare Mahkemesi 13. İdari Dava Dairesi, 30.12.2025 tarihli kararıyla** ilk derece mahkemesi kararını kaldırmıştır.²⁴³ Bölge İdare Mahkemesi, BTK’nın dava konusu işleminin ülke çapında uygulanması gereken bir **düzenleyici işlem** niteliğinde olduğunu tespit etmiştir.

2575 sayılı Danıştay Kanunu’nun 24. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre, bu nitelikteki düzenleyici işlemlere karşı açılacak iptal davaları ilk derece mahkemesi sıfatıyla **Danıştay’ın görev alanına** girmektedir.²⁴⁴ Bölge İdare Mahkemesi bu tespiti yaparken, Danıştay 13. Dairesi ve Danıştay 10. Dairesi’nin aynı yönde verdiği kararlara da atıfta bulunmuştur.²⁴⁵

Bölge İdare Mahkemesi kararının ardından dava dosyası, görev yönünden yetkili mahkeme olan Danıştay’a gönderilmek üzere ilk derece mahkemesine iade edilmiştir. Rapor tarihi itibarıyla dosya **Danıştay önünde derdest** bulunmaktadır.

VPN ENGELLEMELERİNİN ULUSLARARASI İNSAN HAKLARI HUKUKU BOYUTU

VPN servislerinin topyekûn engellenmesi, AİHM içtihadı çerçevesinde birden fazla hak kategorisinde ihlal potansiyeli taşımaktadır. AİHM, birçok kararında yalnızca suç teşkil eden içeriğe erişimin engellenmesinin ötesine geçen ve tüm siteye erişimi engellemeye varan tedbirlerin kanuni dayanağı bulunmadığı, keyfiliğe izin verdiği ve

²⁴¹ Pişkin/Türkiye, AİHM, no. 33399/18, 15.12.2020, §§ 128-134.

²⁴² RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan, §§ 82 ve 104-106.

²⁴³ Ankara Bölge İdare Mahkemesi 13. İdari Dava Dairesi, E. 2025/3748, K. 2025/5119, 30.12.2025.

²⁴⁴ 2575 sayılı Danıştay Kanunu, md. 24/1(c).

²⁴⁵ Ankara Bölge İdare Mahkemesi 13. İdari Dava Dairesi kararında atıf yapılan Danıştay 13. Dairesi’nin 04/11/2025 tarih ve E. 2025/368 sayılı kararı ve Danıştay 10. Dairesi’nin 17/09/2024 tarih ve E. 2024/165 sayılı kararı.

kötüye kullanmaya karşı yeterli güvence içermediği sonucuna vararak, AİHS'in 10. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.²⁴⁶

AİHM, 2024 tarihli *RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan* kararında bu içtihadı daha da geliştirmiş ve topyekûn web sitesi engellemelerinin “yasayla öngörülme” koşulunu karşılamadığı sonucuna varmıştır. Mahkeme, birkaç makalede yer aldığı iddia edilen hukuka aykırı içerik gerekçesiyle bir medya kuruluşunun web sitesinin bütünüyle erişime engellenmesini, “hukuka aykırı olduğu tespit edilmemiş büyük miktarda içeriği erişilemez kılan” orantısız bir tedbir olarak nitelendirmiştir.²⁴⁷ Mahkeme ayrıca, idarenin hangi içeriklerin yasadışı sayılacağını önceden herhangi bir yargı kararına dayanmaksızın tek taraflı olarak belirleyebildiği ve bu belirlemenin denetlenmemiş bir keyfiliğe yol açtığı bir hukuki çerçevenin, Sözleşme'nin yasa kalitesi taşımadığını tespit etmiştir. Türkiye'deki VPN engellemeleri, bu kararın ele aldığı durumdan yapısal olarak daha ağır bir müdahale niteliği taşımaktadır. Azerbaycan'da tek tek web sitelerinin topyekûn engellenmesi AİHS'in 10. maddesini ihlal ederken, Türkiye'de hâlihazırda yüz binlerce web sitesinin, on binlerce URL'nin ve yüz binlerce sosyal medya içeriğinin erişime engellendiği bir ortamda, bu engelleri aşmanın yegâne aracı olan VPN servislerinin de engellenmesi, kullanıcıların bilgiye erişim hakkını iki katlı bir sansür mekanizmasıyla ortadan kaldırmaktadır. Başka bir deyişle, AİHM'in tek bir web sitesinin engellenmesini dahi Sözleşme ihlali sayan içtihadı karşısında, Türkiye hem içeriği engellemekte hem de engeli aşma kapasitesini yok etmektedir.

AİHM, bilgiye erişimi engellemek amacıyla yaratılan engellerin, medyada veya ilgili alanlarda çalışanların “bekçi köpeği” rollerini artık etkin bir şekilde üstlenememelerine neden olabileceğini ve doğru ve güvenilir bilgi sağlama kabiliyetlerini olumsuz etkileyebileceğini belirtmektedir.²⁴⁸

RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan kararı bu bağlamda bir hususa daha açıklık getirmektedir. Azerbaycan hükümeti, engellenen sitelere VPN servisleri veya alternatif tarayıcılar aracılığıyla hâlâ erişilebileceğini ileri sürerek engelleme tedbirlerinin ciddi bir dezavantaj oluşturmadığını savunmuştur. AİHM bu savunmayı kesin bir dille reddederken, ortalama bir İnternet kullanıcısının erişemediği bir web sitesiyle karşılaştığında VPN gibi araçları araştırıp kullanmasının beklenemeyeceğini, kullanıcının sitenin sansür nedeniyle mi yoksa teknik bir arıza nedeniyle mi erişilemez olduğunu dahi fark edemeyebileceğini belirtmiştir. Farkında olan kullanıcıların bile gizlilik kaygıları, ücret ve performans sorunları nedeniyle bu araçlardan kaçınabileceğini vurgulamıştır.²⁴⁹ Bu tespit, Türkiye bağlamında çarpıcı bir ironi barındırmaktadır. AİHM'in Azerbaycan'da “engellemeyi telafi edici bir mekanizma olarak bile yetersiz” bulduğu VPN erişimi, Türkiye'de bizzat engelleme konusu yapılarak kullanıcılara bu imkân dahi bırakılmamıştır. Başka bir ifadeyle, AİHM'in sınırlı bir telafi aracı olarak dahi yeterli görmediği çözüm yolu, Türkiye'de tümüyle ortadan kaldırılmaya çalışılmaktadır.

²⁴⁶ AİHM, Ahmet Yıldırım/Türkiye, no. 3111/10, 18.12.2012; Kharitonov/Rusya, no. 10795/14, 23.06.2020; OOO Flavus ve Diğerleri/Rusya, nos. 12468/15, 23489/15 ve 19074/16, 23.06.2020; Engels/Rusya, no. 61919/16, 23.06.2020; Bulgakov/Rusya, no. 20159/15, 23.06.2020; *RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan*, nos. 56138/18 ve 3 diğer başvurular, 13.06.2024.

²⁴⁷ *RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan*, §§ 81, 96 ve 108.

²⁴⁸ AİHM, *Magyar Helsinki Bizottság/Macaristan* [BD], no. 18030/11, 08.11.2016, § 167.

²⁴⁹ *RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan*, §§ 73-74.

VPN ENGELLEMELERİNİN KEYFİ NİTELİĞİ

BTK'nın VPN engelleme işleminin keyfi niteliğini ortaya koyan bir diğer önemli husus, engellenen VPN servislerinin seçim kriterlerinin belirsizliğidir. Dünya genelinde yüzlerce VPN servisinin bulunduğu ve milyonlarca kişinin bu servislerden yararlandığı bilinmekteyken, BTK tarafından yalnızca belirli servislerin engellenmesi ve diğerlerinin kullanımının engellenmemesi hiçbir makul açıklama ile gerekçelendirilmemektedir. Aynı şekilde, 5651 sayılı Kanun'un 6/1(ç) hükmünün Şubat 2014'ten beri yürürlükte olmasına karşın, bu hüküm gerekçe gösterilerek VPN servislerine neden yaklaşık on yıl sonra tedbir uygulandığı da anlaşılamamaktadır.

Bunun yanı sıra, BTK'nın VPN engelleme işleminin ilgili kullanıcılara tebliğ edilmemesi ve kamuya duyurulmaması da ayrı bir hukuka aykırılık boyutu oluşturmaktadır. Anayasa'nın 40/2. maddesi, devletin işlemlerinde ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve süreleri belirtmek zorunda olduğunu amir bir şekilde düzenlemektedir. VPN kullanıcıları, erişim sorunu yaşadıklarında durumun nedenini kendi çabalarıyla araştırmak zorunda kalmış; İFÖD örneğinde olduğu gibi, ancak internet servis sağlayıcısına yapılan başvuru sonucunda engellemenin varlığından haberdar olunabilmiştir.

AIHM, RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azərbaycan kararında benzer bir tebligat eksikliğini ayrıntılı olarak incelemiştir. Mahkeme, Azerbaycan'da telekomünikasyon otoritesinin başvuru sahipleri için yasal olarak zorunlu olan ön uyarıyı göndermemesini veya uyarıyı yalnızca yıllardır kullanılmayan bir e-posta adresine iletmesini, başvuru sahiplerinin itiraz haklarını fiilen kullanmalarını engelleyen usuli bir eksiklik olarak değerlendirmiştir.²⁵⁰ Türkiye'deki VPN engellemelerinde ise durum bundan da vahimdir. BTK, engelleme işlemini doğrudan VPN kullanıcılarına ya da VPN sağlayıcılarına tebliğ etmemiş, engellemenin varlığını kamuoyu ile paylaşmamış ve VPN sağlayıcılarına engelleme öncesinde herhangi bir uyarıda bulunmamıştır. AIHM'in Azerbaycan'da yetersiz bulunduğu usuli güvencelerin, Türkiye'de bulunmadığı açıktır.

YASAMA GÜNDEMİNDEKİ VPN DÜZENLEMESİ

Her ne kadar rapor döneminde kanunlaşmış bir düzenleme bulunmamakla birlikte, VPN konusu 2026 yılında yasama gündemine de taşınmıştır. 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nda değişiklik öngören bir taslak metin, VPN servislerini ilk kez yasal tanıma kavuşturmayı ve BTK'nın bu alandaki yetkilerini genişletmeyi amaçlamaktadır.²⁵¹

Nisan 2026 içinde ortaya çıkan bir değişiklik taslağı, 5809 sayılı Kanun'un 3. maddesine "sanal ağ hizmeti" ve "sanal ağ hizmet sağlayıcı" tanımlarını eklemeyi öngörmektedir. Taslağa göre sanal ağ hizmeti, "gizlilik veya güvenlik amacıyla kısmen veya tamamen, işletmecisi tarafından sunulan internet trafiğini şifreleyerek ileten ağ hizmetleri" olarak tanımlanmaktadır.

Taslağın en kritik düzenlemeleri, yaptırım ve yetkilendirme boyutunda yer

²⁵⁰ RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azərbaycan, §§ 98 ve 102.

²⁵¹ 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu Değişiklik Taslağı, md. 3/1(eee) ve (fff).

almaktadır. Kanun'un 9. maddesine eklenmesi öngörülen 14. fıkra ile BTK'ya, şebeke-ler üstü hizmet **ve sanal ağ hizmeti** sunumuna ilişkin düzenlemeler yapma ve bu düzenlemelerdeki yükümlülükleri yerine getirmeyen işletmecilere her türlü tedbiri alma yetkisi verilmektedir. Kanun'un 60. maddesine eklenmesi öngörülen 17. fıkra ise, idari para cezasını süresinde ödemeyen sanal ağ hizmeti sağlayıcılarının internet trafiğinin **yüzde doksan beşine kadar bant daraltılması** veya ilgili uygulama ya da internet sitesine **erişimin engellenmesine** Kurum tarafından karar verilebileceğini düzenlemektedir.²⁵²

Bu düzenleme taslağı, fiilen sürdürülen VPN engellemelerini yasal bir zemine oturtma girişimi olarak değerlendirilmektedir. Böyle bir düzenlemenin Anayasa'nın 13. ve 26. maddeleriyle, AİHS'in 10. maddesiyle ve AİHM'in yukarıda değinilen içtihatlarıyla uyumluluğu ciddi sorunlar içermektedir. VPN kullanımının bireysel gizlilik, veri güvenliği ve bilgi edinme hakkının ayrılmaz bir unsuru olduğu göz önüne alındığında, bu teknolojiyi doğrudan hedef alan bir yasal düzenlemenin ölçülülük ilkesiyle bağdaşıp bağdaşmayacağı önemli bir tartışma konusu olacaktır.

DEĞERLENDİRME

VPN servislerine yönelik topyekûn engelleme, Türkiye'nin dijital sansür mimarisinin en radikal araçlarından birini oluşturmaktadır. Bu uygulama, yalnızca erişime engellenen sitelere erişimi değil, İnternet'in bütününe yönelik güvenli ve anonim erişimi de fiilen ortadan kaldırmaktadır. BTK'nın yasal dayanaktan yoksun bir idari işlemle gerçekleştirdiği bu engelleme, Anayasa Mahkemesi'nin 5651 sayılı Kanun'un 6/1(ç) bendine ilişkin yorumunu doğrudan çığnemekte; AİHM'in topyekûn erişim engelleme kararlarına ilişkin yerleşik içtihadıyla açık bir çelişki içinde bulunmaktadır.

İFÖD'ün açtığı davanın seyri, bu engellemenin yargısal denetiminin ne denli zorlu bir süreç olduğunu gözler önüne sermektedir. İlk derece mahkemesinin özensiz ve gerekçesiz ret kararı, istinaf aşamasında görev yönünden bozulmuş ve dava, düzenleyici işlem niteliğindeki engelleme kararının ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay tarafından görülmesi gerektiği tespit edilmiştir. Davanın Danıştay önünde derdest olması, VPN engellemelerinin hukuki akıbetinin henüz belirlenmediğini göstermekle birlikte, bu sürecin kendisi dahi, engelleme kararının üzerinden iki yılı aşkın süre geçmesine rağmen esasa ilişkin bir incelemenin hâlâ yapılamamış olması, etkili bir yargısal denetim mekanizmasının yokluğunu açıkça ortaya koymaktadır.

VPN konusunun yasama gündemine taşınması ise ayrı bir endişe kaynağı oluşturmaktadır. Hâlihazırda yasal dayanaktan yoksun olan VPN engellemelerinin yasal bir çerçeveye kavuşturulması girişimi, mevcut hukuka aykırı uygulamanın *ex post facto* meşrulaştırılması anlamına gelmektedir. AİHM'in 2024 tarihli RFE/RL Inc. ve Diğerleri/ Azerbaycan kararı, bu tartışmanın referans çerçevesini önemli ölçüde netleştirmiştir. Mahkeme'nin bu kararında, belirli makalelerdeki içerik gerekçesiyle topyekûn web sitesi engellemelerinin dahi "yasayla öngörülme" koşulunu karşılamadığı tespit edilmiş; bizzat hükümetin VPN erişimini telafi edici bir mekanizma olarak sunması ise

²⁵² 5809 sayılı Kanun Değişiklik Taslağı, md. 9/14 ve md. 60/17.

Mahkeme tarafından reddedilmiştir. Türkiye'nin VPN engellemeleri, bu kararın ele aldığı her bir ihlal unsurunu daha ağır bir biçimde barındırmaktadır: engellenenin hedefi tek tek web siteleri değil İnternet'e güvenli erişim sağlayan bir teknolojinin bütünüdür; engelleme öncesi herhangi bir uyarı ya da tebligat yapılmamıştır; engelleme kararı yargısal değil salt idari bir işlemidir.

Ancak unutulmamalıdır ki, bir uygulamanın yasalaştırılması, onun otomatik olarak Anayasa'ya ve AİHS'e uygun hale gelmesi anlamına gelmemektedir. VPN teknolojisini doğrudan hedef alan bir düzenlemenin, Anayasa Mahkemesi'nin ve AİHM'in ifade özgürlüğü, özel hayata saygı hakkı ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin yerleşik içtihatlarıyla bağdaşıp bağdaşmadığı, önümüzdeki dönemin kritik hukuki tartışmalarından birini oluşturacaktır.

BANT DARALTMA UYGULAMALARI

Türkiye'de İnternet sansür pratikleri, son yıllarda erişim engelleme gibi görünür müdahalelerden, bant daraltma gibi tespiti güç ve sinsî yöntemlere doğru radikal bir evrilme yaşamıştır. Bant genişliği daraltma, İnternet trafiğinin topyekûn kesilmesinden ziyade, veri akış hızının yapay müdahalelerle işlevsiz kılınacak seviyelere (özellikle %50 ila %95 oranında) düşürülmesi işlemidir. Bu yöntem İnternet trafiğini mutlak olarak durdurmaz; ancak veri akışını öylesine radikal bir darboğaza sokar ki, oluşan paket kayıpları ve yüksek gecikme süreleri nedeniyle iletişim fiilen imkânsız hale gelir.

Bu yöntemin en tehlikeli yanı, sansürün “görünmez” niteliğidir. Bant daraltma uygulandığında, kullanıcının karşısına erişim engelleme kararlarındaki gibi bir “Yasal Uyarı Ekranı” veya mahkeme ilamı çıkmaz. Bunun yerine; arayüzler yüklenir ancak içerik akmaz, videolar donar. Kullanıcılar yaşadıkları erişim sorununu bir devlet müdahalesi olarak değil; kendi donanımının yetersizliği, yerel ağ sorunları, platformun kendi sunucusunun çökmesi veya servis sağlayıcının teknik anzası olarak değerlendirir. Böylece sansürün siyasi maliyeti devletin üzerinden alınarak, “teknik sorun yaşayan” kullanıcıya veya “yetersiz hizmet sunan” operatöre ciro edilir.

5809 SAYILI KANUN'UN 60. MADDESİNİN 10. FIKRASI KAPSAMINDA BANT DARALTMA YAPTIRIM VE UYGULAMALARI

Türkiye'de bant daraltma uygulamalarının tarihsel analizi yapılırken düşülen en temel hata, bu sürecin yasal bir zemine (5809 sayılı Kanun m. 60/10) kavuştuğu Ağustos 2016 tarihini bir “milat” olarak kabul etmektir. 2015-2016 dönemi, Türkiye'de İnternet kısıtlamalarının sistematik bir politika aracı olarak kullanılmaya başlandığı kritik bir eşiktir. Bu dönemin ayırt edici özelliği, İnternet kesintilerinin coğrafi olarak belirli bölgelere odaklanması ve genellikle siyasi olaylarla eşzamanlı olarak uygulanmasıdır. Özellikle 5809 sayılı Kanun değişikliğinden bir yıl önce, Çözüm Süreci'nin sona ermesiyle birlikte Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki operasyonlar sırasında İnternet hızının mobil şebekelerde 3G'den 2G (Edge) seviyesine düşürüldüğü ve

bölgesel bazlı uzun süreli kesintiler uygulandığı TBMM gündemine ve kamuoyu raporlarına yansımıştır.

Bant daraltma yaptırımının hukuki dayanağını, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrasında yürürlüğe giren 671 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'na eklenen ve sonrasında 6757 sayılı Kanun'un 22. maddesi ile aynen kabul edilerek kalıcı hale getirilen 60. maddenin 10. fıkrası oluşturmaktadır.

Bu düzenlemeye göre, Anayasa'nın 22. maddesinde belirtilen sebeplerden biri veya birkaçına dayanarak "gecikmesinde sakınca bulunan hallerde" Cumhurbaşkanlığı doğrudan tedbir alınmasına karar verebilmekte ve bu tedbirin uygulanması için BTK'ya yetki vermektedir. BTK Başkanı ise kendisine bildirilen bu tedbiri tüm işletmecilere, erişim sağlayıcılara, veri merkezlerine ve içerik/yer sağlayıcılara derhal iletmekte ve karar, en geç iki saat içinde uygulanmak zorunda kalmaktadır. Sulh ceza hakimliği onayı da 24 saat içinde alınmak zorundadır; aksi halde uygulama kendiliğinden hükümsüz hâle gelmektedir.²⁵³

Bu düzenleme, bant daraltma uygulamalarının idari bir karar yoluyla hızlı şekilde uygulanabilmesini sağlamakta, ancak uygulama sırasında alınan sulh ceza hakimliği kararlarına ve bu kararların içeriğine kamuoyunun erişimi büyük ölçüde engellenmektedir. İnternet özgürlüğü açısından ciddi sonuçlar doğuran bu tür uygulamaların şeffaflıktan yoksun biçimde ve yargı denetimi etkisiz kılınarak yapılması, özellikle kriz anlarında kamusal bilgiye erişimi büyük ölçüde sekteye uğratmaktadır.

BANT DARALTMA UYGULAMALARININ KRONOLOJİSİ

Aşağıdaki tablo, Türkiye'de 2015 yılından günümüze kadar uygulanan bant daraltma tedbirlerinin kronolojik dökümünü sunmaktadır. Tabloda açıkça görüldüğü üzere, idare bant daraltma yoluna yasal bir yetkisi olmadan çok daha önce başvurmuştur. 15 Ağustos 2016 tarihli yasal düzenlemeden önceki çok sayıda kritik vakada, idare herhangi bir yasal yetkisi bulunmamasına rağmen bant daraltma tedbirini fiilen uygulamıştır.

²⁵³ Kurumun yetkisi ve idarî yaptırımlar başlıklı 60. maddesinin 10. fıkrası: (Ek: 15/8/2016-KHK-671/25 md.; Aynen kabul: 9/11/2016-6757/22 md.) Anayasanın 22 nci maddesinde sayılan sebeplerden biri veya birkaçına bağlı olarak, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhurbaşkanlığı, alınması gereken tedbirleri belirler ve uygulanmak üzere Kuruma bildirir. Kurum Başkanı, Cumhurbaşkanlığının gerekli gördüğü tedbirlere ilişkin kararını derhal işletmecilere, erişim sağlayıcılara, veri merkezlerine ve ilgili içerik ve yer sağlayıcılara bildirir. Bu kararın gereği, derhal ve kararın bildirilmesi anından itibaren en geç iki saat içinde yerine getirilir. Bu karar, yirmidört saat içinde sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim kararını kırksekiz saat içinde açıklar, aksi halde karar kendiliğinden kalkar.

Tablo 6: Türkiye’de Bant Daraltma Uygulamalarının Kronolojisi ve Hukuki Dayanak Durumu

Tarih	Olay / Gerekçe	Uygulama Süresi / Kapsam	Yasal Dayanak Durumu
15 Temmuz 2015	“Çözüm Süreci”nin son bulması	Bölgesel (Doğu/Güneydoğu)	YOK (Fiili Uygulama)
22 Temmuz 2015	Suruç Saldırısı (20 Temmuz)	Bölgesel (Güneydoğu)	YOK (Fiili Uygulama)
25 Temmuz 2015	Şehit Yalçın Suriye Operasyonu	40 Saat (Ulusal)	YOK (Fiili Uygulama)
10 Ekim 2015	Ankara Garı Bombalı Saldırısı	12 Saat (Ulusal)	YOK (Fiili Uygulama)
17 Şubat 2016	Ankara Merasim Sokak Saldırısı	Belirtilmemiş (Ulusal)	YOK (Fiili Uygulama)
13 Mart 2016	Ankara Güvenpark Saldırısı	Belirtilmemiş (Ulusal)	YOK (Fiili Uygulama)
19 Mart 2016	İstiklal Caddesi Saldırısı	Belirtilmemiş (Ulusal)	YOK (Fiili Uygulama)
28 Haziran 2016	Atatürk Havalimanı Saldırısı	Belirtilmemiş (Ulusal)	YOK (Fiili Uygulama)
15 Temmuz 2016	15 Temmuz Darbe Girişimi	2 Saat (Ulusal)	YOK (Fiili Uygulama)
15 Ağustos 2016	5809 Sayılı Kanun m. 60/10 Düzenlemesi (KHK/671)	–	Yasal Dayanak Yürürlüğe Girdi
20 Ağustos 2016	Gaziantep Saldırısı	Belirtilmemiş (Ulusal)	VAR (5809 s. Kanun)
4 Kasım 2016	HDP’li Vekillerin Gözaltına Alınması	Belirtilmemiş (Ulusal)	VAR (5809 s. Kanun)
19 Aralık 2016	Rusya Büyükelçisi Suikastı	Belirtilmemiş (Ulusal)	VAR (5809 s. Kanun)
27 Şubat 2020	İdlib Saldırısı	16 Saat (Ulusal)	VAR (5809 s. Kanun)
13 Kasım 2022	İstiklal Caddesi Saldırısı	8 Saat (Ulusal)	VAR (5809 s. Kanun)
8 Şubat 2023	Kahramanmaraş Depremleri (6 Şubat)	10 Saat (Ulusal)	VAR (5809 s. Kanun)
23 Ekim 2024	TUSAŞ Saldırısı	16 Saat (Ulusal)	VAR (5809 s. Kanun)
19 Mart 2025	Ekrem İmamoğlu’nun Gözaltına Alınması	42 Saat (Bölgesel/İstanbul)	VAR (5809 s. Kanun)
7 Eylül 2025	CHP İstanbul İl Bşk. Polis Ablukası	21 Saat (Bölgesel/İstanbul)	VAR (5809 s. Kanun)

2022-2024 YILLARI ARASINDAKİ UYGULAMALAR

13 KASIM 2022: İSTİKLAL CADDESİ SALDIRISI

13.11.2022 tarihinde İstanbul Taksim’de meydana gelen bombalı saldırının ardından, 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun’un “Olağanüstü Dönemlerde Yayınlar” başlıklı 7. maddesi dayanak gösterilerek yayın yasağı kararı alınmış; bu kararın hemen ardından sosyal medya platformlarına erişimde ciddi aksamalar yaşanmıştır. Uygulama fiilen **yaklaşık sekiz saat sürmüştür** ve sosyal medya hizmetlerine yönelik sistematik bant daraltma (*throttling*) tedbiriyile

erişim ciddi biçimde sınırlandırılmıştır. Bu uygulama için Cumhurbaşkanlığı kararının sulh ceza hakimliği onayına sunulmadığı tespit edilmiştir.

Uygulamanın yasal çerçevesine ve kararın içeriğine ulaşmak üzere 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında Cumhurbaşkanlığı ve BTK'ya yapılan başvurular yanıtızsız bırakılmış; bu nedenle konu yargıya taşınmıştır. Kararın içeriği ve uygulanma gerekçesi kamuoyundan gizlenmiş, bu da şeffaflık ilkesiyle bağdaşmayan ve idarenin keyfiliğine zemin hazırlayan bir uygulama biçimini ortaya koymuştur.

8 ŞUBAT 2023: 6 ŞUBAT DEPREMLERİ

06.02.2023 tarihinde merkez üssü Kahramanmaraş'ın Pazarcık ilçesinde meydana gelen 7,7 büyüklüğündeki depremin ardından, aynı gün Elbistan merkezli 7,6 büyüklüğünde ikinci bir deprem gerçekleşmiştir. Bu büyük felaketin ardından, Twitter platformu arama, kurtarma ve yardım faaliyetlerinin koordinasyonunda etkin biçimde kullanılmaya başlanmışken, BTK tarafından **08.02.2023** tarihinde bant daraltma uygulamasına gidilmiştir. Yaklaşık 10 saat süren bu uygulama süresince, özellikle depremzedeler ve gönüllüler arasındaki iletişim ciddi biçimde kesintiye uğramış, arama kurtarma faaliyetleri aksatılmıştır.²⁵⁴

Bant daraltma uygulaması ile ilgili olarak, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında BTK'ya yapılan başvuruda, Cumhurbaşkanlığı tarafından alınan karar, BTK'nın sulh ceza hakimliğine gönderdiği talep yazısı ve hakimliğin onay kararı talep edilmiştir. BTK, bu başvuruyu reddederken, “dezenformasyonla mücadele” gibi soyut gerekçelere sığınmış ve talep edilen belgelerin “Hizmete Özel” gizlilik derecesinde olduğunu zımnen ileri sürmüştür.

Ankara 15. İdare Mahkemesi, 15.02.2024 tarihli kararıyla davayı oybirliği ile kabul etmiş ve davalı idarenin işleminin iptaline karar vermiştir.²⁵⁵ Mahkeme kararında; “talep edilen bilgi ve belgelerin hangi gerekçeyle gizli olduğu ve hizmete özel milli gizlilik derecesine sahip olduğu sebebiyle birlikte belirtilmeksizin reddedilmesine yönelik dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı” tespitine yer vermiştir. BTK ise talep edilen bilgi ve belgeleri vermeden 17.04.2024 tarihinde istinaf yoluna başvurmuştur. BTK'nın istinaf başvurusu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Dairesi'nin **13.11.2024** tarih ve **E: 2024/917, K: 2024/2233** sayılı kararla reddedilmiş ve ilk derece Mahkemesi kararı kesinleşmiştir.²⁵⁶ Kesin karara rağmen, BTK tarafından bant daraltma uygulaması ile ilgili talep edilen bilgi ve belgeler başvurucuya verilmemiştir. Dolayısıyla, bireysel başvuru yoluyla ifade özgürlüğü ve hak arama özgürlüğünün ihlal edildiği iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'ne bireysel başvuru yapılmıştır. Başvuru halen derdesttir.²⁵⁷

²⁵⁴ Halk TV, “Twitter yasağına isyan ettiler,” 09.02.2023, <https://halktv.com.tr/yasam/twitter-yasagina-isyan-ettiler-718220h>

²⁵⁵ Ankara 15. İdare Mahkemesi, E. 2023/794, K. 2024/186, 15.02.2024.

²⁵⁶ Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Dairesi, E. 2024/917, K. 2024/2233, 13.11.2024.

²⁵⁷ AYM, B. No: 2025/4356, 23.01.2025.

23 EKİM 2024: TUSAŞ SALDIRISI

23.10.2024 tarihinde, Ankara'nın Kahramankazan ilçesinde bulunan Türk Havacılık ve Uzay Sanayii A.Ş. (TUSAŞ) tesislerine yönelik bir saldırı düzenlenmiş, olayda beş kişi yaşamını yitirmiştir. PKK tarafından üstlenilen saldırı kamuoyunda büyük yankı uyandırmıştır. Saldırının hemen ardından, 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun 60. maddesinin 10. fıkrası dayanak gösterilerek, BTK tarafından X, YouTube, Instagram, Facebook, TikTok ve Telegram platformlarına yönelik yaklaşık 17 saat süren bant daraltma uygulaması başlatılmıştır.

Bu müdahale sonrasında yapılan bilgi edinme başvurusunda, idare bir önceki vakalardaki “doğrudan ret” taktiğinden farklı olarak, hakkı şeklen karşılamış gibi görünüp esasta boşa çıkaran yeni bir “kısmi cevap” stratejisine sahne olmuştur. BTK, söz konusu başvuruya verdiği 18.11.2024 tarihli yanıtta, talep edilen belgelerin kopyalarını vermek yerine, sadece kararların tarih ve sayılarını bildirmekle yetinmiştir.²⁵⁸ İdarenin bu yeni ret işlemine karşı açılan davada Ankara 22. İdare Mahkemesi, 28.10.2025 tarihli kararıyla işlemi iptal etmiştir.²⁵⁹ Ancak idare, bu açık iptal kararına rağmen talep edilen belgeleri paylaşmamış, 13.12.2025 tarihinde istinaf yoluna başvurmuştur.²⁶⁰

2025 YILI BANT DARALTMA UYGULAMALARI

19 MART 2025: EKREM İMAMOĞLU'NUN GÖZALTINA ALINMASI

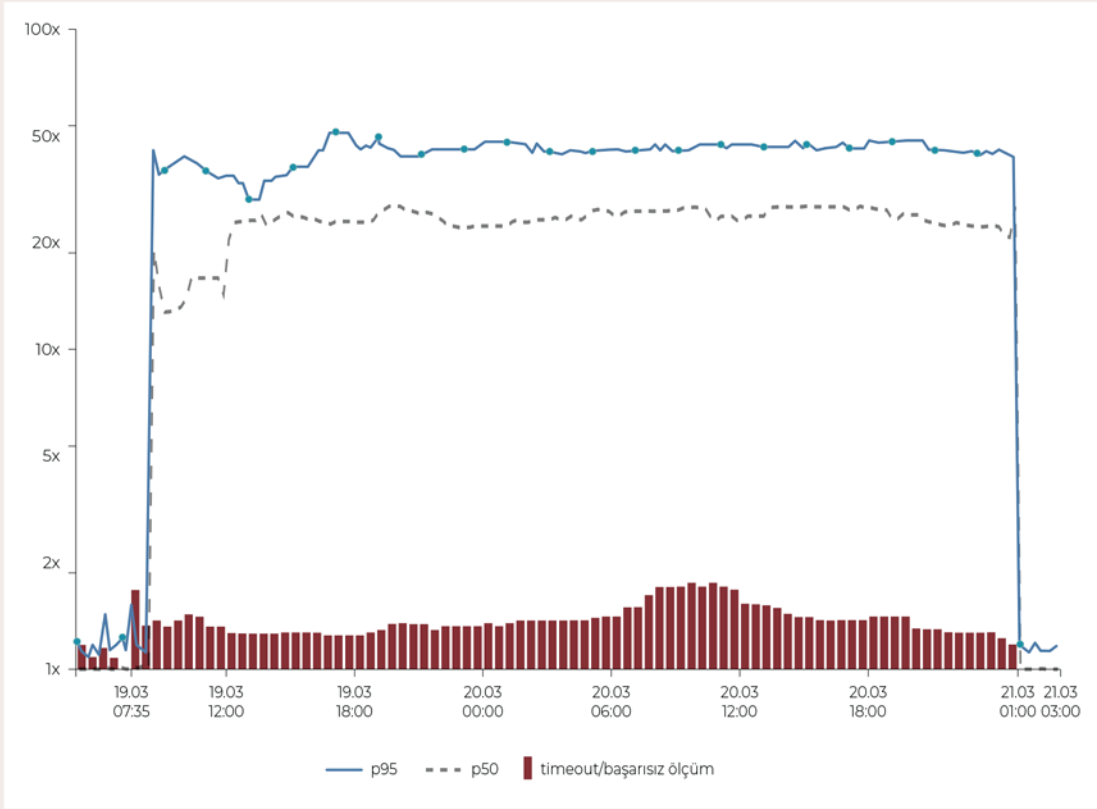
19 Mart 2025 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınmasıyla başlayan toplumsal protestolar sırasında, İstanbul genelinde yaklaşık **42 saat** boyunca X (Twitter), Instagram, Facebook, TikTok, YouTube, Twitch, WhatsApp, Telegram ve Signal platformlarına yönelik bant daraltma uygulanmıştır.²⁶¹ “Terör” veya “afet” gibi gerekçelerin ötesinde, doğrudan siyasi muhalefetin iletişimini hedef alan bu uygulama, 5809 sayılı Kanun'un 60/10 maddesindeki yetkinin “kamu düzeni” kavramı adı altında **doğrudan siyasi bir müdahale aracı** olarak araçsallaştırıldığının en açık göstergesidir. Daraltmanın kapsamı önceki uygulamalarla kıyaslandığında dikkat çekicidir: Signal gibi şifreli haberleşme uygulamalarının da hedef alınması, devletin sansür yelpazesini salt sosyal medya platformlarından şifreli haberleşme uygulamalarına doğru genişlettiğini göstermektedir.

²⁵⁸ BTK, bilgi edinme başvurusuna verdiği 18.11.2024 tarihli ve 416541118 sayılı cevabi yazısında şu ifadelerle yer vermiştir: “23.10.2024 tarihinde Ankara ili Kahramankazan ilçesinde yer alan TUSAŞ tesislerine yönelik gerçekleştirilen terör saldırısına ilişkin internette paylaşılan görüntülerin... toplumda korku, panik ve kargaşa oluşturacağı... gerekçesiyle 5809 sayılı Kanun'un 60. maddesinin onuncu fıkrası kapsamında; Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü'nün 23.10.2024 tarihli kararıyla belirlenen tedbirler Ankara 3. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 23.10.2024 tarihli ve 2024/14342 D. İş sayılı kararıyla onaylanmıştır.”

²⁵⁹ Ankara 22. İdare Mahkemesi, E. 2025/23, K. 2025/1644, 28.10.2025.

²⁶⁰ Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Dairesi, İstinaf No: 2025/1376.

²⁶¹ İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb Duyurusu, “Bant Genişliği Daraltılan Platformlar”, 19.03.2025, <https://ifade.org.tr/engelliweb/bant-genisligi-daraltilan-platformlar/> (Erişim Tarihi: 07.03.2026).

Bu siyasi sansür pratiğinin yargısal ve idari temellerini aydınlatmak amacıyla yapılan bilgi edinme başvurusunda da BTK, TUSAŞ vakasındaki “şekli uyum” taktiğini harfiyen kopyalamıştır. Kurum, 24.04.2025 tarihli cevabında, talep edilen Cumhurbaşkanlığı kararı ile sulh ceza hakimliği onay kararının kopyalarını vermek yerine, 4982 sayılı Kanun’un 9. maddesine atıfla sadece kararların tarih ve sayılarını bildirmekle yetinmiştir.²⁶³ Kararların içeriği, gerekçesi ve kapsamı ise “Hizmete Özel” gizlilik derecesi iddiasıyla yine başvurucudan saklanmıştır.

İdarenin bu stratejisi, bir kez daha yargı tarafından hukuka aykırı bulunmuştur. Ankara 22. İdare Mahkemesi, 30.10.2025 tarihli kararında; “talep edilen bilgi ve belgelerin

²⁶² EngelliWeb projesi kapsamında, X, Instagram, Facebook, WhatsApp, Telegram, Signal, YouTube, TikTok ve Twitch gibi yaygın kullanılan sosyal medya, mesajlaşma ve video platformlarına erişim performansı ölçülmüştür. Grafik, bu platformlara erişimin normal dönemlere göre ne kadar yavaşladığını göstermektedir: 1x olağan erişim hızını, 50x ise normalden yaklaşık elli kat daha yüksek gecikmeyi ifade eder. Sorun penceresi boyunca çizginin uzun süre yüksek seyretmesi, bu platformlara erişimde geçici ve münferit bir aksaklıktan ziyade, yaygın ve belirgin bir yavaşlama yaşandığını göstermektedir.

²⁶³ BTK, bilgi edinme başvurusuna verdiği 24.04.2025 tarihli cevabında kararın künyesini şu ifadelerle paylaşmıştır: “...5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun 60. maddesinin onuncu fıkrası kapsamında; Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü’nün 19.03.2025 tarihli... kararıyla belirlenen tedbirler Ankara 7. Sulh Ceza Hâkimliğinin 19.03.2025 tarihli ve 2025/3720 D. İş sayılı kararıyla onaylandığı... 21.03.2025 tarihli ve... sayılı kararı ile uygulama sonlandırılmıştır.”

hangi gerekçeyle gizli olduğu ve hizmete özel gizlilik derecesine sahip olduğu sebebiyle birlikte belirtilmeksizin reddine yönelik olarak tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uygunluk bulunmadığı” sonucuna vararak idari işlemi iptal etmiştir.²⁶⁴ Ancak idare, bu açık yargı kararına rağmen siyasi nitelikli bu sansür uygulamasının belgelerini kamuoyuyla paylaşmamakta direnmiş ve karara karşı istinaf yoluna başvurmuştur.²⁶⁵

7 EYLÜL 2025: CHP İSTANBUL İL BAŞKANLIĞI POLİS ABLUKASI

7 Eylül 2025 tarihinde CHP İstanbul İl Başkanlığı’nın polis ablukasına alınmasının ardından, saat 23:45 itibarıyla X, Instagram, YouTube, TikTok, Facebook, WhatsApp, Telegram ve Signal platformlarına yönelik bant genişliği daraltması uygulanmıştır.²⁶⁶ Yaklaşık **21 saat** süren bu uygulama, 19 Mart 2025 uygulamasının bir devamı niteliğindedir.

Bu uygulama da TBMM gündemine taşınmış; CHP Sivas Milletvekili Ulaş Karasu ve CHP İstanbul Milletvekili Ali Gökçek tarafından verilen 11.09.2025 tarihli yazılı soru önergelerinde, bant daraltmanın yasal dayanağı ve gerekçesi sorulmuştur.²⁶⁷ Önceki uygulamalarda olduğu gibi, önergelere verilen yanıtlar herhangi bir somut bilgi içermemiş, idare tarafından standart ve matbu metinlerle geçirtilmiştir.

Uygulamanın hukuki dayanaklarına erişim amacıyla yapılan bilgi edinme başvurusunda ise BTK, önceki vakalarda sistematikleştirdiği “kısmi cevap” stratejisini bu kez de harfiyen uygulamıştır. Kurum, cevabi yazısında yalnızca kararın künyesini bildirmekle yetinmiş; tedbirlerin “Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü’nün kararıyla belirlendiğini” ve “Ankara 6. Sulh Ceza Hakimliği’nin 08.09.2025 tarihli ve 2025/10155 D. İş sayılı kararıyla onaylandığını” ifade etmiştir. Talep edilen Cumhurbaşkanlığı kararı ve sulh ceza hakimliği onay kararının kopyaları ise yine başvurucuya verilmemiştir.

BTK’nın bu cevabının en dikkat çekici boyutu, idarenin artık önceki vakalarda aleyhine verilen yargı kararlarının farkında olduğunu açıkça ortaya koyması, ancak buna rağmen tutumunu değiştirmemesidir. Kurum, cevabında Ankara 15. İdare Mahkemesi’nin 15.02.2024 tarihli kararını, Ankara 22. İdare Mahkemesi’nin 28.10.2025 ve 30.10.2025 tarihli kararlarını bizzat zikretmiş; bu kararların “gerekçesinin aynı mahiyette olup idari işlemlerde gizlilik derecesinin gerekçesinin belirtilmemesinden ibaret” olduğunu kabul etmiştir. Başka bir deyişle idare, mahkemelerin “gerekçesiz gizlilik olmaz” yönündeki açık tespitlerinden haberdar olduğunu ikrar etmekte, ancak bu kararların gereğini yerine getirmek yerine, gizlilik derecesinin gerekçesinin “kararların neşet ettiği kurumun uhdesinde” olduğunu ileri sürerek sorumluluğu Cumhurbaşkanlığı’na havale etmektedir. Bu tutum, idarenin bilinçli ve iradi bir “fiili direnç”

²⁶⁴ Ankara 22. İdare Mahkemesi, E. 2025/839, K. 2025/1669, 30.10.2025.

²⁶⁵ Ankara Bölge İdare Mahkemesi 12. İdari Dava Dairesi, İstinaf No: 2025/1478.

²⁶⁶ İfade Özgürlüğü Derneği, EngelliWeb Duyurusu, “Bant Genişliği Daraltılan Platformlar”, 07.09.2025, <https://ifade.org.tr/engelliweb/bant-genisligi-daraltilan-platformlar-3/> (Erişim Tarihi: 24.04.2026).

²⁶⁷ CHP Sivas Milletvekili Ulaş Karasu’nun 11.09.2025 tarihli CHP İstanbul İl Başkanlığı ablukası sonrası bant daraltma önergesi (Esas No: 7/34122) ve buna verilen yanıt (31.10.2025); CHP İstanbul Milletvekili Ali Gökçek’in 11.09.2025 tarihli İstanbul genelinde bant daraltma önergesi (Esas No: 7/34120) ve buna verilen yanıt (31.10.2025).

stratejisi izlediğini; yargı kararlarını kabul etmek zorunda kaldığı ancak uygulamaktan kaçındığı sistematik bir hukuksuzluk sarmalı içine girdiğini göstermektedir.

İdarenin bu ret işlemine karşı, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında talep edilen bilgi ve belgelerin verilmemesine ilişkin idari işlemin iptali istemiyle Ankara 17. İdare Mahkemesi nezdinde dava açılmıştır.²⁶⁸ Dava halihazırda derdesttir.

5651 SAYILI KANUN KAPSAMINDA BANT DARALTMA YAPTIRIMLARI

Türk hukukunda bant daraltma uygulaması yalnızca 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamında değil, aynı zamanda 5651 sayılı Kanun kapsamında da bir yaptırım aracı olarak düzenlenmiştir.²⁶⁹ 5651 sayılı Kanun’un Ek 4. maddesi, sosyal ağ sağlayıcılarına yönelik üç farklı bant daraltma mekanizması öngörmektedir:

TEMSİLCİ BELİRLEME YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İHLALİ (EK MADDE 4(2))

2020 yılında 7253 sayılı Kanun ile getirilen bu düzenleme uyarınca, günlük erişimi bir milyondan fazla olan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcılarının Türkiye’de yetkili bir temsilci belirlemesi zorunlu kılınmıştır. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde, idari para cezalarından başlayarak reklam yasağına ve nihayetinde bant daraltmaya uzanan kademeli bir “cezalandırma merdiveni” öngörülmüştür. Reklam yasağının verilmesinden itibaren üç ay içinde yükümlülüğün hâlen yerine getirilmemesi durumunda, BTK Başkanı sulh ceza hakimliğine başvurarak önce yüzde elli, direncin devamı halinde yüzde doksan oranında bant daraltma talep edebilmektedir.

FAİLLERE İLİŞKİN BİLGİ PAYLAŞIMININ REDDİ (EK MADDE 4(5))

Ekim 2022’de yürürlüğe giren 7418 sayılı Kanun ile getirilen bu düzenleme, bant daraltma yaptırımını ceza muhakemesinin zorlayıcı bir aracı haline getirmiştir. Türk Ceza Kanunu’nda yer alan katalog suçlar ile “halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma” (m. 217/A) suçu soruşturmalarında, savcı veya mahkemenin talep ettiği bilgilerin (kullanıcı kimliği, IP adresi vb.) sosyal ağ sağlayıcısının Türkiye temsilcisi tarafından verilmemesi durumunda, savcı veya mahkeme doğrudan Ankara Sulh Ceza Hakimliği’ne başvurarak yüzde doksan oranında bant daraltma talep edebilmektedir.

İDARİ KARARLARIN İCRASI VE İÇERİK ÇIKARMA YÜKÜMLÜLÜĞÜNÜN İHLALİ (EK MADDE 4(10))

BTK Başkanı tarafından verilen içeriğin çıkarılması ve/veya erişimin engellenmesi kararlarının gereğinin yerine getirilmemesi halinde, platforma önce altı aya kadar

²⁶⁸ Ankara 17. İdare Mahkemesi, E. 2026/328.

²⁶⁹ 5651 Sayılı Kanun, Ek Madde 4(2), 4(5) ve 4(10).

reklam yasağı, ardından önce yüzde elli, sonra yüzde doksan oranında bant daraltma uygulanabilmektedir. Bu düzenleme, münferit bir içeriğin kaldırılmaması nedeniyle tüm platformun işlevsizleştirilmesini öngörmektedir.

Yukarıda özetlenen bu üç mekanizmanın ortak paydası, “kolektif cezalandırma” mantığıdır: Platform düzeyinde bir yükümlülüğün yerine getirilmemesinin bedeli, orantılılık ilkesi tümüyle rafa kaldırılarak, olaya tamamen yabancı milyonlarca kullanıcının ifade özgürlüğü, bilgi edinme hakkı ve haberleşme hürriyetine kesilmektedir.

ŞEBEKELER ÜSTÜ HİZMETLER (OTT) VE 5809 SAYILI KANUN'DAKİ BANT DARALTMA YAPTIRIMLARI

Benzer şekilde, 5809 sayılı Kanun çerçevesinde de şebekeler üstü hizmet sağlayıcılarına yönelik bant daraltma yaptırımları öngörülmektedir.²⁷⁰ 2022 yılında 7418 sayılı Kanun ile 5809 sayılı Kanun'a eklenen maddeler, kamuoyunda “WhatsApp Yasası” olarak bilinen şebekeler üstü hizmetler (OTT) düzenlemesini getirmiştir. Kanun'un 60. maddesine eklenen 16. ve 17. fıkralar; uyum sağlamayan OTT hizmetleri için önce 30 milyon TL'ye kadar idari para cezası, ödenmemesi veya bilgi verilmemesi halinde ise İnternet trafiği bant genişliğinin yüzde doksan beş (%95) oranında daraltılması yaptırımını öngörmektedir. Bu düzenleme ikincil mevzuat eksikliği nedeniyle henüz uygulanmamış olsa da, BTK'nın Mart 2025'te kamuoyu görüşüne açtığı taslak düzenleme, bu tehdidin her an somutlaşabileceğini göstermektedir.

Ancak, 5651 sayılı Kanun ve 5809 sayılı Kanun kapsamında tanımlanan bu idari yaptırımlar, 2025 yılı içinde uygulanmamıştır.

DEĞERLENDİRME

Yukarıdaki tüm örneklerin de gösterdiği üzere, Türkiye'de bant daraltma uygulamaları sistematik biçimde gizli yürütülmekte, idarenin erişim müdahaleleri yargı denetimine kapalı kalmakta ve kamuoyu, haber alma hakkını doğrudan etkileyen bu müdahalelerin gerekçeleri hakkında bilgilendirilmemektedir. Oysa Anayasa Mahkemesi, bu tür müdahalelere ilişkin belgelerin “kamu menfaatine ilişkin” olduğunu ve “bilgilendirme değerinin çok yüksek” olduğunu açıkça belirtmiştir.²⁷¹ Buna rağmen, talep edilen bilgi ve belgeler yargı kararlarına karşın BTK tarafından sistematik biçimde gizli tutulmaktadır.

2025 yılı uygulamaları ise bant daraltmanın artık terör saldırısı veya doğal afet gibi “milli güvenlik” gerekçelerinin ötesinde, doğrudan siyasi protestoları ve siyasi muhalefetin iletişimini hedef alan kurumsallaşmış bir “kriz yönetim aracına” dönüştüğünü ortaya koymaktadır.²⁷² Nitekim Anayasa Mahkemesi'nin güncel bir kararında; kesinleşmiş yargı kararına rağmen talep edilen bilgilerin idare tarafından

²⁷⁰ 5809 Sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu, m. 60(16)-(17).

²⁷¹ Yaman Akdeniz (2) Başvurusu [GK], B. No: 2016/6815, 15.02.2023.

²⁷² Yaman Akdeniz, “Görünmez Sansür: Türk Hukukunda Bant Daraltma Yaptırımları ve Bilgi Edinme Hakkı Çıkması”, (yayımlanmamış taslak makale, 2026).

verilmemesinin, Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine oybirliğiyle hükmedilmiştir.²⁷³ Bu karar, idarenin ilgili ve yeterli bir gerekçe sunmaksızın bilgiyi vermemesinin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun düşmediğini vurgulamaktadır.

HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

İçişleri Bakanlığı, 2018 yılı itibarıyla sosyal medya hesaplarına yönelik denetim faaliyetlerine ilişkin istatistikleri düzenli olarak kamuoyuyla paylaşmaya başlamış, bu veriler 2019'dan itibaren aylık olarak 2024 yılına kadar yayımlanmıştır. 2024 yılı itibarıyla bu verilerin paylaşımına son verilmiştir. Bu kapsamda, terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven veya onlarla iltisaklı olduğunu beyan eden, halkı kin ve düşmanlığa tahrik eden, devlet büyüklerine hakaret içeren, devletin bölünmez bütünlüğü ve toplumun güvenliğini tehdit eden, nefret söylemi barındıran içerikler sistematik biçimde takip edilmiştir.

2018 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

2018 yılı boyunca haftalık olarak paylaşılan verilere göre toplam **26.996 sosyal medya hesabı incelenmiş** ve **13.544 hesap hakkında yasal işlem başlatıldığı** belirtilmiştir. Ancak İçişleri Bakanlığı'nın 31 Aralık 2018 tarihinde yayımladığı "**1 Ocak – 31 Aralık 2018 Yılı İçerisinde Yürütülen Operasyonlar**" başlıklı açıklamada bu rakamlar daha yüksek olarak ifade edilmiştir. Bu açıklamaya göre, aynı dönemde **42.406 sosyal medya hesabı** hakkında inceleme yapılmış, **18.376 kişi hakkında yasal işlem başlatılmıştır**.²⁷⁴

2019 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

2019 yılı içinde İçişleri Bakanlığı tarafından aylık olarak yayımlanan verilere göre toplam **44.424 sosyal medya hesabı incelenmiş**, bu hesaplardan **22.728'i hakkında yasal işlem başlatıldığı** bildirilmiştir.²⁷⁵ Ancak yıl sonunda yapılan genel raporlama çalışmasında farklı rakamlar açıklanmıştır. Bakanlığın 2019 yılı sonu itibarıyla paylaştığı verilere göre, terör örgütü propagandası yapan, bu örgütleri öven veya iltisaklı olduğunu beyan eden, halkı kin ve düşmanlığa tahrik eden, devlet büyüklerine hakaret içeren, devletin bölünmez bütünlüğü ve toplumun güvenliğini tehdit eden içerikler gerekçesiyle **53.814 sosyal medya hesabı** hakkında inceleme yapılmış, **24.224 kişi hakkında yasal işlem başlatılmıştır**.

²⁷³ Yaman Akdeniz (3) Başvurusu, AYM, B. No: 2022/4380, 02.07.2025.

²⁷⁴ Bkz. İçişleri Bakanlığı, 1 Ocak – 31 Aralık 2018 Yılı İçerisinde Yürütülen Operasyonlar, <https://www.icisleri.gov.tr/1-ocak-31-aralik-2018-yili-icerisinde-yurutulen-operasyonlar>

²⁷⁵ 2019 yılı için İçişleri Bakanlığı Şubat ve Aralık aylarını açıklamamış, bu iki ay için diğer 10 ayın ortalama rakamları bu çalışma kapsamında kullanılmıştır.

Ayrıca, **Ekim 2019'da başlatılan Barış Pınarı Harekâtı** sonrasında, sosyal medya üzerinden operasyon karşısı paylaşım yaptığı iddia edilen **1.297 hesap tespit edilmiş**, bu kapsamda **452 kişi gözaltına alınmış**, **78 kişi tutuklanmıştır**.²⁷⁶

2020 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

2020 yılı içinde **75.292 sosyal medya hesabı incelenmiş**, bu hesaplardan **32.390'u hakkında yasal işlem başlatılmış**, bu kapsamda **2.397 kişi gözaltına alınmış**, **77 kişi tutuklanmıştır**. Aynı yıl içinde **340.212 dijital materyal incelenmiş** ve **15 Temmuz 2016'dan 2020 yılı sonuna kadar toplam 2.348.230 materyal incelemesi** yapılmıştır.²⁷⁷

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 2020 Faaliyet Raporu'nda, sanal devriye faaliyetleri kapsamında FETÖ/PDY, DAESH, PKK, devlet büyüklerine hakaret, uyuşturucu, çocuk istismarı, ödeme sistemleri, aşırı sol örgütler ve yasa dışı bahis gibi konularla bağlantılı olarak **61.897 sosyal medya hesabı** hakkında çalışma yapıldığı, bunlardan **30.091 hesap kullanıcısının tespit edilerek işlem yapıldığı** bilgisi yer almaktadır.²⁷⁸

Ayrıca aynı yıl, **6222 sayılı Sporda Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanun** kapsamında **4.348 sosyal medya hesabı** hakkında da yasal işlem başlatılmıştır. Son olarak, **Covid-19 salgını** sürecinde İçişleri Bakanlığı'nın 05.04.2020 tarihli açıklamasına göre, **7.127 sosyal medya hesabı incelenmiş**, **496 kişi gözaltına alınmış**, **10 kişi tutuklanmıştır**.²⁷⁹

2021 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

2021 yılı içinde **146.167 sosyal medya hesabı incelenmiş**, bu hesaplardan **60.051'i hakkında yasal işlem yapılmıştır**.²⁸⁰ İçişleri Bakanlığı tarafından aylık ve yıllık bazda açıklanan verilerde 2020 yılına kıyasla ciddi bir artış gözlemlenmiştir.

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 2021 Faaliyet Raporu'nda ise, **FETÖ/PDY, PKK/KCK, DAESH ve aşırı sol örgütler başta olmak üzere**, terör örgütü propagandası yapan, uyuşturucuya özendiren, halkı kin ve nefrete sevk eden, Cumhurbaşkanına hakaret eden, devletin bütünlüğünü hedef alan ve Atatürk aleyhine suç işleyen içeriklere yönelik sanal devriye faaliyetleri kapsamında **106.808 sosyal medya hesabı**

²⁷⁶ Basın Açıklaması: "Emniyet Genel Müdürlüğümüz Sayın Mehmet Aktaş Başkanlığında Koordinasyon Toplantısı Düzenlendi," 30.10.2019, <https://www.egm.gov.tr/emniyet-genel-mudurumuz-sayin-mehmet-aktas-baskanliginda-koordinasyon-toplantisi>

²⁷⁷ Anadolu Ajansı, "İçişleri Bakanlığı Sözcüsü Çataklı: Boğaziçi'ndeki eylemlerde gözaltına alınan 17 kişiden 15'i Boğaziçi öğrencisi değil," 05.01.2021, <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/icisleri-bakanligi-sozcusu-catakli-bogazicindeki-eylemlerde-gozaltina-alinan-17-kisiden-15i-bogazici-ogrencisi-degil/2098548>

²⁷⁸ Bkz. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2020 Faaliyet Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/2020_IDARE_FAALIYET_RAPORU.pdf

²⁷⁹ Bkz. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayınlanan 2020 Faaliyet Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/2020_IDARE_FAALIYET_RAPORU.pdf

²⁸⁰ Anadolu Ajansı, "İçişleri Bakanlığı Sözcüsü Çataklı: 2021'de 1140 terörist etkisiz hale getirildi," 04.01.2022, <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/icisleri-bakanligi-sozcusu-catakli-2021de-1140-terorist-etkisiz-hale-getirildi/2464934>

üzerinde çalışma yapıldığı, bu hesaplardan 46.646'sının kullanıcısının tespit edilerek adli makamlara bildirildiği ifade edilmiştir.²⁸¹

2022 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

2022 yılına ait veriler, sosyal medya denetiminin hız kesmeden devam ettiğini ve önceki yıllara kıyasla belirgin bir artış gösterdiğini ortaya koymaktadır. İçişleri Bakanlığı tarafından kamuoyuyla paylaşılan aylık ve yıllık verilere göre, 2022 yılı içinde toplam **188.689 sosyal medya hesabı** incelenmiş, **78.837 hesap hakkında yasal işlem başlatıldığı** açıklanmıştır. Bu kapsamda **1.787 kişi gözaltına alınmıştır**.

Ayrıca, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün sanal devriye faaliyetleri çerçevesinde, "FETÖ/PDY, PKK/KCK, DEAŞ ve aşırı sol terör örgütleri başta olmak üzere; terör örgütü propagandası yapan, uyuşturucu satan veya özendiren, halkı kin ve nefrete tahrik eden, kadına ya da hayvana şiddeti öven, Cumhurbaşkanına hakaret eden, devletin bütünlüğüne veya kurumlarına yönelik içerikler paylaşan ve Atatürk aleyhine suç işleyen" sosyal medya hesapları hedef alınmıştır.

Bu çerçevede, 2022 yılı içinde **138.333 sosyal medya hesabı** takibe alınmış, **60.652 hesabın kullanıcısı** tespit edilerek adli makamlara bildirilmiş, **917 kişi gözaltına alınmış, 44 kişi tutuklanmış, 162 kişiye adli kontrol tedbiri uygulanmış, 711 kişi ise serbest bırakılmıştır**.²⁸²

2023 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

2023 yılı içinde, önceki yıllardan farklı olarak İçişleri Bakanlığı tarafından sosyal medya hesaplarının incelenmesine ilişkin istatistiki veriler ne aylık ne de yıllık bazda kamuoyuyla paylaşılmamıştır. 2023 raporumuzun hazırlık sürecinde, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında yapılan başvuru da sonuçsuz kalmıştır. Ancak Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 2023 Faaliyet Raporu'nda, sanal devriye faaliyetleri kapsamında FETÖ, PKK/KCK, DEAŞ ve aşırı sol terör örgütleri başta olmak üzere; örgüt propagandası yapan, uyuşturucu satan veya kullanımını özendiren, halkı kin, nefret ve düşmanlığa tahrik eden, kadına ve hayvana şiddeti yücelten, Cumhurbaşkanına hakaret eden, devletin bütünlüğüne ve toplumun güvenliğine kast eden, Türk milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılayan ve Atatürk aleyhine suç işleyen içeriklerle ilgili toplam **172.795 sosyal medya hesabının** takibe alındığı, **72.727 hesap kullanıcısının tespit edilerek adli makamlara bildirildiği** belirtilmiştir. Bu kapsamda **1.302 kişi gözaltına alınmış, 132 kişi tutuklanmış, 334 kişi hakkında adli kontrol tedbiri uygulanmış, 836 kişi ise serbest bırakılmıştır**.²⁸³

²⁸¹ Bkz. İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, 2021 Faaliyet Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/2021_IDARE_FAALIYET_RAPORU.pdf

²⁸² İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, 2022 Faaliyet Raporu, <https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/2022-EGM-Idare-Faaliyet-Raporu-.pdf>

²⁸³ İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, 2023 Faaliyet Raporu, <https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/EGM-2023-Yili-Idare-Faaliyet-Raporu.pdf>

Bu verilere ek olarak, 06.02.2023 tarihinde meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından sosyal medya platformlarında “korku ve panik yaratmak amacıyla provokatif paylaşımlarda bulunduğu” gerekçesiyle **1.193 sosyal medya hesabı** hakkında tespit yapılmış, **746 hesap yöneticisi hakkında adli işlem başlatılmış, 185 kişi gözaltına alınmış ve 48 kişi tutuklanmıştır**. Bu bilgiler, İçişleri Bakanlığı tarafından yapılan basın açıklamalarından edinilmiştir.

2024 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

Emniyet Genel Müdürlüğü’nün 2024 yılı verilerine göre, *Sanal Devriye* faaliyetleri kapsamında FETÖ, PKK/KCK, DEAŞ ve aşırı sol örgütler başta olmak üzere; örgüt propagandası yapan, uyuşturucu kullanımı teşvik eden, halkı kin ve düşmanlığa tahrik eden, kadına ve hayvana şiddeti yücelten, Cumhurbaşkanına hakaret eden, devletin bütünlüğüne ve toplumun güvenliğine yönelik tehdit oluşturan, devlet kurumlarını ve Atatürk’ü hedef alan içerikler nedeniyle toplam **198.364 sosyal medya hesabı** takibe alınmıştır. Bu hesaplardan **86.170’inin kullanıcısı tespit edilerek** adli makamlara bildirilmiş, yürütülen işlemler neticesinde **3.317 kişi gözaltına alınmış, 384 kişi tutuklanmış, 879 kişi hakkında adli kontrol tedbiri uygulanmış ve 2.054 kişi serbest bırakılmıştır.**²⁸⁴

2025 YILINDA HAKKINDA YASAL İŞLEM YAPILAN SOSYAL MEDYA HESAPLARI

Emniyet Genel Müdürlüğü’nün 2025 Faaliyet Raporu’na göre, *Sanal Devriye* faaliyetleri kapsamında FETÖ, PKK/KCK, DEAŞ ve aşırı sol terör örgütleri başta olmak üzere; örgüt propagandası yapan, uyuşturucu satan veya özendiren, halkı kin, nefret ve düşmanlığa sevk ederek alenen tahrik suçu işleyen, kadına şiddet ve hayvana şiddet konuları olmak üzere, Cumhurbaşkanına hakaret eden, devletin bölünmez bütünlüğüne ve toplumun can güvenliğine kast eden, Türk Milletini, Türkiye Cumhuriyeti Devletini, devletin kurum ve organlarını aşağılayan ve Atatürk aleyhine işlenen suçlar kapsamında toplam **257.481 sosyal medya hesabı** takip edilmiştir. Bu hesaplardan **162.298 hesabın kullanıcısı tespit edilerek** adli makamlara bildirilmiş, yürütülen çalışmalar neticesinde **8.471 şahıs gözaltına alınmış, 496 şahıs tutuklanmış, 1.360 şahıs hakkında adli kontrol tedbiri uygulanmış ve 6.615 şahıs serbest bırakılmıştır.**²⁸⁵

2025 yılı verileri, önceki yıllarla karşılaştırıldığında sistematik bir yoğunlaşmayı açıkça ortaya koymaktadır. Takibe alınan hesap sayısı 2024’teki 198.364’ten 257.481’e yükselerek yaklaşık %30’luk bir artış göstermiştir. Bundan daha dikkat çekici olan ise kullanıcısı tespit edilen hesap sayısındaki keskin artıştır. 2024’te 86.170 olan bu rakam, 2025’te 162.298’e ulaşarak yaklaşık %88’lik bir yükseliş

²⁸⁴ İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, 2024 Faaliyet Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/EGM_2024_Yili_Idare_Faaliyet_Raporu.pdf

²⁸⁵ İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, 2025 Faaliyet Raporu, https://www.egm.gov.tr/kurumlar/egm.gov.tr/IcSite/strateji/Planlama/2025_Faaliyet_Raporu.pdf

kaydetmiştir. Gözaltına alınan kişi sayısı 2024'teki 3.317'den 2025'te 8.471'e çıkarak %155'i aşan bir artış sergilemiştir. Tutuklanan kişi sayısı da 384'ten 496'ya yükselmiştir. Bu veriler, sosyal medya üzerindeki cezalandırıcı gözetim mekanizmasının 2025 yılında önceki dönemlerin tamamını geride bırakan bir ölçeğe ulaştığını göstermektedir.

2025 yılındaki bu dramatik artışın ardında yatan en belirleyici olay, 19 Mart 2025 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun dahil olduğu toplam 106 şüphelinin gözaltına alınmasıdır. Bu operasyon, yalnızca fiziksel gözaltılarla sınırlı kalmamış, sosyal medya platformlarında, özellikle X (eski Twitter) üzerinde eş zamanlı ve sistematik bir dijital baskı dalgasını da beraberinde getirmiştir. İçişleri Bakanı, gözaltı işlemlerinin ardından sosyal medya platformu X üzerinden “halkı kin ve düşmanlığa tahrik” ve “suç işlemeye tahrik” suçları çerçevesinde provokatif paylaşımlarda bulunan şahıların yakalanmasına yönelik çalışmaların başlatıldığını açıklamıştır.²⁸⁶

Siber Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ve Güvenlik Daire Başkanlığının koordineli çalışmaları sonucunda, 62'si yurt dışında olmak üzere toplam 261 şüpheli hesap yöneticisi belirlenmiş ve bunlardan 37'si yakalanmıştır. Bakanlık açıklamasında, gözaltı işlemlerinden 20 Mart 2025 saat 06.00'a kadar X platformu üzerinde konuyla ilgili toplam **18 milyon 647 bin 269 paylaşım** yapıldığının tespit edildiği belirtilmiştir. Bu paylaşımların %66'sının isimli hesap, %34'ünün ise **bot hesap** olduğu açıklanmıştır. Ertesi gün yapılan ikinci açıklamada ise 72'si yurt dışında olmak üzere toplam **326 şüpheli hesap yöneticisinin** tespit edildiği ve **54 şüphelinin yakalandığı** bildirilmiştir.²⁸⁷

Bu süreç, sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen toplumsal tepkilerin sistematik biçimde suç altyapısına oturtulmasının ve kullanıcıların “provokatif paylaşım” gibi belirsiz ve geniş yorumlanmaya açık kategoriler üzerinden soruşturulmasının somut bir örneğidir. İmamoğlu'nun gözaltına alınması sonrasında yapılan 18 milyonu aşkın paylaşımın taranması ve bunların içinden “şüpheli” olarak nitelendirilen yüzlerce hesabın belirlenmesi, devletin dijital gözetim kapasitesinin kamusal tartışmayı bastırmak amacıyla ne denli hızlı ve kapsamlı bir biçimde seferber edilebildiğini göstermektedir. Üstelik, 20 Mart 2025 tarihinde düzenlenen gösterilerde 53 kişiye 2911 Sayılı Kanun'a muhalefet, kamu malına zarar verme ve görevi yaptırmamak için direnme suçlarından işlem yapıldığı ve 16 polis memurunun yaralandığı açıklanmıştır. Bu durum, dijital ve fiziksel baskı mekanizmalarının eş zamanlı olarak devreye sokulduğunu teyit etmektedir.²⁸⁸

2025 yılının diğer önemli gelişmelerinden biri, Temmuz 2025'te ülke genelinde yaşanan orman yangınları sırasında sosyal medyaya yönelik işlemlerdir. 01-28 Temmuz 2025 tarihleri arasında yangınlarla ilgili “yangınların söndürülmesine yönelik yürütülen çalışmaları itibarsızlaştırmak ve kamu kurumlarını hedef alan manipülatif

²⁸⁶ İçişleri Bakanlığı, Basın Açıklaması (2025-76), “Provokatif Paylaşımlar Yapan 37 Şüpheli Yakalandı,” 20.03.2025, <https://www.icisleri.gov.tr/siber-suclarla-mucadele-daire-baskanligi-ve-guvenlik-daire-baskanliginin-yaptigi-koordineli-calismalar-sonrasi-37-supheli-yakalandi>

²⁸⁷ İçişleri Bakanlığı, Basın Açıklaması (2025-78), “Halkı Kin ve Düşmanlığa Tahrik ve Suç İşlemeye Tahrik Suçlarından 326 Hesap Yöneticisi Tespit Edildi,” 21.03.2025, <https://www.icisleri.gov.tr/halki-kin-ve-dusmanliga-tahrik-ve-suc-islemeye-tahrik-suclarından-326-hesap-yoneticisi-tespit-edildi>

²⁸⁸ Age.

içerikli paylaşımlar” tespit edildiği gerekçesiyle 13 hesap yöneticisi hakkında işlem başlatılmıştır. Bakanlık açıklamasında, aynı dönemde X platformu üzerinden paylaşım yapan 950.597 hesap arasından **342.215’inin (%36) bot hesap** olduğunun tespit edildiği belirtilmiştir. Toplam 3.375.499 paylaşımından **2 milyon 330 binin (%69) negatif ve manipülatif** olduğu değerlendirilmiştir.²⁸⁹ İçişleri Bakanı’nın “Yangına su taşıyanlara minnetle, manipülasyon yapanlara hukukla karşılık vereceğiz!” şeklindeki açıklaması, doğal afetlere yönelik eleştirel paylaşımların dahi cezai yaptırım çerçevesine oturtulduğunu göstermektedir.

Benzer şekilde, 07 Eylül 2025 tarihinde İstanbul’da CHP İstanbul İl Başkanlığının polis ablukasına alınmasının ardından, X, Instagram, YouTube, TikTok, Facebook, WhatsApp, Telegram ve Signal platformlarına yönelik yaklaşık 21 saat boyunca bant daraltma uygulanmış, hem de 08 Eylül 2025 tarihli Emniyet Genel Müdürlüğü basın açıklamasında belirtildiği üzere, bazı sosyal medya hesapları üzerinden “provokatif ve dezenformasyon içerikli” paylaşımlar yapıldığı değerlendirilmesiyse, 16’sı yurt dışı kaynaklı olmak üzere toplam **103 hesap tespit edilmiş**, 39 kişi hakkında işlem başlatılmış ve 10 kişi gözaltına alınmıştır.²⁹⁰

Yılın son günlerinde, 30 Aralık 2025 tarihinde Yalova’da DEAŞ terör örgütüne yönelik operasyon sonrasında sosyal medyadan “provokatif paylaşım” yapan **16 kişi** yakalanmıştır.²⁹¹

CUMHURİYET BAŞSAVCILIKLARININ SOSYAL MEDYA PAYLAŞIMLARINA YÖNELİK RE’SEN SORUŞTIRMALARI

2025 yılında dikkat çeken bir diğer gelişme, Cumhuriyet Başsavcılıklarının sosyal medya paylaşımlarına yönelik re’sen soruşturma başlatma pratiklerinin belirgin biçimde yoğunlaşmasıdır. Özellikle 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 217/A maddesi kapsamındaki “Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma” suçu, savcılıklar tarafından sosyal medya kullanıcılarına karşı giderek artan bir sıklıkla uygulanmaya başlanmıştır.

İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, 2025 yılı boyunca çok sayıda sosyal medya kullanıcısı hakkında basın açıklamasıyla kamuoyuna duyurulan soruşturmalar başlatmıştır. Bu soruşturmalar arasında; X platformunda “PiyasaTurkiye” rumuzlu hesabın kullanıcısı olduğu tespit edilen E.P. isimli şahsın TMK 6 ve özel hayatın gizliliğini ihlal suçlarından Siirt ilinde yakalanarak tutuklanması;²⁹² F.B. isimli şahsın Cumhurbaşkanlığı’na yönelik X üzerinden yaptığı paylaşım nedeniyle TCK 310 maddesi

²⁸⁹ İçişleri Bakanlığı, Basın Açıklaması (2025-240), “Yangınlarla İlgili Provokatif Paylaşım Yapan 13 Kişi Hakkında İşlem Başlatıldı,” 28.07.2025, <https://www.icisleri.gov.tr/yanginlarla-iligili-provokatif-paylasim-yapan-13-kisi-hakkinda-islem-baslatildi>

²⁹⁰ Emniyet Genel Müdürlüğü, 08.09.2025 Tarihli Basın Açıklaması, <https://www.egm.gov.tr/08092025-tarihli-basin-aciklamasi-2>

²⁹¹ İçişleri Bakanlığı, Basın Açıklaması (2025-428), “Yalova’daki DEAŞ Operasyonu İlgili Provokatif Paylaşım Yapan 16 Şüpheli Yakalandı,” 30.12.2025, <https://www.icisleri.gov.tr/yalovadaki-deas-operasyonu-iligili-provokatif-paylasim-yapan-16-supheli-yakalandi>

²⁹² İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, PiyasaTurkiye Rumuzlu X Kullanıcısı Hk. Basın Açıklaması, 07.11.2025, https://istanbulanadolu.adalet.gov.tr/istanbul-anadolu-cumhuriyet-bassavciliginin-piyasaturkiye-rumuzlu-x-kullanicisina-iliskin-basin-aci_120419

(Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı) uyarınca tutuklanması,²⁹³ ve “Ultimatom” (@ultimatoms) rumuzlu X hesabının “devamlılık halinde dezenformasyon içeren bilgiler yaydığı” gerekçesiyle TCK 217/A maddesi kapsamında erişime engellenmesi yer almaktadır.²⁹⁴

İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı ise, “www.tuttur.com” şans oyunları sitesine ilişkin iddialara yönelik yapılan soruşturma sırasında, bu iddiaları X platformu üzerinden ortaya atan @Pamenarti rumuzlu hesabın kullanıcısı Y.K. isimli kişinin TCK 217/A maddesi uyarınca tutuklanmasına karar verildiğini açıklamıştır.²⁹⁵

Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı da 2025 yılı içinde birden fazla sosyal medya paylaşımı hakkında re’sen soruşturma başlatmıştır. A.U. isimli kişinin X hesabı üzerinden hükümlü B. A.’ın tahliye edildiğine dair gerçeğe aykırı paylaşım yapması nedeniyle TCK 217/A maddesi kapsamında soruşturma açılmış,²⁹⁶ 30 Aralık 2025 tarihinde ise “İstanbul Atatürk Havalimanı saldırısının failinin tahliye edildiği” yönündeki paylaşımlar hakkında aynı suç tipinden soruşturma başlatılmıştır.²⁹⁷

2025 yılının en dikkat çekici gelişmelerinden biri de Ekrem İmamoğlu’nun yargılama süreciyle doğrudan bağlantılıdır. 08.12.2025 tarihinde Marmara Ceza İnfaz Kurumu yerleşkesinde yer alan duruşma salonunda, sanık Ekrem İmamoğlu’nun resmi belgede sahtecilik suçundan İstanbul 59. Asliye Ceza Mahkemesinin 2025/381 Esas sayılı dosyasında yargılamasına devam edildiği sırada, kovuşturma işlemleri esnasında hukuka aykırı biçimde ses kaydı alınarak X sosyal paylaşım sitesinde paylaşıldığının anlaşılması üzerine, kaydeden ve nakleden sorumlular hakkında TCK 286. maddesi kapsamında Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı Örgütlü Suçlar Bürosunca re’sen soruşturma başlatılmıştır.²⁹⁸ Bu gelişme, yargı süreçlerinin şeffaflığına yönelik kamusal talebin cezai yaptırımla karşılanmasının ve İmamoğlu davası çevresindeki tüm dijital izlerin kontrol altına alınması çabasının somut bir tezahürü olarak değerlendirilmelidir.

İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, 15 Temmuz 2025 tarihinde X platformunda bir gazi vatandaşa yönelik aşağılayıcı mahiyette yorum yapan bir şüpheli hakkında da TCK 216/2 maddesi uyarınca “Halkı Kin ve Düşmanlığa Alenen Tahrik” suçundan gözaltı kararı vermiştir.²⁹⁹

²⁹³ İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, Furkan Bölükbaşı İsimli X Kullanıcısı Hk. Basın Açıklaması, 11.11.2025, https://istanbulanadolu.adalet.gov.tr/istanbul-anadolu-cumhuriyet-bassavciliginin-furkan-bolukbasi-isimli-x-kullanicisina-iliskin-basin-a_120831

²⁹⁴ İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, Ultimatom (@ultimatoms) Rumuzlu Hesap Hk. Basın Açıklaması, 13.11.2025, <https://istanbulanadolu.adalet.gov.tr/istanbul-anadolu-cumhuriyet-bassavciliginin-ultimatom-isimli-x-kullanicisina-iliskin-basin-aciklama>

²⁹⁵ İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, @Pamenarti Rumuzlu Kullanıcı Hk. Basın Açıklaması, 02.12.2025, <https://x.com/istanbulCBS/status/1996076508394172486>

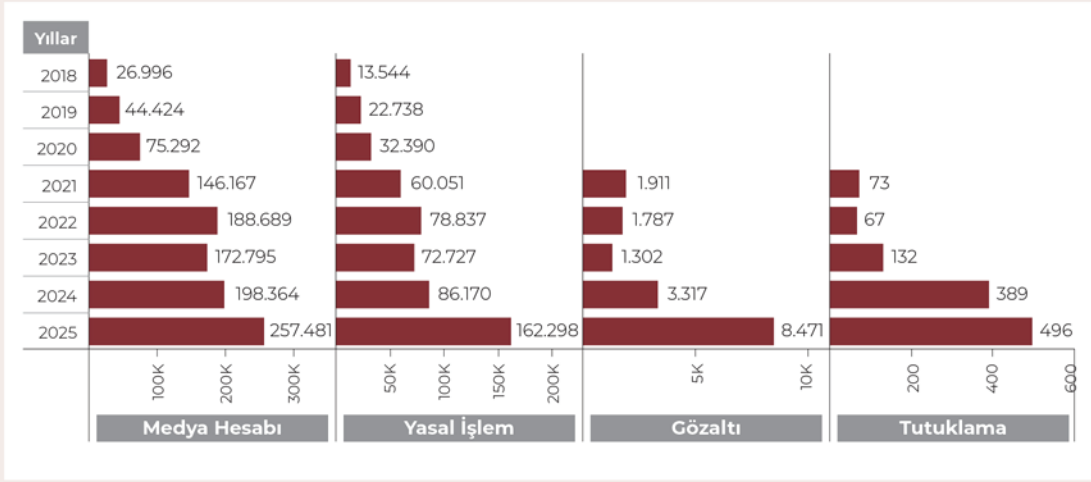
²⁹⁶ Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı, A.U. İsimli Şahıs Hk. Basın Açıklaması, 16.11.2025, <https://x.com/BakirkoyCBS/status/1990107948878606582>

²⁹⁷ Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı, İstanbul Atatürk Havalimanı Saldırısının Faili İddiaları Hk. Basın Açıklaması, 30.12.2025, <https://x.com/BakirkoyCBS/status/2006055750485852179>

²⁹⁸ Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı, Ekrem İmamoğlu Yargılamasına İlişkin Ses Kaydı Paylaşımı Hk. Basın Açıklaması, 08.12.2025, <https://x.com/BakirkoyCBS/status/1998045745698758887>

²⁹⁹ İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı, Gazi Vatandaşa Yönelik Aşağılayıcı Yorum Hk. Basın Açıklaması, 15.07.2025, <https://istanbulanadolu.adalet.gov.tr/istanbul-anadolu-cumhuriyet-bassavciliginin-x-sosyal-medya-sitesi-paylasimina-iliskin-basin-aciklam>

Şekil 29: İçişleri Bakanlığı Sosyal Medya İnceleme Verileri (2018-2025)

2018–2020 yıllarının toplamında 146.712 sosyal medya hesabı incelenirken, 2021 yılında tek başına 146.167 hesap incelenmiş ve bu sayede 2021 sonu itibarıyla toplam inceleme sayısı **292.879’a** ulaşmıştır. 2021 sonuna kadar hakkında yasal işlem yapılan hesap sayısı ise **128.723** olarak kaydedilmiştir. 2022 yılı verileriyle birlikte bu sayı **481.568 incelenen hesap** ve **207.560 hakkında yasal işleme** yükselmiştir. 2023 yılı sonu itibarıyla ise toplam **654.363 sosyal medya hesabı incelenmiş, 280.287 hesap hakkında yasal işlem yapılmıştır**. 2024 verilerine göre incelenen hesap sayısı **198.364**, hakkında yasal işlem yapılan hesap sayısı ise **86.170** olarak gerçekleşmiştir. Son olarak, 2025 yılı verileriyle birlikte incelenen hesap sayısına **257.481** hesap, yasal işlem yapılan hesap sayısına ise **162.298** hesap daha eklenmiştir. Böylece **2018–2025 yılları arasında toplam 1.110.208 sosyal medya hesabı incelenmiş, 528.755 hesap hakkında yasal işlem yapılmıştır**.

Bu veriler, Türkiye’de sosyal medya üzerindeki sistematik denetimin ve cezalandırıcı yaklaşımın yıllar içinde istikrarlı bir biçimde arttığını açıkça ortaya koymaktadır. İncelenen hesap sayısındaki artış, yalnızca teknik kapasitenin gelişmesiyle açıklanamayacak kadar politiktir. Aksine, sosyal medyanın kamusal tartışma alanı olarak önem kazanmasıyla birlikte, ifade özgürlüğü alanında yürütülen idari ve cezai müdahalelerin giderek daha çok merkezileştiğini ve rutinleştiğini göstermektedir. Özellikle, terörle mücadele gibi belirsiz, esnetilebilir ve kapsamı geniş kavramlara dayanılarak yürütülen bu uygulamalar, yalnızca bireysel hakları değil, aynı zamanda demokratik toplum düzeninin temel ilkelerini de tehdit eder hâle gelmiştir.

2025 yılı, bu bakımdan bir **kırılma noktası** niteliğindedir. Yarım milyonu aşan kümülatif yasal işlem sayısı, 8.471 kişilik yıllık gözaltı rakamı, Ekrem İmamoğlu’nun gözaltına alınması sonrasında 18 milyonu aşkın paylaşımın taranması ve savcılıkların bireysel sosyal medya paylaşımları nedeniyle re’sen soruşturma açma pratiğinin yaygınlaşması, dijital alanın bir **“gözetim ve itaat”** ortamına dönüştürüldüğünü

açıkça teyit etmektedir. Sürekliliği arz eden bu baskıcı pratikler karşısında yargısal denetimin büyük ölçüde işlevsizleştiği ve temel hak ihlallerine karşı etkili bir iç hukuk yolu sunulmadığı da hem istatistikler hem de Anayasa Mahkemesi kararlarının uygulanmamasıyla açıkça görülmektedir.

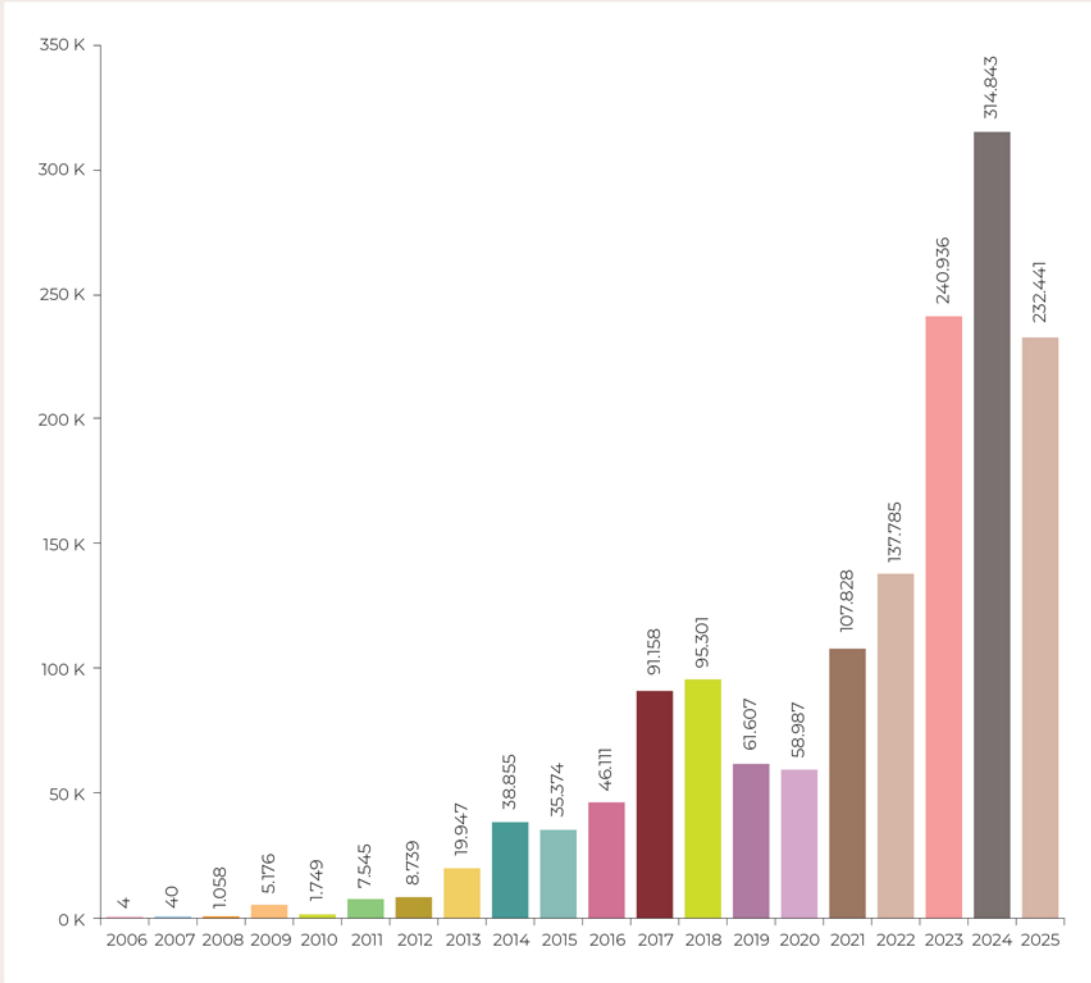
SONUÇ VE GENEL DEĞERLENDİRME

İfade Özgürlüğü Derneği tarafından hazırlanan 2025 EngelliWeb Raporu kapsamında, Türkiye’den **2025 yılı sonu itibarıyla toplam 1.505.484 web sitesi ve alan adına, 875 farklı kurum ve hakimlik** tarafından verilen **1.284.464 farklı karar** doğrultusunda erişim engellenmiştir. Bu kararlar, raporun önceki bölümlerinde ayrıntılı olarak açıklanan yasal düzenlemeler ve idari yetkilendirmeler temelinde alınmıştır. Özellikle 5651 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesinden bu yana, erişim engelleme yetkilerinin giderek daha fazla sayıda kuruma dağıtıldığı, karar alma süreçlerinin çeşitlendiği ve şeffaflıktan uzaklaştığı gözlemlenmektedir. Bugün itibarıyla, farklı yasal dayanaklar altında **yaklaşık 30 farklı kamu kurumu ve kuruluşuna** doğrudan erişim engelleme ya da erişim engelleme talebinde bulunma yetkisi tanınmıştır. Bu yetkilerin önemli bir kısmı, herhangi bir yargı denetimi aranmaksızın **idari tedbir** olarak doğrudan Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) ya da Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB) aracılığıyla uygulanmaktadır. Sonuç olarak, erişim engelleme tedbirleri Türkiye’de **kalıcı, yaygın ve siyasi nitelik taşıyan** bir sansür pratiğine dönüşmüş, ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkı sistematik biçimde ihlal edilmeye devam edilmektedir. Bu bağlamda, Türkiye’den bir buçuk milyondan fazla web sitesi ve alan adı erişime engellenmiştir.

Aşağıdaki tablodan da görülebileceği üzere, EngelliWeb çalışması kapsamında yıllara göre erişime engellenen web sitesi ve alan adı sayısında belirgin bir artış yaşanmıştır. **2006** yılında yalnızca **4** alan adı erişime engellenmişken, bu sayı **2007** yılında **40’a**, **2008**’de **1.058’e** ve **2009** yılında **5.176’ya** yükselmiştir. **2010** yılında **1.749**, **2011** yılında **7.545**, **2012** yılında **8.739**, **2013** yılında **19.947**, **2014** yılında ise **38.855** alan adı erişime engellenmiştir. **2015**’te **35.374**, **2016**’da **46.111**, **2017**’de **91.158**, **2018**’de **95.301**, **2019**’da **61.607**, **2020**’de **58.987**, **2021**’de **107.828**, **2022**’de **137.785**, **2023**’te **240.936**, **2024**’te **314.843** ve **2025** yılı içinde ise **232.441** web sitesi ve alan adının erişime engellendiği tespit edilmiştir. Bu veriler, erişim engelleme tedbirlerinin Türkiye’de giderek daha yaygın ve sistematik bir biçimde kullanıldığını açık biçimde ortaya koymaktadır.

Dolayısıyla, Türkiye’den **2025** yılı sonu itibarıyla toplam **1.505.484** web sitesi ve alan adına erişim engellenmiştir. Bu web sitelerinden **130.717**’si kapatılana kadar Telekomünikasyon İletişim Başkanlığı (TİB) ve **1.155.206**’sı TİB’in kapatılmasının ardından Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) Başkanı tarafından olmak üzere toplam **1.285.923** alan adı, 5651 sayılı Kanun’un 8. maddesi kapsamında idari tedbir yoluyla erişime engellenmiştir. Bunun yanı sıra, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından **122.638** alan adı erişime engellenmiş; sulh ceza hakimlikleri, savcılıklar ve mahkemeler tarafından verilen kararlarla **48.676** alan adı; Milli Piyango İdaresi

Şekil 30: 2006-2025: Yıllara Göre Toplam Erişime Engellenen Web Siteleri Sayıları

tarafından **20.080**; Sağlık Bakanlığı tarafından **11.565**; Sermaye Piyasası Kurulu tarafından **10.668**; Spor Toto Teşkilat Başkanlığı tarafından **2.406**; Tarım ve Orman Bakanlığı'na bağlı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı tarafından **2.385**; Reklam Kurulu tarafından **386**; Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından **305**; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından **220**; Türkiye Jokey Kulübü tarafından **102**; icra müdürlükleri tarafından **67**; Erişim Sağlayıcıları Birliği (ESB) tarafından **35**; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) tarafından **17**; Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından **6**; Yüksek Seçim Kurulu (YSK) tarafından **5** alan adı erişime engellenmiştir. Bu veriler, erişim engelleme yetkisinin çok sayıda farklı kuruma yaygınlaştırıldığını ve çoğu zaman yargı denetiminden muaf biçimde uygulandığını göstermektedir.

Şekil 31: Erişime Engellenen Web Sitelerinin Karar Veren Kurumlara Göre Dağılımı (2014-2025)

Karar Veren	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Toplam						
BTK	13	3	20.420	86.152	89.953	42.312	52.266	98.124	109.068	202.409	257.639	196.570	1.155.206						
TİB	38.101	33.701	18.719	0	0	0	0	0	0	0	0	0	130.717						
Türkiye Futbol Federasyonu	0	0	0	0	0	0	0	0	22.606	33.091	50.120	16.821	122.638						
Yargı	634	1.242	4.434	2.964	2.612	17.121	3.102	5.856	3.028	1.776	988	1.156	48.676						
Milli Piyango	0	0	6	66	78	342	128	105	234	577	2.875	15.669	20.080						
Sağlık Bakanlığı	65	379	2.336	1.733	1.713	1.383	1.443	678	502	555	335	435	11.565						
Sermaye Piyasası Kurulu	0	0	5	96	98	292	1.615	2.144	1.906	1.667	1.834	1.003	10.668						
Spor Toto	0	4	182	53	466	71	234	430	204	202	136	424	2.406						
Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığı	1	10	4	20	1	0	93	475	230	447	798	306	2.385						
Reklam Kurulu	0	0	0	0	0	0	0	0	2	210	117	57	386						
Tarım ve Orman Bakanlığı	0	0	0	0	128	81	96	0	0	0	0	0	305						
Türkiye Jokey Kulübü	0	0	0	53	41	3	2	2	0	1	0	0	102						
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı	1	0	1	14	204	0	0	0	0	0	0	0	220						
İcra Müdürlükleri	31	30	0	0	0	0	3	0	2	0	0	0	67						
Erişim Sağlayıcıları Birliği	3	5	4	7	7	2	4	2	1	0	0	0	35						
BDDK	0	0	0	0	0	0	1	12	2	1	1	0	17						
Maliye Bakanlığı	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6						
Yüksek Seçim Kurulu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5						
	50K	50K	20K	40K	100K	100K	50K	50K	100K	100K	200K	100K	200K	200K	400K	200K	400K	1M	2M

2025 yılı rakamları, mutlak değerler üzerinden yapılan bir okumada bir önceki yılın rekor düzeyine kıyasla görece bir gerilemeye işaret etse de, bu görünürdeki düşüşün erişim engelleme pratiğinde yapısal bir gevşemeye ya da kapsamın daraltılmasına işaret ettiği şeklinde yorumlanması mümkün değildir. Düşüşün birincil açıklayıcısı, Türkiye Futbol Federasyonu tarafından engellenen alan adı sayısının 2024'teki 50.120'den 2025'te 16.821'e gerilemesi ve BTK'nın kumar ve bahis kategorisindeki mutlak engelleme hacminin yaklaşık 221.000'den 137.600'e inmesidir. Buna karşılık, erişim engelleme pratiğinin gerçek ağırlık merkezini oluşturan BTK Başkanı'nın toplam engelleme içindeki oransal payı aynı dönemde **%82'den %84,6'ya yükselmiş**; mutlak rakamlar gerilerken merkezileşme dinamiği güç kazanmaya devam etmiştir. Milli Piyango İdaresi'nin engelleme hacminin **2.875'ten 15.669'a** fırlaması, Kasım 2025'te yürürlüğe giren Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile ilan edilen "Sanal Ortamda Yasa Dışı Bahis, Şans Oyunları ve Kumarla Mücadele Eylem Planı (2025-2026)" ile koordineli bir idari mobilizasyonun ürünüdür. Dolayısıyla 2025 verileri, oransal ve yapısal bir çözümlemeye tabi tutulduğunda, idari sansürün yoğunlaşma eğiliminin hız kesmeden sürdüğünü açıkça ortaya koymaktadır.

Bir diğer taraftan, EngelliWeb projesi kapsamında 5651 sayılı Kanun'un "kişilik haklarını koruma" amacı içeren ve Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9. maddesi kapsamında bu hükmün uygulamada kaldığı yaklaşık 10 yıllık dönemde

(2014-2024), **605** farklı sulh ceza hakimliği tarafından verilen **8.793** farklı kararla yaptırım uygulanan **49.533** haber (URL adresi) tespit edilmiştir.³⁰⁰ Yıllık bazda 8.658 yaptırım uygulanan toplam haberle 2023 birinci sırada yer alırken, 6.601 haberle 2022 ikinci sırada yer almıştır. 2024 yılında ise 9. maddenin iptal edilmesi ile 9. madde kararları 10.10.2024 tarihinde durmuş, bu tarihe kadar 5.740 habere yaptırım uygulanmıştır.

Dokuzuncu maddenin artık uygulanmadığı 2025 yılı içinde ise Türkiye’de adaletsizliğin simgesi haline gelen sulh ceza hakimlikleri, ifade ve basın özgürlüğünü, kamunun haber alma ve bilgiye erişim hakkını ve Anayasa Mahkemesi içtihadını hiçe sayarak, kamu gücünü elinde bulunduran kişilerin “itibar, onur ve haysiyetlerinin” korunmasını 5651 sayılı Kanun’un “milli güvenlik ve kamu düzeninin korunmasıyla” ilgili **8/A** ve “özel hayatın gizliliğinin” korunmasıyla ilgili **9/A** maddeleri kapsamında sağlamıştır. 2025 raporumuzda detaylandırdığımız üzere, sadece 8/A maddesi kapsamında **145** haber sitesi ve alan adına ve **2.118** tekil habere erişimin engellendiği ve yaptırım uygulandığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, 2025 yılı, 8/A maddesinin olağanüstü durumlara yönelik istisnai bir tedbir olmaktan çıkıp rutin bir idari işleme dönüştüğünü açıkça göstermiştir. 8/A kararlarının önemli bir kısmı, 19 Mart 2025 süreci sonrasında verilirken, bu madde ayrıca, 9. maddenin yokluğunda, önceki yıllarda olduğu gibi, üst düzey kamu görevlileri, bazı kamu kurumları ve hükümete yakın şirketlerin başvuruları sonucunda da verilmiştir.

Bu kararlarla yalnızca güncel ve siyasi nitelikli içerikler değil, aynı zamanda arşiv niteliği taşıyan eski tarihli haberler de İnternet ve basın arşivlerinden çıkarılmış ve dolayısıyla yok edilmiştir. Bu durumun toplumsal hafızaya etkisi, daha önce İfade Özgürlüğü Derneği tarafından yayımlanan *Hafızamız Siliniyor: İnternet Sansürlerinin Unutulma Hakkı Boyutu*³⁰¹ ve *Hatırlama Hakkı: İnternet Sansürünün Toplumsal Hafıza Boyutu*³⁰² başlıklı raporlarda kapsamlı biçimde ortaya konmuştur. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin de vurguladığı üzere, kamu ilgisi yalnızca güncel olaylarla sınırlı olmayıp geçmişe yönelik olabilir ve arşiv içerikleri de Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10. maddesi kapsamında koruma altındadır.³⁰³ Türkiye’de ise çevrimiçi arşivler sistematik bir biçimde baskılanmakta ve silinmektedir. Nitekim rakamsal analizler, önceki yıllarda olduğu gibi, 2025 yılında da haber arşivlerine yaptırım uygulandığını göstermektedir.

9. MADDENİN İPTALİNDEN SONRA ORTAYA ÇIKAN ÜÇ KOLLU SANSÜR PRATİCİ

2025 yılı, 9. maddenin iptalinin sansür uygulamalarını durdurmadığını, aksine sansür pratiğinin şekil değiştirerek üç farklı kol üzerinden sürdürüldüğünü ortaya koymuştur. Birinci kol olan **8/A maddesi**, yukanda detaylandırıldığı üzere, “milli güvenlik ve kamu düzeni” gerekçesiyle bir tür itibar yönetimi aracına dönüştürülmüştür.

³⁰⁰ Erişime engellenmiş ve/veya kaldırılmış, yayından çıkarılmış veya silinmiş haberler.

³⁰¹ İfade Özgürlüğü Derneği, *Hafızamız Siliniyor: İnternet Sansürlerinin Unutulma Hakkı Boyutu*, Eylül 2022, ISBN: 978-605-69446-6-6, https://ifade.org.tr/reports/UnutulmamaHakki_2021.pdf

³⁰² İfade Özgürlüğü Derneği, *Hatırlama Hakkı: İnternet Sansürünün Toplumsal Hafıza Boyutu*, Haziran 2024, ISBN: 978-625-99747-4-3, https://ifade.org.tr/reports/HatirlamaHakki_2024.pdf

³⁰³ Fuchsmann/Almanya, no. 71233/13, 19.10.2017, §§ 37-39. Ayrıca bkz. *Times Newspapers/Birleşik Krallık* (nos. 1 and 2), nos. 3002/03 ve 23676/03, § 45, ECHR 2009.

Siyasetçiler, üst düzey bürokratlar ve iktidara yakın sermaye grupları, haklarındaki rüşvet, yolsuzluk ve adam kayırma haberlerini bu yolla sansürletmiştir. İkinci kol olan **9/A maddesi** ise özel hayatın gizliliği gerekçesiyle benzer bir işlev üstlenmiştir. Üçüncü ve 2025'te belirginleşen kol ise **asliye hukuk mahkemelerine yapılan ihtiyati tedbir başvurularıdır**. Dokuzuncu maddenin sağladığı hızlı ve etkili sansür mekanizması ortadan kalkınca, bu mekanizmayı araçsallaştıran aktörler, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 389. ve devamı maddelerine dayanarak asliye hukuk mahkemelerinden ihtiyati tedbir yoluyla erişim engelleme ve içerik kaldırma kararları talep etmeye başlamıştır. 2025 yılında Manavgat, Mersin, İstanbul ve Kayseri'deki asliye hukuk mahkemelerinden verilen kararlarla yüzlerce URL, kişilik hakları gerekçesiyle, savunma hakkı tanınmadan, tek taraflı ve çoğunlukla teminatsız biçimde erişime engellenmiştir. Her ne kadar Antalya ve İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi kararları, istinaf denetiminin bu alternatif sansür yolunda önemli bir fren mekanizması oluşturabildiğini gösterse de, istinaf sürecinin sonuçlanması haftalar hatta aylar aldığından, bu süre zarfında haberler erişime engelli kalmakta ve kamunun haber alma hakkı fiilen ihlal edilmektedir. "Geciken adalet, adalet değildir" ilkesinin somutlaştığı bu tablo, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararının normatif etkisinin etrafından dolaşıldığını açıkça göstermektedir.

19 MART 2025: DİJİTAL SANSÜRÜN YENİ BOYUTU

2018-2024 dönemine ilişkin EngelliWeb raporlarında ortaya konan ağır tablo, 2025 yılında farklı bir boyut kazanarak devam etmiştir. 19 Mart 2025 tarihinde İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun yolsuzluk, rüşvet ve terör örgütü propagandası suçlamalarıyla gözaltına alınması ve ardından tutuklanması, ülke genelinde kitlesel protesto gösterilerini tetiklemiş ve bu süreç, 5651 sayılı Kanun'un sansür aracı olarak kullanımının tarihsel olarak en yoğun dönemlerinden birini başlatmıştır. Gözaltı kararlarının hemen ardından, 19 Mart saat 07.00 itibarıyla İstanbul genelinde X, YouTube, Instagram, Facebook, TikTok, Twitch, Telegram, Signal ve WhatsApp platformlarına yönelik yaklaşık **42 saat** süren bant genişliği daraltması uygulanmış; toplumsal tepkinin örgütlenmesi ve bilgi akışı engellenmeye çalışılmıştır. Bant daraltma uygulamasının sona ermesiyle birlikte sansür, **8/A maddesi** kapsamında verilen sulh ceza hakimliği kararlarıyla daha hedef odaklı ve kalıcı bir boyuta taşınmıştır. Birkaç gün içinde, Ankara, İzmir, Mersin ve İstanbul'daki sulh ceza hakimlikleri tarafından jet hızıyla alınan kararlarla toplamda yaklaşık **25,8 milyon** takipçiye hitap eden **985 X** (eski adıyla Twitter) hesabına erişim engellenmiştir. Bu engellemeler yalnızca protestolarla doğrudan ilişkili hesaplarla sınırlı kalmamış; öğrenci inisiyatiflerinden kadın örgütlerine, bağımsız gazetecilerden hak savunucularına ve sanatçılara uzanan geniş bir kesim hedef alınmıştır. Erişim engeli getirilen çok sayıda hesap, X platformu tarafından hızlı biçimde Türkiye'den görünmez hale getirilmiş; böylece sansür kararları ilk kez bu ölçekte sosyal medya platformları üzerinde doğrudan etkili olmuştur.

2025 yılı içinde, milli güvenlik ve kamu düzeninin korunması ve özel hayatın gizliliğinin korunması gerekçesiyle verilen kararlar doğrultusunda haber siteleri

çoğunlukla kararlara uyarak içerikleri yayından kaldırmış, böylece güncel haber ve yazıların hızla basın arşivlerinden silinmesi eğilimi sürmüştür. Ancak 2025 yılı, çok sayıda kararın gerekçesiz ve şablon ifadelerle verildiği; hatta 8/A kararlarının BTK tarafından içerik sağlayıcılara gönderilmediği, yargı şeffaflığından uzak bir yıl olmuştur.³⁰⁴

VPN ENGELLEMELERİ 2025 YILINDA DA DEVAM ETMİŞTİR

2025 yılında erişim engelleme pratiğinin bir diğer kritik boyutunu VPN servislerinin topyekûn engellenmesi oluşturmuştur. BTK, herhangi bir yargı kararı olmaksızın ve idari işlem gerekçesini kamuoyuyla paylaşmaksızın çok sayıda VPN servisine erişimi engellemeyi sürdürmüştür. İfade Özgürlüğü Derneği, Proton VPN servisine yönelik engellenmenin iptali için açtığı dava Ankara 17. İdare Mahkemesi tarafından reddedilmiş, ancak Ankara Bölge İdare Mahkemesi 13. İdari Dava Dairesi, BTK'nın söz konusu işleminin ülke çapında uygulanması gereken bir düzenleyici işlem niteliğinde olduğunu tespit ederek kararı kaldırmış ve dosyayı Danıştay'a göndermiştir. Rapor tarihi itibarıyla dava Danıştay önünde derdest bulunmaktadır. VPN engellemeleri, yurttaşların devlet sansürünü aşarak bilgiye erişim haklarını doğrudan ortadan kaldırmakta ve AİHM'in *Kharitonov/Rusya* ve *RFE/RL Inc. ve Diğerleri/Azerbaycan* kararlarında eleştirdiği topyekûn engelleme pratiklerinin Türkiye'deki yapısal karşılığını oluşturmaktadır.

ANAYASA MAHKEMESİ VE AİHM: YAPISAL ETKİSİZLİĞİN DEVAMI

2025 EngelliWeb raporunun sonuna yaklaşırken, aslında yıllardır ifade ve basın özgürlüğü üzerinde ağır bir sansür aracına dönüşen 5651 sayılı Kanun, 9. maddenin iptal edilmesine rağmen, 8/A ve 9/A maddeleri üzerinden etkili bir şekilde kullanılmaya devam edilmektedir. Önceki raporlarımızda da vurguladığımız üzere, Anayasa Mahkemesi, sulh ceza hakimliklerinin ifade özgürlüğünü kısıtlayan kararlarına karşı etkili bir denetim gerçekleştirmemiş ve uzun süre sessiz kalarak bu yapısal sorunun bir parçası haline gelmiştir.

Nitekim *Abdullah Kaya ve Diğerleri* kararında verilen 503 ihlal kararı, iptal edilen 9. madde hükmüyle ilgili yıllar süren bireysel başvuruların gecikmeli ve toplu biçimde sonuçlandırılmasından ibaret kalmıştır. İhlale konu başvurularla ilgili sulh ceza hakimliği kararlarının büyük bir kısmı yeniden yargılama ile sonuçlanmamış; 503 başvurudan **%57'sinde** ve yaklaşık **290** dosyada sulh ceza hakimlikleri tarafından yeniden yargılama yapılmamıştır. Bu durum, yalnızca bireysel başvuru mekanizmasının etkisizliğine değil, anayasa yargısı kararlarına yönelik yapısal bir direnç olduğuna da işaret etmektedir. Anayasa Mahkemesi kararlarının sistematik biçimde uygulanmaması, ifade özgürlüğü ihlallerinin yargısal düzeyde olağanlaştığı ve sansür pratiklerinin yargı eliyle normalleştirildiği bir sürece işaret etmektedir. Anayasa Mahkemesi,

³⁰⁴ Yaptırım bildirimleri BTK üzerinden haber sitelerine iletilmekte, ancak gönderim eklerinde ilgili sulh ceza hakimliği kararları yer almamakta; kararların hakimliklerden talep edilmesi itiraz süreçlerini geciktirmekte, hakimlikler ise bu kararları ilgililere gecikmeli olarak tebliğ etmekte veya adil yargılanma ilkesini ihlal ederek hiç göndermemektedir.

2025 yılı içinde ise 5651 sayılı Kanun’la ilgili herhangi bir bireysel başvuruyu karara bağlanmamıştır. **Wattpad, Roblox ve Discord** gibi küresel çapta yaygın olarak kullanılan platformlara yönelik erişim engelleme uygulaması 2025 boyunca devam etmiş, bu platformlarla ilgili 2024 içinde Anayasa Mahkemesine yapılan bireysel başvurular ise hâlâ karara bağlanmamıştır.

AİHM nezdinde ise 2025 yılı, Türkiye’deki İnternet sansürünün uluslararası yargı gündeminde belirleyici bir ilerleme kaydetmediği bir yıl olmuştur. 5651 sayılı Kanun bağlamında 2025 yılı içinde herhangi bir başvuru karara bağlanmamıştır. Buna karşılık, 8/A maddesiyle doğrudan ilişkili, her ikisi de İfade Özgürlüğü Derneği kurucuları tarafından yapılan iki başvuru altı seneyi aşan bir süredir AİHM önünde beklemektedir.³⁰⁵ Bu başvuruların altı yılı aşkın süredir karara bağlanmamış olması, 8/A maddesinin AİHS’in 10. maddesi kapsamında uluslararası yargısal denetimden fiilen muaf kaldığı anlamına gelmektedir.

Öte yandan, 2025 yılındaki en önemli gelişme, AİHM’in **16 Ekim 2025** tarihinde Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş./Türkiye başvurusunu Hükümete bildirmesi olmuştur.³⁰⁶ Bu başvuru, birden fazla açıdan kritik önem taşımaktadır. Başvurucu şirket, Diken haber sitesinin yayıncısı olup, 5651 sayılı Kanun’un Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen 9. maddesi kapsamında sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen erişim engelleme kararlarından şikâyetçidir. Başvurunun odağında, 2015-2022 yılları arasında farklı tarihlerde yapılan ve Anayasa Mahkemesi önünde başvuru tarihinde derdest bulunan 33 ayrı bireysel başvuru yer almaktadır. Bu başvuruların tamamı, Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ailesi hakkındaki haberlerin yayınlanmasına yönelik müdahalelerle ilgilidir. Dolayısıyla bu dava, yalnızca Diken özelinde değil, 9. maddenin sistematik biçimde nasıl bir siyasi sansür aracına dönüştürüldüğünün AİHM nezdinde sınanacağı yapısal bir dava niteliği taşımaktadır.

AİHM’in Hükümete yönelttiği sorular da bu yapısal boyutu teyit etmektedir. Mahkeme, erişim engelleme tedbirlerinin AİHS’in 10. maddesi kapsamında meşru bir amaç izleyip izlemediğini ve demokratik bir toplumda gerekli olup olmadığını sormakla kalmamış; ayrıca Anayasa Mahkemesi’nin 9. maddeyi iptal eden 11.10.2023 tarihli kararını açıkça zikretmiş ve iptal öncesi dönemde bu hükmün ve uygulanmasının Sözleşme’nin “yasayla öngörülmüş olma” ve “yasa kalitesi” gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığını sorgulamıştır. AİHM ayrıca, *Bulgakov/Rusya* kararına atıfla, başvurunun 13. madde kapsamında etkili bir iç hukuk yoluna sahip olup olmadığını, özellikle sulh ceza hakimliklerinin kararlarındaki gerekçe eksikliğini ve bireysel başvuruların Anayasa Mahkemesi önünde bekleme süresinin uzunluğunu sorgulamıştır. Bu sorular, AİHM’in Türkiye’deki erişim engelleme rejimini yalnızca münferit bir ihlal olarak değil, **yapısal bir sorun** olarak ele alma eğiliminde olduğuna işaret etmektedir.

Bununla birlikte, AİHM’in mevcut iş yükü ve Türkiye ile ilgili başvuruların karara bağlanma süreleri göz önüne alındığında, bu yapısal sorunun uluslararası yargısal denetimle çözüme kavuşturulması kısa vadede mümkün görünmemektedir. Bu durum, bir kez daha, Türkiye’deki sansür pratiğinin uluslararası insan hakları mekanizmalarının etkinliğini de sınanan bir boyuta ulaştığını ortaya koymaktadır.

³⁰⁵ Akdeniz ve Altıparmak/Türkiye, no. 5568/20, 14.01.2020. Hükümete Bildirim Tarihi: 26.08.2020; Akdeniz ve Altıparmak/Türkiye, no. 35278/20, 28.07.2020. Hükümete Bildirim Tarihi: 09.02.2021.

³⁰⁶ Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş./Türkiye, B. No: 62388/22, 23.12.2022. Hükümete Bildirim Tarihi: 16.10.2025.

DİJİTAL İTAAT REJİMİNDEN DİJİTAL PANOPTİKON'A: SOSYAL AĞ SAĞLAYICILARI VE 5651 SAYILI KANUN'UN YENİ EVRESİ

Bu raporun kapsadığı dönem, aynı zamanda İfade Özgürlüğü Derneği'nin Aralık 2025'te yayımladığı *Dijital İtaat Rejimi: Türkiye'de Sosyal Ağ Sağlayıcıları ve Şeffaflık Yanılsaması* başlıklı raporunun bulgularıyla da doğrudan bağlantılıdır. Anılan rapor, 5651 sayılı Kanun'da 2020 ve 2022 yıllarında yapılan değişikliklerle sosyal ağ sağlayıcılarına getirilen temsilcilik, veri yerelleştirme ve şeffaflık raporlaması yükümlülüklerinin pratikte nasıl bir "dijital itaat rejimi" inşa ettiğini ortaya koymuştur. Rapora göre, Türkiye'de yasal olarak temsilcilikleri bulunan yurt dışı kaynaklı sosyal ağ sağlayıcıları, ağır idari yaptırım ve bant daraltma tehditleri gölgesinde 5651 sayılı Kanun'un gerekliliklerine şeklen uyum sağlamış; ancak bu uyum, kullanıcı haklarını koruyan gerçek bir şeffaflık mekanizmasına değil, devletin sansür taleplerine boyun eğen bir itaat mekanizmasına dönüşmüştür. Bu tablo, 19 Mart 2025 sürecinde X platformunun yüzlerce hesabı coğrafi engelleme yoluyla Türkiye'den erişilemez hale getirmesiyle somut biçimde teyit edilmiştir.

Daha da kaygı verici olan gelişme ise 2026 yılının ilk aylarında yaşanmıştır. TBMM'de görüşülen ve **22.04.2026 tarihli 7578 sayılı Kanun** ile kabul edilerek **01.05.2026 tarihli ve 33240 sayılı** Resmî Gazete'de yayımlanan kapsamlı değişikliklerle 5651 sayılı Kanun, dijital denetim rejimini yeni bir evreye taşımıştır. 7578 sayılı Kanun'un 22. maddesiyle Ek Madde 4'te yapılan değişiklikler ve 23. maddesiyle eklenen Ek Madde 5, **01.11.2026 tarihinde** yürürlüğe girecektir.

Bu değişikliklerin merkezinde yer alan düzenleme, Ek Madde 4'ün yeniden düzenlenen 7. fıkrasıdır: "Sosyal ağ sağlayıcı, onbeş yaşını doldurmamış çocuklara hizmet sunamaz ve bu hizmetin sunulmaması konusunda yaş doğrulama dâhil gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür." Yasa metninde sosyal medyaya "kimlikle giriş" zorunluluğu açıkça ifade edilmese de, İfade Özgürlüğü Derneği'nin **06.04.2026** tarihli basın açıklamasında ayrıntılı biçimde ortaya koyduğu üzere, bu yükümlülüğün teknik uygulanabilirliği, zorunlu olarak **her kullanıcının** T.C. Kimlik Numarasının e-Devlet Kapısı üzerinden sosyal medya hesabıyla eşleştirilmesini gerektirmektedir. Kamuoyuna "**çocukların korunması**" söylemiyle sunulan bu düzenleme, gerçekte e-Devlet altyapısını devasa bir kimlik-hesap eşleştirme veri tabanına dönüştürmekte ve dijital kamusal alandaki anonimlik hakkını fiilen ortadan kaldırmaktadır. Siyasi bir eleştiri yazan, bir yolsuzluğu ifşa eden veya bir protesto çağrısı paylaşan her yurttaşın devlet tarafından kesin olarak tespit edilebileceğini bilmesi, toplum üzerinde devasa bir dondurucu etki yaratacaktır. AİHS'in 10. maddesi (ifade özgürlüğü) ve 8. maddesi (özel yaşamın gizliliği) kapsamındaki güvenceler, AİHM içtihadında vurgulanan orantılılık ilkesi ve demokratik bir toplumda gereklilik koşulu açısından bu düzenlemenin Sözleşmeyle bağdaştırılması güçtür.

Ancak 7578 sayılı Kanun'un inşa ettiği denetim mimarisi, yaş doğrulama mekanizmasıyla sınırlı değildir. Ek Madde 4'e eklenen 22. fıkra, günlük erişimi on milyondan fazla olan sosyal ağ sağlayıcılarının, 8/A maddesi kapsamında gecikmesinde sakınca bulunan hallerde verilen kararları "**en geç bir saat**" içinde uygulamasını zorunlu kılmaktadır. Bu raporun önceki bölümlerinde detaylandırıldığı üzere, 8/A maddesinin 2025 yılında nasıl bir "rutin itibar yönetimi aracına" dönüştürüldüğü göz önüne

alındığında, bir saatlik sürenin herhangi bir hukuki değerlendirmeye olanak bırakmadığı ve platformları devletten gelen her talebi sorgusuz uygulayan **otomatik sansür aparatlarına** dönüştürmeyi hedeflediği açıktır. Aynı maddeye eklenen 23. fıkra ise platformların, erişimi engellenen veya çıkarılan içeriklerin yeniden yayınlanmasını önlemek için “gerekli her türlü tedbiri” almasını dayatmakta; bu da fiilen otomatik içerik filtreleme sistemlerinin kurulmasını zorunlu kılmaktadır. Her iki yükümlülüğün ihlali, yeniden düzenlenen yaptırım fıkrası uyarınca platformun **küresel cirosunun yüzde üçüne** varan idari para cezası, reklam yasağı ve **yüzde doksana kadar bant daraltma** sarmalıyla karşılanmaktadır. Ek Madde 4’ün 3. fıkrasında yer alan “9 uncu ve 9/A maddeleri kapsamındaki içeriklere yönelik olarak” ibaresinin madde metninden çıkarılmasıyla bu ağır yaptırım rejimi, artık yalnızca belirli maddeler kapsamındaki kararlarla değil, 5651 sayılı Kanun kapsamındaki **tüm** erişim engelleme ve içerik çıkarma kararlarıyla ilişkilendirilmiştir.

7578 sayılı Kanun’un 23. maddesiyle eklenen Ek Madde 5 ise sansür mekanizmasını sosyal medyanın ötesine taşıyarak **dijital oyun ekosistemini** de doğrudan hedef almıştır. Steam, Epic Games gibi küresel oyun dağıtıcılarına Türkiye’de temsilci atama, yaş kriterlerine göre derecelendirme, ebeveyn kontrol araçları sağlama ve BTK’nın talebi üzerine kurumsal yapılarını ve veri işleme mekanizmalarını açıklama yükümlülükleri getirilmiştir. Yükümlülükler uyulmaması halinde kademeli olarak 30 milyon TL’ye kadar idari para cezası ve **yüzde elliye kadar bant daraltma** yaptırımını öngörülmüştür. Bu düzenleme, dijital denetim rejiminin kapsamını yalnızca sosyal medya platformlarından ibaret olmaktan çıkararak, oyun ekosistemi de dahil olmak üzere dijital kamusal alanın bütününe yaymıştır.

Bu gelişme, 2025 EngelliWeb raporunda belgelenen sansür mimarisinin yalnızca mevcut boyutuyla sınırlı kalmayacağını, aksine giderek daha kapsamlı bir dijital gözetim ve denetim altyapısına evrildiğini göstermektedir. Erişim engelleme, bant daraltma, içerik çıkarma, VPN engellemeleri ve sosyal medya hesaplarının toplu biçimde engellenmesi pratiklerinin üzerine eklenen zorunlu kimlik doğrulaması ve otomatik sansür mekanizmaları, Türkiye’yi açık İnternet dünyasından kopararak kendi içine hapseden bir “**dijital tecrit**” projesinin en kritik altyapı taşlarını oluşturmaktadır. 5651 sayılı Kanun’un artık bir “İnternet düzenleme yasası” olmanın çok ötesinde, çok katmanlı bir **dijital panoptikon** inşasının hukuki omurgasına dönüştüğü açıkça ortaya çıkmıştır.

SONUÇ

Sonuç olarak, 5651 sayılı Kanun’un yürürlüğe girmesinin üzerinden geçen yaklaşık 20 yılın sonunda, erişim engellenen web sitesi ve alan adı sayısı **1,5 milyonu** aşmış; 2020 yılı değişikliklerinin ardından sansür etkisi daha da belirginleşmiş; özellikle “kişilik haklarının ihlali” gerekçesiyle verilen sulh ceza hakimliği kararlarına yönelik uyum oranları artmış ve binlerce haber ile çevrimiçi içerik yayından kaldırılmıştır. Bu gelişmelerin bir sonucu olarak, İnternet arşivleri gitgide daha fazla biçimde kamuyu doğrudan ilgilendiren yolsuzluk, taciz, cinsel saldırı ve kadın cinayetlerine ilişkin haberlerden arındırılmaya başlanmıştır. Bir başka ifadeyle, 2025 raporumuzda örnekleriyle

gösterdiğimiz üzere, “**gerçeğin haberleştirilmesi**” pratiği sulh ceza hakimlikleri tarafından, Anayasa Mahkemesinin ihlal ve hatta iptal kararlarına rağmen sistematik biçimde engellenmektedir. Üstelik 1 Mayıs 2026 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanan 7578 sayılı Kanun ile bu tabloya, 1 Kasım 2026’da yürürlüğe girecek yeni yükümlülükler eklenmiştir: 15 yaşını doldurmamış çocuklara sosyal medya hizmeti sunulmasının yasaklanması ve bunun denetimi için pratikte zorunlu hale gelecek kimlik doğrulaması, 8/A kapsamındaki kararların bir saatlik sürede uygulanması dayatması, erişimi engellenen içeriklerin yeniden yayınlanmasını önleyecek otomatik filtreleme mekanizmalarının kurulması zorunluluğu ve dijital oyun ekosisteminin de bant daraltma tehdidine tabi denetim kapsamına alınması. Dolayısıyla 2025 sonu itibarıyla ortaya çıkan tablo, yalnızca mevcut sansür pratiğinin ağırlığını değil, bu pratiğin yakın gelecekte daha da derinleşeceğini ve kapsamının genişleyeceğini göstermektedir.

19 Mart 2025 sürecinde ortaya çıkan bant daraltma uygulamaları, VPN engellemeleleri, sosyal medya hesaplarının toplu biçimde erişime engellenmesi ve hukuk mahkemelerinin ihtiyati tedbir yoluyla sansür aracına dönüştürülmesi, 5651 sayılı Kanun’un artık tek başına bir erişim engelleme yasası olmaktan öte, çok katmanlı bir **dijital denetim rejiminin** omurgasını oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Bu rejimde yargı, bağımsız bir denetim mekanizması olarak değil, yürütmenin sansür taleplerini meşrulaştıran bir **onay makamı** olarak konumlanmaktadır. Anayasa Mahkemesinin Artı Media GmbH kararında açıkça ifade ettiği üzere, ihlalin doğrudan 8/A maddesinin kendisinden kaynaklandığı ve maddenin yeniden düzenlenmesi gerektiği tespiti, 2025 verilerinin ve karar metinlerinin ışığında her zamankinden daha acil bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. AİHM nezdinde ise Keskin Kalem Yayıncılık başvurusunda somutlaştığı üzere, 5651 sayılı Kanun’un yapısal sorunları ancak yıllar süren yargısal süreçlerle uluslararası gündeme taşınabilmektedir. Bu raporda detaylarıyla ortaya koyduğumuz üzere, erişim engelleme kararlarının kapsamı, sayısı ve etkisi yıllar içinde genişlemiş; özellikle son yıllarda İnternet haber ve içeriklerine yönelik sansür, doğrudan haberciliği ve kamu yararına bilgiye erişimi tehdit eder hale gelmiştir. 2025 yılı verileri, sansürün artık sadece siyasi aktörlerin değil, aynı zamanda idarenin çeşitli kademelerinin ve yargının sıradan işleyişinin parçası haline geldiğini göstermektedir.

Kamuoyunun güncel ve geçmişe yönelik bilgiye erişimi adım adım yok edilmekte, İnternet üzerindeki dijital hafıza bilinçli ve organize bir biçimde silinmektedir. 7578 sayılı Kanun’un getirdiği zorunlu yaş doğrulama mekanizmasıyla dijital kamusal alandaki anonimlik hakkının fiilen ortadan kaldırılması ise bu süreci yeni bir evreye taşımaktadır: Artık yalnızca “ne söylendiği” değil, “**kimin söylediği**” de devletin mutlak bilgisi ve denetimi altına alınmak istenmektedir. Tüm bu tablo, Türkiye’de çevrimiçi ifade alanının artık istisnai değil, **sistematik, kalıcı ve giderek derinleşen bir dijital denetim rejimi** altında olduğunu göstermektedir.

Bu gelişmeler, Türkiye’de ifade özgürlüğü alanında çalışanlar için yalnızca koşulların ağırlaştığını değil, aynı zamanda bu mücadelenin artık “**denetimsiz denetleyicilere**” karşı verildiğini de açıkça ortaya koymaktadır. Anayasa Mahkemesi kararlarının dahi sistematik biçimde hiçe sayıldığı bir düzende, sulh ceza hakimliklerinin keyfi sansür yetkileri hiçbir anayasal denetime tabi değildir. Bu durum, kadim bir soruyu yeniden gündeme getirmektedir: *Quis custodiet ipsos custodes?* Peki ama, denetçileri kim denetleyecek? Tam da bu nedenle, EngelliWeb projesi olarak sansürün

belgesini tutmak, **unutulmak istenen** arşivlemek ve **kamusal hafızayı korumak** daha da yaşamsal bir görev haline gelmiştir. Bu rapor, yalnızca hangi içeriklerin engellendiğini veya kimlerin susturulmaya çalışıldığını ifşa etmekle kalmayıp denetimsiz gücün kendisine karşı yürütülen bir hafıza ve direnç mücadelesinin parçasıdır. Her türlü baskı ve yıldırma çabasına rağmen, ifade özgürlüğünün korunması için yürüttüğümüz faaliyetler devam edecektir.

İnternetin özgürleştirici potansiyelinin yerini giderek daha kapalı, denetlenen ve cezalandırıcı bir dijital rejim almaktadır. Türkiye’de bu dönüşümün en görünür tezahürü ise 5651 sayılı Kanun’un erişim engelleme ve içerik çıkarma hükümleri aracılığıyla gerçekleşmektedir. **Dijital Sıkıyönetim: Kamu Düzeni Gerekçesiyle Kamunun Susturulması** başlıklı 2025 yılı raporumuz, 2018-2024 yılları arasında yayımlanan EngelliWeb raporlarının devamı niteliğinde olup, yargı eliyle uygulanan keyfi ve denetimsiz müdahalelerin ifade ve basın özgürlüğü üzerindeki sistematik baskısını belgelemektedir. Özellikle sulh ceza hakimlikleri tarafından verilen kararlar, kamu yararına hizmet eden haberlerin ve bilgilerin hem dolaşımdan kaldırılmasına hem de dijital hafızadan silinmesine yol açmaktadır. 2025 yılı da “gerçeğin haberleştirilmesinin” suç sayıldığı bir yıl olarak kayıtlara geçmiş; **EngelliWeb 2025** raporumuz, işte tam da bu ortamda, sansürlenene içerikleri ifşa etmek, kamusal hafızayı korumak ve susturulmak isteneni görünür kılmak amacıyla hazırlanmıştır.

Hatırlanacağı üzere, 2024 yılı, Türkiye’de dijital sansürün yalnızca derinleştiği değil, aynı zamanda Kafkaesk bir boyut kazandığı yıl olmuştur. 2025 yılı ise bu Kafkaesk tabloyu, “kamu düzeni” ve “milli güvenlik” gerekçesiyle toplumun tüm kesimlerini hedef alan bir **dijital sıkıyönetime** dönüştürmüştür. Böylece 2025 yılı, erişim engelleme ve bant daraltmanın artık yalnızca “olağanüstü durumlara” özgü istisnai tedbirler olmadığını, aksine her toplumsal gerilim anında otomatik olarak devreye sokulan **rutin bir baskı aracına** dönüştüğünü açıkça göstermiştir. Önceki yıllardan farklı olarak, 2025 yılı aynı zamanda sansür pratiklerinin çeşitlendiği ve yeni kanallar üzerinden yayıldığı bir yıl olmuştur. Böylece sansür uygulamaları etrafında erişim engelleme, bant daraltma, içerik çıkarma, VPN engellemeleri, RTUK müdahaleleri, ihtiyati tedbir kararları ve cezai soruşturmalardan oluşan çok katmanlı bir dijital denetim rejimi inşa edilmiştir.

Bu gelişmeler, Türkiye’de ifade özgürlüğü alanında çalışanlar için yalnızca koşulların ağırlaştığını değil, aynı zamanda bu mücadelenin artık “**denetimsiz denetleyicilere**” karşı verildiğini de açıkça ortaya koymaktadır. Anayasa Mahkemesi kararlarının dahi sistematik biçimde hiçe sayıldığı bir düzende, sulh ceza hakimliklerinin keyfi sansür yetkileri hiçbir anayasal denetime tabi değildir. Bu durum, kadim bir soruyu yeniden gündeme getirmektedir: **Quis custodiet ipsos custodes?** Peki ama, denetçileri kim denetleyecek? Tam da bu nedenle, EngelliWeb projesi olarak sansürün belgesini tutmak, **unutulmak isteneni arşivlemek** ve **kamusal hafızayı korumak** daha da yaşamsal bir görev haline gelmiştir. Bu rapor, yalnızca hangi içeriklerin engellendiğini veya kimlerin susturulmaya çalışıldığını ifşa etmekle kalmayıp denetimsiz gücün kendisine karşı yürütülen bir hafıza ve direnç mücadelesinin parçasıdır. Her türlü baskı ve yıldırma çabasına rağmen, ifade özgürlüğünün korunması için yürüttüğümüz faaliyetler devam edecektir.

ISBN
978-625-90146-1-6

9 786259 014616

ifade.org.tr

iFOD
İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ DERNEĞİ